

PETROZSÉNYI NAGY PÁL

AZ ÉGIG ÉRŐ HEGY
(Novellák és elbeszélések)

Kecskemét, 2023

Várnai Artúr illusztrációja

A BÉKE SZIGETE

– Szeretsz? – kérdezte a szőke lány.

– Imádlak – tapadt az eritreai Anetta ajkára.

– Jó, de meddig, és hány csajszival smárolsz még ugyanígy? – bontakozott ki Mariam karjaiból Anetta.

Az eritreai elégedetten nevetett. Bolondult ezért a kék szemű, fehér bőrű csajszíért. Remélhetőleg a lány is őérte.

– Eggyel sem.

– Becsszavadra?

– Becsszavamra.

– De azért megnézed a/ többi csajszit is – évődött vele Anetta.

– Miért ne. Ahogy az ember a virágokat is megnézi. De csak nézem, anélkül, hogy egyet is letépnék közülük, és ez, ugye, nagy különbség.

– Ajánlom is, ha majd egyszer rászánod magad, és megkéred a kezemet. Most mi van? Talán nem akarsz megkérni?

A fiú szíve nagyot dobbant.

– Dehogynem. Csak egy kicsit nehéz ügy – vakarta meg a fejét zavartan. – Két nép, két vallás, történelem, kultúra. Meg kell ám ezt gondolni.

– Vagy úgy! – pattant fel a padról vérig sértve Anetta, ahol mostanáig sütkéreztek az őszi napfényben. – Két nép, két vallás. Bye-bye, végeztünk!

A fiatalember leforrázva nézett utána. Szeles egy seti¹, nem vitás, de ő éppen ezért szereti.

– Bocsáss meg – hívta fel másnap Skype-on Anettát –, a tegnap olyan gyorsan leléptél, hogy nem volt időm megmagyarázni...

– A bizonyítványod? Fölösleges, minden világos: nem akarsz elvenni és pötty.

– Most mondjam még egyszer? Elvennélek én szívesen, csak tudod, ez egy muszlimnál sokkal bonyolultabb, mint nálatok.

– Persze, hogyne. Neked más, szigorúbb a vallásod. Elfogadom, ezért is végeztünk, úgy-hogy pá, volt szerencsém – kapcsolta ki a lány a videotelefont.

– Halló, még mindig én vagyok – hívta vissza Mariam azonnal. – Ne haragudj, hogy zavarlak, de attól tartok, nem érted a helyzetet.

– Mit kell ezen érteni? Ha neked a vallás, kultúra a fontosabb, semmi közünk egymáshoz.

– Nem fontosabb, de tudod mi a feltétele annak, hogy házasságra léphessünk?

– Mi?

– Át kell térned a hitünkre.

– Kajak?² Ezt nem tudtam, illetve tudtam, de valahogy nem hittem. És most mit akarsz? Legyek én is muzulmán?

¹ Lány. (amhara)

- Legyek őszinte? Én is csak azért vagyok muzulmán, mert muszlim családba születtem.
- Igen? Akkor mi a probléma? Lépj ki az iszlámból, és azt csinálsz, ami jólesik.

A férfi megborzongott.

- Hát... ez is egy megoldás. Igaz, hogy akár életembe is kerülhet, de valamit valamiért.
- Jóságos úristen! Hát innen fúj a szél?

– Innen. De van egy szerencsénk: ez itt Magyarország, nem Eritrea, ahol bármelyik percben befújhatnak bennünket, és a legártatlanabb szóért is rabszolgát vagy öngyilkos katonát csinálnak belőlünk.

– Hú, elég, elég! – fogta be a fülét a szőke lány. – Áldassék a kerítés, mely távol tartja tőlünk ezeket a dinnyéket. – Tehát házasság törölve. Nem baj, én így is szeretlek.

Így szívták el a békepipát nem kevesebb, mint tíz perc alatt, és azontúl nem beszéltek többé a dologról.

Annál többet beszéltek róla Anetta szülei, akik időközben megtudták, kivel pasizik a lányuk. Először csak úgy, egymás közt pusmogtak, végül bevonták lányukat is a vitába, melynek eredményeképp Anetta meghívta az eritreait ebédre.

– Muszáj elmenni? – fintorgott Mariam nem éppen ujjongva. – Az igaz, hogy együtt járunk, de csak ennyi, nincs tovább. Mi a csodába akarnak megismerni annyira?

– Nem kötötték az orromra, de hogy akarnak, abban biztos vagyok.

– Na, mindegy, elmegyek a... kedvéért. Viszont esküszöm, ha sértegetni vagy kioktatni próbálnak, úgy otthagynom az őseid, mint eb a Szaharát.

Ebben megegyeztek, mire Mariam puccba vágta magát, és elsétált Anetta egyszintes, gyönyörű parkkal körülvett házához. Allahra, erről egy szót sem szólt a kicsi lány! Hiszen ez igazi kacsalábon forgó palota! – jelentkezett be a kaputelefonon félszegen.

– Várj, eléd megyek – sietett a fogadására Anetta. – Brávó! Látom, pontos vagy. Ezzel máris szereztél egy jó pontot a faternál. Aztán vigyázz, mit és hogy beszélsz, mert a fater mindent megjegyez, és keményen visszavág, ha a tyúkszemére lép valaki. A mutert meg legjobban liberális klisékkel verheted kenterbe – tanította ki az eritreait okosan.

– Bye-bye, tiszteltetem az őseid.

– Most megint mi nem stimmel?

– Csak ez a szerep, kioktatás. Mintha háztűznézőbe mennék, vagy minek nevezzem.

– Oké, felejtsd el, sőt, akár engem is! – biggyesztette le a száját Anetta. – Parancsolj – nyitotta ki az ajtót a férfinak. – Senki sem tart vissza, elmehetsz.

– Kérlek, ne kezd már megint előlről! Ha annyira ragaszkodsz hozzá, maradok. Ennél többet ne várj, mert pózolni, színészkedni nem tudok.

– Egy kicsit sem? – simult hozzá a szőke lány. – Igaz, hogy semmi különösebb célom sincs, azért örülnék, ha elfogadtatnád magad az ősökkel.

– Hoppá! Tehát nem fogadtak el?

– Azt nem mondtam, viszont egy-két ebéd, vacsora mindig közelebb hozza az embereket egymáshoz.

– Sajnálom. Ha elfogadtok így, maradok, ha nem, adjon nektek Allah hosszú, boldog életet.

– Maradj! Hogy én milyen pasit fogtam ki magamnak!

– Á, á, megjött a kedves vendégünk! – fogadta Mariamot odabent egy csokornyakkendő, szemüveges úriember; mellette intelligens, finom arcú felesége mosolygott.

Úgy tíz percig közömbös dolgokról csevegtek, majd asztalhoz ültek és megkezdődött a lakoma. Elsőre sima zöldséges csorbát hozott a nagymama. Ezt mindnyájan szerették, az utána következő fogások azonban már leginkább csak az eritreainak ízlettek. Meg is dicsérte sorba valamennyit:

² Biztos, tényleg? (szleng)

– Káprázatos ez az Injera³! Soha életemben nem ettem ennél jobb Berberét⁴. De honnan tudják ezeknek a receptjét?

– Nem tudjuk, úgy hozattuk egy lokálból – vallotta be Szabina asszony őszintén.

A főétel után következett az utóétel: almafánk, fagylalt és fekete, amit Eritreában egyetlen étkezéskor sem szoktak kihagyni.

– Megkínálnánk borral is, de ez haram⁵ maguknál – mentegetődzött Varga úr. – Én viszont iszom, ha nem bánja, illetőleg nem tiltja valamilyen keleti etikett.

– Tessék csak nyugodtan!

– Akkor Allah növecsze meg a szakállát! – emelte Mariamra a poharát. – Isteni nektár! Ha tudnák a muszlimok, mit vesztenek azzal, hogy megvetik a bort és disznóhúst.

– Vili! – figyelmeztette Szabina asszony.

– Bocsánat, ezt csak úgy barátilag mondtam, kérem, ne vegye sértésnek. Jut eszembe, hol tanult meg ilyen kitűnően magyarul?

– Hát Magyarországon, ugyanis itt születtem.

– Így már értem, miért beszél szebben, mint Anetta.

– Majd kinövi – legyintett Szabina asszony. – Olyan ez, mint a gyerekbetegség, amin minden gyerek átesik.

– Kivéve Mariamot, no meg engem, mert én mindig vigyáztam a helyes kiejtésre, írásra – disztingvált Varga úr finoman. – Amúgy miért települtek Magyarországra? – fordult a fiatal-emberhez. – Jó, tudom, a háború miatt, de miért pont hozzánk, amikor Amerikába is mehettek volna, vagy ott van Németország, Svédország, Anglia. Valamennyi gazdag, iparilag szuperfejlett állam, ahol a mai napig is milliók szeretnének landolni.

– Mert apámnak többejt ért a béke, nyugalom, mint egy zsíros munkahely, a színvonalas szociális juttatások, nem szólva a szórakozási lehetőségekről...

– Dicséretre méltó gondolkodás. És bejött?

– Szerinte igen. Fiam, becsüld meg magadat, szokta gyerekkoromban mondani, egy olyan országban születél, ahol nem lövöldöznek az utcákon, ismeretlen fogalom a diktatúra, besúgás, intrika. Bizony, Magyarország a béke szigete.

– És maga szerint?

A férfi nem sietett a válasszal. Anetta lélegzet-visszafojtva sandított rá.

– Szerintem is – bökte ki végül az eritreai.

– Örülök, hogy így látja. Bezzeg Brüsszelben...

– Brüsszel, az Brüsszel – szólt közbe ingerülten Szabina asszony. – Teszi a dolgát, és jól teszi. Viszont nem hinném, hogy a vendégünket ez különösebben izgatná.

– De még mennyire, hogy izgatja, ugyanis ez már közügy, kedves asszonyom, akit viszont még sem izgat, mi több, igazat is ad neki, az egyszerűen... Megmondjam, minek nevezzem?

– Inkább ne – sietett elejét venni a vitának Anetta –, és ha lehet, hagyjuk a politikát!

– Köszönöm a figyelmeztetést, nagyon kedves vagy, de én már csak befejezem, amit elkezdtem. Nos, az ilyen polgárt én hazaárulónak nevezem – szegezte tekintetét feleségére Varga úr.

– Én meg érző szívű, igazi kereszténynek, akit sohasem az izgat, ki milyen pártba, felekezetbe tartozik, hanem hogy röpködnek-e golyók az országban, és vajon biztosított-e minden polgárnak a mindennapi víze, kenyere – vágott vissza az asszony élesen.

– Jaj, Szabina, ne légy már ilyen jóhiszemű! Hogy hihetsz abban, hogy Brüsszelt, Németországot stb., ahol mindent a tőke, gazdasági érdek irányít, beszáll egy ilyen akcióba anélkül, hogy ne reméljen valamilyen hasznót a dologból.

³ Eritreai paradicsomos étel.

⁴ Csípős mártás, fűszerkeverék.

⁵ Tilos. (arab)

– Hasznót? Belőlük? – mutatott a kényelmetlenül fészkelődő fiatalemberre. – De hagyjuk, majd megbeszéljük ezt később magunk közt, most foglalkozzunk inkább a kedves vendéggel!

– Ne, ne, beszéljenek csak nyugodtan, már úgyis éppen menni készültem – állt fel az eritreai tétován.

– Maradjon csak, maga nem zavar, sőt, nagyon örülnék, ha egy igazi érintett is hozzászólna a témához – marasztalta Varga úr. – Maga is úgy érzi, hogy az EU teljesen érdektelenül támogatja a migránsok beáramlását a térségbe?

– Én... én nem tudom. Én, kérem, reggel felkelek, elmegyek dolgozni, délután hazajövök, néha szórakozom egyet esténként, azzal pötty, ahogy Anetta szokta mondani. Mit tudom én, mi folyik az EU-ban, egyáltalán hogy láthatnék én bárki kártyájába is, ügyvéd úr?

– De újságot csak olvas, és nyilván tévét is néz, ahonnan annyi információ árad manapság, mint még soha az utolsó tíz évben.

– Ejnye, mit nyaggatod ezt a szegény fiút olyasmivel, ami láthatóan nem érdekli – szánta meg Szabina asszony az ugyancsak tükön ülő Mariamot.

– Dettó, engem sem – ásitozott a szőke lány.

– Látod? Miért nem faggatod inkább Eritreáról? Eddig mindig nagyon érdekelt a földrajz, történelem.

– Csakugyan! Mi újság Eritreában? Még mindig háború van arrafelé?

– Hol igen, hol nem. Erről apát kéne kérdezni. Ő rendszeresen figyeli, mi zajlik odaát meg úgy általában a világban.

– Intelligens ember. Mi a mestersége?

– Nincs mestersége, egyszerű földműves.

– Hallottátok? Egy földműves. Fiatalember, gratulálok az apjához. Jelenleg ki Eritrea elnöke? Vagy királya van?

– Elnöke, Isaias Afewerki, aki folyamatosan igyekszik földi pokollá változtatni az országot – borult el a férfi arca lassanként –, ezért, ha netalán Eritreában tetszene nyaralni...

– Akar a nyavalya! Aztán mivel szórakozik ez a kedves főmuszlin?

– Túl sok ismeretem nincs róla, amit tudok, azt is csak az apámtól hallottam.

– Miért, hát nem látogat időnként ősei földjére?

– Mi, hogy utána vissza se térjek többé? Allah őrizzen meg tőle! Afewerki nem felejt, és soha sem bocsát meg annak, aki menedéket kér egy kafirtól. Hitetlentől – fordította magyarra.

– De hát nem maga kért, hanem az apja, és a nemzetközi jogokat sem lehet csak úgy felrúgni.

– Neki igen. Ő aztán tényleg bármit megtehet. Csak kiad egy parancsot, és a fél ország napokig áram és víz nélkül maradhat, bevezeti az ingyen munkát, jegyrendszert... Nemzeti érdekből, valójában egyéni ambícióból, hogy ne keljen hitelt felvennie senkitől.

– Hm, ismerős ábra – gondolkozott el Varga úr. – Mintha hallottam volna hasonló „ambícióról”. Csocseszku!⁶ – ütött a homlokára hirtelen.

– Az kicsoda? – nyomta el ásítását Anetta.

– Románia legutolsó diktátora. Úgy látszik, a történelem megismétli önmagát! Így persze érthető, miért szökdösnek át ezrével a határon.

– Millióan, ügyvéd úr, és jaj annak, akit elkapnak.

– Mit csinálnak velük?

– Egyeseket lecsuknak, másokat kényszermunkára ítélnak, ahonnan sohasem vagy testileg-lelkileg megtörten szabadulnak. De eladhatják rabszolgának is őket. Már akit agyon nem lönek a határon.

– Rabszolgának? A XXI. században? – kerekedtek ki Szabina asszony szemei.

⁶ Helyesen Ceaușescu. Román diktátor (1918–1989).

– Szegény Mariam – simogatta meg Anetta. – Hálát adhatsz Allahnak, hogy te már Magyarországon születél.

– Tudom. Magyarország a béke szigete.

– Bizony, fiatalúr, ami tekintettel a mai zűrös európai viszonyokra, már valami, és ha ehhez hozzáveszem a dübörgő gazdaságot, mert lassacskán ilyen téren is kezdünk ám lábra állni, végre mi, magyarok is büszkék lehetünk magunkra – igazította meg csokornyakkendőjét a családfő.

– Talpra magyar, hí a haza! – ironizált Szabina asszony.

– Parancsolsz?

– Semmi, semmi, csupán a fantáziádban gyönyörködöm.

– Veled nem tárgyalok – hörpintette ki poharát a jogtanácsos. – Nem inna mégis csak egy kis bort, fiatalember? Elnézést, csak kérdeztem.

– Csüccs, már le, mit állsz itt, mint a fakeszt – szólt Mariamra a szőke lány.

– Igen, igen, foglaljon csak helyet barátom! – tartóztatta az apja is. – A lényeg, amiért meghívtuk ebédre, még hátra van. A mindenit ezeknek a szúnyogoknak! – ütött a karjára mérgesen. – Annyian vannak, mint a muszlimok, és ha agyoncsapok egyet, három repül a helyére – szaladt ki a száján önkénytelenül.

Az eritreai még jobban elkomorult.

– Ön nem szereti a muszlimokat? – nézett szembe az ügyvéddel.

Csend. Anetta riadtan taposott Mariam lábára.

– Attól függ. A robbantgatós fajtát természetesen nem, meg nyilván azokat sem, akik válogatás nélkül ölnek meg mindenkit, gyereket, öreget, akárkit, aki nem kiáltja velük kórusban, hogy Allah a legnagyobb.

– Előfordul. Léteznek ilyen radikális elemek is, de biztosítom, igaz muzulmán nem követ el ilyesmit – vette védelmébe hittársait Mariam.

– Magától értetődik. Nincs is semmi bajunk azokkal, akik védelemre szorulnak, és szívesen fogadunk bármilyen Magyarországra települni kívánó muzulmánt – nyugtatta meg Szabina asszony.

– Amennyiben tiszteletben tartják Magyarország törvényeit, és integrálódni, ismétlem, integrálódni, nem uralkodni akarnak – emelte fel ujját Varga úr. – És a megosztott társadalmakban sem hiszek, ahol két, egymástól gyökeresen különböző vallás, kultúra és történelem létezik. Nekem, uraim, ezekkel van tele a hócipóm. Bocs, ezt nem magára értettem – nézett Mariamra –, hiszen maga már közénk tartozik. Egy szó, mint száz én személy szerint úgy vélem, maradjon mindenki a fenekekén.

– Egyszóval segíts magadon, és az isten is megsegít – csipkelődött a felesége.

– Erről szó sincs, segítünk mi jó szívvvel, de hadd döntsük el már mi, hogyan és milyen sorrendben. Nekem, kérlek, és gondolom, neked is első a hazád, családot, utána jöhetnek az afrikaiak, muszlimok.

– Szép, de mégis. Térjünk vissza a röghöz kötöttségen alapuló jobbágy-, illetve rabszolga-tartó rendszerbe? – csóválta meg a fejét Szabina asszony. – Pfuj, kihez mentem én feleségül!

A férfi kezdett dühbe gurulni. Micsoda bakafántos egy nőszemély! Bármit mond, mindenbe beleköt. De legalább Mariam előtt mutatna több tiszteletet iránta.

– Ne rikácsolj, kérlek, ne rikácsolj! Lehet, hogy nem vagyok méltó a nagyságos asszonyhoz, de attól még nem muszáj a plafonig ugrani.

– Fater, muter, már megint rátok jött a happaré! Esküszöm, én elköltözöm tőletek! – fakadt ki Anetta. – Gyere, Mariam, seperjünk innen, amíg még nem vágják valamelyik vázát a fejünkhöz!

– Dehogy vágjuk, mit képzelsz? – szégyellte el magát a tanácsos. – Kicsit összekaptam az anyáddal, de hát ismered: csak úgy érzi jól magát, ha beleköthet valamibe.

– Azért, amiért áperté kimondom, mi a véleményem a dolgokról, és nem ugyanazt szajkózom, amit te meg a vezérkosaitok papolnak? – berzenkedett Szabina asszony. – Na nem, ennél én sokkal liberálisabb vagyok, tisztelt ügyvéd úr.

– Rendben, akkor viszont nem értem, ha ennyire zavar, amit „papolok”, mit keresel te még mellettem?

– Válni akarsz? Semmi kifogásom. Feltételezem, jó előre megbeszélted ezt a párttal is. Nem? Akkor adok egy tanácsot: szaladj, és beszélj meg, mielőtt téged is liberalizmussal vádolnak.

– Miféle párttal? Nem vagyok én semmiféle párt tagja – tiltakozott a jogtanácsos zavartan.
– Legfeljebb szimpatizánsa. Viszont adtál egy ötletet.

– Te jó ég – képedt el Anetta –, nektek az agyatokra ment a politika!

– Bocsánat – állt fel ismét Mariam –, nekem most már tényleg mennem kell.

– Meg nekem is, ugyanis... hozzád költözöm – jelentette ki határozottan a szőke lány.

– Figyeled? – kárörvendett Varga úr. – A te műved. Kíváncsi vagyok, hogy véded ki ezt a jobbegyenest ezúttal.

Az asszony elbizonytalanodott.

– Ez most komoly, Anettka?

– Mint a vakbélgyulladás.

– És ő? Ő is akarja?

– Akarod? – fordult Anetta bizakodva az eritreaihoz.

– Ho... hogy hozzám? – rezzent meg a fiatalember. – Most erre mit mondjak?

– Az igazat – húzta össze szemöldökét a családfő. – Mindig csak a színtiszta igazat. És ha már itt tartunk, nem bánnám, ha kerek perec itt és most közölné, mi a szándéka a lányommal.

– Semmi. Csak úgy... csak úgy járok vele.

– Csak úgy jár vele, sétálgatnak, beszélgetnek. Tetszik, ez csakugyan egyenes beszéd volt. Ezenkívül?

– Mire tetszik gondolni?

– Vili, nem vagyunk a bíróságon – szólt rá Szabina asszony.

– Jó, hagyjuk! Aztán mikor óhajtanak összeköltözni? Vagy inkább itt lakna? Tulajdonképp ezt is megértem, hiszen olyan házba költözhet, amiről eddig még csak nem is álmodhatott. Kényelmes szobák, autó, fürdőmedence, golfpálya, megtalál itt mindent, amint a mellékelt ábra mutatja – mutatott Varga úr széles mozdulattal maga köré.

– Nem költözünk mi sehová – válaszolta az eritreai csendesen.

– Tessék? – ejtette ki Anetta kávéscsészéjét a kezéből.

– De nem ám, amíg én is itt lakom – rikkantotta el magát ekkor a nagymama, aki mindedig szótlánul üldögélt a szoba egyik sarkában. – Ki a házamból, te nyomorult!

A Varga család, maga Mariam is meghökkenve meredt a magából kikelt öregasszonyra, aztán, szinte ugyanabban percben éles csörrenést hallottak.

– A jó édesanyjukat, betörték az ablakot! – állapította meg Varga úr, de kimenni már nem mert, hogy megnézzé, ki garázdálkodik odakünn.

Hallgattak. Egy percig, kettőig, végül is Mariam indult az ajtó felé.

– Jaj, nem menj ki, hátha egy terrorista leselkedik a ház körül – rémüldözött a szőke lány.

A férfi azonban ügyet se vetett a leányra. A parkban senki, talán az utcán lehet a delikvens. Kinyitatta a kaput, és ott is körülnézett. Mint ahogy a parkban, az utcán sem látott egy lelket sem, erre legyintett, és elindult hazafelé. Alkonyodott. A szomszéd utcából zsiromlás hallatszott. Mintha tüntetnének vagy ilyesmi, gondolta magában. Hirtelen eldőrdült egy lövés, és már nem hallott semmit sem.

A MOZI BÜVKÖRÉBEN

Panem et circenses. (Juvenal)

A mozival akkor ismerkedtem meg először, amikor Kajántóról Petrozsény városába költöztünk. Meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt. Azóta is a bűvkörében élem napjaimat, még ha nem is akkora intenzitással, mint suttyókoromban. Hogy mi volt életem első filmje, természetesen már nem emlékszem, csupán arra, hogy tátott szájjal bámultam a vetítővászonra. Dia- meg animációs filmet láttam már ezelőtt is, de olyan filmhez, melyben bábok, rajzfigurák helyett igazi emberek mozognak, beszélnek, még sosem volt szerencsém.

– Na, milyen volt? – érdeklődött édesanyám, amint két óra múlva hazabattyogtam.
 – A mozi? Csodálatos, csak az a baj, hogy nem sokat értettem az egészből.
 – Milyen nyelven beszéltek?
 – Oroszul. Igaz, hogy feliratos film volt, de hát én sem olvasni, sem románul nem tudok.
 – Fanyelvű, fanyelvű! – csúfolt ki négy évvel idősebb testvérem, a család kedvence, Albi-ka.

– Mit mondtál?
 – Ne törődj vele, majd megtanulsz a suliban. Először magyarul, aztán románul, úgyhogy jövő ilyenkor már a román feliratokat is megérted.

Hát félig-meddig, nem volt ám az olyan egyszerű. Pedig a sors ezúttal román városba pottyantott. A szomszédok, barátaim csupa román ember, így beszéltek a boltokban, az utcán, mindenütt, egyszóval volt rá bőven lehetőség megtanulni románul. Legjobb barátom, Ghiță Țabrea szerint meg is tanultam, csupán a nagyanyám és Menekes nagytata fanyalgott.

– Most mit akartok? Mit tegyen, ha egyszer nincs nyelvérzéke szegénynek? – mentegedett édesanyám.

Igaza lehetett, mert még negyedik osztályos koromban is az ă, â, î, ș, ț hangokkal birkóztam, aztán csak megtört a jég, és kezdtem kiigazodni a román nyelvben is. Nocsak, eszerint mégsem vagyok olyan fanyelvű, mint amilyennek nagytata is titulált. Neki persze könnyen ment: román közegben élve jobban tudott románul, mint magyarul. De ki törődött Petrozsényben ilyesmivel! Legfeljebb a pap bácsink, egy domború homlokú, szuper művelt polihisztor. Nyelvében él a nemzet – hangoztatta egy ideig még a szószéken is, aztán csak elhallgatott.

Vagy elhallgattatták? Ez sem kizárt, Gheorghiu-Dej birodalmában ennél cifrább dolgok is megestek. Tehetetlenségem irtón lelombozott, azért mégsem, csak azért sem adtam fel. Majd bolond leszek lemondani ennyi klassz filmről, csak azért, mert fanyelvűnek rittyentett az Úristen. És nemcsak fanyelvűnek, botfűlűnek is, hogy tökéletes legyen az örömöm. Fura, nem, két bátyám úgy énekelt, mint az angyalok Isten énekkarában, édesanyám zongorázott, édesapám hegedült, csak én tátogtam, mint ponty a szatyorban.

De akadt itt más bibi is: a szegénység, ami miatt bizony jócskán meg kellett szorítanunk a gatyamadzagot. Pedig a városban két mozi is üzemelt, később három, melyekből jó, ha egybe beülhettem hetente.

– Sajnálom – simogatott meg olykor édesanyám gyöngéden. – Ha édesapád élne, biztosan nem volna ilyen problémánk, csakhogynem él, és te vagy már akkora fiú, hogy megértsd, meddig nyújtózkodhat egy szegény asszony gyereke.

– Ameddig a takarója ér – vihogott Albi kajánul.

Tehette, neki nem voltak ilyen gondjai, miután egy időben ő cipelte a filmtekercseket az Alexandru Sahia és 7 Noiembrie mozikba.

– Engem nem ajánlsz be? – könyörögtem neki, persze hiába, aztán egy szép napon, az ő szolgálataira sem tartottak igényt, és ezzel lőttek az ingyenbelépésnek is.

– Most megkaptad! Megbüntetett a Jóisten.

Tévedtem, futott neki mozira ezután is, hála nagymamának és nagytatának, akik mindent megtettek azért, hogy drága unokájuk továbbra is gondtalanul mozizzon.

– De hát ez nem igazság – nyeldestem a könnyeim –, én is az ők unokája vagyok, mégsem kapok tőlük egy banit sem.

– Naná, hogy nem kapsz, de megnyugtatlak, legközelebb tőlem sem, ha nem tanulsz meg viselkedni – borult el édesanyám nagy kék szeme. – Másodszor azt se felejtsd el, hogy Albit ők nevelik, és külön háztartásban élünk, még ha egy házban lakunk is.

– Nem felejem: Albit ők, Jancsi bátyám pedig a mezőcsávási nagyapó. Csak eddig még senki sem magyarázta el, mi okból.

– Nem? Pedig roppant egyszerű: egy fizetésből nem könnyű eltartani három gyereket, különösen öt háborús év után. Igaz, hogy már több éve béke van, de még mindig nem szedtük össze magunkat, a fél ország romokban, gazdaságunk a földön. Hát ezért osztottam háromfelé a gondjaim, és azt hiszem, jól tettem, mert a nagyanyád és nagyapád nélkül aligha tudtam volna helytállni – világosított fel cigarettától rekedt hangján csendesen.

Sejtettem, amúgy célzott is erre időnként, de valahogy sosem tudott meggyőzni. Volt a hangjában valami, ami arra a következtetésre juttatott, hogy nemcsak anyagi okok kényszerítették erre a lépésre. Igen ám, de mi? – törtem rajta a fejem, és töröm mai is. Sikertelenül, és már nem is igen van értelme, mert minek a múltat bolygatni, főként, hogy egyikük sem él már közülük.

Miután világossá vált, meddig nyújtózkodhatok, abbahagytam a kilátástalan kunyerálást, és inkább azon spekuláltam legjobb barátommal, Ghițăval, milyen csellel mehetnénk moziba akkor is, ha nincs jegyünk.

– Megvan! – ütött homlokára kopasz, nálam egy évvel idősebb pajtásom, aki ugyanúgy élt- halt a moziért, mint jómagam. – Csináljuk úgy, mint azok a srácok, akik egy-egy teste-sebb ember háta mögé bújva lopakodnak a moziba.

– Csináljuk! – villantak fel képzeletemben a mozik környékén nyüzsgölődő társaim, akik ezt nap mint nap megtették. – Ha nekik sikerült, nekünk is menni fog.

Ghiță volt a vállalkozóbb szellemű, ő próbálkozott először.

– Ott az a hordóhasú tovaris, surranj gyorsan mögéje!

Alig mondtam ki, már ott is termett a háta mögött, és néhány lépés után mindketten eltűntek a teremben. Ügyes srác, és ez a mafla jegyszedő semmit sem vett észre az egészből. Hát

akkor rajta, most én jövök – fürkésztem magam köré, aztán még vártam egy picurkát, amíg többen lesznek az előcsarnokban, mert az ilyenfajta technika csak tömegben működik.

– Caramelă cu rahat! (*Karamell szultánkenyérrel!*) – hallatszott belülről a mozgó árus baritonja.

Még egy-két perc, és megkezdődik az előadás, azontúl azonban állj, aki későn jön, bizony kinn reked, és vele együtt én is, mert az előadást a rendelkezések értelmében tilos zavarni. Szerencsére éppen akkor viharzott be egy nagyobb kompánia, így elvegyülve a csoportban sikerült nekem is Ghiță után surrannom.

– În sfârșit (*végre*), mi tartott ilyen sokáig?

Pár hétig minden flottul ment, amíg el nem bíztuk magunkat. Nem koncentráltunk eléggé, lebuktunk. Ettől kezdve árgus szemekkel figyeltek bennünket, és ha nem mutattuk fel a bilétát, még a váróteremben sem maradhattunk.

– Ehhez nincs joguk! – fújtam, mint egy vadmacska. – Mi... mi csak a plakátokat nézegetjük. Nem szabad?

– Szabadnak szabad, de nem ádámkosztümben, úgyhogy söprés kifelé! – válaszolták a jegyszedők. – Máskor, ha moziba jöttök, öltözzetek fel rendesen, és semmi trükk, mert ha még egyszer elkapunk, azonnal kihívjuk a milíciát (*rendőrséget*).

Nyár volt, augusztus. Kint tombolt a kánikula. Ilyenkor a szegényebb gyerekek mezítláb és ingben-gatyában jártak-keltek a városban beleértve minket is. Ne felejtjük, ezek itt az 1952-es évek, és akkor még senkinek sem szűrt szemet az ilyen toalett.

– Úgy öltözzünk, ahogy akarunk, és hogy megnyugtassuk magukat, ilyen gagyi moziba sem jövünk többé, ígérjük – masíroztunk ki emelt fővel, és ettől fogva a Kaszinó mozit tiszteltük meg figyelmünkkel.

Ez a mozi régebbi volt a Sahianál, ezzel szemben tágabb, patinásabb. Az egykori munkás-kaszinóból alakult, és évtizedekig a mozivállalat és a bányászváros színháza osztoztak meg rajta. A jegyszedő, alacsony, kissé ragyás arcú öreg, imádta a gyerekeket, és négyet-ötöt ingyen is beengedet a moziba. Többet nem, és csakis híradó után.

– Rendes ember ez a Barbu bácsi – dicsérgette Ghiță barátom. – Nála nem kell cselezni, beenged ő magától is.

– Be, ha be – mormogtam –, de nem mindig. Tudod, hányszor vártam végig a híradót, aztán mégis hoppon maradtam.

– Mert?

– Habar n-am (*fogalmam sincs*). Magyarázgatott nekem valamit a főnökeiről, jegyellenőrzésről meg effélékről, de úgy hadart, hogy félig sem értettem.

Régi szép idők! Még ma is magam előtt látom az egykori filmszínházat, melynek mennyezetén több száz, süllyesztett égő ragyogott, aztán megszólalt egy gong, a fények fokozatosan elhalványultak, és lassan lesiklott a képernyő. Minden filmet egy hétig vetítettek. Szinkronizálás nélkül, melyek 90%-át szovjet filmek alkották. Persze nemcsak Petrozsényban, szerte az egész országban. Témái: az új típusú, felsőbbrendű szocialista rendszer dicsőítése megfűszerezve a Nagy Honvédő Háború heroikus képeivel. Az előbbi nyilván mindenkinek a könyökén jött ki, akárcsak a jurnalok (híradók), a háborús filmeket viszont sokan kedvelték, ezért nem meglepő, hogy a gyerekek zöme Sztálinért, Leninért, Malinovszkij marsallért rajongott. Jancsi bátyámat kivéve. Ő Trumant utánozta, Albi Malinovszkijt, és orosz szavakat kevert a beszédébe. Zakóján jelvények sora fityegett.

– Ez a Szovjet Unió Hőse, ez meg a Lenin-rend – mutogatta büszkén bádoglecsniit a barátainak.

Játékainkban is a háború kapta a főszerepet. Hajdanán a gyerekek a törökök, majd a labancok ellen harcoltak. Hiába, bennünket már csak ilyennek teremtett a Jóisten. Már azóta gyilkolászunk, verekszünk, mióta kifaragtuk első bunkóinkat egy kőkéssel.

A szovjet filmek mennyiségileg, a nyugatiak, elsősorban francia-olasz koprodukciók, minőségileg uralták a piacot. Ha az utóbbiakat tűzték műsorra, azonnal megrohanták a pénztárakat. Sorban állás nem volt, az erősebb egyszerűen félrelökte a gyengébbet. Aki nem kapott jegyet, megvette feketén a jegyzérektől kétszeres-háromszoros áron, csakhogy láthassa Kirk Douglast, Alain Delont, Franco Nerot, Norman Wisdomot, Greta Garbot, Alida Valit stb. Magyar filmet ritkán láthattunk, és azokból is csak a szocialista filmipar remekeit. Amúgy nem is igen favorizálták eltekintve a romániai magyaroktól. Egyedül Latabár Kálmánt és Major Tamást kedvelték, őket viszont nagyon, és amikor felbukkantak a filmvászonon, románok, magyarok egyaránt állva tapsoltak.

Egy év múlva ismét visszakíváncsoztam a fő utcai Sahiába.

– Te nem jössz? – kérdeztem Ghițătól. – A Kaszinó nekem túl messze van, meg aztán olyan jó filmek játszanak ott mostanában.

– Jók, csak hát a jegyszedők... Ahogy meglátnak, már hívják is a milíciát, és akit egyszer oda bevisznek... Tudod, mit csinálnak velünk odabenn?

– Mit?

– Először is lekapnak a lábunkról, másodszor értesítik a szüleinket, és azok másodszor is elhegedülnek a nótánkat.

– Á, már rég elfelejtettek a Sahiában bennünket, másrészt ezentúl csak jeggyel, plusz rendes szerelésben megyünk moziba, úgyhogy ha fel is ismernek, nem szólhatnak semmit, pajtikám.

Sikerült meggyőződnöm, és még sok remek filmet izgultunk végig együtt, amit exkluzív ebben a moziban játszottak. Nézzünk ezek közül néhányat: Vagabondul (A csavargó, indiai film, Raj Kapoorral és Nargissal a főszerepben), Ali Baba (francia film, főszereplő Fernandel), Un tramvai numit dorință (A vágy villamosa, amerikai film, Marlon Brando), La Strada (Országúton, olasz film, Anthony Quinn, Giulietta Masina), Luminiile orașului (A város fényei, amerikai film, Charlie Chaplin). Briliáns rendezők: Elia Kazan, Sidney Lumet, Federico Fellini, Akira Kurosawa. Míg a többi gyerek a futballisták, én a filmművészek neveit raktároztam el az agyamba. Szóval filmekkel jól el voltunk esztve, miközben alig éltünk egyik napról a másikra. A gyárak, üzemek termelése akadozik, a legalapvetőbb árucikkek is hiányoznak: hús, kenyér, tej, olaj és hasonlók, amit kezdetben a jegyrendszer bevezetésével igyekeztek ellensúlyozni. De cirkuszt, akarom mondani, mozit biztosítottak a popornak (*népnek*), még ha kenyeret is csak tikettre. Ezzel kedveskedtek a szénbányákban szorgoskodó bányászoknak, akik vállalva, a román kommunista Párt és Kormány értékes útmutatásai alapján ezer méter mélységben harcoltak a szocialista ipar kiteljesedéséért. Leszámítva egy-két bányászstrájkot, amit annak rendje és módja szerint el is fojtott a hatalom, de engedett is egyúttal, és mindjárt volt mozi, kicsivel több hús, néha fehér kenyér és ingyenvillany. Miután Ghiță és én örökös pénzzavarral küszködtünk, elhatároztuk, hogy a vakációban felcsapunk csillásfiúnak. Ez nemcsak pénzt jelentett, hanem rangot is, és már előre elképzeltem, miként fogok hencegni ezzel a suliban, aztán valahogy semmi sem lett az egészből. Helyette kéregettünk. És? Mit számít, ha ezzel megvásárolhatjuk azt az átkozott bilétát.

– Bácsi, kisegítene néhány banival bennünket? Meg szeretnénk nézni egy filmet, de még hiányzik ötven bani a jegy árából.

– Micsoda? – kapták fel fejüket az emberek.

Többségük zavartan somolygott, és továbbállt, mások kotorásztak a zsebükben, és a markomba csúsztattak némi aprópénzt. Hogyha szegény anyám ezt megtudja! Á – hessegettem ki szívemből a szorongást –, honnan tudná meg, amikor soha egy szóval sem kérdezi, hova megyek, mikor jövök. Megbízott bennem, vagy a detektívregényeken kívül más nem izgatta? Rejtély, tény az, hogy amint kidobott a fészekből, már ügyet sem vetett rám, és én odarepültem, ahova akartam. Ghiță hitetlenkedve sandított rám. Nem csoda, hiszen én mégiscsak egy

református lelkész és tanítónő fia voltam, vagyis olyan úri gyerek-féle. Kb. egy hétig gyűjtögettük így a pénzt mozira, amíg fel nem bukkant két járőröző milicista.

– Jujuj, gáz van! – riadoztatott kopasz barátom. – Most aztán fussunk, ha kedves az életünk.

A következő napokban ki sem mozdultunk otthonról. Féltünk, hogy felismer valamelyik járőr. Ekkor mutatták be a Róma nyílt város című Rossellini-filmet, és én, ki tudja, hányadszor, megint a mozi bűvkörébe kerültem. Ám ezúttal egyedül szólígtattam le a bácsikat, ugyanis kedves bőrfejű barátomat befogta az apja susztertanoncnak. Egy pincét rendeztek be műhelynek, ott maszekoltak reggeltől estig serényen. A milicistákat kijátszva még kunyeráltam pár napig, amíg egy vágott szájú koldus felségterületére nem tévedtem.

– Figyelj ide, kis taknyos, látod ezt a vágást a blattomon?

– Igen, kérem.

– Ha nem akarsz te is effélét, húzd el a csíkot innen, mert ez a placc már foglalt, kiskomám.

Naná, hogy elhúztam, mi több, feladtam az egész a kéregetést. Nem az én stílusom, meg kockázatos is, úgy tűnik. Akkor most hogyan tovább, te papfiú? – búsultam el magam. – Mivel szerezzek lóvét úgy, hogy az ne legyen se kockázatos, se szégyen? Hát rabával – ugrott Albi hirtelen az eszembe, aki egy ócska talicskával róttá az utcákat, valahányszor pénzre volt szüksége. Ha neki bejött, nekem is sikerülhet, és akkor nemcsak mozira, hanem fagyfaltra, rahatra, halvára is lesz zsozsóm. Odavoltam ezekért is, csak hát a szükség... Kinek volt ezekre pénze, mert zsebpénzt azt sajna nem kaptam. Kilestem az alkalmat, amikor sem Albi, sem nagymama nem figyelt rám, és kiosontam a talicskával az utcára. Kellemes őszi délután volt. Rendszerint ilyen idő tájt szokták kihordani a lakosoknak a megrendelt szenet és ölfákat. Tőlünk nem messze már fél is fedeztem tíz mázsa szenet egy kidőlt-bedőlt kunyhó előtt.

– Bevigyem a szenet? Olcsón számolom – zörgettem be egy kopott gúnyájú öreghez.

– Köszönöm, boldogulok vele magam is.

– Akkor jó. Bocs a zavarásért! – robogtam tovább bosszúsan, és csak később jutott eszembe, azért bevihettem volna neki grátisz is.

A második ház előtt meg sem álltam, már várt a konkurencia két markos legény személyében.

– Pá-pá, bună treabă! (*Jó munkát!*)

De még nem adtam fel, kellett a pénz mozira, rahatra, halvára. Végül megtört a jég, és én boldogan simígtattam kezemben azt a néhány lejt, amit a szén- és fahordással szereztem. Másnap megrohantam a vasútállomást, és ott trógeroltam, mint sokan mások a dicsőséges proletá-diktatúra idején. Hogy mindez mennyit hozott a konyhára, bizonyítja az a tény, hogy megint azon kezdtem agyalni, milyen fondorlattal lóghatnék be ismét a mozikba. Hát nézzük, milyen-nel! Körüljártam az Alexandru Sahiát, és felfedeztem rajta egy elhagyatott sikátorra nyíló ablakot. Biztosan a vécéablak – tippeltem. Itt becsúszhatok anélkül, hogy bárki is meglátna. Átmásztam a kerítésen, és megtorpantam. Váratlanul belém hasított a felismerés, hogy amit tesz, az bizony nagyon hasonlít egy betöréshez. Hasonlít, hasonlít, de mégsem az – nyugtattam meg magamat –, hiszen nem lopok el semmit senkitől, csupán megnézem még egyszer a *Nincs béke az olajfák alatt* filmet. Olyan nagy vétek ez? Odalopakodtam az ablakhoz, és némi erőlködéssel már bent is teremtem. A következő héten megismételtem, persze nem minden kockázat nélkül, mert hátha meglátnak az utcáról, vagy akár belülről, amint éppen átréselem magam az ablakon. Egyik este beugrott két ellenőr a nézőtérre. Az egyik ellenőrizte a jegyeket, a másik elállta az ajtót, hogy a bliccelők ne tudjanak meglépni. Szegény világ, vetett ágy, ha eddig megúsztam, most biztosan lebukom.

– Te hova mész? – állta el az utamat az ellenőr, amikor ki próbáltam surranni.

– Csak a mosdóba, bácsika.

– Bácsika az öregapád. Na, menj, te ütődött!

Kb. tíz percet ücsörögtem a vécén, de az ellenőr sehogy sem mozdult el a helyéről. Mivel visszamenni nem mertem, és azt sem, hogy bevárjam, mikor jön majd ő értem, ezért inkább kimásztam az ablakon.

Teltek a napok, hónapok, lassan kinőttem a rövidnadrágból, és felhagytam a trükkökkel. Azért egyszer utoljára mégiscsak ráfanyalodtam arra a bizonyos ablakra, amikor műsorra tűzték az Ali Baba és a 40 rabló filmet Fernandellel. Csakhogy nem kaptam jegyet rá, holott háromszor is sorba álltam érte, képzeljék. Még a pénztárig sem jutottam, amikor bejelentették, hogy elfogyott. Na nem, ilyen nincs! Ha nem engednek be az ajtón, bemászom az ablakon, de ezt a filmet akkor is megnézem. Az elhatározást tett követte, bemásztam, pontosabban bemásztam volna.

De már nem fértem be az ablakon.

A TÚZ CSIHOLÓJA

– Húzd el a csíkot, és meg ne lássalak többé a pubomban! – lökték ki Ostáblás Szilvesztert egy kora őszi délután a Könnyező krokodilból.

– Szia, Béla vagyok – mutatkozott be a dágványban egy borotvált fejű fiatalember. – Keresel valamit?

– Örvendek, Szilvi. A fogaimat.

– Ezek azok?

– Ezek.

– Tessék! Mit csinálsz velük?

A tüskés hajú, negyven év körüli férfi eltűnődött.

– Elteszem annak emlékére, hogy figyelmeztessen, a jövőben kerüljem el a tócsákat.

– Süti, és hogy akarod elkerülni őket, cimbora?

– Hát ez fogas kérdés. Talán úgy, hogy bekukkantok egy templomba.

– Hova? – kerekedett ki a tag szeme.

– Egy templomba.

– Kellemes térdelést! – pöccintett le hasáról egy sáros falevelet, és átballagott egy másik csehóba, ahol épeszűbb skacokkal lehet smúzolni.

Szilveszter pedig abba a szentélybe, amit bér málkózása óta még egyszer sem méltatott figyelemre, így aztán maga lepődött meg a legjobban, amikor pár perc múlva már megindulva bámulta a rég nem látott képeket, szobrokat. Hirtelen soha nem érzett megnyugvás költözött a szívébe. Leült egy padra közel az oltárhoz, és már ki is buggyant belőle a gyermekkorában tanult imádság:

– Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében – pislogott álmosan. – És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették.

Itt megtorpant, nem jutott eszébe a folytatás. Még belevágott néhányszor, aztán már aludt is

– Keljen fel, jóember, be kell zárnom a templomot – rázta meg vállát estefelé a sekrestyés.

– Igenis – tápáskodott fel engedelmesen Szilveszter.

De már másnap, pub helyett megint ott lebzelt a templomban, meghallgatott egy misét, és gyónásra jelentkezett az atyánál.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! – köszöntötte a tisztelendőt a kijelölt időpontban.

- Mindörökké ámen.
- Szeretnék meggyónni.
- Nem úgy, fiam, a gyónásnak megvan ám a maga rítusa. Mondd utánam: az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében gyónom a mindenható Istennek és neked atyám, hogy legutóbbi gyónásom óta ezeket a bűnöket követtem el.
- A férfi megismételte a mondatot.
- Feltételezem, hogy már béráltál.
- Igen, nyolcadikos koromban.
- És azóta?
- Iszom. Először csak úgy hébe-hóba, aztán egyre többet. A végén már elvonóra is elküldtek – vallotta be töredelmesen.
- Még egy eltévedt bárány – sóhajtott fel a plébános. – Ezt akartad meggyónni?
- Igenis. – Itt van egy nyomtatvány, és legközelebb eszerint gyónj, ha kérhetném. Mondd, mi késztet arra, hogy visszatérj az akolba?
- Milyen akolba?
- Hozzánk, vissza a gyülekezetbe.
- Igazából semmi, csak úgy eszembe jutott, s mire feleszméltem, már itt voltam a templomban.
- Különös, nagyon különös. De valamit csak éreztél, például egy rejtélyes, belső erőt, isteni sugallatot – öntötte el arcát a pirosság.
- Nem, semmit, vagyis most, hogy tetszik mondani.
- Igen? Na, bökd már ki, mit érzel?
- Korog a gyomrom, már két napja nem ettem.
- Te, ne szórakozz velem, mert megharagszom.
- De, komolyan, én sosem hazudok. Legfeljebb egy kicsit, nagyritkán.
- Aztán miért nem ettél? – rejtette el csalódását az idős, jóságos tekintetű katolikus pap. – Hajléktalan vagy?
- Nem, kérem. Igaz, a szüleim korán meghaltak, és az élettársam is lelépett, azért elvagyok, mint az ecetes uborka az üvegben.
- Más? Mi nyomja még a lelkedet?
- Elfordultam Istentől.
- Látod, ezzel kellett volna kezdened. Ez bizony nagy bűn, és ha nem bánod meg, aligha jutsz a mennyországba – csóválta meg a fejét rosszállóan.
- Már megbántam. Ezt is, azt is, mindent, de esküszöm, mától kezdve a biblia tanításai szerint rendezem be az életem.
- Részleteznéd?
- Nem piálok, bocsánat, iszom, nem káromkodok, nem ugatok, elnézést, feleselek vissza a főnököknek, azonkívül mindennap elolvasok néhány sort a szentírásból.
- Nem azonkívül, hanem elsősorban, és nem néhány sort, hanem néhány oldalt – javította ki türelmesen, kiróta a penitenciát, és feloldozta Szilvesztert a bűnei alól, végezetül megegette, megittatta szívére kötve tartsa be, amit előtte és Isten előtt fogadott.
- Jé, hát ez ilyen egyszerű! – lelkendezett otthon a tüskés hajú szerelő, amiért ilyen olcsón sikerült menetjegyet váltania a mennyországba. Talán illene háláját ki is fejezni – vette elő kedvenc versfüzetét, mert hogyan fejezné ki, ha nem versben, bár ő még sosem írt egy verset sem.

Remény

*Ha a mennybe akarsz jutni,
Tanulj meg az Urban bízni.*

*Csak belé vesd a reményed,
Mert csak így lehet esélyed.
Igaz, hogy a galád gonosz
Időközben sok bajt okoz,
De te soha ne hagyd magad,
És megkapod a jutalmad.*

*Én sem hagyom, én is bízik,
Atyám, csakis rád hallgatok,
És úgy élek, ahogy kéred,
Szeretemben, békességben.*

– De hiszen ez kóser! – kiáltott fel, amint elolvasta az opusát, és szinte a plafonig ugrott örömeiben. – Majdnem olyan, mintha Petőfi írta volna. Bocsánat a zavarásért, de felolvasnék egy költeményt – somfordált versével az atyához, hadd lássa ő is, azért benne is mocorog ám valami. – Meghallgatná? Én írtam.

József atya bólintott, és elnyomott egy ásítást.

– Olvasd, fiam, de csak, ha nem túl hosszú, mert ma még sok dolgom van.

Meghallgatta a verset, és már azon tűnődött, miként bírálja meg derék hívét úgy, hogy ne fájjon szegénynek, amikor eszébe villant, hátha mégis Isten Szent Lelke munkálkodik ezekben a sorokban. Talán nem a legcsiszoltabb formában fogalmaz a jó fiú, de mit számít a külső, ha a tartalma viszont *isteni*.

– Gyönyörű gondolatok. Tényleg te írtad?

– Tényleg. Van is egy füzetem, az telis-tele van Petőfi, Ady és mások verseivel. Tetszik tudni, én nagyon szeretem a verseket.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! Aki szereti a verseket, rossz ember nem lehet. Van még több is belőlük?

– Sajnos nincs, ezt is csak a tegnap este körmöltem.

– Értem, tehát ez volt az első és utolsó alkotásod.

– Miért lenne az utolsó, hiszen alig várom, hogy megírjam a másodikat is.

Semmi kétség, ebben a fiúban valóban mocorog valami – illetődött meg a jámbor plébános. Gloria in excelsis Deo, dicsőség a magasban Istennek!

– Holnap bibliaóra lesz a gyülekezeti teremben. Gyere el te is, számítunk rád – kísérté ki Szilvesztert előzékenyen a templomból.

Ostáblás Szilveszter hálatelt szívvel dülöngélt hazafelé, csak most nem a szesz, hanem az átélt izgalmak hatására. Életében először beszélt olyan emberrel, aki tisztelettel és megbecsüléssel bánt vele, még hozzá nem is akárki, hanem egy igazi lelkipásztor. Amint hazaért, odaült az asztalhoz, és megírta második versét is:

Szegény vagyok

*Szegény vagyok, semmim sincsen,
Se drága ruhám, se pénzem,
Mégsem sírok, boldog vagyok,
Mert az Úrnak szolgálhatok.*

*Édes Atyám, áldj meg engem,
Adj erőt és egészséget,
Hogy még soká szolgáljalak,
Egészségben, boldogságban!*

A bibliakörben József atya a Hegyi beszédéről értekezett. Szilveszter ámulatlan hallgatta, és egy olyan világ tárult fel előtte, amiről ugyan gyermekkorában is hallott egyet-mást, de már érteni alig értett belőle valamit. A java azonban még csak ezután következett, amikor az atya bemutatta a bibliakör tagjainak, majd felkérte, olvasson fel a verseiből.

– Én? Most? Kérem, nagyon szívesen – szavalta el Szilveszter a Remény című költeményét.

A komoly arcú, ünneplőbe öltözött hívek borús arccal hallgatták. Úgy látszik, nem vagyok az esetük – sandított rájuk a férfi, és belefogott második versébe is. A remélt taps ugyan ezúttal is elmaradt, de már a szemekben könnyek csillogtak.

– Gyere el máskor is – búcsúzott el tőle a tisztelendő kedvesen.

Naná, hogy eljött, és csakhamar borzalommal gondolt vissza az egykori haverokra, fröccsökre. Közben szorgalmasan írt, olvasott, és a következő füzeté már csak az ő verseitől hemzsegett. József atya figyelemmel kísérte védenca lelki-szellemi fejlődését, majd gondolt egyet, és az egyházi tanács egyhangú jóváhagyásával kiadatta Szilveszter verseit. A férfi áldotta a napot, mely összehozta az atyával. Boldogságából most már csak két dolog hiányzott: egy számítógép és az, hogy a bibliaórákon ne csak hallgassák, hanem kommentálják is a verseit – győnta meg egyszer pironkodva.

– Csak ez a baj! Hát ezen könnyen segíthetünk – vigasztalta meg a plébános. – Van nekünk egy kiselejtezett, régi masinánk. De még működik, azt megkaphatod. Ha viszont továbbra sem iszol, és megtartod a munkahelyed, vesz el egy szebbet, jobbat magadnak. Ami pedig a kommentálást illeti, örülj, hogy egyáltalán meghallgatnak, mert ki olvas ma már verseket. Maximum azok, akik maguk is verselnek.

– Hol, kicsodák, ugyanis eddig még eggyel sem találkoztam.

– Például az irodalmi körökben. A mi városunkban is van kettő, nem tudad? Ott, ne félj, úgy kiveséznek hogy nem győződ kapkodni a fejedet. Biztos, hogy ezt akarod?

– Igen, sőt, el is várom tőlük, és meg vagyok győződve, itt még nagyon sokat fogok tanulni.

Így csapódott Szilveszter még egy körhöz, és izgatottan várta, hogy kommentálják a műveit. A csoport nagyjából ugyanolyan öregekből állt, mint a bibliakör, és Szilveszter rigmusait is hasonló érdeklődéssel fogadták. A férfi visszaemlékezett, hogy járt a bibliakörben, és erősen remélte, majd csak itt is megjelennek azok a bizonyos könnyecseppek. Bumm, micsoda fantázia! Nem könnyeztek azok, hanem kacagtak. Előbb halkán, visszafogottan, aztán hangosabban, végül mindenki jobbra balra dült a nevetéstől. Az autószerelő sápadtan nézett farkasszemet a főleg költőkből álló tollforgatókkal. Már éppen kikérte magának a tetszésnyilvánításnak ezt a formáját, amikor egy fehér szakállú öreg esett a kezének.

– Gratula, uram, ezt nevezem paródiának!

– Pazar vers, mintha én írtam volna – dicsérte meg egy pápaszemes hölgyemény.

Groteszk fordulat! A férfi nem tudta, haragudjon, vagy vágjon jó arcot a dologhoz.

– Na, mi újság? – érdeklődött az atya. – Megkaptad, amit kerestél?

– Meg – komorodott el Szilveszter, és elmesélte, hogy nevették ki az irodalomkör tagjai.

– Szegény fiam, nem értettek meg, de sebaj, majd eljön ennek is az ideje. Te csak írd, és add tovább azt a fényt, meleget, amivel megajándékozott a Teremtőnk.

– Az nehéz lesz, merthogy én... – ötlött-hatolt, míg végül Kazinczy egyik versével válszolt:

Jót s jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted,
Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot.

– Ettől tartottam. Szóval azt hiszed, rosszak a verseid.

– Rosszak? Pocsékak, úgyhogy Arany János szavával élve letésem a lantomat.

– Jól van, fiam, te tudod. Utána? Mik a legközelebbi terveid? Járatlan útra cserélnéd az ismertet, vagy visszatérnél oda, ahonnan indultál?

– Isten őrizze! – méltatlankodott.

De csak a gyóntatószékben, míg a valóságban bizony többször is elsétált a Könnyező Krokodil mellett. Néha benézett az ablakon, és többször is kísértést érzett, hogy bemenjen. A KK volt a kedvenc ivója, de miután innen is kidobták, no, meg a fogadalma is kötötte, egyszer sem szánta rá magát.

– Ni csak, Táblé! – karolt belé valamelyik forró nyári délután egyik rég nem látott havere, és meghívta egy felesre.

– Nem, sajnálom, én... én már felhagytam a piával.

– Akkor igyál meg egy jó hideg sört. Attól még semmi bajod nem lehet, aztán eldumálunk egy kicsit a régi szép időkről.

– Oké, nem bánom – adta meg magát az expías, s mintegy hipnotizáltan araszolt a Könnyező Krokodilba.

– Isten, isten!

– Isten, isten! – hörpintette ki sörét lehunyt szemmel, boldogan.

Először csak az ital hűvösségét érezte, a második, harmadik pohár után azonban már kivörösödött az arca is.

– Vodka!

– Ez a beszéd! Látom, megjött az eszed, Sünikém.

– A régi szép időkre! – emelte poharát az ugyancsak tüskéshajú barira.

Egyszerre megtorpant, megszólalt benne, na nem az Úr hangja, hanem csak a galamblelkű plébános baritonja: járatlan útra cserélnéd az ismertet, vagy visszatérnél oda, ahonnan indultál?

– Hé, jól vagy? Lebénult a kezed, vagy mi a gáz?

– Semmi. Örülök, hogy láttalak – tette vissza poharát az asztalra, és kisietett a kricsmiből.

Még sétált egy keveset, majd leült egy padra, és élvezte a lenyugvó nap sugarait. Haza kéne menni, csak nem ücsörög itt napestig. Haza, de kihez? Nem várja otthon senki sem, meg aztán mit csináljon azonkívül, hogy a tévéjét vagy a plafont bámulja. Hát igen, ideje volna lehorgonyozni egy rendes, dolgos csajszinál, mert akárki akármit is mond, asszony nélkül igazi otthon sincs. Hej, ha legalább egy fröccsöt ihatna úgy búfelejtésként, amiért az Úr megint elhagyta – tekintgetett vágyakozva a pubok irányába. Vagy ő hagyta el a Jóistent? – döbrent belé a gondolat. Akár így, akár úgy nagy hiba volt ahhoz az irodalmi körhöz szegődni, mert ha az nincs, még ma is verseivel szolgálná a Teremtőt. Hála József atyának azért még nem vétkezett, viszont ha sokáig bűvöli a pubokat, még ez is megeshet – pattant fel a padról, és hazakullogott a gyűlölt négy fal közé.

A következő napokban majd megveszett a szesz után való vágyakozásában.

– Nem bírom, atyám, nem bírom, és, bármennyire is erőlködöm, hajszádra állok attól, hogy megszegjem a fogadalmam – gyóna meg letörten.

– Ne tedd, fiam, állj ellent a kísértésnek! Az Úr most próbára tesz téged, mint mindnyájunkat egyébként, és ha te most feladod, egyből visszakerülsz az elvonóba, sitibe, kiesel a munkából, és ismét étlen-szomjan fogsz tekeregni a városban – vázolta fel a plébános Szilveszter lehetséges jövőjét. – Ennél már az is jobb, ha kibékülsz azokkal a fránya poétákkal, akik úgy kinevettek nemrég, és talán ők is meglátják a költőben megbújó tiszta lelkű, isteni életre törekvő embert is. Nos, megpróbálsz?

Az autószerelő tekintete elborult, s már látta is magát a börtönök priccsein reszketni hol a hidegtől, hol attól, hogy mikor rohanja meg valamelyik beteges hajlamú rabtársa.

– Tessék? Ja, meg. Jövő szombaton megint elmegyek, de ha megint kikacagnak, kitérek a hitemből. Bocsánat, félrecsúszott a nyelvem, nem így akartam mondani.

A körben egy novella és két vers került terítékre, köztük Ostáblás Szilveszter legújabb alkotása. Aztán következett az elemzés. A szerelő opusát maga az elnök, egy hatvan év körüli, kecskeszakállú tag méltatta röviden, de velősen kiemelve a költemény egyszerűségét, tisztaságát. Ezúttal senki sem nevetgélt, de még meg is tapsolták.

Szilveszter hitetlenül hunyorgott. Ezekbe meg mi ütött! Csak nem jöttek rá ilyen hirtelen, milyen tévesen ítélték meg a jó múltkor. Na nem azért, tisztában van ő azzal, hogy nem zseni, de olyan verset, mint ők egy fél perc alatt is kieszel.

– És most, ha már itt tartunk, szíveskedne bemutatkozni nekünk? Annál is inkább, mert a versét, engedelmével készülő antológiánkba is bevinnénk, és ehhez pár életrajzi adatot is csatolnánk.

– A nevem Ostáblás Szilveszter, de a legtöbben Táblának neveznek. Negyven éves vagyok, és egy autószerelő műhelyben meló..., dolgozom. Verset csak pár hete írogatok, bár az irodalmat már iskolás korom óta csíp..., szeretem.

– Csak pár hete? – csodálkozott el a kecskeszakállú. – Aztán mi készítette arra, hogy szinte máról holnapra kezdjen el verselni?

– Belezúgott egy tinibe – tréfálkozott egy csokornyakkendős úriember.

– Nem tudom, csak azt éreztem, írnom kell. Azóta írok, tegyük hozzá, hál’ istennek, mert ha nincs a költészet... – állt meg Szilveszter egy pillanatra, aztán zavartan, fejét felszelve folytatta: – még ma is alkoholistákkal és bűnözőkkel csavarognék Kecskemét utcáin.

A szokatlanul őszinte kijelentést döbrent csend fogadta.

– Innen, mármint a versektől jutottam el Istenig, s bár még ma is alig élek egyik napról a másikra, boldog vagyok, mert Neki szolgálhatok.

– Alleluja! – jutalmazták ismét tapssal Táblé nyíltságát, kivéve a csokornyakkendős öregurat, aki fintorogva távozott.

Ettől a naptól kezdve Szilveszter lett a kör legnépszerűbb és egyben legtermékenyebb költője. Hozott is magával minden találkozóra egy-két költeményt, és a versek csak gyűltek, szaporodtak, amíg a plébánia a református egyházzal karöltve ki nem adta Ostáblás Szilveszter újabb verseit.

– Gratulálok! Épp ideje volt, hogy ne csak az iszlám, hanem mi, keresztények is áldozunk valamiképp az igaz hit oltárán – érzékenyült el az elnök, aki szintén írogatott verseket, csak éppen nem akadt senki, aki kiadja.

Szilveszter népszerűsége ezután egyenesen ívelt felfelé, így mi sem természetesebb, hogy megköszönve a kecskeszakállú eddigi munkáját az autószerelőt választották meg elnöknek. Persze író-olvasó találkozókra is meghívták, nem szólva az iskolai hittanórákról, kórházakról stb.

– Nagyszerű! – örvendezett József atya. – Szép kis tüzet csiholtál. Azért ne feledd, azt égvé is kell ám tartanod, különben elalszik. Nem könnyű dolog, elismerem, de ha kitartasz, a verseiddel még te is visszavezethetsz néhány tévelygő bárányt az akolba.

– Én? Kis porszem vagyok ahhoz én, atyám.

– Akárcsak én, és minden élőlénye ennek a világnak, azért mindennek, még egy parányi porszemnek is megvan a maga rendeltetése. A miénk az, hogy óvjuk és gondozzuk a nyáját, amit az Úr a gondjainkra bízott. Jut eszembe, mikor vásárolsz már egy jobb fajta gúnyát magadnak? Szó se róla a szegénység nem szégyen, de amióta rendesen dolgozol, és nem itálra költöd a fizetésed, ennyit csak megengedhetsz magadnak.

– Vásárolok, atyám, vásárolok.

– Helyes, továbbá csináltasd meg a fogaid, hogy a Katolikus rádióban is megértsék, ha elszavalod egy-két versedet.

– Mit, hol? Ne tessék velem viccelni!

– Nem szeretnél?

– Dehogynem, isten áldja meg a jóságát! – csókolt kezét hálásan Szilveszter az aranyszívű mentornak, és már másnap megvette az öltönyt, később új cipőt, inget és egyebeket, hadd legyen olyan, mint a többiek, mert már nagyon elege van abból, hogy hol megbotránkozva, hol sajnálkozva forduljanak utána az emberek.

Na ne, őt senki se sajnálja, inkább felnézzen rá, és akkor feleséget is könnyebben találhat. Okosan spekulált, meg is lett a foganatja, mert egy év múlva végre ő is a házasság kikötőjébe evezhetett. Ezzel mindent elért, ami után ácsingózott, illetve nem egészen, mert ilyenek vagyunk mi, emberek: minél többet elérünk, legyen az pénz, karrier, siker, annál többet akarunk. Tökéletességre törekszünk, holott az Úron és egyszülött fián kívül senki és semmi sem tökéletes. A tűz csiholóját a pénz, karrier, ilyesmi hidegen hagyta, megelégedett ő a minimummal is. Mindössze azokat a poétikai szabályokat szerette volna megtanulni, melyek segítségével még jobb, még szebb verseket írhatna. Valamikor tanult ugyan az iskolában effélét, de érdekelte őt akkor az iskola! A rímről még volt némi fogalma, tudta, mi a strófa, verssor, és ebben már ki is merült a tudománya.

– Hát aztán! – húzta el a száját a felesége, egy harmincöt éves, vendéglőipari dolgozó. – A fő, hogy tetszenek a verseid, a többi lényegtelen, mert nem a tudás a fontos, hanem a tehetség. Te pedig az vagy, és ami plusz még hozzájöhét, az, ne aggódj, magától is rád talál.

– Persze, hogyne, olyan ez, mint a pénz: nem boldogít. Azért jó, ha minél több van belőle – tette hozzá Táblé csendesen, és csak azért is nekivágott a tanulásnak.

Kivett a könyvtárból egy vaskos verstant, kicsit beleolvasott, aztán csüggedten tolta el a könyvet magától. Mennyi furcsa szó, ismeretlen fogalom!: mora, jambus, trocheus, szinekdoché, haiku, cézúra. Mikor fogj ő ezek szerint alkotni? Alighanem sohasem, túl öreg ő már az ilyen bravúrhoz. De vajon tényleg tudnia kell egy költőnek ezekről? – tépelődött, vergődött. Ennek ellenére csak úgy próbaként kiizzadt egy haikut. De miért is ne, ha már tüzet csiholt, legalábbis az atya szerint, hadd legyen tűz, de akkora, hogy a föld összes népe melegegessen mellette. Ehhez viszont tanulni, fejlődni, és merni is kell, mert:

*Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek,
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.*

Alig fejezte be a haikut, már szaladt is a volt elnökhöz, és már a küszöbön szavalta:

Vírus

*Nézd ezt az ökröt,
Felfalja a gazdáját,
Csakhogy élhessen.*

– Mi ez?

– Egy új vizekre evező költő legfrissebb munkája. Tetszik?

– Érdekes írás – csóváltgatta fejét a kecskeszakállú, ám arra, hogy tetszett-e, se bűt, se bát nem mondott.

Teltek a napok. Ostáblás élete, úgy tűnik, egyenesbe került. Sikerült leszoknia az itálról, és már nem fordultak utána se megbotránkozva, se szánakozva az emberek. Többnyire divatosan öltözködött, kezét csókolt a hölgyeknek, és keresztes nyakláncot viselt a nyakában.

Csak a verseit nem adta ki többé senki sem, mi több, el sem olvasták.

AZ ÉGIG ÉRŐ HEGY

Hetek óta nem hagy nyugodni egy novella. Címe: A világ végén már szép és jó, írója Móricz Zsigmond. Régen már olvastam, de most újra átböngésztem, és eszembe jutott egy hasonló történet. Meg is írnám, de minek, ha már Móricz megírta? Vagy ez nem számít, ha egyszer megírnám, hát írjam is meg, és alászállgája? Hát jó, megírom, annál is inkább, mert most már valóban nem fér a begyembe.

Volt egyszer, hol nem volt... Hm, elég meseízű kezdés, holott igaz történet, és éppen velem esett meg úgy hat éves koromban, amikor még a macskát is matyáknak ejtettem. Talán helyesebb hát, ha inkább így kezdem: öt vagy hat éves koromban történt Petrozsényban. Típp-topp kis város volt ez a Petrozsény valahol a Déli-Kárpátok tövében, ahova édesapám halála után költöztünk anyámmal, aki maga is petrozsényi volt, s csupán házassága révén került a kalotaszegi kis faluba. Hát most visszajött, és vele hozott engem is. Az új otthon számomra nem jelentett különösebb újdonságot, ugyanis édesanyámmal már előzőleg is megfordultam errefelé, és, mi tagadás, már akkor is lelkesedtem *Petrošanért*. Hogy miért? Talán a közeli hegyek miatt, vagy azért, mert itt villany is volt? Uramisten, villany! El tudják képzelni, mit jelent ez egy petróleumlámpához szokott parasztnak? Aztán, soroljam a többit is? Mozi, strand, futballpálya, nem szólva arról a sok-sok üzletről, amikben a raháttól (*szultánkenyértől*) a halváig mindent meg lehetett kapni, ha volt pénzed. Házunk, bocs, nagyszüleim háza egy kőhajításnyira épült a petrozsényi hegyektől, fel is battyogtam a dombra szinte naponként.

– Ejnye, úrfi, már megint hol csalinkáztál? – zsörtölődött néha édesanyám.

– Csak a hegyen, édesanyám.

– Aha, jól sejtettem. Aztán mi a csudát csinálsz ott mindig, édes fiam?

– Semmit, csak úgy ülök, napozok, gyepszánkózikok, néha felmászok egy-két fára, és hallgatom a madarak énekét.

– Miért, a földről nem hallod, és mi ez az izé... gyepszánkó?

– Csak egy deszka, amivel lecsúszok a dombról, édesanyám.

– Hát csak vigyázz magadra, és ne csámborogj messzire, mert ha, tegyük fel, betévedsz egy erdőbe, megesznek a medvék vagy farkasok – tette hozzá sötéten.

A figyelmeztetés hatott, nem csámborogtam, csak úgy, képzeletben, akkor viszont gyakran. Legfőképp a Páring hegységre, mely nem messze tőlünk ágaskodott az ég felé. Ez ám a magasság! Nem csoda, hogy a Mándra-csúcsról például még nyáron sem olvad le a hó teljesen.

– És azt tudtad, hogy onnan már csak pár metru (*méter*) a cer (*mennyország*)? – cifrázta a maga félig román, félig magyar nyelvén Ghiță (*Gyuri*) nevű barátom. – Most mit nézel?

– Mi az a csér?

– Az? Az ott fenn, ahova a jó emberek kerülnek, ha meghalnak! – mutatott az ég felé.

Tehát mennyország – világosodott meg az agyam, és nem beszélünk többet a dologról. Tudniillik nem hittem, hogy tényleg létezik olyan magas hegy a világon, ahonnan felsétálhatnék édesapámhoz a mennyekbe. Hej, pedig de klassz lenne újból viszontlátni apámat, hallani a hangját, érezni, amint átölel. Mekkora fantáziája van ennek a Gyurinak! Hanem a gondolat mégiscsak szöget ütött a fejembe. Lehet, hogy azért a Mándráról mégiscsak elérhető a mennyország? Talán meg kellene erről másokat is kérdezni – furkált a kíváncsiság. Vajon hogy érezheti magát ott az édesapám, egyáltalán milyen lehet ott az élet, ahol már sosem halnak meg az emberek?

– Te tisztára hülye vagy – nevetett ki Albi bátyám, amikor nála is rákérdeztem.

– Te vagy hülye.

– Mi? Elismételnéd még egyszer? – ugrott nekem, mint egy fúria, és a következő pillanatban már egymáson hemperegtünk.

– Mi ez a zenebona! – perdült ki a konyhából hófehér hajú nagymamám. – Pali, már megint verekedsz a bátyáddal? – rántott ki Albi kezéből gorombán.

Persze nem azért, hogy megvédjen, hanem hogy ő vegyen kezelésbe. Fura öregasszony volt a najma (*nagymama*). Mintha élvezte volna, hogy megverhet – változott fokozatosan örömmé a Zsil-parti város iránt érzett lelkesedésem.

– Nesze, ez a tied! – vágott rám egy pálcával. – Tanuld már meg végre, hogy a kicsinek hallgass a neve, kis pisis.

– Nem vagyok pisis, ő támadt rám először, pedig csak kérdezni akartam tőle valamit.

– Ne hazudj, egy kérdés miatt még senki sem ront a másikra. Mit akartál kérdezni?

– Nem mondom meg.

– Ó, te megátalkodott gonosz csont! – emelte rám ismét a pálcáját.

– Állj! – bukkant fel a konyhaajtóban édesanyám is. – Anyu, volnál szíves bejönni a konyhába két percre!

Föllélegeztem, megszabadultam a najmától. Most biztosan miattam pattognak. Négyszemközt, miután édesanyám előttem sohasem perlekedett az anyjával. Hacsak nem maguk közt, ám ezt soha életében nem árulta el nekem, miközben én, nem tudom, miért, de folyton azt vártam, hogy nyíltan, ne a hátam mögött védjenek meg, ha bántanak.

– Gyere, beszélgessünk egy picit! – ült mellém édesanyám az udvari kispadra, amint fél órával később kisuhant a konyhából. – Tulajdonképpen min kaptatok össze?

– Semmin, én csak... csak azt kérdeztem Albitól...

– Hogy?

– A Mundráról is elérhető-e a mennyország?

Édesanyám arca elborult.

– Nem érhető el. Égig érő hegy nincs csak a mesében.

– Akkor égig érő fa sincs? – emlékeztem vissza egyik kedvenc mesémre, amivel anyám szokott elaltatni a kajántói paplakban.

– Az sincs, de miért érdekel téged annyira a mennyország? – simogatta meg az arcomat.

– Merthogy olyan... olyan... – hebegtem-habogtam; sehogy sem jutott a megfelelő szó az eszembe.

– Mindegy, ne erőlködj!

Keveset hallgattunk, majd fordított egyet a beszéd kerekén:

– Megszoktad már Petrozsényt?

– Meg, nagyon édi város, kicsit furcsa, de majd ezt is megszokom.

– Furcsa? Miben furcsa? – csodálkozott rám édesanyám, persze érthető, tősgyökeres petrozsényi létére neki inkább Kajántó volt idegen.

– Hát... itt mindenki siet, hadonászik, kiabál, és olyan nyelven karattyol, amiből egy kukkot sem értek.

– Mert románul beszélnek. De ne aggódj, pár év múlva te is éppúgy fogsz hadonászni, beszélni, mint a többiek. Amúgy bánt, csúfol-e Petrozsényban valaki? – puhatolódzott tovább óvatosan.

– Nem csúfol, esetleg a Dudu, tetszik tudni az a bolond fiú a dr. Petru Groza utcából. Folyton ütögeti a tenyerét, és azt mondja: boz, bozor vagy ilyesmit.

– Bozgor (*gúnynév: magyar*)? – halványodott el édesanyám.

– Igen, mit jelent?

– Nem tudom. Más nem heccel?

– Csak Albi.

A najmát kihagytam, pedig már a nyelvemen volt, aztán eszembe jutott natata (*nagyapa*), aki ki nem állhatta, ha árulkodik valaki.

– Szegénykém, mennyire sajnállak, de hát nem egyformák az emberek. Te jó fiú vagy, és ha megmaradsz ilyennek, előbb-utóbb még az a bolond Dudu is megszeret.

– Najma is? – feledkeztem meg a tatáról.

– Vele meg mi bajod? Jó, elismerem, hogy hamar eljár a keze, de az öregeket akkor is kell tisztelni. Meg aztán azt se felejtsd el, hogy mi vagyunk a házában, nem ő a miénkben – szakadt fel egy sóhaj a melléből. – Megértetted?

Meg, a fejembe verte ezt már a najma meg a dédnagyapám is, és bizony nagyon meg kellett gondolnom, hova lépjek a tükörfényes padlóján, arrébb toljak egy széket, vázát stb. Ha mégis megtettem, már süvöltött is rám a nagyanyám:

– Hé, lakberendezőnek képzeled magadat? Legalább engedélyt kérnél, mert nálunk ez így szokás, és ha nem tetszik, fel is út, le is út, vegyetek ti is egy házat a városban.

No hiszen, házat, amikor anyám sovány tanítónői fizetéséből sokszor még egy ingre, zoknira sem futotta, ezért többnyire Albi kinőtt ruháival kellett beérnem. Még volt egy bátyám, a Jancsi, de őt az apai nagyapám nevelte valahol messze-messze egy marosszéki faluban. Hogy miért ő, és Albit miért a nagymama vette gondjaiba, egyáltalán, miért szakítottak el minket egymástól? Nem kötötték az orromra, én meg nem is nagyon kérdeztem.

– Akkor megegyeztünk? Többé nem feleselsz sem anyámmal, sem a tatával. És, kérlek, légy türelmes Albival is.

– Vele miért?

– Mert idősebb, másrészt ideges. Hiszen tudod, az orvos utasítására még Bromovalt (*régi román nyugtató*) is kell szednie.

– Türelmes leszek, ha ő sem köt belém.

– Persze, majd szólok neki. Itt a kezem, nem disznóláb.

Kezet fogtunk. Na, ez ritka pillanat volt, miután édesanyám ritkán állt le velem csevegni. Nem mintha nem lett volna mondanivalója, de igen-igen zárkózott asszony volt. Különösen azóta, hogy édesapám öngyilkos lett. Vagy megölték? Sosem derült ki, de ha meg is gyilkolták, biztosan nem a pénzéért, mert olyan szegény volt, mint a templom egere.

– Holnap vasárnap. Reggel szőnyegmosás a Malea-patakban. Igaz, hogy a tízparancsolat szerint vasárnap nem szabad dolgozni, de olyan ragyogó idő van, hogy ezt a napot kár és vétek kihagyni. Velem jössz?

– Éljen!

Másnap reggel 7-kor kellett volna indulnunk. Igen ám, de Albit sehogy sem lehetett kicsalni az ágyából, márpedig a terv szerint ő szállította volna a szőnyeget egy rabában (*talicskában*).

– Hagyd békén, Margit! – intette le anyámat najma. – Ne erőltesd, hadd pihenjen! Majd eltolod te magad azt a rabát, nem nagy ügy.

– Én? – vörösödött el édesanyám, aki ugyan sosem tartotta magát úrinőnek, de akkor is mit szólnak majd hozzá a szülők, gyerekek.

– Eltolom én – ajánlkoztam erre azonnal. – Mi kimossuk, Albi meg elhozza később, ha már felébredt.

– Te? – meredt rám najma, aki sok mindent feltételezett rólam, csak azt nem, hogy ennyi szőnyeggel elbírok. – Nem lesz ez neked túl nehéz?

– Próbáljuk ki!

Kipróbáltuk. Meg sem kottyant. Erős gyerek voltam ám, ha nem is annyira, mint a bátyóim. A kertünk 2-3 km-re szerénykedett a cätunul Malea (*Maleanegyed*) elején. Ebben a dzsumbujban laktak a szűk nadrágban és térdig érő fehér ingbe öltözött momârlanok, akik a dákok leszármazottjainak tartották magukat. Miután a mintegy fél holdnyi hobbinkat senki sem gondoza, nem is termett meg benne szinte semmi sem. Én mégis imádtam, és alig vártam a napot, hogy nyaranta egyszer-kétszer megfürödjek a Malea vízében. Most is ez történt. Alig mostuk ki anyámmal a szőnyeget, már rohantam is a patakba időnként a Paring felé tekintve, ugyanis pont arra vezetett az út az égig érő hegy felé. Dél körül megérkezett Albi is, és utána már kettesben lubickoltunk.

– Nem vagytok éhesek? Menjünk haza, legények! – szólt ránk két óra körül édesanyánk.

Megraktam a rabát szőnyeggel, Albi tolta a talicskát.

– Nehéz? – kérdeztem a bátyámtól.

– Nem a, de hogy te nem bírnád, az is bizonyos – ragadta meg Albi az alkalmat, hogy szokása szerint megmutassa, mennyivel erősebb ő, mint az öccsei.

– Lássuk! – vettem ki kezéből a talicskát.

– Bírod még? – kérdezte Albi öt perc múlva gúnyosan.

– Már miért ne bírnám?

Tíz perc múlva:

– Na, hogy ityeg a fityeg, kis prücsök? Ahogy elnézem, nemsokára téged is fel kell rakjalak a rabára.

Nem szóltam semmit, de most már azért se adtam fel. Tény, hogy közben meg-megpihen-tem, de a talicskát akkor is eltoltam hazáig.

– Brávó, ezt jól megcsináltad – robbant ki otthon Albiból a nevetés, és úgy nevetett, kacagott, hogy még a könnye is kicsordult.

– Te meg mért röttyögsz? – értetlenkedtem, amíg le nem esett a tantuszom: ezzel a trükkel ugratott be, hogy helyette is lejsztoljak.

– Nesze, ez a tied! Amilyen a munka, olyan a jutalom – jutalmazta meg munkáját nagyanyám egy tábla csokival.

Nem hittem a szememnek. Nagy dolog volt ám mindössze négy évvel a háború után a csokoládé, amikor még kenyérre is alig futotta, a fél világ romokban hevert, és az aszfalton még mindig ott rajzolódottak a tankok hernyótalpainak nyomai.

– És én? – nyújtottam feléje a kezemet.

– Te? Téged megjutalmaz majd az édesanyád.

Meg is tette, ha nem is csokival, amit maga is megkóstolt volna, ha egyáltalán be tudta volna szerezni. Hogy a najmának miért és miből sikerült, nem tudom, hiszen folyton azért lamentált, hogy egyre kevesebb a kliense, tudniillik szabóként maszekolt. Ennek ellenére mégis mindig tudott kedveskedni valamivel Albinak.

– De anyuka – zúgolódott néha édesanyám – ne felejtse el, hogy Albin kívül van még egy, sőt, két unokád.

– Képzeld, nem felejttem, és úgy is vásárolok, hogy Palinak is jusson belőle – vágta ki magát najma zavartan. – Ügye, Albi, amit tőlem kapsz, annak felét mindig odaadod az öcsédnek?

– Hogyne, természetesen – erősítette meg Albi fanyarul, és ezzel minden rendben is lett volna, ha valóban ezt teszi.

Csak hogy nem tette, hiába kérlelte őt édesanyám, meg sokszor najma is. Nem osztokzodott ő az úristennel sem. Még arra sem adott engedélyt, hogy igyunk a poharából, merthogy külön pohara is volt ám, meg villája, kanala, mint egy királyfinak a mesékben. Szegény világ, vetett ágy – hüledeztem magamban, micsoda palotába pottyantam!

– Készülj, Pali, költözünk! – lepett meg édesanyám egyik nap kisírt szemekkel. – Segíts összeszedni a holminkat.

– Már megint? Hova megyünk?

– Csak a másik szobába.

Kulcsra zárta a szobát, és egy teljes éven át még csak nem is köszöntek egymásnak.

– Hohó, nincsen ez jól, gyerekek. Béküljete ki, de ízibe! Margó, te vagy a fiatalabb, kövesd meg az anyádat! – unta el a dolgot egy idő után natata, a Katona család fővezére.

Szép szál, pirosposzgás arcú, orosz fogságot megjárt öregember volt a dédapám. Albi imádta, én félttem tőle, és ugyancsak óvakodnom kellett, mit mondok, cselekszem, hogy ne kapja le a derékövét, ha bepörgött. El is tángált rendesen anélkül, hogy bárki kivett volna a kezéből. Aha, tehát najmának és édesanyámnak is dirigált. Kétségkívül, de az sem kizárt, hogy otthon sem volt anyám olyankor. A regulázás után következett az izvinite, vagyis bocsánatkérés, ahogy nagytata a maga román, orosz szavakkal kevert makarónnyelvén szokta nevezni. Ettől irtóztam a legjobban. Valahogy nem passzolt a természetemhez, hogy bocsánatért esedezzem, főleg, ha ártatlannak is éreztem magamat. Ha ellenkeztem, letérdeltetett, és addig fel sem állhattam, amíg bocsánatot nem kértem. Ezek után nyilván nem meglepő, hogy hol az égig érő hegy, hol Kajántó felé kezdtem sandítani. Milyen csodálatos lenne visszamenni csöndes kis falumba, ahol senki sem bántott. Ellenkezőleg: szeretett, kiváltképp az édesapám, aki sosem tett különbséget közöttünk, és egyetlen egyszer sem villant meg semmilyen pálca a kezében. Egyébként anyáméban sem, csupán azt nem értettem, miért olyan szomorú. Édesapám halála miatt? Naná, mi másért, bár a najmával is össze-összezőrdült néhanapján.

– Édesanyám, miért haragszik ránk a nagymama? Ejnye, hányszor kérdezed még? Jó, jó, kissé ideges, de ki nem az mostanság? – védte meg az anyját szelíden. – Ez a háború mindnyájunkat kicsinált. Ennek ugyan már négy éve, de az ország még mindig éhezik, munka nincs, a boltok üresek. Még szerencse, hogy te ilyen kicsi vagy, és igazából fel sem tudod fogni, mi történik.

– De tudom – húztam fel az orromat, amiért ilyen kicsinek és butának tart.

Pedig tényleg nem tudtam. Legfeljebb éreztem, hogy valami nem stimmel ezzel a „famíliával”. Hadd kezdjem az anyámmal! Mint említettem volt, édesanyám Kajántón gyönyörű, képzeletemet felgyújtó mesékkel altatott el esténként. És sohasem könyvből olvasta fel a meséket, mint Vera óvó néni az oviban, hanem kívülről fújta valamennyit. Amikor sejtelmes, cigarettától rekedt hangján rákezdte, hol volt, hol nem volt hetedhét országon túl, egy perc múlva már magam is hetedhétországon túl jártam, megmásztam az üveghegyet, legyőztem a hétfejű sárkányt, és aranyszőrű bárányokat teregettem. Petrozsényban még csak fel sem olvasott, és már csak a születésnapomon ölelt meg, már ha egyáltalán eszébe jutottam. Hogy mennyiben adtam erre okot, nem emlékszem. Szerintem nem is voltam rossz gyerek csak nagymama szemében. Édesapámat ritkán említették. Anyám mélabúsan, nagyanyám azonban szidta, mint a bokrot: nem rokonszenvezett a papokkal. Hát istenem, ilyen is van. Talán miatta nem bírt engem sem. Akkor viszont miért ajnározta Albikát?

Valamelyik november végi délután sikerült megint kivernem a biztosítékot najmánál. Már nem emlékszem, mivel, tény, hogy ki kellett menekülnöm az utcára, nehogy ismét elagyabugyaljon. Mint minden gyermek természetesen én is félttem a veréstől, ezért nem is mertem hazamenni. Esteledett. Összevissza csatangoltam a városban, s noha egyre hűvösebb lett, még mindig nem tudtam legyőzni a félelmem. Mit csináljak, hova menjek? A vasútállomásra? Hát

persze, hogy oda, hova máshova! – surrantam be a sala de aşteptareba (*váróterembe*). Itt jó meleg volt, akár reggelig is ellehetnék. Addig a najma haragja is alábbhagy, és visszamehetek anyámhoz – terveztem el magamban. Leültem egy kövér, nagy mellű nő mellé, és lehunytam a szememet. Éreztem a combjait, azok is melegítettek. Éjfél körül megjelent két ösztövérmilicista (*rendőr*). Akkoriban rengeteg közeg járőrözött a városban, és ha azt nézzük, hány banda, csavargó kóborolt az utcákon, erre alighanem szükség is lehetett.

– Tu vii cu mine! (*Te velem jössz!*) – szűrtek ki a zsaruk üstöllést egy toprongyos alakot.

Velem nem törődtek. Valószínűleg azt hitték, a kövér nőhöz tartozom. Reggel korán aztán visszalopóztam anyámhoz.

– Te hol voltál?! – ripakodott rám édesanyám. – Már éppen be akartuk jelenteni a milícián, hogy eltűntél. Szóval hol voltál?

Jólesett, hogy aggódott, de még jobban esett volna, ha már eleve megvéd vérmes természetű anyjától.

– Az állomáson – rántottam fel a vállamat. – Nem mertem hazajönni, nehogy kikapjak.

– Pali, Pali, hát te már sosem javulsz meg? – Gyere! – fogott karon váratlanul.

– Hova?

– Üdvözlőd a nagyanyád, és bocsánatot kérsz tőle.

Egy hét múlva megismétlődött a jelenet, vagyis nem vártam meg, hogy elrakjon, kitrapoltam az udvarra és bezárkóztam a fűszekrénybe. Ezúttal az volt a bűnöm, hogy engedelm nélkül bátorkodtam megenni egy üveg befőttet.

– Bújj elő, te kis tolvaj!

Volt eszembe, már a nap is lecsusszant az égboltról, és én még mindig ott remegtem a fészerben.

– Itt vagy még? – óvakodott elő nemsokára édesanyám.

– Itt vagyok.

– Gyere velem, kisfiam, ne truccolj! – nézett körül aggódva, nem les-e utána Albi vagy a nagymama. – Legalább most az egyszer kérj bocsánatot anyámtól. Hidd el, akkor nem ver meg. Csak annyit, mondd, bocsánat, és minden rendben lesz

– Nem kérek!

Nem éreztem magam hibásnak, mert micsoda bűn az, ha valaki megkóstol egy kis befőttet. Kajántón miért nem néztek ezért tolvajnak? Édesapám még meg is dicsért, amiért olyan jó az étvágyam.

– Rossz fiú vagy, most már én is haragszom rád. Remélem, nem fogsz megint az állomáson aludni. Várj, hozok neked vacsorát, meg egy gyapjútakarót.

Megköszöntem a takarót. Albi biztosan kezet csókolt volna ezért anyámnak, én magam is szinte megtettem, aztán meggondoltam magamat. Hogy miért? Gőzöm sincs, szégyelltem is magam piszkosul, de hát ez az igazság, szép, nem szép, nem éreztem semmi hálát iránta.

– Köszönöm, maradok.

No, nem a kedvéért, csak itt, ha hideg is volt, egy milicistától sem kellett tartanom. Albi nem jött ki, érdekelte is őt, hogy vagyok, mit érzek. Csak a kutyám, Pixi ugatott. Őt bezzeg érdekeltem, csak hát persze hiába, mert a najma láncra verve tartotta, nehogy letapossa féltve óvott virágait az udvaron.

– Jaj, ne tessék megkötni. Majd én megtanítom, hogy ne taposson le egyetlen rózsát sem – kérleltem.

Falra hányt borsó volt. Dédapám még rá is tett egy lapáttal:

– Tanuld meg, hogy az életben mindenkinek megvan a maga helye és feladata. A kutya helye a láncra van, és az a feladata, hogy őrizze a házunkat, te pedig szót fogadsz, mert így rendelte a Jóisten.

Egy óra múltán lehűlt a levegő, és lassan olyan hideg lett, hogy a gyapjúpléd ellenére is cidriztem. Milyen jó azoknak, akik olyan országban élhetnek, ahol mindig meleg van! Például

Afrikában. Ghiță szerint ott mindig nyár van, mint a mennyekben. Mennysország. Vajon tényleg létezik?

– Természetesen létezik – gyúlt ki a fény édesanyám nagy, kék szemében. – Papfiú létedre szégyellheted magadat, hogy ilyeneket kérdezel.

– És ott... ott nem vernek meg senkit sem? – pirultam el egész a fülem tövéig.

– Nem hát, miután ott senki sem akarja megalázni, megtörni a másikat, bizony, békében és szeretetben él mindenki, ezért nem is kell félnie soha senkitől.

Elaludtam, és pár percre rá már a Mândra-csúcsról nézegettem a gomolygó felhőket. Brr, itt még hidegebb van, köröskörül hó, valahol messze alattam keskeny szerpentin kanyargott.

– Édesapám, itt vagyok!

Valaki hirtelen vállamra tette a kezét hátulról.

– Édesapám!

Nem ő volt, hanem egy magas, karcsú alak hófehér palástban.

– Isten hozott a világ tetején!

– Te angyal vagy?

– Te mit gondolsz?

– Nem vagy az – görbült sírásra a szám, amiért nem édesapám szállt le hozzám.

– Mert?

– Neked nincsenek szárnyaid.

– Vagy úgy! No, isten áldjon,

– Mi az, megharagudtál?

– Szó sincs róla, én sosem haragszom meg senkire. Vigyázz magadra, és ha elfogadsz tőlem egy tanácsot, most szépen leballagsz a Paringról, ugyanis sem *innen*, sem *most* nem láthatod viszont az apukád.

– Mert?

– Ő nem angyal, ezért nincs is a mennyekben.

– Hanem hol van? A pokolban? – hasított belém az irtózat.

A választ sajnos nem hallottam Pixi miatt, akinek éppen akkor szottyant kedve ugatni. Azóta jó pár évtized pergett le az idő rostáján, és megtanultam, amit mindig is sejtettem, hogy égisz hegyek bizony nincsenek. Álmomban mégis gyakran megesik, hogy fel-felmászok egy sziklára, lábam, kezem vérzik, és alig kapok levegőt, ennek ellenére mászok, makacsul kapaszkodom tovább fölfelé.

A semmibe.

EZ IS BENNE VAN A PAKLIBAN

Egy vasárnap reggel Opti Miska arcmaszka nélkül indult sétálni. Június. Milyen gyönyörű idő van! Az utcák ennek ellenére elég néptelenek, bár még a Covid–19-es vírus is elpucolt. Jó, nem teljesen, az óvintézkedések azért még hatályosak, de ki törődik már velük.

– Jó napot!

– Á, kit látnak szemeim, Sopánka szaki! Ezer éve nem láttam, pedig ugyanannál a cégnél melóztunk.

– Csak melóztunk, Opti úr, csak melóztunk, mert már útilaput kötöttek a lábamra.

– A magáéra is? Sajnálom, de hát tudja, milyenek a járványok, ha valahol felütik a fejüket, ott az egészségtől a gazdaságig minden romba dől. Szerencsére nem sokáig, nálunk már viszszafeleztük a világméretű járványt, hála a kormány idejében hozott intézkedéseinek.

– Hála? Mi az hogy hála? Ez a kötelessége, a szentsége! – káromkodta el magát az ősz hajú, hószintrágeres liftszerelő. – Ami pedig az idejében hozott intézkedéseit illeti, hát arról is megvan a véleményem.

A kerek képű, harmincötödik éve felé kacsingató szaki nem firtatta. Ismerte az öreg véleményét.

– Amúgy hogy van? Hogy viseli a bezártságot?

– Rosszul. Csak most értettem meg igazán, mit érezhetnek a rabok, akiknek évekig négy fal közt kell élniük. Öröm az örömben, hogy a többi kirúgott melóssal ellentétben, nekem még itt a nyugdíjam. Nem sok, de valahogy kijövök belőle, no meg gyerekeim, barátaim is vannak, akik, ami igaz, az igaz, naponként meglátogatnak – ismerte el a lapátra tett iparos.

– Hát akkor? Mi a probléma? Az idő folyamatosan javul, a gazdaság, egészségügyi kilátások dettó. Nem adok egy hetet, és meglátja, nálunk is teljesen megszűnik a válsághelyzet.

– Írják az újságok, papolják a tévében, de mi a garancia arra, hogy minden szavuk hiteles? Végül is bizonyíték nélkül bárki bármit állíthat. Ellenőrizhetjük? Nem, még csak meg sem cáfolhatjuk, hacsak nem akarjuk ránk irányítani bizonyos szervek figyelmét.

– Na ne, hiszen szólásszabadság van. Elnézést, mindig elfelejttem, hogy maga olyan korból származik, amikor még tanácsosabb volt hallgatni.

–Tanácsos az most is, csak maga még nem tudja.

– ?

– Ráér?

– Igen, miért kérdezi?

– Hát csak úgy. Szeretném végre kibeszélni valakivel magamat. Talán tottyanjunk le erre a padra, ha a tisztelt úr megengedi. Szabad? – kért engedélyt Sopánka úr a padon sütkérező napszemüveges öregtől.

– Tessék!

Leültek.

– És a maszkja? Nincsen maszkja, kolléga?

– Bocsánat – köhintett a kerek képű, kék szemű szerelő –, éppen feltehetem, de már állítólag nem kérik. Legalábbis utcán, úgy tudom.

– Opti úr, maga köhög. Csak nem fertőződött meg maga is? – sápadt el a hepciás természetű nyugdíjas. – Láza van? Ne hívjam esetleg a mentőket? – tapogatódzott a mobilja után riadtan.

– Kutyabajom, a vállalat mindenkit szemmel tart, és a legkisebb gyanús jelre is azonnal intézkedik. Mi az, meglepődött? Az állam vigyáz ám a dolgozói egészségére.

– Naná, hogy vigyáz, főleg, ha az ő érdeke is egyúttal. Na, meséljen, mi újság a melóban?

– Az emberek nagyon félnek, az tuti. Ki a vírustól, ki a klímától, ki a további leépítésektől.

– Kivéve magát, ha jól sejtem.

– Eltalálta. Ha vigyázunk magunkra, és az állam bácsi sem hagy a sorsunkra, igazán fölösleges majrézni.

– Hej, ha én is ilyen fiatal és optimista lehetnék! Ahhoz meg mit szól, hogy az okosak már a járvány második hullámáról beszélnek, és ha ehhez hozzáveszem a migránsok újabb rohalmát, nem a legrózsásabb jövőt jósolok magunknak.

– Majd megoldjuk, efelől ne legyen kétsége. Egyelőre adjunk hálát istennek...

– Nem az államnak? – villantak meg az öreg sárgás fogai.

A férfi ajka idegesen megrándult.

– Már megint kezdi? Hát ezért akarta kibeszélni magát, majszter úr?

– Miért, nem logikus a kérdésem? Ha már ennyire bízik az államban. Szóval, miért adjunk hálát... istennek?

– Hogy végre nem fázunk, és mostanság mi gyártjuk a legmodernebb lélegeztetőgépeket – nyújtózkodott el a padon a palacsinta arcú szerelő. – Kicsit hosszúra nyúlt az idei tél. Már szinte azt hittem, a globális felmelegedés lehüléssé változik. Más szóval egy újabb jégkorszak köszönt a bolygónkra.

– Az bizony könnyen megeshet, de Isten tudja, mit akar, és, higgyék el, minden úgy van jól, ahogy ő akarja – kottyantott beszélgetésükbe ekkor váratlanul a napszemüveges öregúr.

– Iisten? – húzta el a szót a másik öregember.

– Isten. Maga nem hisz Istenben? – ráncolta össze homlokát az öregúr.

– Őszintén? Nem nagyon. Régen hittem, most... kevésbé. Eddig úgy néztem rá, mint egy univerzális bíróra, aki pártatlanul, kizárólag cselekedeteink tükrében büntet vagy jutalmaz bennünket. Aztán amikor láttam, mennyi ember ölhet, lophat, csálhat büntetlenül, miközben a jók nagy része börtönbe kerül, éheznek, nyomorog, nos, azóta inkább a kocsmában kötök ki, mint a templomban.

– Szent Habakuk, hogy mik nem derülnek ki magáról! – kiáltott fel Opti úr.

– És maga, fiatalember?

– Én hiszek Istenben, még ha amúgy én sem járok templomba. De már megbocsásson, miért érdekli magát ez annyira? Hittérítő maga, Jehova Tanúja vagy kicsoda?

– Egyik sem, csak egy szimpla nyugdíjas, akár a tisztelt mestere.

– Akkor jó, mert én ki nem állom ezeket? Olyan ragadósak, pfúj, még a házakba is becsengetnek.

– Azok be, aztán otthagynak néhány többször lerágott csonttal – kontrázott Sopánka úr. – Ha ugyan érti, mire célzok.

– Értem. Csupa olyasmiről szónokolnak, amit már milliószor hallottunk, ám megoldást eddig még maga a pápa vagy Donald Trump sem kínált a világnak.

– Nem beszélhetnénk másról? – fészkelődött a fiatal szerelő. – Könyörgöm, ne rágódjunk már mi is ugyanazon a csonton, drága uraim!

– Egyetértek. Hagyjuk ki Istent a témából –, nézett Sopánka úr provokálón az apó szemébe –, és beszéljünk realisabb dolgokról.

A bácsika összerezett, de nem vette fel a kesztyűt, hallgatott.

– Úgy hírlik, a kormány nemzeti konzultációt szervez a koronavírussal kapcsolatban – piszkálgatta körmeit a szerelő.

– Kidobott pénz, ugyanis *ez* ellen a vírus ellen semmiféle retorikával sem védekezhünk, beleértve a maszkokat, lélelegettetőkészülékeket stb. Úgy ám, fiatalúr, ezúttal sokkal komolyabb a helyzet, mint bármikor a történelem folyamán. Pedig megéltünk már néhány katasztrofát: pestist, fekete himlőt, kolerát, spanyolnáthát, és valamennyit legyőztük. Csak a Covid-19-et nem fogjuk sohasem legyőzni.

– Komolyan? – ingott meg a férfi önbizalma. – De hát mi van a vakcinával? Hallottak a Remdecivirről, mert én igen, bár az sem lehetetlen, hogy Magyarország még egy ennél primább oltóanyaggal is előrukkol megelőzve az USA-t, Japánt, mindenkit.

– Először is a Remdecivir nem vakcina, hanem csak egy szimpla antivirális hatóanyag – javította ki az öreg a tájékozott emberek fölényével. – Másodszor miből sejtí, hogy azt meg is tudja majd fizetni?

– Olyan drága?

– 982 209 Ft, és ha *ez* annyi, mennyibe kerülhet majd egy vakcina? Ki tudna-e akár egy vakcinát is fizetni? És a hatékonyságról még nem is beszéltem. A WHO bejelentése szerint ugyanis egyetlen vakcina sem lesz tökéletes, kaszás barátunk tehát, ha nem is olyan mértékben, ezután is kaszálni fog.

– Jézus, Mária, Szent József! – vetett keresztet Opti úr.

– Mi az, csak nem rezelt be maga is!

– Nem én, bár a kilátások, úgy tűnik, még sem olyan rózsásak, mint ahogy a médiában itt-ott lefestik.

– Csakhogy végre maga is belátja, mennyire hiteles ma egy újsághír, úgyhogy javaslom, készüljön fel a legrosszabbra, mert rajtunk már a Jóisten sem segíthet – temette kezébe arcát Sopánka úr.

– Olyan biztos benne? – rázta meg a fejét rosszállóan az öregapó.

– Miért, maga miben reménykedik? Hogy minden állam tudósa és politikusa összefog, és amit a járvány megszüntetése érdekében előírnak, azt be is tartják az emberek, most amikor hovatovább már két ember sem tud szót érteni egymással?

– Maga nagyon pesszimista. Így persze nem csoda, hogy ennyire, bocsánat a kifejezésért, inába szállt a bátorsága.

– Magának nem?

– Hát... vannak ilyen perceim. Szerencsére nekem van kihez fordulnom – mutatott az ég felé –, akit ismételten a figyelmükbe ajánlok. Próbálják ki, nem kell hozzá más, minthogy időnként összekulcsolják a kezüket.

– Köszönöm, nagyon kedves, és ettől megnyugszik? – füstölgött magában a hócentrágeres szerelő. – Nyavalyás szentfazék hát ezt már semmi sem hozza ki a sodrából?!

– Meg.

– Szép, és akkor is, ha lassan még a rezsijét sem tudja fizetni, mert ahogy a göncét elnézem magát sem igen veti fel a gazdagság.

– Az nem, de ettől még remekül megvagyok. Egy öltöny a hétköznapiakra, másik ünnepekre, öt évenként két nap a Balatonon. Mit akarjak még ezenkívül, amikor másnak még ennyire

sem futja a nyugdíjból? Esetleg hírnevet, hatalmat? Badarság. Melyik vénembert érdekli már az ilyesmi?

– Egészség?

– Megjárja. Kis cukor, enyhe vérnyomás-emelkedés, prosztatagondok, de, amint látja, kezem-lábam ép, és elég jól hallok is.

– Uram, le vagyok nyugózva. Végre egy elégedett, reális beállítottságú úriember, aki csak addig nyújtózkodik, amíg a takarója ér, aránylag egészséges, senkit sem gyűlöl, és még imádkozni is tud. Elárulná nekem is, hogy csinálta?

– Már elárultam – enyhült meg a kopott kabátú öregember –, nem kell hozzá más, mint-hogy időnként összekulcsolják a kezüket.

– Ja, persze, persze, már emlékszem. Köszönöm a jó tanácsát – savanyodott el az idős lift-szerelő.

– Azért nem ártana jobban bízni a jövőben, mert szép, szép dolog a szerénység, különösen egy világjárvány kellős közepén, de a föld forog, és isten segítségével vagy anélkül egyszer mégis csak kimászunk a lekvárból – bizakodott Opti úr. – Magyarán ismét normalizálódik a helyzet az egészségügyben, a gazdaság fokozatosan talpra áll, mert talpra *kell* állnia, megnyílnak a bárók, iskolák.

– Meg, meg, de meddig? Szerintem fél évig sem tart az egész eufória, mert amint kikecmergünk a bajból, már nyakunkon a második hullám, úgyhogy nem is értem, mi ez a húzd meg, ereszd meg politika, amikor csakis a szigorú elszigetelődés mentheti meg az országot – ragaszkodott eddigi pesszimista nézetéhez Sopánka úr.

– A dologban van valami. A miniszterelnök is pontosan ezt magyarázta tegnap a rádióban.

– Hja, vagy úgy, a miniszterelnök úr. És azt is megmagyarázta, miért nem zárjuk be a határokat is egyúttal?

– Azt... azt nem, csak hogy maradjunk továbbra is otthon, hacsak nem munkába, bevásárolni vagy orvoshoz kell mennünk.

– Azért ma mégis csak kimerészkedett a városba.

– De csak egy órára. Hadd élvezzem már én is ezt a mesés napsütést. Hallják ezt a trillát? – kapta fejét a pad mellett viruló bokor felé Opti úr. – Tri-tri-tri! – próbálta utánozni a madarak énekét. – Hát nem gyönyörű? Hiába, igazából tavasszal döbbenünk rá, milyen csodálatos ez a mi világunk.

– Melyben hol a vírusok, kullancsok, szúnyogok, hol a migránsok tarolják le a földeket, az egyik helyen kiszáradnak, a másikon meg kiáradnak a kutak, belvizek – színezte Sopánka úr a képet faarccal. – Aztán még ott vannak a vulkánok, azok is sorra kitörnek, a hold rázuhan a Földre, és egy madár sem csicsereg többé, garantálom.

– Hát istenem, ez is benne van a pakliban. De mielőtt még bekövetkezne, fürdök egyet az Adriai-tenger vizében.

– Nem hisz nekem?

– Dehogynem, de a szerencsében meg országunk vezetőiben is, akik éjt nappallá téve fáradoznak azért, hogy kihúzzák Magyarországot a csávából, úgyhogy még akár az is megeshet, hogy mi, magyarok találjuk fel a Covid-19 ellenszerét – düllesztette ki mellét a szerelő.

– És ha mégsem? Vajon akkor is az Adriában akarna fürödni, ha tegyük fel, váratlanul előrobogna egy hangszórós gépkocsi a következő szöveggel: Hölgyeim és uraim! Szomorúan tudatjuk az ország lakosságával, hogy megkezdődött a koronavírus 2. hulláma. De nyugodjanak meg, senkinek sem kell félnie, mert a kormány a helyén van, és minden óvintézkedésre felkészült. Addig is nyomatékosan felkérünk mindenkit, aki ezekben a pillanatokban az utcán ögyeleg, menjen haza, és csak halaszthatatlan szükség esetén hagyja el az otthonát.

– Még egy karantén? – döbönt meg Opti úr. – Mikor lesz már ennek vége, anyukám?

– Jó kérdés, de ennél is jobb, ha azt kérdi, mekkora ereje lesz a 3–4. hullámnak, amikor a fertőzöttek száma már ma meghaladja a 15 milliót. Már amiről mi tudunk, amiről meg nem, az több száz millió szerencsétlen, akik közt akár én vagy maguk is lehetnek.

– Me-mennyi? – állt meg benne a lélegzet.

– Több száz millió. Úgy ám, pajtikám, ma több száz millió, jövőre... El tudja képzelni, hány milliónál állunk meg egy év múlva?

– Hánynál?

– Egynél sem, mert már nem lesz ki számoljon – közölte Sopánka úr rekedten.

– Ki állítja? – igyekezett úrrá lenni idegességén a fiatalember.

– Az országos tiszti főorvos. Persze ő is tévedhet. Vagy ez nincs benne a pakliban?

– Bocsánat, hogy megint közbeszólok... – köszörülte meg torkát a galambősz bácsika – , de igazán nem értem, miért lombozza le folyton ezt a jóembert. Kétségtelenül válságos a helyzetünk, de nem reménytelen. Legfeljebb csak azoknak, akik már imádkozni is elfelejtettek. Maga még tud, kedves Opti úr?

– Képzeld, és félni sem félek, csak egy kissé meghökkentett a mester úr... rémálma. Igaz, hogy a Bibliában is olvastam effélet, de már a miniszterelnök és az államelnök is kijelentette...

– Tudom, hallottam. És maga tudja-e, mit szokott mondani Hacsek a Sajónak?

– Mit?

– Slussz, ez a téma be van fejezve – futotta el a méreg a cingár, hosszúnyakú szerelőt. – Magának az agyát, barátom, teljesen átprogramozta a média.

– Visszontlátásra! – állt fel ekkor váratlanul az öregúr. – További kellemes csevegést! – bilentette meg kalapját, és botjával tapogatózva eltipegett.

A liftszerelők megrendülve bámultak utána. Csak most vették észre, hogy vak a szerencsétlen.

– Köszönöm a beszélgetést. Egész jól eldumáltunk, de most már nekem is mennem kell – sietett haza Opti Miska is, hogy fertőtlenítsen az arcmaszkját.

HÜVELYK MATYI

Ha valakit isten egymásnak teremtett, az Gruber és Gruberné volt. Másfél méter magas az egyik, ugyanannyi a másik. Mindketten farmert és skarlátvörös kapucnis dzsekit viseltek, s még arcban is annyira hasonítottak egymásra, hogy testvéreknek látszottak. Egy kis kunyhóban éltek békességben, szerényen, innen jártak ki fuvarozni minden reggel egy pónikocsival. Eleinte nem minden gond nélkül, de az már régen volt, amikor a gyerekek még gúnyt űztek a két apró termetű emberből.

– Matyi, Matyi, Hüvelyk Matyi! – kiabáltak akkor még úton útfélén utánuk, persze tisztes távoból, ahonnan a fuvaros már nem tudott közéjük csördíteni az ostorral.

– Ó, az a magasságos! Mikor szabadulok meg már tőletek! – gurult méregbe a patkóbajszú, egyébként szelíd természetű iparos.

– Ne foglalkozz velük, egyszer ők is csak elunják – csendesítgette férjét a rövid frizurájú kicsi asszony, azért mutyiban el-elbeszélgetett egyik-másik szülővel, zabolázzák már meg becses csemetéiket.

Falra hányt borsó volt. Talán meg sem próbálták, mindenesetre folyt tovább a macera egészen addig, míg egy forró nyári délután elvadult, kóbor kutyák nem támadtak a becses kölykökre.

– Köszönöm, van isten! – nyújtotta kezeit Gruber úr az ég felé. – Ezt ússzátok meg, ha tudjátok.

– Add ide az ostort!

– Miért, mit akarsz? – döbrent feleségére a férfi, aztán szavak nélkül is mindent megértett.

– Hujuj! – robogott a kutyák közé, még néhány perc, s már a kutyák is csak tisztes távoból vicsorítottak rájuk.

Ettől kezdve senki sem ingerelte többé a házaspárt. Háborítatlanul jöttek-mentek a városban, és ha valaki kötözködni mert velük, maguk a gyerkőcök védtek meg a két kocsist.

– Aranyos gyerekek – simogatta meg őket Gruber úr –, és cserében megengedte, hogy felüljenek Gréti hátára, miközben hol ő, hol Gruberné morzsolt szét titokban egy könnycseppet.

Pedig nekik is voltak ám unokáik, és akár őket is meglovagoltathatták volna, ha Árpád és Eduárd nem csábult volna Némethonba. Nem úgy az öregek, ők bizony otthon maradtak.

– Nem olyan nagy és gazdag, mint Németország, de nekünk a legbecsesebb a világon – vallották be őszintén. – Igaz, hogy a nagyszüleitek németek, de a mi bölcsőnk már itt ringott.

Magyarázzuk meg, ez mit jelent? Mellesleg minek költözzünk új házba, amikor jó nekünk a régi is?

– Mi, ez az egyszoba-konyhás kalyiba? – biggyesztette el száját Árpád, az enyhén pocakosodó Gruber fiú. – Nem szólva arról, mi lehet itt belőlünk? Fuvárosok, cirkuszi bohócok vagy rongyos marionettek, akik nem merünk, de nem is tudunk másképp mozogni, mint ahogy oda-fentről rángatnak?

– Értelek, fiam, értelek, de az idők változnak, mondhatnám úgy is, hogy már eddig is rengeteget változtak. Ahogy mostanában alakulnak a dolgaink, nem adok két évet, és már senki sem szégyelli, hogy Magyarországon ringott a bölcsője – mondta távolba néző tekintettel az iskolázatlan, de jó eszű öregember.

– Hagyd, ne idegesítsd fel magad! – intette le férjét Gruberné. – Ha ennyire ragaszkodnak hozzá, csak menjenek. Az Úr vigyázzon rájuk, aztán ha úgy látják, rossz lóra fogadtak, jöjjenek haza, és örüljünk *együtt* és *itt* az életnek.

Nem hallgattak rá, azóta is kint élnek, ezzel Magyarország megint elvesztett két magyar honpolgárt, az öregek pedig a fiaikat, Eduárdot és Árpádot. Elég szomorú, de ez a tényállás – fogadták el a helyzetet Gruberék. Csupán az kérdés, átmenetileg vagy örökre. Öt évig mészáltak a kérdésen, közben ímélezgettek, telefonálgattak anélkül azonban, hogy egyszer is találkoztak volna egymással.

– Majd... majd legközelebb – ígérgették az idegenbe szakadt fiatalok. – Pillanatnyilag nem érünk rá, mert a karrierünket építjük, ugye, megértitek? – magyarázták a bizonyítványukat, kiváltképp, amikor megszülettek az unokák.

– Megértjük – mormogta a fuvaros. – Neked mi a véleményed, Betsabé? – kérdezett rá később négy szemközt.

– Ugyanaz, mint neked.

– És? Nincs olyan érzésed, hogy valamit nagyon-nagyon elrontottunk?

– Hát... felneveltük őket, diplomás emberek.

– Azok, hogyne, büszke is vagyok rájuk, de valami mégis hiányzik belőlük – sötétedett el a nő arca, és nem beszéltek többé a dologról.

Annál jobban örültek, amikor a gyerekek egyszer mégiscsak betoppantak az icipici kuli-pintyóba. Lám-lám, mégsem olyan hálátlanok ezek a gyerekek.

– Ahogy elnézem, a szerkó már megvan, és nyilván éhezni sem igen éheztek – nézett végig Gruber úr az elegáns ruhákban feszítő családon.

– Nem, *eddig* oké, semmi probléma. Viszont nemcsak kenyérrel él az ember. Az élethez pénz is kell ám, egy normális ház, nem kulipintyó, aztán kocsí és rang, faterkém, rang, amit azonban egyelőre még nem adott a Teremtő.

– Miért, hol dolgoztok? – kérdezte a rövid frizurájú kicsi asszony.

– A minisztériumban, de csak, mint szimpla tisztviselők, és nekünk az túl kevés. Elvégre nem ezért szereztünk doktori diplomát, hogy ennyivel is beérjük – fintorgott a szőke, kék szemű Eduárd.

A testvérek egy hétig maradtak, összevissza kódorogtak a városban, és luxuséttermekben étkeztek. Naná, csak nem rontják el a gyomrukat árpagyöngyös sólettel, amivel anyjuk szokta őket traktálni. Azonkívül az sem éppen kellemes, hogy liliputi őseik miatt úgy bámulnak rájuk, mint a cirkuszi törpékre. Amúgy nem sokat csevegtek, különösen arról, milyen az életük, munkájuk. Biztosan hivatali titok, gondolták Gruberék. Az unokáknak borzasztóan tetszett a kis Gréti, kedvtelve simogatták, etették, de be kellett érniük ennyivel, mert rájuk ülni már tilos volt.

– De hát miért, komolyan nem értem, mit árthat ez a kicsiknek? – pislogott a fuvaros. – Valamikor sokat lovagoltak rajta a férjeitek is, és higgyétek el, nagyon élvezték.

– Szó se lehet róla, még csak az hiányzik, hogy levesse a gyereket a hátáról – ijedezett Árpád szuperslank felesége németül, lévén egy berlini lakos lánya.

– Egyetértek, azonkívül elég piszkos és bűdös szegény – affektált Eduárd magyar származású neje a levegőbe szagolva. – Esetleg, ha lecsutakolnád vagy ilyesmi. Bocsánat az őszinteségért, de tudod, mi, berliniek sohasem hazudunk.

– Micsoda, az én Grétikém? – csattant fel a pónijára ugyancsak büszke fuvaros.

– Kérlek, semmi akadálya – csípte oldalba a kicsi asszony, és gondosan lecsutakolta a lovaskát. – Így megfelel?

– Fogjuk rá, persze még jobb lenne, ha te sem sajnálnál egy kis szappant magadra.

Az első nap Gruberéknél aludtak. A második naptól azonban áthurcolkodtak a városi hotelbe. Hiába, nyolc ember sehogy sem fért el az egyszobás vályogházban, illetve éppen elfért volna, ha a földre terített matracokon is elhálnak.

– Azt már nem, nyomás a szállodába! Kicsit többbe kerül, de csak nem fogok néhány forint miatt felfázní – húzódozott megint Eduárd hitvese.

Teltek a napok. Gruberék mindent megtettek azért, hogy a vendégek jól érezzék magukat, a vendégek pedig, hogy ne lássák, mennyire kíváncznak már vissza a koronás medve városába.

– Köszönjük a vendéglátást – búcsúzkodtak nemsokára a berliniek. – További jó szórakozást és egészséget! Jövőre, ha lehet, újra eljövünk.

– Vigyázzatok magatokra!

Hej, de hányszor hangzott el azóta ez a mondat Magyarországon meg a világ összes államában a Covid-19 nevű vírus jóvoltából, ami elutazásuk után nem sokkal zúdult a világra. Magyarán kitört az utolsó száz év legpusztítóbb járványa. Kiindulópontja Kína, őt követte Oroszország, Dél-Korea, az Egyesült Királyság. Érintkezéssel és cseppfertőzéssel terjedt brutalisan megtámadva a tüdőt, májat, szívet, ami ellen egyelőre még csak a potenciális célpontok elszigetelésével védekezhetek. Bezártak a hivatalok, üzletek, karanténba került néhány épület, város, sőt, ország is, és a lakosok csakis arcmaszkban hagyhatták el a házaikat, miközben az orvosok éjt nappallá téve dolgoztak a koronavírus szérumán.

– Nesze nektek gyerekek, unokák! Valami azt súgja, utoljára láttuk őket, Betsabé – keseredett el Gruber úr, amikor már a határokat is lezárták.

– Nekem is. Épp elnéztem a tévében, mennyien imádkoztak a jeruzsálemi Siratófalnál. Mindenki azt hiszi, Isten haragszik ránk, de talán még megbocsát, ha megbánjuk a bűneinket.

– Miért, te nem hiszed?

– Hogy Isten haragszik ránk? Dehogynem, csak egy kicsit már én is megvagyok kavarodva. Járvány, globális klímaváltozás, migráció... Alig tudom a dolgokat követni, és ha számításba veszem, mit tartogat még a jövő számunkra, már nem vagyok olyan biztos magamban. Most még megvagyunk, ahogy megvagyunk, de mi lesz, ha nő a munkanélküliség, csödbe mennek a bankok, üzemek? El tudod te ezt képzelni

– Nem, mert az állam vigyáz ránk, hiszen munkások nélkül az állam sem működik. És ez senkinek sem érdeke. Az okosak szerint a járvány 40 nap alatt tetőzik, 70 nap alatt pedig lecseng ez a rémálom, úgyhogy türelem, Betsabé, lesz még szőlő és lágy kenyér.

Igaz, hogy a sejtek mutálódhatnak is, vagyis megváltozik a DNS-ük, melynek során új életet kezdenek, és akkor kezdődik minden előlről: bezárnak a hivatalok, üzletek, karanténba kerül néhány épület, város, sőt, ország is, és a lakosok továbbra is csak arcmaszkban hagyhatják el a házaikat – egészítették ki halkán egyesek, amit sokan meg sem hallottak, ha viszont mégis, a mutáns szót nem ismerték, így csak álltak és bámultak, amikor bejelentették: a járvány ugyan tetőzött, de a brit mutánsnak köszönhetően Magyarországot is elérte a koronavírus 2. hulláma. A hír némileg felrázta a lakosságot, és elkezdtek oltakozni. Gruber úr követte a többség példáját, és még aznap felhívta a gyerekeit.

– Gáz van, gyerekek, minket is utolért a járvány 2. hulláma. És ez még nem minden: beteg lett a mama, szeretné, ha sürgősen meglátogatnátok.

– Megnyugtatlak, mi is, de már megint bezártak a határok – jelentkezett a telefonba a kék szemű Eduárd. – Mi baja?

– Köhög, fáj a feje, torka, ezenkívül lázas és nehezen lélegzik.

– Vidd azonnal orvoshoz, aztán telefonálj, és számolj be részletesen mindenről!

– Úgy tűnik, a maga felesége sajnos Covid–19-cel fertőzött – állapította meg a háziorvos, és beutalta Grubernét a kórházba; itt megerősítették a diagnózist, és elkezdték a szokásos kezelést.

– Atyám, te, aki az égben vagy, és még a halált is elfűjod egy leheleteddel, ha akarod, kérlek, ne enged a Kasszást Betsabé közelébe, mert nélküle fabatkát sem ér az életem – imádkozott Gruber úr ezután többször is naponta, miközben azelőtt hívó létére is jócskán eltávolodott Istentől, már csak hébe-hóba járt templomba, és még a bibliát is alig vette a kezébe.

Elég szegény, de ez az igazság: egyiknek sem érezte szükségét. Lehet, hogy a feleségét is miatta bünteti az Úristen? Hát ez elég bolond gondolat, mert miért Betsabé hibás azért, mert ő nem olvassa a bibliát. Hirtelen megrémült: kérdőre vonta a menny és föld Urát! És még ő bátorodik segítségért könyörögni?! De hát ember volt, és mint ilyen emberül is kérdezett. A Kaszásnak pedig mindegy volt, ki és miért imádkozik, tette a dolgát, és lekaszált a kicsi aszszonyt. Utolsó kívánsága szerint Gréti fuvarozta a túlvilágra. Mögötte Gruber úr trombitált. Tök egyedül, miután a gyerekek Berlinben rekedtek. Más rokonuk pedig nem volt, ugyanígy barátaik sem, akik megsirathatták volna szerencsétlen anyjukat.

A temetés után gyökeresen megváltozott a fuvaros élete. Mindenekelőtt meg kellett tanulnia főzni, mert az éttermek is bezártak. Miután volt néhány szakácskönyve, ideje meg temérdek, ugyanis már senki sem igényelte a munkáját, viszonylag könnyen megbirkózott a feladattal. Következett a mosás, varrás, takarítás. Unalmas meló, de ez sem gond, egyébként is, amit egy nő megtehet, azzal ő sem vallhat kudarcot. Gyógyszereinek felíratása és megvásárlása, amit eddig a neje intézett, most szintén az ő nyakába szakad. Emellett szorgalmasan, bár elég apatikusan gondozta parányi kertecskéjét, sétálgatott az udvaron, nézte a tévét, és alig-alig hagyta el az otthonát. Minek? Egyedül? Ki szeret zárt boltok, maszkos emberek között sétálni, és akkor is csak tisztas távolban egymástól?

A megszorító intézkedések fájdalmas gazdasági és lelki következményei egyre jobban megviselték a világot. A lakosság zöme azonban megértette, „hány óra”, és egyetértett a korlátozásokkal, mások politikai manipulációt sejtve tüntettek. Ilyen körülmények között robbant be a pandémia 3. hulláma. Gruber úr mindezidáig közömbösen, mintegy ködfátyolon át érzekelte, mi történik körülötte. És akkor beindult a vakcinák versenyfutása a halállal. Célpont az ember, támadó a vírus, védő a Pfizer, Moderna, Szputnyik V, Covishield stb. Aki hamarabb ért a célpontba, győzött, aki lemaradt, már vitték is a „tapsibe”. Napnál is világosabb hát, hogy itt nincs más kiút, mint az oltakozás, mely egyszerre állambiztonsági és egészségügyi érdek is. Oké, ha nincs, oltassuk csak be magunkat szaporán – kezdett magához térni apátiájából a fuvaros, felfüggesztette a magára kényszerített karantént, és egy napsütötte tavaszi reggelen elindult sétálni. Élvezte a nap melegét, a forgalmas, élettel teli utcákat, és hálát adott istennek, hogy ezt a napot is megélte. Nagy dolog ám ez ilyen járványban. Most már csak az hiányzik, hogy Árpit és Edut is felhívja, hadd hallja, náluk mi újság, egyúttal megkérdi, mikor kegyeskednek ellátogatni édesanyjuk sírjához? Nini, ott egy pad, onnan kényelmesen telefonálhat. Remélhetőleg sikerül, mert mostanában mindig foglalt a mobiljuk.

– Halló, Árpi?

– Igen, én vagyok.

– Mi újság? De nehéz titeket mostanában elérni.

– Semmi extra, várjuk a nyarat és a pandémia végét, föltéve, hogy nem lesz 4. hullám is.

– Örület, és a Pfizer, Szputnyik, Johnson & Johnson...? Hát mégsem olyan szuperek ezek a vakcinák?

– Szuperek azok, nem ez a bökkenő. Jut eszembe, te beoltattad magad már?

– Természetesen. Közben nyugdíjba mentem, de... nem fejezted be a mondatot. Mi a vakcinákkal a bökkenő?

– Hogy tovább mutálódhatnak a vírusok.

– Mit csinálnak?

– Olyan mértékben változnak, fejlődnek, röviden alkalmazkodnak az oltóanyaghoz, hogy egy idő után már egy vakcina sem hat rájuk. Halló, ott vagy még?

– Kérdezhetek tőled valamit?

– Parancsolj!

– Szerinted találkozunk mi még ebben az életben valaha?

– Jaj, fater, ne dramatizáld a helyzetet! Persze, hogy találkozunk. Még ha nem is ezen a nyáron, utána biztosan.

– Szóval ennyire rosszul éreztétek itthon magatok?

– Ellenkezőleg: remekül. Csak ez az átkozott pandémia ne lenne.

– Tessék?

– Mi az, megromlott a hallásod? A múlt évben jobban hallottál.

– Meg láttam, mozogtam is, és ez, ahogy öregszen, annál rosszabb lesz. De hagyjuk, nem hiszem, hogy ez annyira érdekelne benneteket. Az unokák? Ők, hogy vannak?

Árpádot elfogta a köhögés.

– Szent isten, csak nem kaptad el te is a Covidot?

– Ne aggódj, ez csak nátha, majd elmúlik.

– Gott sei Dank! (*Hál' istennek!*) Szóval ők, hogy vannak? Miért nem hívnak fel engem egyszer sem? Hogy ti nem értek rá, megértem, viszont ők... Megtiltottátok nekik, vagy mi a probléma?

– Neked van problémád, én mindössze azt kérem, adj nekik egy kis időt, amíg rájönnek, mert egyszer maguktól is rájönnek, miért olyan kicsi az ópapa.

– Hát mert törpe, akinek a nagyapja még egy vándorcirkuszban trombitált. És? Talán szégyelled?

– Jaj, a szívem, hívjátok gyorsan a mentőket!

Megsértődött, pedig neki kéne megsértődnie azért, amiért még mindig csak a megszokásnál tartanak. Egyáltalán miért kell őt megszokni? Egy törpe nem olyan, mint a többi ember? Az már nyilván csak hab a tortán, hogy se diplomája, se mestersége, kivéve ezt a fuvarozást, de hát a fiúknak ez sem mesterség. Ez fájt, később mérges lett, el is ment a kedve a további sétától, ezért fogta magát és hazatotyogott. Hálátlan, szőrös szívű gyerekek! Gyerekek? Im-már felnőttek, és amivé fejlődtek, az jórészt az ő műve. Otthon fáradtan rogyott az ágyára, és megszeppenve látta, milyen csúnyán feldagadt a bokája, a talpa meg úgy sajgott, hogy alig bírt ráállni. Hát bizony elszokott a túráktól, hiszen egy teljes éven át csak feküdt, ült, nézte a tévét vagy olvasott. Ezt még szeretett, ugyanis imádott olvasni. Verset, regényt, bibliát, aztán stop, egyedül a trombitáját fújta nagy búsan, amíg rá nem ébredt arra, hogy amiért Betsabé gyertyája kialudt, és ő tök egyedül maradt ebben az irdatlan nagy világban, azért „az Élet él és élni akar”, akár úgy is mondhatná: fantasztikusan gyönyörű. Ahhoz azonban, hogy ezt észre is vehesse, nem dughatja fejét a homokba. Lám, ma is mennyire élvezte a nap sugarait, a friss levegőt és a madarak trilláját, amikre fel sem figyelt mostanáig. Jó, jó, nem nagy was ist das (*nem nagy ügy*), de egy öregember már ennek is tud örülni. Az persze nem teszi boldoggá, hogy szomszédai átnéznek rajta, mint egy üvegen, és tulajdonképp barátai sincsenek, akikkel eljárhatna inni, kártyázni. De hát ilyen a törpesors! Megtanulhatta már, hogy a törpék csak egy cirkuszban találhatnak barátira – morfondírozott elalvás előtt az ágyában, és megnyugodott.

Felesége halála óta először. Úgy érezte, Isten vele van, és ha ő vele van, a bokájával sem lesz galiba. Reggelre kelve örömmel látta, hogy kisimult a bokája.

– Köszönöm, Uram, köszönöm – kulcsolta kezét imára. – Éreztem, tudtam, hogy mégsem haragszol rám annyira.

Érdekes fordulat, maga sem értette, mitől hangolódott át így, szinte máról holnapra. Komótosan megreggelizett, majd kitipteget az udvarra.

– Jó reggelt, Magyarország! – tárta ki a karjait, ellátta Grétit, és bearaszolt a kertjébe.

Jó gáz, ideje volna rendbe hozni, felásni, aztán jöhet a palántázás. Elég unalmas lesz Betsabé nélkül, de most már ebbe is bele kell szoknia. Paradicsom, paprika, uborka, spenót, sóska, van itt helye mindegyiknek. Nem kell hozzá más, mint két erős kar, láb, és már megy minden, mint a karikacsapás. Kezdte a fűnyírással. Fél óráig bírta, aztán elfáradt. Ami azt illeti, elég becsületesen meggyengült a tavaly óta, erre abbahagyta. Másnap ismét nekiveselkedett a munkának, akkor viszont a dereka fájdukt meg, kiújt a lumbágója. Ezt általában ágynyugalom, majd gyógytorna szokta követni. Hiába, kiesett a gyakorlatból. Már több mint egy éve nem melózik. Sem a kertben, sem Grétivel, és ha ehhez hozzáadja az öregkort, könnyen megeshet, hogy legközelebb már csak napozni jár ide.

Két napot pihent. A lumbágója kitartott. Akkor felhívta a háziorvosát, helyesebben felhívta volna, ha kapcsolják. De nem kapcsolták.

– Ej, dokikám, foglalkozz már egy kicsit velem is!

Délig próbálkozott, aztán feladta, letelt a doktor rendelési ideje. Másnap megint megpróbálta. Semmi eredmény. Régen ilyenkor fogta magát, és személyesen kereste fel az orvost. Most előjegyzés nélkül szóba sem állnak a beteggel, de hát, hogy is állnának, amikor még a kagylót sem veszik föl, ehhez ugyanis a sokszorosára növekedett forgalom miatt egy telefonügyeletet kellene fogadni, amire persze ebben a kritikus gazdasági helyzetben semmi, de semmi esélyük sincs. Most rémült csak meg igazán. Még szerencse, hogy kezdett múlni a fájdalom. És csakugyan el is múlt nemsokára teljesen. Nem úgy a félelme, mely továbbra sem hagyta nyugodni. Most az egyszer megúsza, de mi lesz, ha legközelebb nem múlik el, csak fekszik az ágyban tehetetlenül, és még a vécére sem tud elmenni. Ott fog éhen-szomjan halni a saját piszkában – kapott szárnyra a képzelete. De elpatkolhat úgy is, hogy egekbe szökik a cukra, vérnyomása, amiből esetleg fel is épülhet, viszont senki sem lesz mellette, hogy betelefonáljon a mentőknek – lepte el homlokát a verejték.

– Köszönöm, Uram, hogy megint megkönyörültél szegény bűnös fejemnek – hullt térdre az ágya előtt. – Megértettem a figyelmeztetést, és kérek, bocsásd meg ezután is a bűneim, miképpen én is megbocsátom a fiamnak, amiért lenézik az apjukat.

Egyik nap az istállóban megrázó kép fogadta: a földön egyetlen barátja, Gréti feküdt dögöltten. Még egy halott, őt is megsiratta. Hűséges, békés állat volt, szinte családtag. Ezúttal az utolsó, aki családjából megmaradt, és most ő is elporoszkált a semmibe. Isten veled, öreg barátom, béke porádra! – csoszogott a trombitájáért, és elfújta Nino Rossi Il silenzioját (*A csendet*), majd elszállította a tetemet. Most aztán tényleg nincs senkije – tört rá teljes erejével ismét a magány érzete. Igazából nem is a magány bántotta, hiszen eddig sem járt szórakozni, mulatni. Viszont aki egyedül él, senki segítségére sem számíthat, ami főként akkor veszélyes, ha például ágynak esik, szívinfarktus kap meg ilyesmi. Kutya egy slamasztika, hogy tudna ebből kimászni? Nyilván oldaná a magányt, ha beszerezne egy kutyát, macskát, esetleg tyúkokat, amiből még haszna is lehetne. Nyilván, csupán az a gubanc, hogy ezek közül egyik sem tud beszélni, akkor meg mi értelme az egésznek? Hacsak nem vásárol magának egy beszélő papagájt, akit Grétinek fog nevezni. Gréti? – robbant ki belőle a nevetés, és csak nevetett, nevetett, miközben szeméből hullt a könny, mint a záporosó. Hirtelen elnémult, eszébe jutott, kitől kérjen tanácsot.

– Halló, Árpí!

Nem veszi fel. Spórolni akar a doktor úr. Mióta megegyeztek abban, hogy visszahívják, kevesebbet telefonálnak egymással. Nézzük a másik okostojást, az még Árpínál is jófejjebb.

– Edu? Na, végre! Szomorú hírt kell közölnöm: meghalt a kis Gréti.

Eduárd részvétét nyilvánította, és megkérdezte, miben állhat szolgálatára. Gruber úr elmesélte, mi nyomja lelkét annyira, hogy még aludni sem bír mostanság.

– A válaszom roppant egyszerű: vétesd fel magad egy idősothtonba. Ott nem leszel egyedül, azonkívül mindennel ellátnak, főznek-mosnak rád, gondoskodnak a gyógyszereidről, és ha elfog a rosszullét, már visznek is az orvoshoz.

– Köszönöm a tippet. Megfontolom – rebegte csalódottan, ugyanis titokban azt várta, magukhoz veszik a családba, végül is az apjuk, és hol érezheti magát legjobban, mint a fiai, menyei és unokái körében.

Már majdnem elkáromkodta magát (pedig ritkán szokott cáromkodni), amikor újabb gondolat villant az agyába: hogy várhat el a fiaitól ilyesmit, ha már eleve visszautasította ezt a lehetőséget. Ja, de akkor még Betsabé is élt, és a jövőről is másképp elmélkedett. Felhívta hát őket még egyszer. Hanem a fiai, micsoda pálfordulás, kézzel-lábbal tiltakoztak.

– Mi megértjük, hogy velünk szeretnél élni, annak idején fel is ajánlottuk neked és anyu-nak. Erre mit mondtál? Minek költözzünk új házba, amikor jó nekünk a régi is, emlékszel? Ettől függetlenül ma már más a szitu. Kicsit mi is feljebb léptünk a ranglétrán, ezért többet is dolgozunk. Titokban megsúgom, de nem mondd el senkinek, hogy attasénak jelöltek, s mint ilyennek vigyáznunk kell a protokollra, kikkel érintkezünk stb. Reggel megyünk, este jövünk, mikor tudnánk még veled is törődni? – indokolta meg visszautasítását Árpi és Edu felváltva. – Szokványos eset, millió családban előfordul, amire csak egy a megoldás: az öregek otthona. Természetesen beiratkozatsz itt, Berlinben is, de a gyökerek, fater, a gyökerek... Tudod, mi történik egy kiszáradó félben levő növényvel, ha át akarják ültetni? Kérlek, gondolkozz el ezen, no meg azon is, van-e erre egyáltalán szükséged, amikor itthon mindent megkaphatsz anélkül, hogy alkalmazkodnál egy számodra gyökeresen más világhoz.

– Szóval így állunk. Arra bezzeg jó voltam, hogy gondozzalak, egyengessem az utatokat, és most, hogy engem kéne gondozni, bedugnátok egy otthonba – firtyegett-fortyogott a jó öreg. – Azt mondjátok, nincs rám időtök, és ha már így is, úgy is idősothtonba kerülök, miért ne kerüljek inkább itthon, ismert helyen és emberek közt? Oké, de hadd kérdezzem meg, ha már itt tartunk: ugyanezt válaszolnátok akkor is, ha nem kocsis lenne az apátok, aki, mondjuk csak ki nyíltan, egyenesen, ráadásul törpe is?

Nem várta meg a választ, zsebre vágta a mobilját, és elhatározta, nem is fogja többé egyiket sem zavarni. Áttelepülés, telefontraccs kipipálva, nehogy Berlinben is megtudják, ha esetleg még nem tudnák, milyen nyomorult korcs emberek szeretett attaséjuk ősei.

Hogy ez a paláver nem villanyozta fel, az sejthető. Napokig úgy járt-kelt otthon meg a városban, hogy fogalma sem volt, hol jár, mit akar. Egyre a fiaival való disputa meg a jövőjével kapcsolatos elképzelései futkároztak az agyában. Így keveredett a kertjébe.

– Ni csak, hol vagyok?! – nézett körül csodálkozva. – Na, mindegy, ha már ide keveredtem, megdolgoztatom kissé az izmaim. Hui, egész jólesik ez a testmozgás!

Másnap folytatta, aztán gyomlálás közben egyszerre csak elszédült. Ösztönszerűen lehajolt, amitől érdekes módon rendbe jött. Újra kiegyenesedett, és megint forogni kezdett a világ körülötte, mire hanyatt dőlt a földre, és várta, hogy elájuljon. Nem következett be, sőt, teljesen elmúlt a szédülése. Semmi kétség, újabb ómen, melyben Isten újfent figyelmezteti, hogy tanácsos lenne orvoshoz fordulni. Világos, de már megtette, és még mindig itt van kivizsgálatlanul, tehetetlenül, csak azért, mert nem veszik fel a telefont. Úgy látszik, itt nincs mese, meg kell várni, amíg vége lesz a járválynak, és ráérnek nem Covid-os betegekkel is foglalkozni az orvosok. Ajaj, és addig? A többi beteg haljon meg? Jelen pillanatba ugyan tetőzött a 3. járványhullám is, és fokozatosan normalizálódik az élet Európában, de ki tudja, meddig tart a szérumok hatása? Fél évig, egy évig? Másrészt Európa még nem az egész világ. Lásd részben Afrikát, Dél-Amerikát és más, szegényebb országot, akiknek a fertőtlenítése közel sem olyan egyszerű. Ilyenformán azonban a fertőzés veszélye továbbra is fennmarad. Damoklész kardja lebeg a Föld felett – hallotta egyszer a tévében. Lehetséges lenne ez, vagy csak a félénkebbek huhognak így?

– Neked mi a véleményed, Betsabé? – fordult neje falon függő fényképe felé. – Szerinted valóban a végítélet felé masírozunk? Én is csak evickélek, kapálódzom, holott semmi értelme, mert ami meg van írva, azon már úgysem lehet változtatni. Legfeljebb nyerek pár évet, mondjuk, azzal, hogy bevonulok egy szociális otthonba, ahogy Árpí meg Edu ajánlották, mert magukhoz venni már nem akaródnak nekik.

Így beszélgetett, „konzultált a feleségével”, melynek eredményeként mégiscsak megfogadta a fia tanácsát. Hiába, ha nincs ló, jó a számár is, tartja a közmondás. Nem baj, cserébe, semmit sem hagy rájuk. Nem mintha volna mit, de a gesztus, a gesztus. Néha egy gesztus is cefetül megsebezhet valakit. Még örüljenek, hogy ennyivel beéri, mert más apák meg is átkoznák őket egy ilyen elutasítás után.

– Halló, Ősz idők? – hívta fel a legközelebbi idősek otthonát. – Gruber Manó vagyok, nyugdíjas. Érdekelne az önök otthona. Volnának szívesek bemutatni néhány szobát, hogy néz ki, milyen szolgáltatásokat nyújt, és persze *mennyiért?* – érdeklődött bátortalanul, miután csekélyke nyugdíja nem sok sikerrel kecsegtette.

És csakugyan: a legtöbb helyen el is tanácsolták, no, meg felvétel sem volt tekintettel a még mindig tomboló járványra.

– Jöjjön vissza később, kedves Manó bácsi! Talán nyáron vagy őszi a mi otthonunk is megnyílik, ugyanis hozzánk per pillanat még egy egér sem surranhat. Szeretettel várjuk, vigyázzon magára! – értesítették telefonon vagy íméiben, már ahol egyáltalán válaszra méltatták.

– Hogy oda ne rohanjak, milyen kedvesek vagytok! – repesett ilyenkor örömében a patkóbajszú kis öreg.

De hát kivel örvendezzen, ha még a rokonaival sem kommunikálhat. Vagyis kommunikálhat, ha nagyon akarná, de abból nem esznek, mert az utolsó békájukat azért sem nyeli le.

Második lépésként körülnézett néhány internetes társskereső oldalon. Szó se róla az öregek otthona egész klassz megoldás. Egyeseknek talán természetes, de neki egy teljes ellátás, fürdőszoba, orvosi ügyelet az öregkor non...izé... hogy is mondják, non plus ultrája. De ha nem megy, nem megy, később megint megpróbálja, és ha isten megsegíti, be is jut egy ilyen luxuslakba. Addig is várólistára iratkozik, mellékesen pedig kiteszteli csak úgy, kíváncsiságból ezeket a társskereső oldalakat. Ezt biztosan Betsabé is megérti odafent a mennyországban. Az ember, ugye, társas lény, nem élhet úgy, mint egy remete, és ki passzolna hozzá jobban, mint egy nő? Nos, abból akadt bőven. Normális növésű, de olyan termetűre, mint ő nem bukkant egy társskeresőben sem. Nem erőltette tovább, feladta.

A nyár egyszerre, egyik napról a másikra zúdult az országra, és azontúl hét ágra süttött a nap mindenki öröme a hosszúra nyúlt tél után. A vírus támadása alábbhagyott, fel is oldottak számos tilalmat. Ezzel szemben egyre többen magasztalták Allaht a védőkerítések tövében. Mi lesz itt, atyám, mi lesz itt, ha muszlim vendégeink nem érik be ennyivel, aztán... Mi jöhet még, mein Gott und Herr? A zászlóink mellett, mi az, hogy mellett, helyett muszlimzászlók lobognak, hol fázunk, hol melegünk van, később már csak melegünk, elsvatagosodik a föld, és *emberi* mutánsok lepik el a jó öreg bolygónkat? – szorult el Gruber úr szíve egy-egy tudományos film láttán, és hitetlenkedve konstata, hogy ilyen ómenek ellenére sincs kedve meghalni. Pedig a lábát, hátát ezután is fájlalta, s miközben félig vak és süket volt, testi ereje is fokozatosan hanyatlott, úgyhogy lemondott a sütésről-főzésről. Interneten rendelt ebédet, amit egy netfutár el is hozott neki akkurátusan. Egy gonddal kevesebb. Viszont elhanyagolta a kertjét is, és ez már jobban bántotta. Amíg a rózsákat még meg-megnyesegette, lenyírta a fűvet stb., addig az ásáshoz, öntözéshez már alig maradt ereje. Egyszer sétálgatás közben felfedezett néhány vakondtúrát.

– Azt már nem! Takarodtok innen a fenébe! Akármilyen lerobbant ez a kertecske, mégis csak kert, amiből nem fogtok vakondlabirintust csinálni.

Gyorsan előkapott egy vasrudat és betömködte a lyukakat petróleumba mártott rongyokkal. Az egyik járat mélyén hirtelen megkoppant valami. Hát ez meg mi a kutyafüle! Kíváncsián tágitotta ki a lyukat, és felhúzott a földből egy vasalt ládikát.

– Le van lakatolva. Akkor bizti, hogy nem kutyát vagy macskát temettek el benne – sandított oda, ahol a fiai valaha Foxi nevű kutyájukat temették.

Leverte a lakatot, és majd hanyatt esett ámulatában, amikor a dobozban egy csomó ékszer és aranypénz vált láthatóvá.

– Mein Gott und Herr!

Belemarkolt a kincsbe, és magára szórta a karperecekből, nyakláncakból és gyűrűkből álló leletet.

– Köszönöm, Uram, még egyszer köszönöm, hogy megint a segítségemre siettél! – rogyott térdre a tűző napfényben.

Ettől kezdve alaposan megváltozott, no, nem az élete, hanem csak a gondolat- és érzélemvilága, az viszont fenéki. Egyből akkora biztonság és remény fogta el, mint még soha azelőtt. Most már nem aggódott a jövő miatt, hiszen ezzel a kincessel egészséget, jólétet, de akár tiszteletet is vásárolhat magának. Vajon ki áshatta oda ezt a tömérdek aranyat? Idegen nem lehetett, mert ahogy ő tudja, itt lakott az apja, nagyapja és dédapja is. Arról azonban, hogy kik, mik voltak, alig tudott valamit. A dédapjáról is csak annyit, hogy híres artista volt valamelyik cirkuszban. Egyébként igazi törpe, nem hozzá hasonló, 150 cm kis ember, hanem olyan, mint például Hirsch Zoli (Fips), a Fényes-Cirkusz bohóca. Talán ismerhették is egymást. Valaha, miért, miért nem, ő is bohóc akart lenni. Nem találták alkalmasnak. Úgy látszik, nem örökölte a dédi talentumát. Pedig de másképp alakult volna az élete egy cirkuszban. Ott tutti, hogy együtt lenne a család, csupa barát venné körül, közben világot lát, és még tapsolnának is neki.

Bevitte a kazettát a házba, és azontúl minden órában, olykor még éjjel is odaszaladt gyönyörködni a mesés kincsekben. Később eszébe jutott, hogy azért nem ártana biztonságba helyezni, legalábbis addig, míg kitalálja, kire, mire költse Isten ajándékát. Oké, de hova? Nézzük! – vette számba az összes zeget-zugot a házban és a ház körül. 1. Ágyneműtartó. Nem á, egy tolvaj itt keresné legelőször. 2. Ruhásszekrény. Ez sem jó, szintén túl szem előtt van. 3. Legprimább volna egy fali trezor, beépíthető pánccs szekrény. Ja, kivéve akkor, ha nem igyekezne éppen elköltözni. 4. Padlás. Megnézi, úgyis régen járt már a padláson. Mennyi láda, papír, kacat! Amúgy itt is könnyen megtalálnák. Mi maradt még? Megvan! 5. A pincéje. Oda is letipegett. Ez már a padlással ellentétben tök üres volt. Itt eláshatná az ékszereket, amivel azonban ugyanaz a baj, mint az ágyneműtartóval, vagyis ez a rejtekhely lenne a legkeresettebbek egyike – vakarta meg a fejét, és még ma is vakarná, ha az ékszereket vissza nem ásta volna eredeti helyére. Erre megnyugodott.

Eltelt egy hónap, és még mindig nem csinált semmit sem a lelettel. Életmódján nem változtatott, egész életében így élt, és már megszokta, ezért nem vett rajta sem ételt, sem ruhát, sem tárgyakat, gyógyszert is csak módjával. Egy ideig, aztán már muszáj volt, amikor betegségei mellé frissebbek társultak. Ekkor újabb világosság gyúlt az agyába: most már bármelyik pillanatban elpatkolhat, és a kincse még mindig érintetlenül hever a föld alatt. És minden jel szerint ott is fog maradni, hacsak nem hagyja valakire örökölni. Bumm! Most légy okos, Domo-kos! Kire, hiszen gyakorlatilag még gyerekei sincsenek. De törvényileg vannak, kettő is, meg ott vannak az unokák, ezért csakis velük beszélhet a dologról. Világos, de ha azt nézi, milyen hálátlanul tették taccsra legutóbb, igazságosabb lenne inkább az egyháznak, szegényeknek, idősothonoknak ajándékozni az egészet. Főtt a feje szegény Manónak, már aludni sem bírt a gondjaitól, végül kivett egy aranykeresztes nyakláncot a dobozból, és felhívta Árpádot. Nem reagált. Akkor szokás szerint átugrott Eduhoz. Itt sem sikerült. Talán Árpád nevével több mázlija lesz. Valóban, csodák csodája ő válaszolt a hívásra. A kicsi ember elmagyarázta, mit talált a kertjében, és bizonyítékul felmutatta a nyakláncot.

- Itt Áрпи – kapcsolódott Áрпи a vonalhoz. – Megkérhetnélek, ne szívasd Klárikát!
- Tessék?
- Ne szí-vasd Klá-ri-kát!
- Eszemben sincs! Nem láttad a nyakláncot?
- Azt a bővrit? Most engem szívatsz?
- Ki, én? Hát gyertek haza, becsültessétek fel, és rögtön kiderül, milyen bővrit akarok én rád szózni. Cserében csak és csakis azt kérném...
- Nem.
- Mit nem?

– Amit már ezerszer elmondtunk: bővri, nem bővri, egyelőre maradunk a popsinkon. A 3. vírushullám ugyan lezajlott, de a vírus még mindig köztünk van. Hallottad, mekkora bajban van India, Brazília, Franciaország, és ha onnan irányt vált az az átkozott Koronavírus, isten legyen hozzánk irgalmas. Ami pedig az áttelepüléset illeti, már eldöntöttük, hogy nem veszünk ma-gunk-hoz. Az okokat ismered, úgyhogy válassz ki magadnak egy hazai öregotthont, és kérlek, ne bonyolítsd tovább a dolgokat.

Nem hisznek nekem – rágódott a hallottakon ezután még sokáig Gruber úr. Azt hiszik, ezzel akarom hazacsalogatni a drágáim. De még ha így is lenne, elég szomorú, hogy ilyen trükkhöz kell nyúlnia egy apának ahhoz, hogy hazaédesgesse a fiait. Vajon mennyit érhetnek azok az ékszerek? Tíz, százmilliót, és nem kellene már máshova rejteni? Esetleg maradhat a kertben is, csak más helyen, például a barackfa alatt. Remek, odaássa. Később az udvarra, pincébe, minden héten máshova abban a reményben, hogy az új helyen nagyobb biztonságban tudhatja. Örület! – fakadt ki néha fáradtan, önmagát csepegtetve. És ha biztonságban van, mit számít, ha egy léleknek sem okoz vele örömet, ugyanis még mindig nem döntötte el, ki legyen a szerencsés örökös, ez itt a kérdések kérdése, mert azért az sem mindegy, ugyebár? A sors fin-tora: egész életében szegény volt, szinte alig élt egyik napról a másikra. Most? Most nagylábon élhetne. Akár Hirsch Zoli hajdanában. De már alig érdekli valami, legalábbis olyasmi, mint ruha, lakás, hírnév, hatalom. Sajnos ez van, ilyenek az öregek: lassacskán nemcsak el-kopnak, de ebben-abban el is fásulnak veszettül. Zárójelben mondván azért az élethez, ha csak nem súlyos betegek, mindegyik ragaszkodik, mert nem csak a remény hal meg utoljára, hanem az életöszön is.

Egy idő után abbahagyta az újabb és újabb rejtekhelyek rögeszmés keresését, és élte a maga mindennapi Hüvelyk Matyis életét. Testi nyavalyáihoz újabbak járultak, már a feje, szíve is fájt, memóriája pedig annyira meggyöngült, hogy gyakran még azt is elfelejtette, mit evett ebédre, vagy miért ment a spájbá, tejért vagy hagymáért. De nem zúgolódott, belenyugodott isten akaratába, és várta haza a fiait. Egyik nap megint el kezdett szúrni a mellkasa, ezúttal azonban a szokottnál sokkal élesebben.

– Infarktus! – döbrent belé a felismerés, és reszkető kézzel tapogatózott mobiltelefonja után. – Uram, Istenem, Betsabé, ne hagyjatok meghalni!

Tíz perc múlva elvitték a mentők. Megmenekült, hála annak, hogy még idejében intézkedett. Amint jobban lett, értesítette a fiait. Két nap múlva betoppantak a fiai is a kórházba.

– Áрпи, Edu! – ölelte át őket túláradozó örömmel.

Lám-lám, kincs ide-oda, mégis csak szeretik őt a fiai, és eljöttek meglátogatni szegény beteg apjukat.

– Hát még sem hagytok egyedül meghalni?

– A szíved? – kérdezte Edu.

– Még kityeg-kityeg, de már túl vagyok minden veszélyen.

– Na, látod! Hol állsz te még a haláltól! Apro-pó, mi újság az otthonnal? Sikertelen beköltöz-nöd? – kérdezték ki aprólékosan az öreget, végül rátértek Ali Baba kincsére, ahogy a kis ember nevezte az ékszereit újabban.

– Kinek a kincse?

– Hát az Ali Babáé – hunyorított titokban Edu Árpára.

– Ali Baba, Ali Baba – ismételte Gruber úr. – Mintha hallottam, vagyis inkább olvastam volna róla, úgy rémlik.

A Gruber fiúk összenéztek.

– Ja, már emlékszem! Ali Baba az Ezeregy éjszaka meséiből. Mi van vele?

– Ezt inkább mi kérdeznénk, már ha egyáltalán tényleg létezik.

– Ali Baba kincse?

– Ali Baba kincse.

Gruber úr elgondolkozott, és percekig nem szólt egy vak hangot sem, miközben az arca hol elsötétedett, hol elpirult.

– Létezik – bökte ki végül csendesen.

– Nagyszerű – villant fel Árpád szeme. – Remélem, nekünk is megmutatod.

Újabb meditálás.

– Hát azt aligha.

– Miért?

– Mert elfelejtettem, hova rejtettem el a legutóbb.

KÁRTYAVÁR

*Ki a térre, a sötétből a fénybe! Megismerni,
és megérteni ezt a szép, ám veszélyes világot,
amíg még nem késő.*

1957 és 1958 életem egyik legemlékezetesebb korszakához tartozott. Hogy miért? Talán azért, mert akkor kezdtem érni férfivá, nyiladozott a szemem, és próbáltam meglátni, amit eddig csak néztem, de nem láttam a világból. Más szóval ez az év volt az első ébredések korszaka.

Tulajdonképp már ötvennyolcban, egy asztalos műhelyben jöttem rá, hogy inkább tanulnom, mint melóznom kellene. Na nem a fizikai megterhelés miatt, bírtam én azt szusszal, elvégre tornásztam, karomon, lábamon csak úgy dagadoztak az izmaim. Mindössze az verte félre a harangot, hogy nekem ez a mesterség semmi, de semmi lelki vagy szellemi élvezetet nem nyújtott.

– Otthagynom a műhelyt – képesztettem el pár hónap inaskodás után anyámat. – Nem való ez a munka nekem, édesanyám.

– Hanem milyen való?

– Azt... azt nem tudom, mindenesetre valami olyasmi, ami engem is érdekel, ahol nem kell nyelnem ezt a fűrészport, és nem ordít rám minden percben a mesterem.

– Hja, ilyen az élet, kisfiam, valahol mindig ordít ránc valaki. Persze alakulhatott volna ez másképp is, de miután nem volt kedved tanulni... Aztán mondd, min jár az eszed, miközben fűrészelsz?

– Semmin – vágtam rá azonnal. – Legfeljebb azon, milyen jó lenne síelni valahol a Parinon – füllentettem szokás szerint ügyelve mit, és hogyan beszélek, nehogy megszegjek egyik családi regulát.

– Síelni? De kisfiam, te nem is tudsz síelni, másrészt oda sí is kell, neked pedig még egy ócska ródlid sincs.

Mert még azt sem vett nekem mostanig – ugrott be a válasz, de lenyeltem. Bezzeg Albinak mindent megvett a nagyanyám: korcsolyát, sít, rollert, hogy majd ketten használjuk. Hát nem használtuk, mert ami az övé volt, ahhoz még véletlenül sem nyúlhattam, hála Albi önzetlen szeretetének.

– Nincs, de elképzelni azért lehet, nem? – dadogtam, és képzeletemben hirtelen megjelent Verne Gyula rejtelmes szigete, amit éppen akkoriban olvastam.

Vajon mit fedeznek fel Cyrus Smithék a sziklabarlang gyomrában, ugyanis engem, mi tagadás, inkább ez, H. G. Wells, E. A. Poe, Jack London, Jókai Mór, Petőfi Sándor és hasonló emberek világa érdekelt.

– Lehetni lehet, de ebből nem mindig lehet ám megélni, úgyhogy ajánlom, szállj le a felhőkből, és keressünk neked más állást, ha a mostanit ennyire utálsz.

Bumm! Ezek a felnőttek mindig megtalálják a módját, hogyan forrázzanak le bennünket!

– Megkérdezhetem, milyen állást?

– Azt neked kell tudnod, Palikám. Kellner? Kényelmes, borravalós munkahely, megfogod az isten lábát, ha oda bekerülsz. Mi az, nem tetszik? Á, értem, ez a hely nem mozgatja meg a fantáziád, plusz ott a számtan, amihez meg annyit értesz, mint tyúk az ábécéhez – ismerte el anyám, miután maga is hiába próbált megtanítani rendesen összeadni, kivonni...

De hát nem csoda, ha valaki kettő helyett hármat, osztás helyett pedig szorzást lát. Az ilyeneknél aztán kétszer kettő tényleg öt. Sok-sok évnek kellett eltelnie, amíg rájöttem, hogy ettől semmivel sem vagyok butább vagy figyelmetlenebb másoknál, csupán nagy valószínűséggel diszkalkuliában (számolászavarban) szenvedek. Ennyi, de ki tudta? Anyám biztos nem, matematikatanáraink dettó, különben nem számolnék mai napig is az ujjamon.

– Kellner? Pfu! Én az iskolára gondoltam. Nem dolgozni akarok én, hanem tanulni, hogy olyan okos, művelt ember legyek, mint amilyen édesapám volt.

Nem megboldogult apám iránti hízélgésnek szántam, de anyám láthatólag annak vette, zavartan lekapta a szemüvegét, és el kezdte törölgetni. Nagy, kék szeme volt, az egyetlen, ami még megmaradt hajdani szépségéből, amit a cigaretta, Basedow-kór és egyéb betegségek még nem érintettek annyira.

– Azt már nem!

– De miért nem? Jó, elismerem, rosszul tanultam, ezért is adott inasnak. Csakhogy ennek vége, esküszöm. Ha átmegyek a felvételi vizsgán, minden másképp lesz, és úgy fogok tanulni, mint valamikor régen, kisiskolás koromban. Emlékszik még rá, édesanyám?

– Emlékszem, de az régen volt, és a voltra nem ad a tót.

– Ugyan, Margit, ne hallgass rá! – szólt bele a vitába nagyanyám. – Nem megígérte ezt már máskor is, és mi lett belőle? Ötödik osztálytól minden évben pótvizsgára bukkott matekból. De sebjaj, nem lehet mindenkiből mérnök, tanár vagy pap. Kétkezi munkásokra is szükség van, igaz, Albika? Vagy ez a kis töpörtyű különben tartja magát a bátyjánál? – dohogott a nagyanyám, akinek Albi volt a kedvence, anyámnak meg én, ezért a szívére is vette azonnal, hogy ilyen lekezelően nyilatkozik rólam az ómama.

– Nem tartom magam különben, csak egy utolsó esélyt kérek ahhoz, hogy bebizonyítsam, mire vagyok képes, ha komolyan veszek valamit – szisszentem fel a töpörtyű szóra.

– Hihhihi, hehehe! – heherészett hófehér hajú nagyanyám, majd csatlakozott hozzá Albi is, és versenyt kacagva szórakoztak a fogadalmamon.

Erre már az anyám arca is kipirult.

– Jól van, próbáljuk meg! – jelentette be váratlanul, mire akkora csend lett, hogy még a szívünk dobogását is meg lehetett hallani. – De ha utána is félrevezetsz, átpasszollak nagyapónak, hadd gondoskodjék rólad ő ezentúl – nézett bocsánatkérően az anyjára, amiért bátorkodott megsérteni a családi regulát.

Családi regula? Pontosan, mely alól maga édesanyám sem képezett kivételt. Első számú szabály: a család feje a legidősebb családtag, akinek minden szavát, tettét maximális tiszteletben kell tartani, és ha valamire ő azt mondja, fehér, arra illendő rábólintani, még akkor is, ha fekete. Menekes dédnagyapám életében az övére, halála után pedig a nagyanyáméra, és most, micsoda szentségtörés, éppen a najmával dacolt szegény édesanyám. De ezúttal ő, azaz én győztem, amikor már-már azt hittem, nemsokára együtt lapátolok a bátyámmal, aki szintén

nem szeretett tanulni, és ideiglenesen napszámosként gyúrta az ipart valahol. Csak ez a passz nagyapó felé nem tetszett. Vajon tényleg komolyan gondolta ezt az édesanyám, vagy csak rémisztget attól való féltében, nehogy el kezdjek megint lazítani? Elképzelhető ez is, az is, hiszen Jancsi bátyámmal is megtette. Állítólag anyagi okokból, így került Jancsi nagyapóhoz Csávásra, Albi a nagyanyámhoz Petrozsényba, én pedig egy pici, kalotaszegi faluban édesanyámmal maradtam. Így osztozott meg a terheken a családunk mindaddig, amíg a sors, szegénység ismét közbeszólt, és anyámat is, engem is nagyanyám karjaiba röpített. Csakhogy ezek a karok sajna inkább taszítottak, mint öleltek, olyannyira, hogy imádott nagyanyám nem egyszer kikergetett a házából, melynek következtében napokig csavarogtam, és még éjjel is a pajtánkban húztam meg magam. Mellesleg nem volt ez akkoriban olyan ritkaság, és a háború után még évekig csavargó emberektől hemzsegett Románia. Nem is csinált gondot ebből a tiszteletre méltó matróna annál is inkább, mert ő volt a tulaj, ráadásul „falkavezér”, akinek anyámtól a macskáig mindenki engedelmességgel tartozott. Idővel persze engedett, mert amit megtehetett egy taknyossal, már nem tehetette meg egy serdülő bajszerű legénnyel, bár ezzel még egy lépéssel sem kerültünk közelebb egymáshoz.

A következő hetekben ígéretemhez híven reggeltől estig magoltam.

– Stramm fiú vagy, látod, így kellett volna máskor is tanulnod – dicsért meg édesanyám. – Még ennél is jobb lenne, ha tanárt fogadhatnék melléd, de ahhoz pénz is kellene, pénz, pénz, ám ebből van a legkevesebb. Viszont ott van Varga Jóska, Nusi kolleganőm fia, aki irtón bírja a matekot, és ha ő besegít, máris nyert ügyed van. Ami engem illet, legfeljebb annyit tehetek, hogy kiveszlek a műhelyből, hadd legyen elég időd és energiád tanulni.

– Köszönöm – feledkeztem meg a kilátásba helyezett passzról, és életemben először keztem csókolni anyámnak.

Még aznap előkotortam a hetedik osztályos könyveim, és számba vettem a megtanulandó anyagot: matek, magyar, román nyelv és irodalom. Nem semmi, és volt rájuk négy hónapom. Még szerencse, hogy matekból Varga Jóska segített, aki nélkül talán még ma is valamelyik kócerájban nyelném a fűrészport. Júliusban vizsgáztam, még hozzá sikerrel: tizenötödik lettem a harminckettőből. Édesanyám ujjongott, nagyanyám és Albi fanyalgott, én pedig újfent megfogadtam, hogy ezentúl sem hozok szégyent édesanyám fejére.

– Brávó, Pali, ez derék munka volt – dicsért meg legnagyobb csodálkozásomra még Bende László, gyík szemű (hú, de félttem tőle!) igazgatóm is. – Mondd meg az édesanyádnak, vásároljon egy fain uniformist, egyébként is kötelező, és csináltassátok meg a fogaidat. Apropos, ki verte ki őket? Csak nem a mi iskolánkból valaki?

– Nem – válaszoltam kelletlenül.

Csak nem kötöm az orrára, hogy saját bátyám verte ki. Amúgy sem árulnám el egy olyan alaknak, aki már az általánosban ki-kiporolta a nadrágom. Hogy erről anyám is tudott, kérdés. Én hallgattam, ő pedig soha egy szóval sem célzott rá.

A tanév szeptember 15-én kezdődött az egykori ferences nővérek rendházában, amit 1950-ben államosítottak, és azóta is oktatási intézményként működik. Régi, de még mindig szilárdan álló épületegyüttes volt. Itt tanított anyám, és tanult valaha Albi is. Most az én kezembe adták a kilincset. Vajon milyenek az osztálytársak, tanárok, akikkel négy teljes éven át fogok dolgozni? – vettem külön-külön szemügyre a lányokat és fiúkat. Már nem voltak gyerekek, ugyanakkor felnőttek sem, és a beszédjükből ítélve különböző helyekről származtak. A legtöbben innen, Zsil-völgyéből, de felfigyeltem a székelyek jellegzetesen éneklő hangsúlyára is. Én voltam köztük a legérettebb, legmagasabb. Naná, hiszen, tekintetbe véve azt az egy évet, amit tanonckodásom miatt kihagytam, idősebb is voltam náluknál. Két tanulón kívül senkit sem ismertem. Nem is ismerhettem, miután az osztály fele a közeli Vulkán és Lupény városokból jött Petrozsényba okolni.

Csengettek. Nem sokkal ezután magas, nyakkendő tanár lépett az osztályba.

– Jóóó szerencsét! – hangzott fel a közismert bányásköszöntés.

– Jó szerencsét! Foglaljatok helyet! Üdvözlöm a VIII. osztály tanulóit. Viski Árpád vagyok, ennek az osztálynak a matematikatanára és osztályfőnöke. Mielőtt áttérnék az iskolai szabályzatra, tanárookra, szeretném, ha bemutatkoznátok. – Bagotai Klári – nyitotta fel az osztálykönyvet. – Parancsolj!

Fél óra múlva már mindenki ismerősként tekintett a másikra.

– Köszönöm. Akkor most nézzük magunkat! Oktatási intézményünk igazgatóját Bende Lászlónak nevezik, aligazgatója Paál Jenő. Ebben a tanévben a következő tantárgyakat tanuljátok: román nyelv és irodalom, tanára Maria Botescu, magyar nyelv és irodalom, tanára Szenté László, matematika, tanára szerénységem...

Kurtán, katonásan beszélt, mint egy őrmester. Kedvenc témája az illemszabályok. Engem már az első napon kiszúrt magának.

– Látom, a legtöbben megvettétek az egyenruhát. Hát csak igyekezzetek, igyekezzetek! Szerezzetek be idejében minden eszközt: logarlécet, körzőt, vonalzót stb., mert ezek a ti fegyveretek, mint katonának a puskája – fúrta tekintetét a szemembe, ugyanis rajtam még nem feszült a közismert kék uniformis. – Megértette, katona?

– Igenis.

Meg is vettem sorra-rendre valamennyit, kivéve az egyenruhát.

– Egyelőre nincs pénzünk rá, de amint lesz, azonnal megvesszük – restelkedtem, no, nem a szabálysértés miatt, hanem amiért még egy nyavalyás egyenruhát sem bír el a családi pénztárca; ezek után mondja még nekem valaki, hogy a szegénység nem szégyen!

Elhitte, nem hitte el, nem tudom, de hogy jól megnézett magának, az bizonyos. Ennek ellenére sem lett volna semmi gáz, ha csipázom a tantárgyát. De én se nem csipáztam, se nem értettem, amit ő személyes sértésnek értelmezett. Pedig isten látja lelkemet, mindent megtettem, hogy legalább megértsem, miket hablatyol nekem itt kézzel-lábbal ez az észkombajn. Hasztalan, számomra, a mértan, algebra olyan szentély volt, ahova csak a különleges agybe rendezésű okostónik léphetnek – állapítottam meg csüggedten. Ezt felismerve már nem is igen iparkodtam megfejteni az egy-, illetve kétismeretlenes egyenletek titkait. Helyette felfedeztem Old Shaterhandot, Csingacsukot, Winnetout, Súlyomszemet a líceumi könyvtár jóvoltából. Őket megértettem, s mint a szabadjára eresztett csikó vágtattam át Észak-Amerika végtelen pusztáin. Ezzel párhuzamosan a népmesék iránti vonzalmam is megmaradt, tudniillik régebben elsősorban népmeséket olvastam, amiket anyám többnyire a szülőktől szerzett be. Nekem meséket, magának meg ponyvaregényeket. A. Conan Doyle, Agatha Christie és Courths Mahler volt a kedvence, s míg ő értük, én hol a szegény ember, hol az öreg király legkisebb fiáért szurkoltam.

Az első nap igazából semmivel sem foglalkoztunk, csak tengtünk-lengtünk, ismerkedtünk. A második napon azonban már fejest ugortunk a tudományok tengerébe. Reálliceum lévén kiemelt szerepet kaptak a reáltantárgyak: matematika, mértan, fizika, kémia, vagyis éppen azok, melyektől még a hátam is lüdbörözött. Isten veled, Némó kapitány, sok szerencsét, Súlyomszem! Ne haragudjatok, de egy időre búcsúznom kell tőletek. Magasak ám itt az elvárások, nincs időm olvasni. Helyesen láttam, helytelenül cselekedtem, ugyanis a derék Skót Whisky, ahogy az oszít neveztem olykor magamban, addig-addig tágította az agyamat, amíg sikerült teljesen elkedvetlenítenie, melynek következtében elvesztettem a többi tantárgy iránti érdeklődésemet is. Benyomásaim elsúlytalanodtak, lelkem fokozatosan kiürült. Ja, ja, csak hogy a természet irtózik az ürességtől, ezért jobb híján visszatértem a könyvekhez. Anyám nem bánta. Még szép, amikor ő is szeretett olvasni, csak az nem tűnt fel neki, hogy sokkal többet olvasok, mint tanulok, aztán csak bámult, amikor egyre szaporodtak a négyesek az ellenőrzőmben.

– Nem így egyeztünk meg, Súlyomszem – ráncolgatta szemöldökét. – Vagy meggondoltad magadat, és mégis csak nagyapó birtokán szeretnél libát legeltetni, kapálni?

Hű, dehogyis akartam! Mégis hogy magyarázzam meg a bizonyítványom, amikor valóban homlokegyenest mást ígértem. Ötöltem-hatoltam, végül egy életem, egy halálom, kinyögtem:

– Kicsit lazítottam, de holnaptól, becsszavamra, ismét el kezdek komolyan tanulni.

– Lazítottál vagy nem bírod, mert a kettő nem ugyanaz. Hogy egyezel például a mateknárároddal? Igaz, hogy némelyek Karóbahúzó Viskinek becézik?

– Többek közt, mindenestre rajong a karókért. Nyilván én sem jutottam volna idáig, ha Petrozsény helyett valamelyik hunyadi vagy dévai lícibe pottyantja Jupiter.

– Elég, hagyjuk! – mosolyogta el magát édesanyám. – Akárhova is pottyantotta, a csorba megvan, és azt ki kell köszörülni. Majd... majd én is besegítek, úgy neked is könnyebb lesz – jelentette ki határozottan, és attól kezdve mindennap kikérdezte a leckémet.

Két hét múlva feladta: az algebra és mértan meghaladta a tudását. De sután forgott a kémia, fizika világában is, mi több, kifejezetten idegenkedett ezektől, nem szólva a németről, latinról. Volt kire ütnöm, nézzük, hogy reagál ő erre!

– Stop! Holnaptól egyedül fogsz tanulni. Sajnos nem foglalkozhatom veled mindennap, mert egy tanítónak is kell ám készülni. Egyébként is nagyfiú vagy, állj csak szépen a magad lábára – törölgette szemüvegét, mint mindig, ha nagyon zavarba jött. – Hogy könnyebben menjen a tanulás, adok neked minden 10-es után 100 lej jutalmat.

– Ez komoly? Nem tetszik viccelni?

– Itt a kezem, nem disznóláb – fogott kezem velem, és szaladt vissza... Agatha Christiehez.

Most már tényleg teljes bedobással feküdtem neki a tananyagnak. Mivel zsebpénzzel sosem kényeztetett el senki sem, ebből a szorgalmi díjból tellett volna mozira, rahatra, perecre, amivel édesanyám rendszerint csak hosszas kunyerálás után szokott megdobni. Elszámítottam magamat: bármennyire is igyekeztem, még a rajz- és énekkészségemet is csak ötösre értékelték. Fura, pikkelnek rám, vagy tényleg ilyen antitalentumnak születtem? Ami a legjobban fáj, hogy még testnevelésből sem kaptam hetes osztályzatnál nagyobbat, jóllehet egy iskolán kívüli csapatban is tornásztam, méghozzá nem is akárhogy, edzőm véleménye szerint legalábbis.

– Nincs semmi baj, jó lesz neked a 9-es is – engedett a negyvennyolcból édesanyám.

Mindhiába, így is, úgy is kudarcot vallottam.

– Köszönöm a türelmét, édesanyám, de aki fafejú, az fafejú – roppantam össze, mint egy kártyavár. – Mikor indul a vonat Mezőcsávásra?

– Nem fafejú vagy te, hanem felszínes. Hogy is mondják románul? Superficial, igen, ez a te bibid, elhanyagolod a részleteket, márpedig ezek nélkül az eredmény is csak véznácska. Ezek után örülhetünk, ha legalább bukás nélkül megúszod – tapintott anyám a lényegre.

Csávásról nem esett szó, de én tudtam, éreztem, hogy ilyen számtani és tanulástechnikai tudással még az érettségi kapujáig sem fogok eljutni. Ekkor fedeztem fel a magyar irodalmat, és vele együtt egy végtelenül rokonszenves, magas homlokú, szőke hajú úriembert Sente László tanár személyében. A hét éves iskolai olvasáskorszak ezzel le is zárult rendesen, mert amit akkor tanultunk az már valóban irodalom volt a javából. Kezdtek a görög-római irodalommal, megismerkedtünk Homérosszal, Horatiusszal, de belekóstoltunk az irodalomelméleti alapfogalmakba is. Új ismeretek, csábító távlatok, melyekkel azonnal érintkezési pontokat találtam olyan értelemben, hogy magam is írogattam. Zömében verseket, melyek szabályaival épp ezeken az órákon találkoztam először. De hisz ez nagyszerű – felejtettem el egy pillanatra a matekot –, ha ezeket mind bevágom, még költő is lehet belőlem! Nosza, nyomás a könyvtárba, ott mintha láttam volna néhány poétikai tanulmányt. Nem tévedtem, egyebek közt ilyesmit is őriztek a hajdani petrozsényi apácák.

– Courths Mahler nincs? – élcelődtem a könyvtárosnővel.

Sente tanár hamar felfigyelt az irodalom iránti vonzalmamra, ezért ő, legalább ő nem becstelt le, mint – szerény észrevételem szerint – a kollegái. Pedig, de jólesett volna részükről is némi elismerés, akármilyen icipici, csak ne nézzenek rám úgy, mint egy vaddisznóra. Persze ehhez tanulnom is kellene, már messziről köszönni nekik, mert mit értekel leginkább egy pedagógus? Tanulj jól, légy illemtudó, és minden rendben van.

Lakli fiú létemre kicsit kilógtam osztálytársaim közül, és valahogy úgy éreztem magam, mint tyúkanyó a csibék között. Lehet, hogy más büszke lett volna erre, vagy egyszerűen rá sem hederít. Én szégyelltem, és ugyancsak bepánikoltam, amikor egy tornaórán felfedeztem, milyen szőrösök a lábaim. Sietve leborotváltam, még mielőtt a lányok is felfigyeltek volna rá. Vagy már fel is figyeltek? Egy-két kuncogásból ítélve elképzelhető. Zárójelben szólva én sem voltam rest, és titokban magam is tanulmányozni kezdtem a lányok lábait. Az övéké persze szép sima volt, leszámítva néhány szőrszálat a szeméremdomb tájékán. Elpirultam: bekopogtam a kamaszkor ajtaján. Még pár hétig epiláltam, aztán bementem az unalmast. Akárhogy is nyúztam, kapartam a bőrömet, az a nyavalyás szőr minduntalan előbukkant. Alig dobtam félre a borotvát, mit ad isten, a hangom kezdett mutálni. Hogy érdekelték a lányok, nem vitás, csupán a hozzájuk való közeledés okozott fejtörést. Ezt úgy oldottam meg, hogy hébe-hóba tréfásan hátba vágtam a lányokat. De ami részemről közeledést, figyelmességet jelentett, ők buncóságnak érezték.

– Ne ütöges, hallod, ne ütöges, mert szólok az oszinak! – tiltakozott mérgesen az előttem ülő Ibolya, akit a leggyakrabban lapogattam.

– Volnál szíves más dobót keresni? – kontrázott rá mellette Lőrincz Emese, az osztály du-ci éltanulója.

Persze kinevettem őket, meg is rovott cefetül az ofőnök. Hm, úgy tűnik, holtvágányra keveredtem. Valami mást kellene kitalálni, különben egy tinit sem veszek le a lábáról. Na nem fizikai értelemben, sokkal szemérmesebb (magyarán mulyább) voltam én egy ilyen akcióhoz. De talán, ha megkérem Sinka Dezsőt, ajánljon be a lányoknál, szívesebben állnak szóba egy ilyen renitens rossztanulóval. Sinka Dezső alacsony, félrefésült hajú lupényi fiú voltam, amolyan nőcsábászféle, ezért erősen reméltem, ha ő támogat, az osztálytársnőim, főleg Gizike és Jolánka, két legújabb szerelmem tetszését is elnyerem. Dezső fűt-fát megígért, de semmit sem tartott be. Link alak, hát majd kezembe veszem én a dolgokat! – vettem be ekkor a magam praktikáját, ami abból állt, hogy elmeséltem nekik egy-két, személyes élményen alapuló történetet. Hallgatóságom eleinte furcsa szemeket meresztett rám, de már másodszor ő kért repetát, és én meséltem, meséltem mindennap két és három óra közt, amíg az ingázók vonatjukra várakoztak. Tervem bevált, ettől kezdve egész más szemmel néztek rám, olyannyira, hogy amikor hosszú-hosszú évek múltán sikerült valamelyikkel retróznom, az osztálytársak nagy részét már rég elfelejtették, de rám és kalandos sztorijaimra még mindig világosan emlékeztek. Hanem Gizivel és Jolánnal ezután sem jutottam dülőre. Sikereim ellenére továbbra sem kezdeményeztem. Szégyelltem az érzelmeim, rettegtem a visszautasítástól, ilyenformán maradt minden a régiben a passzív szemlélődéstől az elfojtott vágyakig. Hej, azok a lupényi lányok, hol van már az az édes barna hajú, barna szemű Ferenczi Gizi, a szőke, fantasztikus combú Hornung Jolán, aki, ha rám nézett, az egész arcom, mit arcom, testem lángba borult. Kettőjük közül, azt hiszem, Gizibe voltam inkább szerelmes. Ő a költőt, Jolán a férfit ébresztette fel bennem. A róluk írt verseket azonban egyszer sem mutattam meg nekik. Azóta sem találkoztam ilyen szégyenlős diákkal, mint amilyen én lehettem akkoriban. Tegyük hozzá, hogy rendkívül szégyenlős, nem, ez sem talál, szinte betegesen szégyenlős mamlasszal. (Kíváncsi lennék, mit szólna ehhez Freud bácsi.) Ha erről filózok, mindig Dante Alighieri Beatrice iránt érzett szerelme villan az agyamba. A költő kilenc éves éves korában ismerte meg a nyolc éves leánykát, és ugyanolyan plátói módon szeretett, mint jómagam. De hát ő Dante volt, és a zseniket mindig más mércével mérik, nem igaz? A többi lány hidegen hagyott, legfeljebb csodáltam, ám egyiket sem a szeméért vagy combjáért. Emesét és Nagy Terit például az eszükért és szorgalmukért, ugyanis, ha nem is tanultam, világéletemben térdet hajtottam az ilyen csajok, srácok előtt. A fiúk közül, Varga Jóska mellett, csak Csongvai Rezsővel, egy félrefésült hajú, szőke fiúval barátkoztam. Közös pontunk: mindketten papfiúk voltunk és tornászok. De térjünk vissza a tantárgyakra!

Történelem: újabb kitekintési lehetőség a világra. Nem is hiányzott volna a hozzávaló érdeklődés, bár, bevallom, fölöttébb szelektíven tanultam. A korrajzot, hosszabb leírásokat, dátumokat például en bloc mellőztem. Az ókori Egyiptom, Róma, Napóleon csatái azonban valósággal lenyűgöztek, azonkívül szerettem volna tanulni egy kis magyar történelmet is. No, azt leshettem, arról esett szó legkevésbé.

– Nem értem, miért nem oktatnak magyar történelmet egy kisebbségi iskolában? – pendítettem meg a kérdést egyszer Sente tanárnak. – Hiszen magyar irodalomkönyvünk is van, és ha ehhez hozzáteesszük, hogy maga Groza Péter miniszterelnök is szimpatizál a magyarokkal ...

– Majd... majd egyszer elmagyarázom, de most éppen nem érek rá – bújta ki a válasz alól Sente tanár, aki történelmet is oktatott az exzárdában.

Ugyanígy reagált akkor is, amikor Trianonról faggattam. De amit nem magyaráztak meg nekem a tanárok, megmagyarázott Petrozsény református lelkésze, Makkai Endre tiszteletes, akihez rendszeresen jártam beszélgetni. Igen, csak így szimplán, beszélgetni. Ó, nem a Bibliáról, bár az is szerepelt benne néhanapján. Inkább filozofálgattunk, megbeszéltük az olvasmányainkat, verseimet. És ő bizony nem sokat hezitált, mindig kerek percc kimondta, milyennek látja ő a világot.

Orosz, német, latin nyelv. Egyikért sem rajongtam. Nem is igen igyekezett senki azért, hogy érdekessé tegyen egy nyelvórát. Nyelvtan, szavak, fordítás, nagyjából ez volt a nyelvtanítás egyeduralkodó módszere, amit mintha egyenesen azért találtak volna ki, hogy elmenjen a kedvünk a nyelvtanulástól. Én később mégis megtanultam (saját módszeremmel) németül, aztán spanyolul, olaszul, de csak azért, hogy bebizonyítsam magamnak, matematikai antitalentum létemre sem vagyok hülyébb másoknál. Nocsak, alakul, alakul: tornában ász vagyok, németül gagyogok, also (*tehát*) még sem vagyok olyan elveszett ember, mint Viski elvtárs szeretné elhíttetni az osztállyal.

Azt mondják, a serdülőkor a lázadások korszaka. Stimmel, átmentem rajta, tanúsíthatom. Talán ezért tartott Bende, Viski és a najma neveletlen kölyöknek, holott csak pubertás voltam. Egy srác a sok közül, aki megpróbált kitörni abból a közegből, ahova az Úristen helyezte. Vajon tekinthető-e ez Isten ellen való lázadásnak? (Jó kérdés, még szerencse, hogy senki sem tette fel nekem.) Ilyen kitörési pontnak számított a könyvek színes birodalma, melybe a meséktől Balzacig, Tolsztojig rengeteg minden belefért, de hozzátartozott a versírás és továbbtanulás is. Ismételten rájöttem, pontosabban ráéreztem arra, hogy az a hely, ahova én vágyom, nem nélkülözhet bizonyos fokú szellemiséget, fantáziát. Az előbbi kibontakozását hátráltatta a matematika, ami miatt olykor magam is lehülyéztem magamat. Elismerem, elég furán hangzik, miután normális esetben épp a matek szokta erősíteni az intellektust. Egyértelmű, és mégis: nálam ez valahogy fordítva működött, ugyanis miatta nem érdekelt más tantárgy sem. A könyvek, torna, versírás ugyan segített kiszabadulni a hétköznapi bénító realitásából, csak ez utóbbiban nem vittem még annyira, hogy a verseimet közöljék is egy-egy folyóiratban, újságban.

– Türelem, atyámfia, türelem, bár biztatóak a verseid, még van mit jócskán fejlődnöd. Olvass sokat, tanulj a nagyoktól, mert ahogy Edison is mondta volt, minden siker mögött 90% kemény munka és csak 10% tehetség áll. Ezt ha megérted, és miért ne értenéd, a verseid is jobbak lesznek, meglátod – nyugtatgatott a még Sente tanárnál is szélesebb homlokú, bajszos tiszteletes.

Ámen, úgy legyen! Addig is nem ártana egy negyedik önmegvalósítási forma is, kitörési pont, bárminek is nevezzük. Petőfinek, Aranyak ott volt a vándorszínészet, fel is csaptak vándorkomédiásnak. De hol voltak az ötvenes években Romániában ilyenek! Pedig színészi vénám nekem is volt. Valószínűleg ezért vonzódtam a cirkuszhoz is, mi több, kezdtem el tornászni. Egy év kemény edzés után már flikflakoztam, szaltóztam, és otthon gyakran kézálásban totyogtam le a padlásról.

– Jézusom, meg ne csináld ezt még egyszer! – rémüldözött édesanyám. – Még csak az hiányzik, hogy te is édesapád után menj a másvilágra.

Magától értetődik, hogy dagadt mellem a büszkeségtől. Végre valami, amiben én is jó vagyok. Nemhiába szokta mondogatni néhai tornaedzőm, Szuhánek bácsi, hogyha leérettségizem, felvételizzem a testnevelési főiskolán. Én több fantáziát láttam a cirkuszban, bár tisztában voltam azzal is, hogy artista szemmel nézve ez a mutatvány egyenlő a nullával. Ott egy ilyen „szám” az egykézállásnál kezdődik, amittől én még olyan messze voltam, mint Makó Jeruzsálemtől. Kár, mert, íme, itt lenne az a bizonyos negyedik kitörési pont, melynek segítségével kicsúszhatnék a Kárpátok fojtó öleléséből, bejárnám Magyarországot, az NDK-t, Szovjetuniót. Nem folytatom, mert messzebbre akkoriban még csak a madarak szállhattak. Ekkor lenne pénzem is, kukába hajítanám a matekot, és fütyölnék a világra. Cirkusz? Már megint miket álmodok ahelyett, hogy a tanulással törődnék – fogtam vissza a fantáziám időnként. Néha sikerült, néha nem. Naná, hogy nem, hiszen a kamaszkor nemcsak a lázadásnak, hanem az álmodozásnak is a korszaka.

Közeledett az év vége. Egy héttel előtte Viski tanár válaszüte elé állította anyámat: vagy kivesz a líceumból, vagy évisméltésre buktat matekból. Jaj! Még a szívverésem is elállt egy pillanatra, és úgy összeomlott bennem minden, mint egy kártyavár. Eláruljam, mit válaszoltunk végül is a mélyen tisztelt ofőnek? Elárulom.

De nem most, mert ez már egy másik történet.

NYUGODJ MEG, BOGARAM!

Egy esős vasárnapi délelőtt kék dzseki, maszkos férfi csengetett be dr. Indig Igor kapuján.

– Ki az? – sietett a videó- kaputelefonhoz az egyetemi oktató, aki éppen újságot olvasott, és ilyenkor nagyon nem szerette, ha zavarják.

– Az édesapád.

– Kicsoda? – állt meg benne egy pillanatra a lélegzet. – Volna szíves hangosabban beszélni?

– Az édesapád – ismételte meg rekedten a szájmaszkos, kötött sapkás látogató.

– Na ne mondja! Levenné a maszkot, lássam kivel beszélek.

– Tessék!

Indig Igor feszülten fürkészett a torzonborz, beesett arcú emberre.

– Nem ismerem magát. Volt szerencsém!

– Hahó, kész az ebéd! – libbent a szalonba Indig Igorné. – Ejnye, de sápadt vagy. Kivel beszéltél?

– Az apámmal – adta a közömböst az őszülő halántékú, enyhén pocakos történelemtanár.

– Legalábbis ezt állítja.

– Viktorral, azzal, aki nyolcvannyolcban disszidált? – kapta fel a fejét a felesége.

A tanár vállat vont.

– Elég topis az öreged – pislantott a monitorba az asszony is. – Biztos, hogy ő az? Eddig azt hittem, meghalt az édesapád.

– Akár ő, akár nem, irreleváns, küldd a fenébe, és menjünk ebédelni.

– Ejnye, de goromba lettél egyszerre! Igazán ezt akarsz?

– Te mit gondolsz?

– Halló, maga ott a kapuban, megkérhetném, hogy távozzék?

- Ez Indig Igor úr lakása? Szeretnék vele beszélni.
- Szeretne veled beszélni – érzékenyült el a remegő hangra Ingrid Igorné.
- Én viszont nem. Világos? – keményedett meg a tanár arca hirtelen.
- Hát, szerintem, bocsáss meg, de nem kellene mégis tisztázni, mit akar – ellenkezett óvatosan Indig asszony, nehogy felingerelje impulzív természetű férjurát. – Amiért nem a faterod, attól még meghallgathatod, nem? Hátha... hátha segítségre van szüksége, ha viszont mégis a faterod...
- Itt van a nagypapa? – hallotta meg az utolsó mondatot Indigék nyúlánk, tíz év körüli kislánya, aki éppen ekkor toppant a szobába.
- Hogy a csudába lehet itt – tiltakozott bosszúsan a családfő –, amikor, ezerszer elmondtam, hogy meghalt, te észkombájn.
- De Igikém, hogy állíthatsz olyasmit, amiről magad sem vagy meggyőződve?
- Már megint keckeckedsz? Egyáltalán tudok én veled olyat közölni, amit te kommentálás nélkül elfogadsz?
- Bocs, ez csak egy szerény megjegyzés volt. Vagy boldogabb lennél, ha mindenre bólintok? – perlekedett a két szülő.
- Khm! – köhintett az ajtóban váratlanul valaki.
- A szülők meghökkenve bámultak a szakállas, kék dzsekis öregre. Mellette Ernő fiuk bazsalygott. Hát ezek meg hogy jöttek be úgy, hogy észre sem vették őket!
- Behoztam a nagypapát az esőből.
- Maga még mindig itt van? – reccsentett az öregre Indig úr. – Ernuska, miért hoztad ide nekem ezt a csavargót?
- De hiszen ő a nagypapám.
- Ezt maga mesélte be neki?
- Az öregember válasz helyett el kezdett könnyezni, és csak sírt, szípozott némán, szomorúan.
- Apuka, miért sír a nagypapa? Megbántotta valaki?
- Még hogy nagypapa! Na, elég, elég, ne komédiázzon itt nekünk, mert ez nálam nem jön be.
- Elnézést! – vette le szájmaszkját a túlvilágról érkezett (nagy)papa, és megtörölte szemét.
- Teszi gyorsan vissza azt a nyavalyás szájmaszkot! Még csak az hiányzik, hogy megfertőzzön bennünket. Köszönöm, és most volna szíves elhagyni a házamat?
- Nem hallgatnál meg előbb? Csak tíz percet kérek, vagy még annyit sem, aztán ha akkor is ragaszkodsz hozzá, ígérem, örökre eltűnök az életedből.
- Távozzék!
- Apuka, miért küldöd el a nagypapát?
- Dehogya küldi – csitítgatta fiát Igorné. – A te apád megértő, jó ember, aki mindenkin, még egy kivert kutyán is segít, ha rászorul. Igaz, kedvesem?
- A férfi tekintete tétován rebbent az asszonyról a fiára, róla pedig az öregemberre, akiben lassan felismerte harminckét éve dobbantott édesapját. Ami azt illeti, jócskán megvénült a gazember. Teljesen megöszült, meggörnyedt, arcán a ráncok akár a fák évgyűrűi sorakoznak, egyedül a két kiálló szemfoga nem változott.
- Gyere, nagypapa, ülj ide a radiátorhoz! – fogta kézen Ernő a vacogó öreget.
- Szegény ember, teljesen átázott – sajnálta meg Indig asszony. – Nem éhes? Várjon, hozok magának egy kis élelmet, nem, jobbat ajánlok: meghívjuk ebédre.
- Éljen, velünk ebédel a nagypapa!
- Én, veletek? Isten áldja meg a jóságát! – hajolt meg az öreg hálásan –, bár nem tudom, mit szól hozzá a professzor úr.

A történelemtanár zavartan gyújtott cigarettára. Már most mit tegyen? Ha kidobja az apját, mindenért bosszút állhat, mindenért, de ezzel nemcsak Ernuskát sebzí meg, hanem még le is járhatja magát előtte, más szóval az apja után elveszíti a fiát is. Idegesen túrt gyérülő hajába. Dilemmatikus helyzet, melyik megoldást válassza? Hagyja a feleségét jótékonykodni? Mi lesz akkor a bosszúval, mely apja felbukkanásával újult erővel lángolt fel a szívében? Nem, ezt az alkalmat semmiképp sem hagyhatja ki.

– Jöjjön, kedves papa! – törte meg a csendet az asszony, miután a férje se bűt, se bát nem mondott. – Igornak semmi kifogása, sőt, megtiszteltetésnek veszi, hogy a papával ebédelhet.

– Egy pillanat! – vett elő a szekrényből egy infrahőmérőt meg egy kézi fecskendő Indig úr. – Na lássuk! 36,8° C. Normális. Nyújtsd előre a kezedet! – fertőtlenítette az öreg eres kézfejét. – Így, ez is rendben van.

– Mi az ebéd, anyuci? – kérdezte Ernőke.

– Majd meglátod – sietett előre a ház asszonya, és két perccel utóbb már hozta is a forró, gőzölgő húsleveset. – Parancsoljatok! Papa, miért oda ült? Üljön csak ide a főhelyre! Igorkám, átadnád helyedet a papának?

Indig úr vasvillaszemeket vetett a nejeire.

– Jó étvágyat! – mondta az asszony.

– Köszönjük – rebegette az öregember.

Egy darabig szótlánul kanalazgatták a levest, majd Indig úr váratlanul felpattant az asztaltól.

– Szent isten, mi a baj? – riadt meg az asszony, és még jobban megdöbben, amikor férje tekintetét követve észrevette, hogy az öreg orrváladéka a tányérba folydogál.

– Anyu, nem vagy jól? – meredt Ernő az anyjára, aki kezét szája elé kapva büfögött.

– Semmi vész, csak egy kicsit félrenyelt! – legyintett maliciózan a ház ura.

Indig Igorné kisietett a szobából. Csend. A kék dzsekis vendég rosszat sejtve kapott az orrához, és mindent megértett.

– Hát akkor én megyek. Bocsánat a zavarásért! – kászálódott fel vérvörös arccal. – Örülök, hogy láthattalak. Valamelyik nap azért még fölkereslek, hiszen alig váltottunk pár szót egymással. Föltéve, hogy beengedsz – tette hozzá reményvesztetten.

– Ne menj még, nagypapa! Én is akarok veled beszélni – kérlelte a fiúcska. – Apuci, szólj már neki, hogy maradjon!

– Maradj még! – engedett a kérésnek rövid vonakodás után a családfő. – Meg vagy elégedve?

– Meg.

– Akkor engedd meg, hogy előbb mi beszéljünk egymással! Mégpedig négyszemközt, ha nem haragszol. Mit akarsz tőlem? – mordult apjára, amint egyedül maradtak. – Elfelejtetted, milyen szavakkal váltunk el, amikor hazádat, családot otthagya átsprintentél a határon? Idézem: jól védd az agyadba, ha most elmész, nem tekintelek többé apámnak, és semmi közünk egymáshoz.

– Nem felejtettem el, de azt hittem, pontosabban reméltem, hogy felnőve toleránsabb leszel meg bölcsebb is, és azóta te is rájöttél, mennyire fájt magatokra hagynom benneteket.

– Mégis magunkra hagytál, csak azért, mert néhányszor megnyirbálták az önérzeted, jogaid, nem szólva a pénzről, pozícióról, mert azért gondolom, az is benne volt a pakliban. Nagy dolog, hiszen az ország többségével ezt tették, mégsem vette azonnal nyakába a világot, hanem befogta a száját, mert ennek a többségnek mind volt egy gyermeke, apja, anyja, akiket az ő gondjaira bízott a jóisten – robbant ki a tanárból, mintha az egész, hosszú évek keserűségét, fájdalmát egyszerre akarná apjára önteni.

Az öreg alig hitt a fülének. Természetesen nem várta el a fiától, hogy hősként, még kevésbé szánandó kéregetőnként üdvözlje, de ez a megvetés, gyűlölet egy kicsit sok, ennyire azért nem számított.

– Lett volna ugyan még egy megoldás, ám ehhez kissé több vér kellett volna legyen a p... Eh, hagyjuk, nem érdemes ragozni.

– Milyen megoldás?

– Ha szembeszállsz a komcsikkal, ha már annyira buzgott benned a forradalmár – nézett szembe apjával az egyetemi oktató. – Akkor még büszke is lettem volna rád. Papolni könnyű, éljenezni, tapsolni sem sokkal nehezebb, de harcolni... Na, az már veszélyes, így hát szégyen a futás, de hasznos, gyorsan felhúztad a nyúlcipőt.

Idősebb Indig elhalványulva kapott a szívéhez. Fia szeme megvillant, de nem mozdult. Hagyta, hadd markolássa a mellét és szenvedjen.

– Köszönöm, ne fáradj! Nagyon kedves vagy, de kibírom.

– Ki bizony, mi több, még ironizál is a nyomorult. Csavarjunk csak rajta még egyet! – pukkadozott a méregtől. – Mellesleg megérte? – nézett végig rajta gúnyosan. – Megkaptad, amiért itthon hasztalan pedáloztál?

– Pedáloztam?

– Küzdöttél, ha így jobban tetszik.

Tényleg érdekel?

– Valójában nem.

– Akkor miért kérdezted?

– Látni akartam, milyen arcot vágysz a kérdésre.

– Milyent vágtam?

– Mint aki savanyú almába harapott. Az viszont határozottan érdekel, miért csak most, negyvenegy év után, még kimondani is elképesztő, jutottunk eszedbe. Egyáltalán mit kívánsz ezek után tőlem meg a fiamtól?

– Látni akartalak, mielőtt meghalok.

– Olyan beteg vagy? A szíved?

– Még elég jól ketyeg.

– Azért markoláasztad az előbb annyira?

– Átmenetileg. Adott esetben bárkivel előfordulhat, de már jól vagyok.

– Covid-19?

– Cold (*hideg*).

– Nocsak, megtanultál angolul?

– Szükségből, de ha két nyelvem is van, a szívem csak egy és oszthatatlan.

– Szép szavak. Szóval semmi különösebb bajod sincs.

– Nincs.

– Akkor honnan veszed, hogy nemsokára meghalsz?

– Érzem.

– Értem, tehát hazajöttél meghalni.

– Igen. Csupán arra kérlek, hogy...

– Aha, most bújik ki a szög a zsákból.

– Nothing. (*Semmi.*), meggondoltam magamat.

– Nagyszerű! Jöttél, láttál, elmehetsz – könnyebbült meg Indig úr, és nem faggatta tovább.

Menjen csak, tűnjön el minél hamarabb, még ha ezzel a bosszúja is füstbe megy. Pedig igazán nem ártana megleckéztetni egyszer az öregét. Az ám, de hogyan? Régebben még akadt ötlete, és türelmetlenül leste, mikor toppan haza tékozló fatere. Hát nem toppant, ezért megpróbálta elfelejteni az egészet. Jól teszed, bocsáss meg neki, dicsérte meg az édesanyja. Ember ő is, és mint ilyen vétkezhet. Igazából nem is azért, mert elhagyott, hanem, amiért megfélekezett mirőlunk, és megegyezésünk értelmében a mai napig sem vett magához.

– Köszönöm, hogy beengedtél. Üdvözlöm az unokám. Megölhetlek utoljára?

– Eszedbe ne jusson, tartsd a távolságot, nehogy minket is infektálj!

– De hát én nem vagyok fertőzőtt.

– Talán nem, talán igen. Ezzel a Covid-19-el senki sem mehet biztosra. De hogy lásd, ki-vel van dolgod, megengedem, hogy végigedd...

– Az utolsó ebédem?

– Fel a fejjel, öregúr! Fertőzés ide-oda, ahogy ismerlek, te még a járvány harmadik hullámát is túléled – tartóztatta az ősz szakállú és hajú aggastyánt, hátha evés közben kiókumlál valamit, amivel mégiscsak elégtételt vehet a sérelmén.

– Harmadik hullám is lesz? Istenem, mikor lesz már vége ennek, mikor lesz? Sorry (*bossánat*), költői kérdés volt.

– Éhes vagy?

– Mint a farkas.

– Ez a beszéd! Akkor ülj vissza az asztalhoz, mindjárt szervírozom a második fogást is, mert a feleségem ... Hogy is magyarázzam?

– Nem kell magyarázni, mindent megértettem.

– Iskender kebab, vadgombás polenta, Gundel-palacsinta, brazil kávé – rakta tele csakhamar az asztalt mindenféle finomsággal. – A feleségem személyesen kotyvasztotta, aki él-hal a speciális fogásokért. Remélem, ízleni fog. Előtte azonban igyunk egyet! – töltött tele két poharat Füttyölős likőrrel. – Sopánkodunk, siránkozunk, azért jól élünk. Egészségedre!

– Neked is – esett az öreg ezután az ételnek vigyázva nehogy megint kiszivároгjon az orrából valami; nem is lett volna probléma, ha a műfogsora nem ragad egy cubákba. – Sorry!

– Ne törődj vele, megesik. Fő az étvágy, és az van, úgy látom. Mikor jöttél Magyarországra?

– Egy éve.

– Már egy éve, és honnan?

– New Orleansból, Louisiana állam.

– Nehéz sorod volt? – kérdezte ki Igor gépiesen egyre fásultabban konstatálva, hogy a leg-halványabb bosszúterv sem rajzolódik ki az agyában.

De hát muszáj neki bosszút állni? Nem elég, ha az egészség rábízsa a koronavírusra? Kinyírja az a fatert, meg őt is ráadásul.

– Ez is költői kérdés volt?

– Oké, ugorjunk! Hogy fogadtak idehaza? Lakás, nyugdíj?

– El van rendezve. Egy idősoththonban élek, itt a város szélén.

– Nahát, és csak most szántad rá magad, hogy meglátogass?

– Jöttem volna én korábban is, de nem volt hozzá kurázsím – simított végig Indig Viktor a homlokán.

– Fáj a fejed?

– Egy kicsit.

A tanár szeme felcsillant.

– Húha, baljós jel, és ha ehhez hozzáadom az orrfolyást és köhögést, mert, ugye, köhögysz is?

– Előfordul. Nyilván meghűltem.

– Aligha, ez bizony Covid-19, öregúr.

Indig Viktor megszédült.

– Impossible (*lehetetlen*), hiszen lázam sincs.

– Pillanatnyilag, de lesz, amint hazaérsz.

– Uramisten, most mit tegyek? Kórházba nem mennék, mert ahhoz képest, hogy ott milyen állapotok uralkodnak, az idősoththon is kismiska. No, persze, ha a kórházban van még egyáltalán szabad ágy – meredt rémült szemekkel maga elé. – Te mit tanácsolsz?

Indig úr kezdte sejteni, miért kereste fel a fatere.

– Hogy lépj olajra, még mielőtt megfertőznél minket is – jelentette ki komoran.

– Jaj, de kegyetlen vagy, pedig éppen arra akartalak megkérni, hogy legalább addig fogadjatok be, amíg tart ez az örület.

– Nem vagyok kegyetlen, csak veled ellentétben, én törődöm a családommal – gyújtott újból cigarettára.

– Vagyis eszedben sincs megbocsátani.

– Mit bocsássak meg, amikor még bocsánatot sem kértél, édes apukám.

– Nem kértem? Akkor most kérek – hullt térdre az édesapa. – Bocsáss meg, amiért a politikát előbbre helyeztem a családnál.

Indig Igor hitetlenül pislogott: az öreg elismerte, hogy bakot lőtt, sőt, büszke, vastagnyakú rebellis létére is megalázkodik előtte. Hajszára így képzelte valamikor ő is magában – terült szét arcán a győztesek öröme.

– Vessző, folytasd! Esetleg így: amivel egzisztenciális és lelki válságba taszítottad anyámat is, engem is. Azt hiszed, ezen egy szimpla bocsánatkéréssel át lehet csak úgy siklani? Főleg, ha minden deklarációd ellenére még mindig meg vagy győződve, hogy a sok rossz közül te a legkisebb rosszat választottad – ébredt fel benne a gyanakvás.

– Vagyis hazudtam? Nem, esküszöm, én valóban mindent megbántam. Segíts rajtam, mielőtt engem is kicsinál ez a nyavalya! – rázta meg az öregembert a köhögés.

Jaj, ne! A tanár szívébe belenyilallt a száanalom: hát mégis csak koronavírusos a fatere? Nem mintha mást állított volna eddig is, de az csak blöff volt, hogy valami módon ezzel is összetörje, megalázza az öreget. Tiszta sor, de miért fáj neki ez?

– Kapsz elég levegőt? Ne nyissam ki az ablakot?

– Nem szükséges, mindjárt megnyugszom. Szóval befogadsz? Ekkora házban csak akad nekem is egy zug, egy kamra, akármi, ahol meghúzhatom magamat.

– Ízek, szagok? Velük nincs problémád?

– És ha nincs, akkor befogadsz? – élénkült meg a sokat megért globetrotter.

– Ni csak, hogy félti az életét! Érdekes, mostanáig úgy tudtam, az emberek öregkorukban nem félnek annyira a haláltól.

– Nem félnek, amíg messze van, de annál inkább, minél jobban közeledik.

– Akkor készülj fel, és búcsúzz el méltósággal az élettől. Légy férfi, és mutasd meg a világnak, hogy egy örök vesztes is tud emelt fővel veszteni – szavalt a tanár immár gépiesen, és már maga sem tudta, alapjában véve mit akar ettől az embertől.

– Örök vesztes? Thanks (*köszönöm*). Van még ilyen laudatio a tarsolyodban?

– Málé, egocentrikus, inadaptív, béna, fafejű, élheterlen – sorolta fáradtan, és elképedve érezte, hogy már nem akar megtorolni semmit sem.

– Tünetmentes! Még csak egy kérdés, az utolsó: mi történt az anyáddal? Egyáltalán él-e még?

– Nem – válaszolta tompán, mélabúsan, és elkezdte dúdolni azt az altatódalt, amit gyerekkorában annyiszor énekeltek neki a szülei

Tente, baba, tente!
Fejed hajtsd ölembe!
Jó anyád is álmos már,
Téged is elaltat már.

Az öreg lassan feltápászkodott, picit habozott, majd remegő kezével megsimogatta a kisfiát.

– Nyugodj meg, bogaram!

ÖNMEGVALÓSÍTÁS

1

Nepomukot sosem érdekelték a híres emberek, az meg pláne nem doppingolta, hogy maga is azzá váljon. Aztán egy szép napon belezúgott Euláliába, a IV. B-ből, aki körül csupa híres srác forgolódott. Mit tehetett egyebet, minthogy belőle is híres srác legyen, különben holtziher, hogy mellettük sosem rúghat labdába – vallotta be keserűen a barátjának, Dodinak.

– Hogyha az csak úgy menne: abrakadabra, az legyenek, ami akarok.

– Tudom, hogy nem könnyű, de ha az ember nagyon akar valamit, akár egy hegyet is megmozgat.

– Egy hegyet? Nem rossz, mégis miben szeretnél kitűnni?

– Beiratkozhatnék például egy bodybuilding csapatba.

– Hova? – robbant ki a fiúból a nevetés. – Ilyen testalkattal?

Nepomuk megsértődött.

– Miért, mi baja a testalkatomnak? – nézett végig magán értetlenül. – Elismerem, hogy nem dagadok az izmoktól, azért, hm, van olyan alakom, mint neked, barátom. Különben sem izmok a lényeg, hanem az ínak, nemdebár?

– Lehet, de a testépítés nem erről szól. Mellesleg a csajszyik sem az ínakért vannak oda, biztosítalak.

– Ez is igaz, arra meg nincs időm, hogy megvárjam az edzések eredményét, mert pechemre pont ebben az évben érettségizek, utána, ki tudja, melyik városban folytatom a tanulást.

– Még mindig a tanári pálya érdekel?

– Igen, de addig is szeretnék Lilla közelében maradni, miközben ő... Kerek percc megmondta: kész, vége, kisfiúkra nincs időm.

– Rátarti csaj, az bizonyos. Engem kifejezetten idegesít. Én a helyedben megpróbálnám elefejtetni, hiszen a vak is látja, hogy nem komál. Sem most, sem később, akár írnak, akár nem írnak rólad az újságok. Ha viszont mégis emiatt, és csakis emiatt kattan rád, azt én dobnam, mert annyi esze sincs, mint egy gyereknek, hogy belássa, az ész a fontos, nem a haj – zendített rá a jó barát Bródy és Szörényi egyik régi-régi dalára.

– Oké, oké, megértettem! Én mégis belevágok, és bebizonyítom Lillának, érek én is annyit, mint a macsó, ha nem, még többet.

– Minek, ha a fejed tetejére állsz, sem csíp téged?

– Nono, majd elválík, én mindenképp kipróbálom magamat. Igen, engem, Lilla ide vagy oda akkor is birizgál, miben vagyok jobb, több másoknál. Szerinted?

– A fociban?

– Tényleg! Abban csakugyan jó vagyok, hiszen suttyókoromtól rúgjuk együtt a lasztit. Már holnap jelentkezem a városi ificsapatban, és ha minden flottul megy, pár hét múlva már olvashatok rólam az interneten. Hanem mondok egyet, kettő lesz belőle: tarts velem, és focizzunk együtt egy csapatban!

– Á, érettségi előtt? Majd az egyetemen, már ha egyáltalán felvesznek. Most a tanulásra kell koncentrálnom.

Mór mester, egy vékony bajszú, virgonc edző meg is ígérte, hogy felveszi, öltözzön csak át íziben, és mutassa meg, hány gólt tud rúgni 90 perc alatt.

– Igenis – nyargalt ki Nepomuk vidáman a pályára.

Hanem amit ott észlelt, igencsak elbizonytalanította. Valamennyi játékos nála egy-két fejjel nagyobb volt, izmosak, fürgék, mint a mókusok. Nem is tudott kicselezni, de még utolérni sem senkit sem. Most sajnálta csak igazán, amiért sosem atletizált. Hiszen ezek nem is futnak, hanem röpködnek. Ilyenformán nem csoda, hogy alig rúgott labdába, akkor is csak akkor, ha kapott egy passzt valakitől. Ezzel meg is állt a tudománya, mert rögtön el is kanalazták előle, hacsak nem rúgta tovább a lasztit azonnal. De még azzal sem mindig boldogult, mert gyakran odarúgta, ahova nem kellett volna. Alig várta, hogy leteljen a 90 perc. Nesze neked gólok! Még örülhet, hogy végig engedték játszani, mert amit ő ma délután itt bemutatott, az aligha nevezhető futballnak. Lába remegett, szíve hevesen dobogott, egy hétig biztosan izomlással fog bajlódni – roskadt egy padra meccs után.

– Fáradt vagy? – vert a vállára váratlanul Mór mester.

– Egy kicsit.

– Hja, ilyen a foci, Mukikám. Neked, ahogy elnézem, még sokat, nagyon sokat kell edzene ahhoz, hogy ne pihegjen így egy szimpla meccs után. Sajnos gyengék a lábaid, a pályalátásod pedig még rosszabb, emellett olyan lassú vagy, mint a reumás csiga fékernyővel.

– Értettem – kémlelt körül Nepomuk, hallja-e más is, hogy humorizál vele az edzőjük.

– Viszont van egy erényed: nem hagyod magadat. Ez sem semmi egy olyan sportágban, melynek egyik pillére a kitartás.

– Akkor mégis bevesznek? – csillant fel a fiú szeme boldogan.

– Be, aztán csak igyekezz, igyekezz, ne okozz nekem csalódást! A jó munka mindig meghozza a maga gyümölcsét, és pár év múlva akár Puskás Öcsi is lehet belőled.

– Pár év múlva? Rendben, köszönöm a bizalmat.

Az elkövetkező hetek nagy részét Mór mester alapozásra fordította.

– Hiába, itt nincs mese, ezen mindenkinek át kell esnie, mert a fizikai erőnlét minden sport alapja, és csak utána jön a labdakezelés, pályaaorientáció, összjáték stb. – hajtogatta makacsul.

Nepomuk morogva, de engedelmeskedett, amíg el nem szakadt a cernája, akkor köpött egyet, és elbúcsúzott a mestertől. Nem mintha elege lett volna belőle, a mester szempontjából teljesen igaza van: a sikerért meg kell ám dolgozni. De nem ennyire, legalábbis amatőr szinten, ami pedig az önmegvalósítást illeti, úgy tűnik, mégsem a foci az esete.

– Ahogy akarod – rántotta fel a vállát Mór mester. Jobb is, hogy feladod, mert épp most akartam közölni, keress más csapatot magadnak.

– Kész, vége, bementam Mórnak az unalmast – hívta fel Dodit Nepomuk a mobilján.

– Mert?

– Semmi mert, bementam és kész.

– Jó, nem faggatlak. Mégis... Lilla, az önmegvalósítás?

– Nem is tudom – igazította meg a szemüvegét. – Lilla, az Lilla, ő, öregem, olyan, amilyen. Bármilyen komisz, én elfogadom, ugyanis fából sosem lesz vaskarika. Csupán az a kérdés, megéri-e sorba állni egy ilyen csajsziért, ha egyszer csakugyan nem komál.

– Ez nem igaz, te még mindig reménykedsz?

– Szó sincs róla, csak hangosan gondolkozom. Tudod, szeretek tisztában lenni a dolgokkal. De hát nehéz, minden olyan zavaros beleértve az önmegvalósítás kérdését. Ha jobban belegondolok, akár azt is kijelenthetem, tulajdonképp nem is Lilla miatt akarok kitűnni, sőt, tovább megyek: eszem ágában sincs kitűnni.

– Hanem?

– Kár, hogy nem a múlt héten kérdezted. Akkor még tudtam volna rá válaszolni. Most csak annyit érzek, hogy valami nagyon hiányzik az életemből. Pénz, csajok, elismerés, izgalom? Is, de hogy pontosan mi, arról halvány lila gőzöm sincs. Csak jönnek, jönnek, körülvesznek és hívogatnak, mint Odüsszeuszt a szírének.

– Állj, állj, állj, mi ez a zagyvaság! Azért hívtál fel, hogy ezt közöld velem? Éjjel tizenegy órakor? – mérgelődött a vonal túlsó végén Dudás Dodi.

– Bocsánat, azt hittem, érdekel – mentegetődzött csalódottan Nepomuk, letette a telefont, és azontúl nemcsak a begyeskedő Euláliát meg Mór mestert, hanem a barátját, Dodit is megszede elkerülte.

Egyik kutya, másik eb – szögezte le mélabúsan. – Akkor hagynak cserben, amikor a legnagyobb szükség volna rájuk. Sebaj, amilyen az adjon isten, olyan a fogadj isten – igyekezett túltenni magát a csalódáson, és ezúttal nekikezdett komolyan tanulni.

Így röppent el az ősz, lassan közeledett a tél is, amikor megint elfogta a nyugtalanság. Ezúttal a film és színház világa kápráztatta el, tudniillik látott egy filmet, amitől egyszerre újból meglendült a fantáziája. Vajon jó irányban kutyaagol? Nem volna spécibb, ha a tanári pálya helyett inkább a film- és színházművészetet választaná? Hű, még csak az kéne! – öntötte el a forróság. Meg is ütné a guta a faterét, aki gyerekkora óta a tanári pálya felé terelgeti. Ugyanis ő is az volt, kémiantár, és az ősök, ugye, mindig a maguk hasonlóságára formálnák őket. Még egy tipp-topp labort is berendeztek neki, hadd kísérletezgesse ott kedvére.

– Nagyon szívesen. Kösz, apu, kösz. Te vagy a világ legklasszabb apuja.

Csak arra nem számított idősebb Richter Nepomuk, mekkora robbanást fog ezzel okozni. Egyrészt a laborban, másrészt Richter Nepomukné lelkében, aki ettől fogva hallani sem akart többé a vegytanról. Nem úgy az apuka, amiből aztán hetekig tartó vita kerekedett, és még ma is ezen civódnának, ha Nepomuk összeszedvén bátorságát be nem jelenti, hogy ő bizony színész lesz.

– Ne, fiam, ne csináld! És a kémiai emeltszintű érettségi? Arról is lemondasz? Pár hónappal a matura előtt? – huzigálta csokornyakkendőjét a régi vágású apuka. – Persze, megértem, a robbanás elvette a kedvedet, de ez már a mesterséggel jár, velem is előfordult, mégis tanár lett belőlem. Megvalósítottam önmagam – tette hozzá önérzetesen.

– Úgy, szóval veled is előfordult – csóválta meg a fejét az anyuka. – Ezt most hallom tőled először. Egy okkal több, hogy Nepomuk biztonságosabb pályát válasszon.

– De hát miért, ha egyszer neki ez tetszik? Vagy már nem tetszik?

– Dehogynem, csak a színészetben több a lehetőség, fantázia, azonkívül ez az egyetlen mesterség, ahol nemcsak megfizetnek, hanem meg is tapsolnak a munkáért – villant fel Nepomuk előtt Lilla arca hirtelen.

Ajjaj, már megint ez a boszorkány! Még a végén kiderül, csakis az ő kedvéért akarja megvalósítani önmagát.

– Tanár, bodybuilding, focista, színész – sorolta idősebb Nepomuk félhangon. – Van még valami a tarsolyodban?

– Egy marsallbot.

– Ez jó – nevette el magát. – De félre a tréfával: a kémia marad, ha másért nem azért, mert jelenleg ebből tudsz a legtöbbet, és minden jel szerint osztályelsőként is fogsz végezni. Fel tudod fogni ennek az előnyét?

– Fel tudja, ezért tanul, illetőleg vizsgázik továbbra is a terv szerint – válaszolt Nepomuk helyett a kissé molett, de még mindig csinos anyuka. – Addig is kiókumláljuk, melyik egyetemen kamatoztathatja majd a tudását. De a kémia, ismétlem, kimarad a... Hogy is szoktátok ezt ti szlengesen mondani? Tarsolyból? – fordult a fiához.

– Pakliból.

– Tehát kémia... nuku. Márpedig nélkül, hölgyeim és uraim, elég nehéz lesz – babrált a nyakkendőjén a tanár úr, mint mindig, valahányszor felkavarta valami.

A témára többször visszatértek, miközben Nepomuk beiratkozott az iskolai színjátszó csoportba. A képzelet, akarat persze szép dolog, de azért tenni is kell ám értük egyet-mást, mert mit mondjon például, ha a felvételin megkérdezik, melyik darabban játszott idáig. Egy ideig szorgalmasan járt a próbákra, de csak addig, amíg a tanára el nem kezdett szörözni:

– Mozsasd a szádat, ne nyeld le a szavakat, ha azt akarod, hogy megértsünk! Neked köből van az arcod, vagy csak Buster Keaton⁷ akarod utánózni? – reccsentett rá egyre sűrűbben.

Nepomuk lelkesedése szinte napok alatt elillant. Hát még, amikor kiderült, hogy a zenei hallása sem hibátlan. Nem éppen botfűlű, de ahhoz bőségesen elég, hogy a Színház- és Filmművészeti Egyetem kapui örökre zárva maradjanak előtte. Újabb fiaskó! Pedig milyen szépen elképzelte, hogyha előadják a darabot, elfelejti a Lilla iránti sérelmét, és díszmeghívót küld a csajszinak. Az lenne ám a telitalálat, hiszen akkor nemcsak mások, hanem maga Lilla is megtapsolná. Utána már csak egy lépés ahhoz, hogy megkérje, dobja a francba a macsóit. Hát ennek most lőttek, meg a színháznak és a többi összes hóbortnak is.

Aznap éjjel nehezen aludt el. Sokáig forgolódott, amíg lassan-lassan, de csak sikerült az álmok világába csúsznia.

– Éljen! Hogy volt!

Vajon kit éljeneznek ilyen harsányan? Jé, őt ünneplik! A nézők is ismerősök, csupa tanár és iskolatárs, az első sorban pedig az ősei, plusz Dodi és Eulália tapsolt neki felállva.

– Ezt a marhaságot! – vigyorgott, mihelyt reggel felébredt.

Azért kellemes élmény volt. Ha nem is valóságos, de az arca még mindig ég a benne kavargó érzelmektől. Csakhogy hasztalan, amíg ott van az a hibácska a torkában, addig sajna legfőbb, amit elérhet, az Mengyelejev periódusos rendszere – számolt be szüleinek az álmáról.

– Na látod! – dörzsölgette kezeit elégedetten az apuka. – Mindegy, nem téma, elvégre emellett még nyugodtan kipróbálhatod magadat. Amatőr színészként, merthogy ilyen is létezik, és ott nem lesz, nem is volt soha feltétel a zenei kompetencia. A többire meg, mint beszédtechnika, mimika stb. rávezet majd a tanulás, gyakorlat.

– Amatőr színészként? – biggyesztette le ajkát az anyuka. – Ripacsok, komoly ember nem foglalkozik ilyen magamutogató marhasággal. Ne haragudj, de tényleg, gondolkozz! Inkább festegess, rajzolgass, az hasznosabb és kellemes is, bár az igazat megvallva, eddig még nem fedeztem fel benned efféle késztetést.

Nepomuk ráhagyta. Már kezdett belefáradni a többnyire kudarcra végződő önmegvalósításba. Ezt a színjátszást még kiteszteli, aztán ha ez sem működik, marad az alma maternél. Folytatta hát a színházi próbákat, lássuk, mi sül ki belőle. Egy zenés Esterházy-drámát akartak színre vinni előreláthatólag a téli szüenidő előestéjén.

– Ha sikerünk lesz, és miért ne lenne sikerünk, a gimnázium szervez nekünk jutalmul egy egyheti sítúrát az osztrák Alpokba – jelentette be a körvezető tanár ünnepélyesen. – És ez még nem minden: röviddel ezután bemutatjuk a darabot a városi tévében is.

– Hip, hip, hurrá! – ujjongtak a színjátszó kör jövőendő sztárjai.

Vajon Lilla is eljön majd? – dobant meg Nepomuk szíve önkénytelenül, meg is haragudott egyből magára. Ugyan bizony mit akar egy többször lerágott csonttól, a kiskésit. Az,

⁷ A köarcú zseni. Amerikai színész, filmproducer, forgatókönyvíró és filmrendező.

hogy Eulália álmában megnézte, még semmit sem bizonyít, mert az álom egy, a valóság kettő, és ezek sokszor köszönő viszonyban sincsenek egymással.

Eljött! – lesett ki a függöny mögül előadás előtt pár perccel. Ott szorongott az őseivel, és Dodival egy sorban. Hihetetlen! Pontosan úgy, ahogy álmodta. Égi jel lenne? Nana, már megint! Égi jel nincs, ideje lenne felébredned, te holdkóros.

Felgördült a függöny, kezdetét vette az előadás. Kb. tíz percig semmi különös nem történt. A színészek jöttek-mentek, nyomták a betanult szöveget, a közönség pedig figyelt, amikor Nepomuk egyszer csak megrázta magát, és neki fogott igazából játszani. Hangja, arcvonásai megelevenedtek, ha kellett, gesztikulált, egyszóval végre úgy játszott, ahogy a szöveg és rendező kívánta. Hát ebbe meg mi ütött? – figyelt fel rá legelőször a magyartanár. Csak nem fogta fel végre, hogy mimika, hang- és mozgástechnika nélkül elképzelhetetlen a színművészet. Egész beleérzéssel játszik, szinte rá sem lehet ismerni.

– Ragyogó! Nagyon jól csinálod – dicsérte meg tanítványát a szünetben. – Azért nem árt, ha egy kicsit visszafogod magadat. Látom, hogy átérzed a szereped, de csak mértékkel, öcsi, mértékkel, különben nem adok tíz percet, és mindenki rajtad fog röhögni – figyelmeztette tapasztalatból tudván milyen hatást keltenek a túlzott pátosszal deklamáló színészek.

Nem hallgatott rá, vagy meg sem hallotta? Mindenesetre a nézőkből csakhamar ki-kibúf-fant a nevetés. Először csak diszkréten, itt-ott kuncogtak, de amikor Nepomuk énektudását is bevetette, már az egész nézőtér jobbra-balra dőlt a kacagástól.

2

Hat évvel később Nepomuk, immár egri gimnáziumi tanár, elhatározta, hogy leugrik a barátnőjével a Balatonra nyaralni. Nehéz évet zárt, kimerült, megérdemli a pihenést, s mivel imádta a Balatont, mi sem természetesebb, hogy, kerül, amibe kerül, ebben az évben a magyar Riviérán fog üdülni. Kivettek egy szobát, majd felkaptak egy gyékényszőnyeget, és a partra siettek.

– Mekkora tömeg és ez a kánikula! – törölte meg homlokát Nepomuk csinos barátnője. – Talán mégiscsak jobb lett volna a Bükk-hegységben nyaralni. Állítólag az erdei és hegyi levegő a legegészségesebb levegő a világon.

– Ja, nini, egy szabad hely! Sprinteljünk oda, míg el nem foglalják.

A férfi gyorsan leterítette a gyékényt, és szinte megállt a szívverése: két méterrel odébb Lilla nézett vele szembe.

– Nem hiszek a szememnek, Lilla te vagy az? – lépett közelebb a leányhoz.

– És te? Nepomuk, de régen nem láttalak. Hogy vagy, mi a mesterséged? Sikerült megvalósítanod önmagad?

– Szerinted? Dóra, idejőnnél egy percre? Hadd mutassalak be egyik régi iskolatársamnak, Lillának.

– Szóval. Mít is kérdeztem? Sikerült megvalósítanod önmagad?

– Hogyne.

– Színészként? Emlékszel még az Esterházy-darabra? Akkor hetekig rólad beszélt az egész gimnázium.

– Kémiatanárként – komorodott el egy pillanatra.

– Jesszus! De hát kinek a pap, kinek a papné.

– Te? Megkérdezhetem, hogy te megtaláltad-e a csillagod?

– Meg.

– És kicsoda?

– Hát ő – mutatott egy feléjük araszoló, Nepomukhoz hasonló, csapott vállú, szemüveges emberre.

Dudás Dodi volt, Nepomuk hajdani jó barátja.

TÜKRÖM, TÜKRÖM, MONDD MEG NÉKEM...

– Nesztek, zab..., egyetek! – javította ki magát Buzás Demeter, és óvatosan körbesandított, nem áll-e lesben az öreg tanci az udvaron.

Naná, hogy lesben állt, természetesen szokott helyén, egy nyikorgó hintaszékből ellenőrizte, hogyan tüsténkedik az enyhén kopaszodó kőmester. A kutyák megrohanták a tálakat, és amelyik hamarabb végzett, már rohant is a társához, hogy az ő részét is bevágja, így a legtöbb lakoma marakodással végződött. Csupán Demeter kutyáját, egy 61 marmagasságú, 50 kilós rottweilert nem merték zavarni. Ő volt a vezér, plusz a gazdi kedvence, akit a jólelkű férfi egy konténerből mentett ki még kölyök korában.

– Adjon még nekik, Demikém! Nem laktak jól, szegények.

– De tanci néni!

– Tanító néni.

– Tanító néni. Már megbocsásson, de többször megkértem, ne avatkozzon az etetésbe! Ez az én dolgom, és higgye el, nem ma tanultam, mit és mennyit adjak egy kutyának.

– Nem látszik – tipegett kedvencéhez a nyugdíjas pedagógus, mert neki is volt ám favorita, és megsimogatta a virgonc, drótszőrű foxterriert.

A kotorékeb fenyegetően mordult az öregasszonyra. Demeter kárörvendően kuncogott. Régen csípte a kutyákat, csak amióta a vénasszony is belépett a képbe, fordult el az ebektől. Legszívesebben szélnek eresztette volna mindhármat, ugyanis leginkább miattuk zördült össze a tancival.

– Tessék vigyázni, még meg találja marni az aranyos!

– Maga meg arra, hogy holnap vasárnap, és meg kellene végre sétáltatni a kutyáimat. Megjegyzem, megtehetné ezt hétköznap is. Én megértem, hogy egész nap dolgozik, de esténként azért erre is ráérne.

– Hogyne. Éjjel ne menjek, mert akkor is ráérek? – motyogta, és másnap amint felébredt, már vitte is ki az ebeket az utcára.

Reggel nyolc óra volt, és a nap már is úgy sütött, mint délben, a régi, normális időkben. Hamarabb kellett volna felkerekednie, csak hát vasárnap van, és ő bizony nem fog pár dög miatt vasárnap is hat órakor felkelni.

– Ne ugrándozz már annyit, te bolyhazsák! – kiáltott a foxterrierre.

Hej, veszélyes fába vágja az a fejszét, aki eltartási szerződést köt manapság. Hát még, ha a kiszemelt eltartott pedagógus. Ezt szabad, azt nem szabad, ezt nem így, hanem úgy mondják. Jaj, Buzás úr, mikor tanul már meg helyesen beszélni! Ő meg csak nyel, nyel, hogy aztán cserében örökölhessen ezt a külvárosi vityillót. Két szoba, konyha, fürdőszoba, garázs, nem semmi. Igaz, nem éppen új lakóház, de majd helyrepopofozza ő apránként, elvégre kőműves, és az asztalos munkához is konyítgat. Csak türelem, türelem, kis ideig még ki kell bírnia ezt a pápaszemes staneclit. Hány éves is? Hetvenkilenc. Még néhány év, és ő is csak felül Szent

Mihály lovára. Na, akkor jön el az ő ideje, és végre eldönti, eladja-e a megszépült ingatlant, persze most már jó áron, vagy szépen megnősül. Hogy miért várt erre eddig is? Egyszerű: mert eddig még egy csajszi sem akadt a horgára, hiszen sem háza, sem pénze, s még csak George Clooney-hoz sem hasonlít – tapogatta meg kidomborodó szemfogát.

– Megállni, ímhol az allé, gyerekek!

Általában itt, a lombos fák alatt szokott császkálni, ahol még a perzselő napsugarak is épp csak be-bekukkantottak a lombokon. Alig battyogogott száz métert a kutyákkal, amikor két földön fekvő alakra lett figyelmes.

– Kellemes hetegést! – mosolygott rájuk fanyarul. – Kellemes? – kapta vissza a fejét hirtelen. – Hé, cimbora, engeded el rögtön azt a csajt!

– Segítség!

– Sssss! – fogta be a férfi egyik kezével a lány száját, a másikkal meg előkapott egy rugós bicskát.

Ám nem sokáig villogtathatta, mert a kőműves egy jól irányzott célzással kirúgta a kést a kezéből. Több sem kellett a kutyáknak, már rohantak is a merénylőre.

– Vissza! – parancsolt Demeter az ebekre, de azért ráadásként még rúgott egyet a férfiba.

– Jól van?

A nő sápadtan tapogatott végig az arcán.

– Azt hiszem. Hála magának. Köszönöm a segítséget.

– Vérzik az orra, meg a szája is. Szabad? – itatta fel a vért zsebkendőjével Demeter. – Ne hívjuk a mentőket?

– Ne, hagyja, semmiség! – sietett eltűnni a nő a helyszínről. – Viszontlátásra, és még egyszer köszönöm.

– Szégyelli magát – állapította meg magában a farkasfogú öreglegény. – Eszerint nem ki-rámolni, hanem megerőszakolni akarták a kis szöszt – Nem rossz csaj – nézett elismerően utána, és képzeletében már fel is lebbentette a szoknyáját.

Hiába, a vér nem válik vízzé. Valahányszor meglát egy nőcikét, főleg, ha fiatal és csinos is, egyből elfogja a kangörcs, vagy minek nevezik. Ez még nem lenne baj, van ilyen. A gáz akkor kezdődött, amikor meg szeretett volna nősülni. Mondjuk, ez sem meglepő, úgy negyven felé a férfiak többsége beleun a szingliségbe. Csupán azt nem értette, miért nem megy hozzá egy csajszi sem – panaszkolt egyszer a csehóban.

– Hova, albérletbe? – vigyorgott rá a haverje.

– Hát...

– Esetleg van a bankban néhány gurigád?

– Miii?

– Kocsid? Bár igazából ez már nem sláger, miután manapság még a munkanélküliek is mercin járnak segélyért. Na, erről van szó! Egyébként viszont *én* nem értem, mit akarsz te a házasságtól.

– Hány éves vagy?

– Harmincöt.

– Még várj vagy öt évet, és nem kérdezel többé ilyesmit – válaszolta a bővérű kőműves, és tovább bizakodott.

Már beérte volna egy kevésbé klassz és öregebb tyúkkal is, csak főzzön, mosson rá, és akivel bármikor, helyben, és ingyen szexszelhet. Ekkor agyalta ki az eltartási szerződést. Ha a dolog beválik, majd csak becsábul valaki a házába, mi több, egy ház birtokában felemelheti akár a mércét is. A múltkori csaj például egész klassz lett volna, de hol van az már azóta! Olyan gyorsan lelépett, hogy meg sem kérdezhetette, hogy hívják.

Jövő vasárnap megint kivitte kutyáit sétálni a fasorba. Nini, a kis szöszi! – dobant meg a szíve boldogan. Úgy látszik, itt lakik valahol a közelben. – Ezúttal nem volt egyedül. Tanulva a múltkori esetből egy félelmetes dobermann szuszogott az oldalán.

– Kezét csókolom! Ez ám a testőrség, most már jöhetnek a rosszfiúk!

– Á, maga az? Jó reggelt...!

– Buzás Demeter – nyújtott kezét a lenhajú, rövidnadrágos csajszinak, de vissza is rántotta sebesen, amikor a dobermann rávicsorította a fogait.

– Dobi, ül, ül! Demeter úr jó barát – szedte ráncba a nő izgatottan figyelő „testőrét”. – Kis Kitti – mutatkozott be, és leült a mellébe lévő fapadra.

A férfi néhány pillanatig tanácstalanul álldogált, majd engedélyt kért, hogy melléje ülhesen.

– Tessék!

– Szép időnk van.

– Szép.

– Csak az a baj, hogy ilyenkor jaj annak, akinek kint, a tűző napon kell most melóznia.

– Miért, maga ott melózik?

– Elég sűrűn, miután kőműves lennék, kezit csókolom. De hát nem lehet mindenki orvos, tanár vagy efféle.

– Nem, de a magáé sem rossz szakma, és ha úgy vesszük, keres annyit, mint egy pedagógus.

– Talán. Nem is panaszkodom, legfőképp, hogy nemsokára nekem is saját házam lesz – dicselkedett el akaratlanul, és büszkén mutogatta a házról készült fotókat. – Így nézz ki most, ha nem nézze meg egy év múlva!

A nő szeme megvillant.

– Sok szerencsét hozzá! Ó, bárcsak lenne nekem is egy házam, még ha akkora is, mint egy konténer! – sóhajtott fel bánatosan.

– Miért, hol lakik, ha nem vagyok indiszkrét?

– Nem érdekes, egyébként egy szuterénben. De hogy milyenben, arról inkább hallgatnék.

– Egy szuterénben? Micsoda véletlen, nemrég én is ott laktam – melegegett a beszélgetésbe Demeter, és néhány perc múlva már pertut is ittak egymással a férfi mindig készenlétben tartott butykosának köszönhetően. – Puszi nincs? – hajolt Kitti ajkához, mire a dobermann újra rámordult.

Erre már a rottweiler is megmoccan, és a két kutya farkaszemet nézett egymással.

– Gáz van, ajánlom, sürgősen húzzunk el innen! Még szerettem volna egy-két dolgot kérdezni, de majd holnap este hétkor ugyanitt. Igen, ez jó lesz, holnap, persze Dobi nélkül, ha lehetne.

A következő nap ismét találkoztak.

– Halljuk, mit akartál a tegnap kérdezni!

– Én? Hát... izé.... – ötlött-hatolt a leendő háztulaj. – Kezdem, de mielőtt rátérnék, szeretném tudni, nem tartasz-e túl öregnek?

– Nem. Hány éves vagy?

– Negyven.

– Gratulálok. Én harmincnak néztelek – lódította a fiatal, de nem minden tapasztalat nélküli hölgyike.

– Akkor jó. Ne haragudj, de nem kenyerem a széptevés, és az időhúzást is utálom, ezért máris megkérdem: beköltöznél hozzám az új házba?

– Mint albérlő?

– Hé, kislány, komolyan beszélek.

– Én is.

– Mint barátnő, aztán majd... meglátjuk.

– Micsoda tempó! – babszalygott; már várta a kérdést, bár a férfi gyorsasága még őt is meglepte. – Te aztán tényleg nem húzod az időt, „barátom”. És a b. nejed? Vele mit csinálsz? Vagy éppen most váltok, mert azt, ugye, tudod, két dudás nem fér meg egy csárdában.

- Nincs feleségem. Még nem mondtam?
- Nem.
- Akkor most mondom. Te viszont még az lehetsz.
- Hogyne, ha beállok hozzád kurvának és cselédnek – gondolta epésen, és képzeletében egy pillanatra felvillant a homályos önkormányzati szuterén, ahol kornyadozó anyjával tengeti napjait. – Köszönöm a megtiszteltetést: elfogadom.
- Buzás Demeter alig hitt a fülének. Nem ez volt az első lánykérése, de eddig még minden nő az arcába kacagott. Kitti nem, pedig ő is éppoly fiatal és sikkes, ha nem még sikkesebb, mint a többiek.
- Tündér vagy! – ölelte át hevesen, és úgy meggyúrta a melleit, hogy a lány felsikoltott.
- Engedsz el rögtön! Mi ez a migránsstílus? Nem látod, hol vagyunk? Mindenki minket néz.
- Oké, oké, elnézést! Tehát hozzám jössz?
- Csak mint élettárs és élettársként is csak akkor, ha előbb szerződést kötöttünk. Most mit bámulsz? Ez a XXI. század: valamit valamiért.
- Ezt... ezt hogy érted?
- Nézd, játszunk nyílt kártyákkal: mindketten szimpatikusak vagyunk egymásnak. Egyet-értesz?
- Egyet.
- De a szimpátiából még nem lehet megélni. Valahogy te is, én is be kell biztosítanunk magunkat.
- Okos, nagyon okos. Hány éves is vagy te tulajdonképpen?
- Folytathatom?
- Parancsolj!
- Te adod a kéglid, én az izé... fiatalságom – vázolta fel Kitti a tényeket. – Most már világos?
- Mint az egyszeregy. Netalán a szerződést is elhozta?
- Tessék? Vagy úgy! Hát, kopaszkám, ebben az esetben további jó lánykérést! – kászálódott fel a fapadról.
- Állj, ne menj még! Benne vagyok! – próbált közeledni Demeter ismét a harminc év felé poroszkáló leányhoz.
- Rendben, örülök, hogy meggondoltad magadat. Addig is le a praclikkal! – tolta el Kitti a férfi kezét erőlesen. – Mindent a szemnek, semmit a kéznek.
- Hohó, nem lesz ez kicsit sok egyszerre?
- Sok? Pedig a java még hátra van. Elfelejtettem közölni, hogy az anyám is velem jön!
- Ki?
- Az anyám, akinek rajtam kívül senkije sincs, ráadásul öreg meg beteges, ezért semmiképp sem hagyhatom magára. De hát ez természetes, nem? Ki tenne így az édesanyjával?
- Milyen megható. Mindjárt elsírom magamat. Sajnos van itt még egy zökkenő – rukkolt elő Döme ekkor a tancival, és elmesélte, milyen szerződés köti jelenleg a nénihez.
- Szóval így állunk! – esett le a nő álla. – Miért nem mindjárt ezzel kezdted? Így persze nem ér az egész, illetve... Várj csak – villant át az agyán egy gondolat –, támadt egy ennél jobb ötletem.
- Tényleg? Halljuk!
- Bontsd fel a szerződést, és köss velünk egy másikat, melyben kötelezed magad, hogy el-tartasz bennünket. Cserében átpasszoljuk neked a szuterént.

A következő hetekben Demeter idősebb nőket vett célba. Már azt sem igen bánta, ha se nem szépek, se nem ifjak, csak legyen mit fogjon rajtuk. Egyik-másik meg is engedte, csupán tartós kapcsolatba kerülni nem óhajtott vele senki sem. Ezek szerint csakugyan igaza van a

havernek, aki szerint ház, bankbetét és kocsi nélkül egy csajnál sem számíthat komolyabb sikerre. De a kurva mindenit, akkor is kell legyen még valami, ami miatt sorba küldik padlóra – lépett olykor a tükör elé, hadd lássa, mit kifogásol benne a fehérnép. Keze, lába rendben, arca férfias, egyedül a farkasfoga üt el az átlagtól.

– Hát aztán! A férfi legyen férfi, a többi nem számít. Még akkor sem, ha egy fokkal csúfabb az ördögnél – nevetett aggodalmán a fatere.

– Jó, jó, de a szememmel sem stimmel ám valami, mintha bandzsítanék, vagy csak nekem tűnik úgy?

– Örülj neki, hiszen pont ettől vagy szexi, aranyom – legyintett rá az anyja is.

– Na ne viccelj! – nyugodott meg Demeter, de azért ettől fogva mégis csak többet adott magára.

Már megválogatta, mit vesz fel, és a beszédén is igyekezett itt-ott csiszolni, hogy jobban tetszen a csajoknak. Még egy tükört is vásárolt, melyben időnként meg-megnézte önmagát. Csupán a lényeg nem változott: se nő, se ház, és valahogy a ház asszonya sem öregszik. Még mindig úgy jár-kell, tesz-vesz a kertben, udvaron, mint a múlt évben, s noha nyolc dioptriás a szemüvege, mindent meglát, véleményez. Na, ja, hiszen valaha tanítónő volt az istenadta, és a mai napig sem látja be, hogy ennek vége, tartsa meg a tanácsait magának, melyekkel sokszor annyira felcukkolja, hogy legszívesebben hintaszékestől együtt hajítaná át a palánkon. De hát teheti? Természetesen nem. Még akkor sem tehetné, ha nem kötöttek volna eltartási szerződést. Mindössze arra vetemedhet, arra is csak titokban, hogy kárpótlásként bele-belerúg a kutyákba.

– Nyüsztítetek csak, ugassatok! Aranka, Kitti, hogy a fene essen belétek! – nevezte át a kutyákat odáig menve mérgében, hogy lassanként már enni sem adott nekik rendesen.

Kivéve saját kutyájának, akit még meg is simogatott időnként. Hogy a rottweiler társai mindebből mit láttak, érezték? Ki tudja, mi lakik egy kutyában? Egyébként is almás, ez a kutyasors. Akármilyen lakik is, ennyi vigaszdíj mindenképpen jár neki, cserében az elszenvedett két évért, amióta istápolnia kell ezt a satrafát.

Egyik este kissé borgőzös állapotban, egy miniszoknyás tini kíséretében támolygott haza a közeli presszóból.

– Várj, míg biztosítom a terepet! – sietett be az udvarra. – Aranka, Kitti meg a többiek, mars a sufniba!

– Mi ez a ramazúri – tötyögött elő szobájából az öregasszony. – Hát maga, Demike, miért zárja be a kutyákat?

– Vendégem van, és nem mer a kutyáitól bejönni.

– Vendége? Ilyen későn? – fürkészett a kapu felé, és egyből mindent megértett. – Szó se lehet róla! Már milliószor megmondtam, itt nem fogadhat „vendéget”. Ez a ház, ha nem tudná, tiszteséges úriház. Talán várja meg, míg meghalok, utána nem bánom, berendezheti kupinak.

– Már ebbe is beleszól? – hördült fel a kőműves. – Arra ne kérjek engedélyt, mikor menjek wc-re?

– Több tiszteletet, Buzás úr! Hogy beszél maga egy idős asszonnyal?

– Ahogy maga énvelem. Most már bejöhetsz, tiszta a levegő – kiáltott oda a kapuban ácsorgó nőcskének.

– A hölgy kint marad. Itt én vagyok a gazda. Legalábbis egyelőre, és ha maguknak ez nem tetszik, hívhatják a rendőrséget, vagy én hívjam? – kotorászott mobilja után a tanítónő.

– Ne tréfáljon, maga komolyan azt hiszi, a rendőrség kiszáll ide egy ilyen piti ügy miatt?

– Nono, hátha nem is olyan piti ügy. Hallott maga a magánlaksértésről?

A férfi arcát előntötte a pirosság, és közelebb lépett a tancihoz. Az öregasszony megszepepent.

– Mit... mit akar? Hű, de bűdös alkoholszaga van! Rendben van. Most az egyszer behozhatja a vendégét, de csak ha megígéri, többé sosem tesz ilyesmit.

– Ez a beszéd, látom, kezdi pedzeni, hogy nekem is vannak jogaim. Micike, hallottad? A naccsága meghívott egy koktéltre – perdült sarkon Demeter.

De már senki sem állt a kapuban.

– Mit csinált, nénikém, mit csinált, elzavarta a vendégem! – emelte öklét önkénytelenül az öregasszonyra.

A tanítónő aprót sikoltott, hátrált, egyszer csak megbotlott, és elterült a kövezeten. A sikolyra kitörtek a kutyák a kamrából, és rávetették magukat a férfira. Az egyik ráugrott a mellére, a másik kettő a lábára, s a következő percben már Demi is a földön kapálódzott.

– Mars, nem szabad! Menjetek a helyetekre! – emelte kezét az arca elé, így sikerült az arcát megvédenie, viszont összevissza marcangolták a karját, ujjait.

A kiserkenő vér egy pillanat alatt kijózanította, míg a kutyákat annál jobban megvadította. Tudta, érezte, hogy három kutyával szemben semmi esélye, s csak úgy maradhat életben, ha sürgősen segítségére siet valaki.

Öt, tíz percig talán kibírja, de addig is harcolnia kell. Kézze-lábbal, foggal-körömmel, vagyis csak azzal a fegyverrel, amivel született. Szerencsére nem egyedül kellett küzdenie, ugyanis valahonnan előkerült a kutyája, Hektor is, aki azonnal nekirohant a falkának. Lényegében ekkor kezdődött az igazi, sorsdöntő viadal, ami, ki tudja, milyen következményekkel járt volna, ha az öregasszony nem hívja ki a mentőket. A kőműves megmenekült. Egyedül Hektor tűnt menthetetlennek. Már annyi ereje sem maradt szegénynek, hogy megnyalja a sebeit.

– Nyugodj meg, öregem, megmentünk – simogatta meg az állatot.

Hirtelen elsápadt, megtapogatta az arcát, majd előkapta a zsebtükrét. Semmi komolyabb baja nem esett – lélegzett fel megkönnyebbülten.

Csupán a szeme alatt éktelenkedtek valamelyik kutya karmainak nyomai.

OTTHON, ÉDES OTTHON

1

Már 1956-ban kiszökött, helyesebben kimenekült Bécsbe, onnan Bernbe, de körülnézett itt-ott az Egyesült Államokban is. Na nem kíváncsiságból, sem kalandvágyból, hanem egyszerűen szükségből, nehogy úgy járjon, mint a bátyja, Sanyika. Őt ugyanis rendszeresen zaklatta a rendőrség. De őt sem lopásért, csalásért, még csak nem is csavargott, ami akkoriban bűncselekménynek minősült. Ellenben kerepelt, bírálta a komcsikat, ami még nagyobb bűn egy olyan országban, ahol a szabad véleménynyilvánítás csak papíron létezik.

– Buta vagy, fiam. Nem mondom, hogy nincs igazad, de ha van egy csöpp eszed, befogod a szádat, mert mondj igazat, betörök a fejedet – okígtatta fiát időnként Sanyika apja, anyja, egyaránt. – Nézd meg az öcsédet, őt senki sem zaklatja. És tudod, miért? Mert úgy hallgat, mint prűcsök a lyukban.

Ez is stimmelt, de csak egy ideig, amíg a zsaruk Ábrist is el kezdték vallatni: kikkel szokott barátkozni a testvére, milyen könyveket olvas, mi a véleményük Leninről, Sztálinról. A nyurga, ábrándos tekintetű kamasz szokása szerint továbbra is hallgatott, mire akkorát húzott be neki a kihallgatótiszt, hogy szegény fiú a falnak tántorodott. Így fordult fonákjára a szülői tanítás, és vált állampolgári engedetlenséggé, ami eddig erénynek számított. Nem meglepő, hogy a szülők megzavarodtak, nem beszélve, Ábriról, akit lassacskán elfogott a rettegés. Folyton azért görcsölt, hogy további életét javítóintézetben, esetleg börtönben fogja tölteni. Jaj, csak azt ne, de miért ne, amikor Sanyikát is lesítették. Ezt elkerülendő csatlakozott hát ő is egy menekülő csoporthoz, mely 56 őszén átlibbent a határon, más szóval disszidált. Tizenhat éves korában.

Ami ezután következett, még a forradalomnál is erősebb hatást gyakorolt a legénykére. Egy ép, egészséges férfi még csak megbirkózik valahogy az élettel, de egy zsenge gyerek, megfelelő tudás, tapasztalatok és pénz hiányában már bajosan. Hát még egyedül, rokonok és barátok nélkül egy teljesen új világban, melynek még a nyelvét sem ismeri. Lehetetlen feladat, Ábrisnak szükségképpen el kellett buknia.

És mégsem bukott el, talpon maradt. Igaz, híres, gazdag ember sem lett belőle, sem bűnöző, sem testi-lelki nyomorék, nem, ő végig megmaradt olyannak, amilyennek a jóisten teremtette: jámbor, szerény Hungariannak, Ungarnak. Hát ez meg hogy lehet? Kinek, minek köszönhetően? Istennek, sorsnak, szerencsének, kivételesen kemény egyéniségének? Ki tudja, maga Ábris sem igen firtatta, kivéve talán azt, hogy miért nem talált otthonra ebben az irtózatosan nagy világban. Pedig titokban ebben bizakodott, mert mi végre vagyunk a világon, ha nem azért, hogy valahol otthon legyünk benne. Akkor is erre gondolt, amikor disszidált, és akkor is, amikor már galambősz fejjel, botra támaszkodva botorkált végig Florida napsütötte

utcáin. Hm, nem kellene mégis hazamenni? – kérdezgette olykor magától. Megborzadt. Mi, ennyi év után, hogy aztán őt is kicsinálják, mint Sanyikát? Vajon hol él most, ha ugyan él-e még. Szüleiről tudta, hogy elhunytak, de már bátyjával elveszített minden kapcsolatot. Kivéve álmában, amikor Sanyika meg-meglátogatta kisöccsét. Legutoljára otthon feküdt, és, teremtvő isten, haldokolt.

– Gyere haza, Ábriska, ha még egyszer utoljára látni akarsz ebben az életben – emelte rá lázban égő tekintetét Sanyika. – Vagy nem akarsz?

– Dehogynem, csak... csak félek. Tudod, a zsaruk. Ha nem félnék, már réges-rég hazamentem volna, esküszöm. Nagyon szégyellem, de én nem vagyok olyan hős, mint te, meg aztán kit ismernék én már otthon, és ugyanígy engem sem ismerne meg a kutyánk sem, ezért inkább maradnék.

– Felejtse el a zsarukat, komcsikat! Más világ van már minálunk. Te nem nézel tévét, nem olvasol újságot? Manapság minden igaz magyar hazajön, mert haza csak egy van, bárhova is fúj a sors szele.

– Nekem mondod. Elég sok helyen megfordultam, kenyerem javát megettem, de semmi sem hiányzott annyira, mint az a kenyér, amit a Bandel-sütődében sütöttek.

Még álmodott valamit, de hogy mit, az bizony kiesett a fejéből. Lehet, hogy a testvére valóban haldoklik? Talán igen, talán nem, de hogy a hazai változásokról szóló hírek igazak, az kétségtelen, mert azért ő is olvasott újságot. Végre bekövetkezett, amit annyian vártak, reméltek: kimasíroztak a ruszkit a spájzokból. Ezen elmorfondírozott még egy hétig-kettőig, aztán fogta magát, és sok más, hasonló cipőben járó sorstársát követve visszarepült az óhazába. Tehette, miután felesége meghalt, gyermekkel meg nem áldotta meg az úristen, egyéb viszont nem igen izgatta. No, ha nem, gyerünk haza, mit lopja itt a napot ennyi vad, pénzéhes és szívtelen ember közt. Mert a világ ilyen, bármerre is járunk-kelünk, bizonyos dolgokban mindig egy és ugyanaz. Beszerezte útlevelét, majd megeresztett egy táviratot, melyben közölte Sanyival, mikor érkezik, és visszaigazolást kért tőle. Nem kapott, csak a táviratot küldték vissza *ismeretlen címzett* megjegyzéssel. Ezek szerint édes bátyja sem él már, és az álom üres, semmitmondó álom volt.

Magyarország! El sem hitte, hogy ismét itthon van. Amint leszállt a repülőgépről, megcsókolta a földet, mint nem sokkal előtte II. János Pál pápa. Természetesen senki sem fogadta. A szülői ház azonban még állt, megkopottan, roskadozva, de úgy tűnik, laknak benne – kémlelt át a rácsos kapun szívdobogva.

– Keres valakit? – csoszogott elő hirtelen egy hajlott hátú öregember.

– Sanyika!

– Kit keres? Ábriska! – ismert rá az aggastyán. – Ez nem lehet igaz, tényleg te vagy az?

– Beengeded az öcsédet?

A két öreg boldogan ölelte át egymást.

– Hát te még élsz?

– Amint látod. De hogyhogy nem kaptad meg a táviratom?

– Milyen címre küldted?

– Hát erre, a Zoja utcába.

– Ja, vagy úgy! Most Kossuth utcának nevezik.

Ábris szívébe végtelen béke és nyugalom költözött. Végre otthon volt, bátyja élt, koldunia nem kellett, nem is kívánt ennél többet az élettől. Sajnos mindennek vége szakad egyszer. Egy évbe sem tellett, és a meghurcolt rebellis szülei után az égbe költözött. Így maradt Bereczki Ábris másodszor is egyedül. Idősebb rokonai elhaltak, a fiatalabbak pedig beleértve bátyja gyerekeit is, szerteszét szóródtak a világban. Jellemző, a mai ember már csak ilyen, megszületik, tovább szaporodik, és elkóborog, mint a pásztorkutyák nélküli juhnyájak. Az öreget nagyon megviselte bátyja halála, de még maradt egy vigasza, és ez sok mindenért kár-

pótolta: bármennyire is elárvult, mégiscsak otthon van. Pénze van, keze-lába ép, és a szokásos öregkori betegségeken kívül pedig más nem bántja.

Elmúlt még egy esztendő. Bereczki úr betöltötte a hetvenet. De már közéről sem volt olyan fit, mint egy évvel ezelőtt. Keze-lába fáj, nyavalyái elszaporodtak, így aztán egyre sűrűbben vágta földhöz többek közt a magas vérnyomás. Erre megriadt, és ugyanolyan félelme-
ket élt át, mint amikor a zsaruk jártak a nyakára. Néha elájult, beütötte fejét a padlóba, egyéb baja nem történt. Egyelőre, csakhogya ki garantálja, hogy máskor is megússza ennyivel, és ha nem lesz senki mellette, aki kihívná a mentőket... Nem merte tovább gondolni. Pár napig, aztán mégis vissza-visszatért a témára. Vissza kellett térnie, ha továbbra is örvedeni akart az édes otthonnak. Vegyen egy asszonyt magához, éljen valakivel, aki vigyáz magára – tanácsolták jóindulatúan a szomszédok. Igen, ez jó ötlet, csupán az a gáz, hogy melyik asszony költözne össze egy ilyen, hm, beteges trotlival. Mást kell itt kifundálni, méghozzá gyorsan, mert vészesen közeleg az Istennel való találkozás órája. Talán, miért ne, egy idősök otthona megteszi. Próbálja meg? Megpróbálta, sikertelenül, egyetlen otthonban sem akadt üres hely, jöllehet közel százat is felkeresett interneten e célból. Elképesztő, hát ennyire elöregedett Magyarország! Végül is egy isten háta mögötti porfészekben lelt menedékre, de itt is csak némi kenőpénz fejében. Mindegy, azért még sincs a világ túlsó oldalán, ott is otthon van, magyarok és barátok közt.

2

– Kerekesszékesek elöl, utánuk a keretesek, botosok – harsogott a fehér köpenyes, dagadt testű gondozónő. – Hallották? Csak szépen, nyugodtan, ha szabad kérem a hölgyeket és urakat.

Ábris botos volt, ezért rendszerint hátul toporgott, és reszketett a gyomra az idegességtől. Ment volna előre, de a regula, az regula: elöl a kerekesszékesek, utánuk a keretesek, botosok, azok viszont elég nehezen mozogtak. Már ha egyáltalán mozogtak, ugyanis sokszor be se engedtek senkit az étkezőbe. Hogy miért, nem tudták, de a sornak akkor is ott kellett állnia a megszokott helyen és időben. Bent külön ültek a nők, külön a férfiak, helycsere kizárva, amit szintén nem engedélyezett a házirend. Ami az ételt illeti, többnyire hidegen, legjobb esetben langyosan került az asztalra, amivel Ábris vérnyomása megint ugrott egyet, tudniillik ő világéletében a meleg ételt szerette. Ráadásul hol a kenyeret száműzték menüből, hol a villát, kést „felejtették” kihozni.

– Csodálkozol? – kérdezte Tóni, egy hórihorgas, ugyancsak repatriált 56-os. – Pedig világos: így kevesebbet kell mosogatni. Nem hülyék ám ezek a gondozók sem, Herr Bereczki. A kaja meg azért hideg, mert nekünk nincs konyhánk, máshonnan hozzák az ebédet, és azt is amint kihozzák, már viszik is a kajáldába. Így persze nem meglepő, hogy mire bekanyarog az ebédlőbe a libasor, már rég kihűlt a leves, krumpli, hús stb.

– Semmi sem tökéletes – dünnyögte Bereczki úr –, de majd megszokom. Minden megszokás és nézőpont kérdése, és ha azt nézzük, milyen biztonságos helyre kerültünk, inkább örülnünk, mint panaszkodnunk kellene.

– Tényleg? – csóválta meg fejét a sovány, Ábrissnál öt évvel fiatalabb lakótárs, aki ugyanazon a napon költözött az otthonba, mint Bereczki. – Hát csak szokjad, öreg, szokjad, én inkább lelépek, minthogy mindennap keresztül menjek ezen a tortúrán.

– Lélepsz? Az is egy megoldás, föltéve, hogy van kinél meghúznod magadat. Gyerekek, rokonok?

– Senkim sincs, hacsak egy másik otthonba nem sétálok – szontyolodott el a jó öreg nagyon jól tudván, hogy erre van a legkevesebb esélye.

Akárcsak Ábrissnak meg a többi lakónak, bármennyi otthont épített is a kormány az országban, az elöregedéssel ő sem tudott lépést tartani, így mindig akadt valaki, akinek nem sikerült egyetlen „azilumba” sem jutnia.

Ezt kihasználva az Édenkert főnöke bevette a házirendbe, hogy a lakóközösségbe beilleszkedni képtelen gondozottak antiszociális személyeknek minősülnek, és mint ilyeneket akár el is tanácsolhatják az intézményből.

– Ravasz róka. Ezzel a maszlaggal aztán mindenkit feltétlen engedelmességre kényszeríthet, mert hova menjen egy élete vége felé teljesen magára maradt Alzheimer- vagy Parkinson-kóros néni, bácsika? Sehova, ezért kénytelen-kelletlen behúzza a farkát és szót fogad – villogtatta hosszú, ritkás fogait Tóth Tóni.

– Mi az, hogy maszlag? Szabály, és ha egyszer szabály, ajánlom, tartsd be te is, ha nem akarsz úgy jární, mint Ádám és Éva az Édenben.

– Fenét járok úgy, nem eszik ám a kását olyan forrón, mint ahogy főzik. Egy házirend csak házirend, nem törvényerejű rendelet. Mégis mit képzelsz, azért szálltam szembe Kádárral, hogy egy ilyen senkiházi őrmestert ültessenek most a nyakamba? Nem oda Buda, odáig még nem süllyedtem – berzenkedett az egykori menekült.

De csak berzenkedett, azt is csak négy szemközt, mert gyakorlatilag éppúgy sunyított, mint a többiek. Ábris szavá is tette egy alkalommal.

– Egyébként jól teszed. Szerintem nem is olyan rabiátus ez az őrmester. Kicsit valóban katonás, de hát mit várhatunk olyan embertől, aki nemrégén maga is egy honvédkórházban leste felettesei parancsát. A rendről, szabályokról pedig mit mondjak? Te is tudod, mindenki tudja, mi lenne a világgal, ha törvények, szabályok nélkül kormányoznák.

– Káosz, de akkor is, a túl sok regula is agyunkra mehet egyszer, nem? Gyere ide, állj oda, ezt szabad, azt nem szabad. Még egy gyerek esetében elcsúszik, de hogy várhatják el ugyanezt egy hetven, nyolcvan éves, szokásaiban megcsontosodott aggastyántól? – fortyogott az indulatos természetű Tóth Tóni. – Képzeld el, az egyik nővér, gondozó vagy minek nevezzem ezeket a folyton ide-odarohanó, üvöltöző tyúkokat, a tegnap tatának, a másik meg drágámnak szólított.

– Ne félj, engem is, miközben úgy káromkodott, mint a záporoső.

– És te ezt tűröd, lenyelted?

– Te... nem?

Lehajtotta a fejét, és hallgatott.

– De nem sokáig, esküszöm. Valamikor eljön az én időm is, öregem, és akkor felgyújtom ezt a kuplerájt, meglátod – nézett körül óvatosan, nehogy valaki besúgja a főnöknek, miről szoktak itt tereferélni egyesek.

– Hahaha, hehehe! Bocsánat.

– Köszönöm az együttérzést – meredt rá Tóth Tóni, és idegesen elrohant.

Nem is állt szóba Ábrissal teljes két napig. Tovább, locsi-fecsi ember lévén, nem bírta, másokkal meg nem igen tudott mit kezdeni. Az egyik nagyothallt, a másik meg csak suttogott, vagy úgy eltorzította a szavakat, hogy szinte semmit sem értett belőle. Ábris igyekezett alkalmazkodni, és lázongás helyett inkább a rokkantakat gyámolította, sajnálta, főleg két szerencsétlent, Kiss Lacit és Nagy Lacit, aki magától még enni-inni sem tudott. Pokoli állapot, hiszen ezek még öngyilkosságra sem képesek, és élnek, élnek, mert így határozta az Úristen, sors, Sátán, egyre megy. Vajon hogy érezné ő magát, mit csinálna ő a helyükben? Visszatarthatná a lélegzetét, hogy mégis meghaljon? Kipróbálja? Kipróbálta és elszörnyedt. Azért a fulladozás sem smafu, és úgy tűnik, még bénán is érdekesebb élni, mint meghalni – törölte meg izzadt homlokát.

– Na, ebből elegendem van! – fakadt ki egyik nap Tóth Tóni. – Írok néhány nyugdíjas otthonnak, hátha sikerül bejutnom egy normálisabb kéglibe.

– Kéz és lábtörést, aztán hány dollár, illetve euró lapul a bankodban?

– Euró? Még forint sem.

– Akkor felejtsd el. Egy jobb kéglibe komoly dohány kell, barátom. És ezt tapasztalatból mondom, nem mese, ezért vagyok én is itt.

Nem hallgatott Ábrisa, míg meg nem tanulta, hogy, rendszerváltás ide, rendszerváltás oda, mennyi stekszért juthat egy igazi, édes otthonba Magyarországon valaki.

– Ha ezt tudom, dehogyis hagyom ott Salzburgot – szívta a fogát dühösen. – Ilyenformán nem maradt más hátra, minthogy...

– Minthogy mi?

– Majd... majd később elmondom. Most még agyalok rajta egy picurkát.

– Oké, agyalj csak – mosolygott Ábris, és beslattyogott az Édenkert gondosan ápolt parkjába.

Egy idő óta bot nélkül. Már nem fáj a lába, meggyógyult csak úgy magától, a nővérek legnagyobb csodálkozására. Hogy miért, hogyan, senki sem értette, kivéve az otthon tisztelendőjét.

– Az ima a legjobb orvosság – magyarázta. – Bereczki testvér imádkozott és, íme, meggyógyult.

– Igen, Istennek hála – rebegte a jó öreg, és elhatározta, hogy a jövőben rendszeresebben jár misére.

Ki tudja, talán tényleg igaza van az atyának, és azért gyógyult meg, mert imádkozott, vagyis...izé... dehogyis imádkozott – helyesbített pirulva, hanem az Úr így is meghallgatta. Mától kezdve azonban minden este imádkozni fog, és megkéri Istent szabadítsa ki az Édenkertből. No, nem azért, mintha még sem lenne biztonságban. Az egészségügyi felügyelet remek, a lakótársak, ápolók olyanok, amilyenek, egyedül a szobatársával nem tud zöld ágra vergődni – ismerte be, amit eddig magának sem vallott be. Magyarán kudarcot vallott Kováccsal. A szabályokat úgy-ahogy megszokta, az állandó kiabálást, jövést-menést, mindent, de a féllábú Kovács megakadt a torkán, őt sehogy sem bírta lenyelni. Pedig ő aztán tényleg türelmes, békés ember volt. Akárcsak a felesége, isten nyugosztalja, nem kötött bele senkibe, és szívből utált minden konfliktust. Kovács elől is inkább kitért, minthogy bármivel is megsértse. Kálváriája reggel fél ötkor kezdődött. Ilyenkor szokott a kurtanyakú, tatárbauszú férfi felkelni. Hajtotta a nikotin, ami nélkül fél órát sem tudott meglelni. Kicsit mocorgott, felgyújtotta a villanyt, tévét, majd kikarikázott a nem dohányzóba.

– Bocsánat a megjegyzésért, de nem tudna várni legalább hat óráig? – durálta neki magát Bereczki úr.

– Miért, mi van hat órakor?

– Villanygyújtás. Tetszik tudni a házirend...

– Tojok a házirendre. Akar még valamit?

– Nem, bocsánat, vagyis... még lenne egy-két apróság, amit nem ártana megbeszelnünk.

– Tartsa meg magának! – dörrent rá rekedt, durva hangon a féllábú, aki kb. sejtette, mi a baja az öregnek. – Mit akar velem megbeszélni?

– Szeretnék néha én is tévét nézni, Kovács úr.

– Hát nézzen, semmi akadály.

– Igen, de hogy, mert amikor kiválasztok magamnak egy csatornát, maga azonnal rám mordul.

– Nem tetszik? – csattant fel ellenségesen a féllábú.

– Már hogy tetszene? Elvégre nem nézhetem mindig ugyanazt, amit maga néz. Amúgy se-hogy sem fér a fejembe, hogy tud egyszerre két dologra figyelni.

– Milyen két dologra?

– A tévére meg telefonra, főleg, hogy legtöbbször háttal ül a tévének, és úgy játszik vagy mit csinál reggeltől estig a mobilján.

– És? Mi köze hozzá! Tiltja a házirend?

– Nem tiltja, csak valahogy nem méltányos. Elvégre nekem is vannak jogaim – bátorodott fel az öregember. – Kíváncsi vagyok, mit szólna ehhez Virág úr.

– Kérdezze meg – vigyorgott magabiztosan Kovács úr.

- Nem szeretném, de ha így folytatja...
- Te fogod megjárni – summázta Tóth Tóni, amikor elmesélte, miről váltott eszmecserét a nyomorékkal. – Van fogalmad arról, kicsoda ez a tatárképű lakótárs?
- Nincs.
- Az Édenkert egyik volt ápolója, vagyis nem akárki, van is becsülete, biztosítalak, és nemcsak azért, mert kolléga, hanem azért is, mert mindenről tud, ami itt történik. Amúgy ravasz, bosszúálló ember, akitől jobb, ha távol tartod magadat – világosította fel Bereczkit.
- Aha, ezért olyan magabiztos. Akkor viszont mit tegyek, mert már nem bírom tovább ezt a varangyos békát, akarom mondani...
- Ne, nem kell kijavítani. Amiért ilyen csonkalábú, attól még lehet őt is utálni, főként, ha vissza is él vele a nyavalyás.
- Gondolod? Én mégis... Szóval szégyellem, nagyon szégyellem. Ha van isten, most biztosan összehúzná a szemöldökét.
- Isten? – legyintett a hosszúra nőtt nyugdíjas. – Hol van az ilyenkor? Itt, öregem, mi vagyunk az istenek, ezért nekünk is kell igazságot szolgáltatnunk magunknak. Látod ezt a papírlapot? Felolvasom. Ebből megtudod, mit csináljunk, ha már az istenek is hallgatnak. Felolvasom?
- Mi ez? Panasz? Kérelem? Olvasd, nem bánom, ha már annyit törted rajta az agyadat.
- Kérelem az Édenkert Otthon Vezetőségéhez – köszörülte meg a torkát diadalmasan. – Tisztelt Igazgató Úr! Alulírott Tóth Antal a magam és az egész otthon nevében arra kérem önöket, tartsák tiszteletben az ellátottak jogait. Nem sorolom fel mindegyiket, csupán néhányat, például: 1. *Emberi méltóság, kölcsönös tisztelet*. Mi tiszteljük önöket, cserében elvárjuk, hogy önök is tiszteljenek bennünket. Minimum annyira, mint egy pincér a vendégét, és ne tegyenek úgy, mint akit csupán könyörületből szolgálnak ki. Ezt kikérjük magunknak. Minket nem karitatív alapon fogadtak az otthonba, és bizony becsülettel megfizetjük minden ápoló, nővér munkáját, ezért méltatlannak érezzük egyes dolgozók ingerült, sértő megjegyzéseket tartalmazó hangnemét. Ezen túlmenően, sokkal idősebbek vagyunk önöknél, és ha másért nem, már ezért több tiszteletet érdemlünk. 2. *Önrendelkezéshez, szabadsághoz való jog*. Tisztában vagyunk vele, hogy éppúgy hallgatnunk kell önökre, mint betegnek az orvosára, de csak mértékkel, uraim, csak mértékkel. Azért azt már mégse írják elő nekünk, könyörgöm, hogy köntösben vagy utcai ruhában sétáljunk a folyósón, az ágy melyik végébe tegyük a fejünket, hányszor fürödjünk hetente, milyen borotvával borotválkozunk, vagy tartsuk meg a véleményünket magunknak, mert arra senki sem kíváncsi. Ezt nyilván senki sem mondja ki ilyen őszintén, mégis ez az igazság. 3. *Magánszféra*. Nem tudom, hány otthonban szokás, hogy a lakószobák éjjel nappal nyitva állnak. Bárki sétál a folyósón, mindenki mindenhova benézhet, így nemegyszer előfordul, hogy éppen vetkőzik egy nőlakótárs, vagy aludna, de képtelen a folyosói világítás vagy láрма miatt. Nem vitás, hogy így kényelmesebb szemmel tartani a lakókat, de akkor mire való a nővérhívócsengő? Szerintem az volna méltányos, ha nemcsak becsuknák ezeket az ajtókat, hanem be sem lépnének rajta, mielőtt nem kopognának XY ajtaján, olvastam mostanában valahol, vagyis ilyen otthon is létezik. Ehhez persze az kellene, hogy az ápolók legyenek a lakókért, és nem fordítva. 4. *Házirend*. Újabb szabályrendszer, amivel még jobban gúzsba köthetnek bennünket. A szükségességét most nem szeretném taglalni, mint ahogy azt sem mennyire leszűkítik ezzel a lakók szabadságát, amit az öregség, plusz rokkantság amúgy is hihetetlen mértékben korlátoz, én csupán azt kérdezem, miért nem tartják be önök is? Mármint a házirendet. Nézzünk néhány példát! „Tekintettel az erősen visszhangozó folyósókra, szobákra, igyekezzünk minél halkabban kommunikálni.” Szép, ennél még szebb lenne, ha önök sem kiabálnának egymásnak a folyosó egyik végéről a másikba. Ismerek olyan takarítónőt, aki be-beül az ebédlő végébe, és onnan pletyzik jókora hahotázás közepette a másik végében foglalatostkodó nővérrel. „12-15 óra között csendes foglalkozás.” No persze, kivéve a gyevi bírónak. „Este nyolckor villanyoltás.” Ez is csak írott malaszt, tisztelt igazgató

úr, mert kit érdekel, ha valamelyikünk a folyóról beszűrődő erős fény miatt csak forgolódik az ágyában. 5. Végül, de nem utolsósorban, kérjük, hogy a jövőben *várjon meleg ebéd az étkezőben bennünket*. Elnézést, ha itt-ott nyersen fogalmaztam, de ezek után nem vitás, hogy felül kellene vizsgálni az itt uralkodó magatartási normákat, a házirendet stb. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Tóth Antal, az Édenkert egyik lakója

– Befejezted?

– Be. Aláírnád?

– Én? – esett gondolkozóba Bereczki úr. – Kicsit agresszív ez a kérelem. Szinte olyan, mintha egy röpcédulát vagy micsodát olvasnék. Nem félsz attól, hogy emiatt rád is süthetik az *antiszociális* bélyeget?

– Nem félek, mint ahogy akkor sem majréztam, amikor 56-ban átszöktem a határon. Nem mindenki olyan nyuszi, mint te, öregem. De hagyjuk, ha nem, nem, semmi erőszak. Lehet, hogy te ilyen otthonról álmodtál, én nem, de ne áruld el senkinek.

– Otthon, édes otthon – motyogta a galambősz öregember. – Hol van az már! – villant elébe féllábú szobatársa borostás képe. – Ne haragudj, esetleg később, ha a többiek is aláírják – tétovázott, mert ha alá is írja, ez az átkozott féllábú akkor is ugyanúgy meg fogja keseríteni az életét.

A minap is 20 000 forintot csórt ki a szekrényből, ahova a pénzét szokta rejteni. De hát hova rejtené, ha nem a kasztniba? Bezzeg más otthonban vigyáznak a lakók pénzére, ott letétbe lehet az ilyesmit helyezni, miközben náluk senki semmiért sem vállal felelősséget. Nem esküszik rá, hogy Kovács csórta el, de már egyszer meglepte, amint éppen a nagykabátja zsebében kotorász. Fel is jelentette azonnal, de a féllábú ezt is megúsza. Mennyire igaza volt Tóninak, hogy ne kezdjen ki vele, mert az exkollégái úgyis mindenben őt támogatják. Újabban az a szokása, hogy még éjjelre sem kapcsolja ki a telefont, és minden üzenetre válaszol. Őrület! Ez az ember maga az ördög. Nappal többnyire húzza a lóbórt, éjjel meg telefonálgat. Persze tagadja, a gondozók meg elhiszik, legalábbis úgy tesznek, mintha elhinnék. Jó helyre csöppent, annyi szent. Most már ő is azt vallja, amit Tóth Tóni: bár maradt volna Salzburgban, illetve Floridában. Ott biztosan nem élne ilyen primitív otthonban, csak hát a honvágy, az nem hagyta békén egy percig sem. Hát most itthon van, és azon fantáziál, mit tegyen annak érdekében, hogy ne boruljon el az elméje. Persze kaphat stroke-ot is, agyvérzést, szívinfarktust, és akkor ugyanolyan élőhalott lesz, mint ezek a szerencsétlenek itt körülötte – markolt belé a félelem. Vajon nem lenne mégis helyesebb aláírni azt a kérelmet kiegészítve egy-két olyan dologgal, ami az ő malmára is hajtana a vizet valamiképp? De bizony, hogy helyesebb – totyogott át másnap égimeszelő társához.

– Meggondoltam magamat, add ide azt a petíciót!

– Tessék!

– És az aláírások? Azok hol vannak?

– Sehol. Nem írták alá, mindenki attól fél, nehogy felbosszantsák az ápolókat – horgasztotta le a fejét keserűen Tóth Tóni.

– Akkor mi lesz? Lefűjöd az akciót.

– Eszemben sincs! – húzta ki magát hirtelen. – Legfeljebb a kérvényt, de ezzel még nem vágtak földhöz, a kurva anyjukat! – kotort bele a szekrénybe, és előrántott egy üveg kisüstit. – Húzz belé, Herr, Bereczki!

– Áá, nem szabad. Magas a vérnyomásom, azonkívül ismered a házirendet. Idézem: alkoholt tárolni, fogyasztani az otthon területén szigorúan tilos.

– Szarok a házirendre. Egészségedre! Toll! (*remek!*) – csettintett. – Nem gondoltad meg magad?

– Sajnálom.

– Aha, aha, nem szabad. Tudod, mi a te bajod, öregem? Bocsáss meg, hogy így a szemedbe mondom, de túlságosan ijedős vagy.

Ábris elsápadt.

– Ha te mondd – húzta fel a vállát egykedvűen. – Hogy milyen kurázszi kell megkóstolni egy kisüstit ugyan nem értem, de nem érdekes, te csak fogyaszd... bátorsággal.

– Naná, hogy fogyasztom, az ápolók meg forduljanak fel a születésnapjukon. Hoppá, mégis meggondoltad magadat?

– Egy korty még nem a világ. Csak az ajtóból tűnjünk el, mert meglátnak – intette óvatosan a salzburgit.

Elkésett, ugyanis épp abban a percben bukkant fel előttük az Édenkert nagyhatalmú főnöke, Virág B. Archibald úr.

– Hé! – iramodott a szobába a negyvenes éveiben járó, katonás modorú nagyfőnök. – Volna szíves elárulni, Tóni bá mi az az ízé a kezében?

– Ez az ízé? – hökkent meg egy pillanatra Tóth Tóni, de csak egy pillanatra, mert már dolgozott benne az alkohol. – Mi lenne? Villányi törkölypálinka, igazi hungarikum – cuppantott.

– Adj ide azonnal! Köszönöm. Még ilyet! Úgy látom, maguk nem ismerik a házirendet. Ábris bácsi?

– Én... én nem ittam belőle – védekezett gyáván a szemüveges öregúr.

– Tudják, mi jár azért, ha valaki alkoholt fogyaszt az otthonban?

– De én igazán nem ittam még egy icipici kortyot sem.

– Maga nem, de akart, amit mi majd nem úgy büntetjük, mintha ivott volna.

– Meg akarnak büntetni?

– Majd a fegyelmi bizottság eldönti.

– Itt ilyen is van? Mégis mit tettünk, hogy egy egész bizottság ül össze miattunk? És... és mikor ül össze? Lehet, hogy ezért még az otthonból is kizárnak? – remegett meg az öreg hangja.

– Hallottad: majd a fegyelmi bizottság eldönti. Köszí az infót, kukurikú! – kukorékolt Tóni a pattogó intézményvezető arcába. – További szép napot!

Virág B. Archibald megrökönyödve hátrált ki a szobából. Micsoda kerge nyuggerek, és neki ilyen alakok közt kell mindennap helytállnia. De ez volt az utolsó csepp a pohárban, majd elveszi ő a kedvüket attól, hogy így viselkedjenek egy eü-s dolgozóval.

3

Bereczki úr szívdobogva várta, hogy összeüljön a bizottság, annak ellenére, hogy meg sem kóstolta a törkölypálinkát. Nem ült össze. Sem másnap, sem két nap múlva.

– Megbocsátottak volna? – reménykedett Bereczki úr.

– A fenét, csak jól megvárakoztatnak, így akarnak még jobban megkínózni bennünket – biggyesztette le az ajkát Tóth Tóni.

Jól spekulált, legalábbis Ábrist illetően, mert az öreg már aludni sem tudott emiatt. Csak fészkelődött, forgolódott az ágyában, miközben a féllábú horkolásától rezegtek az ablakok.

– Lassabban, hé, lassabban! – rázta meg Kovácsot.

– Mit, hol, ne ordíts, nem tudok tőled aludni!

– Én sem tőled, legalább feküdj a hasadra.

Volt eszében! A horkolást ugyan abbahagyta, de azt is csak egy pillanatra, mert a másikon már ismét teljes erőből fűjtatott, mint egy elkopott sípláda. Ábris szíve el kezdett örülni dobogni, és alighanem a vérnyomása is az egekbe szökött egy perc alatt. Mit tegyen, jaj, mit tegyen, hogy elhallgattassa ezt a varangyot? Bedugta a fülét, nem használt, erre kisírált a folyósóra. Az éjszakai ügyeletes egy hoppra észrevette, és bezavarta aludni.

– Megöllek, te, megöllek! – borult el az agya, odacammogott a féllábúhoz, és csak nézte, nézte, hosszan, elhomályosult tekintettel, majd egy hirtelen mozdulattal ráhúzta a párnát Kovács arcára.

A féllábú felhördült, és kézzel-lábbal védekezett. Ebben a pillanatban visító hang hasított a levegőbe.

– Riadó! Riadó! – süvöltötte az ügyeletes.

Percek alatt kiürült az idősotthon. Utoljára Bereczki úr loholt hanyatt-homlok az utcára oldalán a halotthalvány Kováccsal.

– Mi történt? Mi történt? – kérdezgették riadtan a rokkantak.

– Bomba van az otthonban.

– Bomba? – tért magához Ábris. – Te tetted? – húzta félre a mellette szorongó Tóth Tónit.

– Megzakkantál? De ne izgulj, nincs itt semmiféle bomba, csak megint szórakozik velünk valaki.

– Köszönöm – emelte tekintetét az ég felé, és letörölte kibuggyanó könnyeit.

A TÖRTÉNELEM HAJNALÁN

Már nagyon régóta barangolt. Pontosabban azóta, hogy a hordáját kiirtotta egy barlangot kereső óriásmedve. Az egész váratlanul és villámgyorsan zajlott le egy kora nyári délután. A támadó irtózatosszerű, két méter magas állat volt, aki egyetlen csapásra három vadászt is földhöz teremtett. Néhányan szembeszálltak ugyan vele, egyiküknek sikerült is megsebeznie, de meg sem kottyant a medvének. Tullió egyik kezében lándzsával, a másikban felemelt baltával sietett segítségükre. Sikertelenül, a dúvad kiszakította fegyvereit a kezéből. Végem van – villant át a férfin, lehunyta szemét, és megadta magát sorsának. Ekkor újabb üvöltés hallatszott, és egy még vérszomjasabb medve rohant a barlangba. Szerencsére nem Tullióra, hanem a korábban jött medvére. A két állat előbb csak kerülgette egymást, majd két lábra ágaskodva csapott egymásra. A férfi kihasználta az alkalmat, és egy utolsó pillantást vetve legyilkolt családjára kihátrált a barlangból. Jaj, a sátram bennmaradt! – torpant meg odakint. Nyomás vissza! Sátor nélkül kész öngyilkosság nekivágni a világnak, merthogy neki kell vágnia, az kétségtelen. Hordája, egész családja elpusztult, odújából kiűzték, tehát mindenképp új otthont kell keresnie. Visszasurrant a barlangba, felkapta sátrát, és uccu neki, ved el magad, meg sem állt a következő üregig. Vajon üres-e? Nem volt üres, két oroszlán is vicsorgott rá. De nem volt szerencséje másutt sem az odújukat védő oroszlánok, medvék miatt. Már az egész környéket körbejárta anélkül, hogy letelepedhetett volna valahol, és ami talán még rosszabb, egyetlen emberrel sem találkozott. Mít tehetett egyebet, tovább vándorolt.

Ekkorra már nagyon kimerült, részben a hosszú-hosszú út miatt, részben az állatokkal vívott harcokban. És a vadászat sem járt mindig sikerrel, ezért bizony sokszor éhezett. Egyedül az vigasztalta, hogy minél messzebb távolodik az otthonától, annál melegebb lett. A jéghegyek még megvoltak, de már sorban olvadoztak, és egyre sűrűbben kacsintott ki a felhőkből a legfőbb Isten naparca. Bezzeg más élet volt itt gyerekkorában. Akkor még a fagy és szél birkózott a hegyekkel, növény, folyó víz semerre, csak hó és hó, amerre csak megfordult. Most akár sátrát is verhet a szabad ég alatt. Hála neked, mindenható Napisten! – borult térdre hálásan. Az ám, de hol vannak az emberek? Lehet, hogy én vagyok az utolsó ember a világon? – döbönt belé a gondolat, amikor látta, hogy senki sem vetődik az útjába. Miért hagyta a Nagy Szellem egyedül, hiszen társ nélkül nem vehetem fel a harcot annyi gonosz szellemmel, állattal, aki mind-mind arra vár, hogy leessek a lábamról. Addig-addig sóhajtozott, nyöszörgött, amíg az Ég Ura meghallgatta panaszát, és összehozta néhány emberrel. Lehettek vagy tízen, valamennyien talpig fegyverben, vagy miben, tudniillik Tullió még sosem látott effélet. De amazok sem Tullióhoz hasonló óriást. A férfi ugyanis két fejjel magasabb és izmosabb volt náluknál, a bőre pedig sokkal világosabb.

– Isten hozott, barátaim! – áradt el Tullió szívében a boldogság, és összevissza ölelgette a vadászból hazatérő csapatot. – Megengeditek, hogy veletek tartsak?

A vadászok értetlenül rázták a fejüket. Egy szavát sem értették, ezért nem is igen törődtek vele. Pihentek egy keveset, majd a vezér parancsára folytatták útjukat. A férfi csatlakozott hozzájuk. Nem kergették el, de kitárt karokkal sem fogadták. Nem sokkal ezután kunyhókkal telezsúfolt tiszásra érkeztek. A gyerekek, nők azonnal körbevették a vadászokat és Tulliót.

– Lu bar da tik – tapogatta meg ámultan egy gyerkőc a férfi dagadó izmait, miközben a lányok a bőrét simogatták.

Annál dühösebben ágált egy ősz szakállú, csiricsaré öltözetű vénember. Hát ezt meg mellelte? A vadászok, maga a vezér is elsápadva figyelt az öregre, és eddigi passzivitásuk csakhamar gyűlöletté változott. Vajon mivel tömhette tele a fejüket ez a varázsló, hogy egyszerre el kezdték így gyűlölni? – bámult Tullió az elhúzódó emberekre. A férfiak lerakodtak a székekről, és nyársra húzták az elejtett zsákmányt, egy óriástermetű gyalpas orrszarvút. Csakhamar kellemes illat lengte be a telepet. Tullió szájában összefutott a nyál, és a tűzhöz sompolygott. Rögtön elzavarták. Úgy tűnik, ma este éhesen fog lefeküdni, már ha lesz hol, mert ahogy ezek bánnak vele, alighanem még a kunyhójukból is kiűzik. Jól sejtette, valóban ezt tették, amint be-benyitott egyikbe-másikba. Á, ez legyen a legkisebb gondja, hiszen eddig is sátorban töltötte az éjszakát! Annál jobban bántotta, hogy ennyien gyűlölik, ugyanakkor félnek is tőle, jóllehet senkinek sem ártott, és nem is akar most sem senkinek.

Beesteledett. Az erdőben fel-felüvöltött egy-egy farkas, oroszlán. Tovább kéne állni, de itt, ennyi vadász közt mégiscsak biztonságosabb. Tullió nem volt gyáva ember, néha mégis öszterezett. Nem, nem menekül tovább. Már nagyon elege van a vándorlásból, meg aztán túl veszélyes is, csoda, hogy eddig is megúsza. Ha nem engedik a kunyhókba, felüti a sátrát a kunyhók közelében, és addig igazából nincs is baj, amíg a törzs csak íreg-morog, de nem harap. Nézzük, hol üthetne sátrát. Talán a telep közepén, ennél védettebb hely nincs is az egész környéken. Szép, nagy kunyhók, valamennyit csontból és fából. Itt lakhat a törzsfőnök, varázsló is. Igen, itt fog letelepedni – hurcolkodott át a főtérre. Alig bontott sátrát, megfogták, és bezárták egy ketrecbe. Kedves, barátságos emberek. Már sok mindenben keresztülment, egyedül a fogságba nem kóstolt még bele. No, most belekóstolhat.

– Hé, hozzatok már nekem is abból az orrszarvúból! – rázta meg a ketrecét.

Néhány fiatal felfigyelt a férfira, és odasietett a férfihoz.

– Húús, ham-ham, húús!

Hoztak azt is, de csak incselkedtek Tullióval, ide-odalóbálták a húst, és lándzsáikkal véresre szurkálták a vörös hajú idegent. Ezután otthagyták. Másnap nem zaklatták, de vizet, élelmet továbbra sem kapott senkitől. Két napig bírta, aztán elvesztette eszméletét. Mire magához tért, egy szegényes, de meleg kunyhóban találta magát. Épp a homlokát borogatta egy hosszú hajú asszonyember.

– Hol vagyok? A fenébe, már megint elfelejtettem, hogy nem értitek a nyelvemet.

A ház másik lakója odasántított a beteghez, és megtapogatta a homlokát. Nagyon-nagyon idős, bicebóca ember volt, arcáról jóság és szeretet sugárzott. A nő, valószínűleg az öreg lánya, kis termetű és kecses, nagy fekete szemekkel. Tullió a gondos ápolásnak és erős szervezetének köszönhetően hamar felgyógyult. Alig állt talpra, egyszer csak megjelent a törzsfőnök is a kunyhóban. Erős, a vadászoknál két fejjel magasabb ember volt. Ezért is választhatták meg vezérnek – gondolta Tullió. Hanem az arca... Hát azt bizony összevissza harapdálták az állatok. Két szeme közül is csak az egyik maradt érintetlen és abban is az oroszlán kegyetlensége csillogott. Az öreg és lánya nagy tisztelettel fogadták a törzs első vadászát, aki sűrűn mutogatott Tullió felé. Vajon mit akarhat? – találgatta magában a férfi. Jót biztosan nem, mert a hangjában gyűlölet és harag vibrált. A vezér megelégedte a vitát, és durván magához rántotta a kicsi nőt. Az tőle telhetően védekezett, és segítségért kiáltott az apjának. Az öreg tehetetlenül

tárta szét a karját, nem mert szembeszállni a vadászok vadászával. Nem úgy Tulliό, aki fel-emelt ököllel rohant a vezérre.

A szabdalt képű, tapasztalt harcos párszor fűrgén kitért az ütések elöl, egy ütés azonban úgy fejen találta, hogy egyből a földön kötött ki.

Teltek-múltak a napok, hónapok. Tulliόt végleg magához vette a jó öreg, ami mai szó-használattal élve egyenlő volt a menedékjoggal, így aztán többé senki, maga Momό, a vágott arcú vezér sem bántotta.

– Köszönöm, te nagyon jó ember vagy – hálálkodott Tulliό, aki lassanként megtanult a fekete bőrű törzs nyelvén. – Nélküled még ma is ott kódorognék a végtelen pusztákon, gonosz szellemektől és vadállatoktól körülvéve.

– Nincs mit. Eddig volt egy lányom, most van egy fiam is. Remélem, idővel a törzs is megszeret és befogad.

– Őt? – hitetlenkedett Anika, a hosszú hajú lány.

– Te nem hiszed? – csodálkozott Tulliό. – Az igaz, hogy ma még alig áll szóba velem valaki, bár együtt eszünk, vadászunk, táncolunk...

– Azontúl semmi közöd senkihez, és még a kutya is messze elkerül.

– Mert más törzsből származom, de majd csak megszeretnek egyszer engem is az emberek.

– Bárcsak így lenne, de ahogy én a törzset ismerem... Apa! Elárulnád a fiadnak, miket su-tyorog róla a varázsló!

– Elárulhatom, nem titok, aztán hogy igaz-e, az már más kérdés – simogatta meg hosszú, ősz szakállát a bicebóca. – Valamikor réges-rég a te törzsed meg a mienk barátságban élt egymással. Egészen addig, amíg a törzsed beérte annyival, amije van. Idővel azonban ennél is többre vágyott, ezért fogta magát, és elvette tőlünk a földjeinket, házainkat. Eleinte könnyen ment, mert mindig az erősebb győz, ti pedig olyan erősek voltatok, hogy egyetlen törzs sem bírt titeket legyőzni.

– Valóban? – mosolygott elégedetten Tulliό.

– Így mesélik, lehet is benne valami, ha elnézem a karjaid – tapogatta meg ő is Tulliό békáit.

– Igen, igen, és?

– Egy idő után rájöttünk, hogy nem is vagyunk olyan gyöngécskék, csak a mi erőnk nem az izmainkban van, hanem itt, a fejünkben – mutatott büszkén a fejére Aninaό, merthogy így hívták az öreget. – Attól kezdve fordult a sors, és győzelmet győzelemre arattunk, visszafoglaltuk a földjeinket, és megátkoztuk azokat, akik ezentúl szóba állnak veletek.

– Szép, de mért volt szükség erre is?

– Azt nem tudom. Talán továbbra is féltünk tőletek, és azt hittük, ezzel örökre elszakíthatjuk a törzseket egymástól.

– Érdekes dogokat mondtál, magam is hallottam pusmogni ezekről a törzsemben. Tehát ezért nem barátkozik velem itt a kutya sem. Csak egyetlen dolgot nem értek: ha már ennyire gyűlöltek, miért nem üztetek ki a faluból már a kezdet kezdetén?

– Hát nem a varázslón múlt, az bizonyos.

– De még a törzsfőnökön sem – tette hozzá Anika. – Viszont van nekünk egy másik törvényünk is, és ez mindennél fontosabb. A neve menedék, és aki ezt megkapja, azt nem szabad többé a törzsből kiűzni.

– Köszönöm – gyúlt végül teljes világosság Tulliό agyába, és összevissza csókolta előbb az öreget, majd a lányát, illetve csókolta volna, ha az nem húzódik el előle. – Most mi van? Csak... csak nem félsz te is tőlem, Anika?

– Nem félek, csak az átok és a menedék nem fér össze valahogy.

A férfi öröme úgy elolvadt, mint hó a napfényben, ugyanis már az első perctől kezdve belepistult a leányba. Anika pedig Tullióba, de valami mindig távol tartotta őket egymástól. Most ennek okára is fény derült.

– Ugyan, butaság. Nem ez itt a fő, hanem az, szeretsz, vagy nem szeretsz.

– Szeretlek – pirult el Anika, aki eddig még sosem ejtette ki száján ezt a szót. – Mint testvér a testvérét – sietett pontosítani.

– És ha nincs ez a átok, akkor is?

– De van, és én hiszek benne, meg apa is.

– Na, ezt nem hiszem. Ő okos ember, és nem ül fel az ilyen meséknek.

– Lehet, hogy nem ülök fel, de számít is ez valamit, ha mindenki más hisz benne – válaszolta hosszú hallgatás után az ezerráncú, sokat megért apóka.

– És ha nekem ez nem tetszik? – lázadozott csalódottan Tullió. – Ne, ne értsetek félre, én igazán nagyon hálás vagyok a menedékért meg mindenért, de ha én Anikának nem lehetek más, mint a testvére, jobb, ha máris felszedem a sátorfám.

A gyémántszemű kicsi lány lángra gyúlt arccal fordult ki a kunyhóból. Tullió és az apa némán nézett egymásra.

– Úgy látom, haragszik. Megkérdeznéd, mi baja? – szólt oda Tullió az öregnek.

– Kérdezd meg te, bár a helyedben én most inkább békén hagynám a kicsikét.

– Megbántottalak? – fogta át a lány vállát odakint.

– Nem, csak... Igen – tört ki a lányból hirtelen. – Kicsit fáj, amiért úgy akarsz elmenni, hogy engem meg sem kérdezel.

– Meg kellett volna kérdezzetek? – hökkent meg Tullió. – És ugyan miért, hiszen csak egyszerű testvérek vagyunk, illetve még az sem, ugyebár.

– Nem, de akkor is.

– Maradjak?

– Maradj – rebegte a kicsi lány.

– Maradnék is, de úgy, hogy együtt vagyunk meg nem is, kicsit nehéz lesz – vakarta meg a fülét Tullió. – Azt mondod, szeretsz, közben meg sem csókolhatlak. Milyen szeretet az ilyen, Anika? Ezenkívül milyen jövő várhat rám olyan törzsben, ahol ennyi idő után is félig kint, félig bent vagyok?

Hát ez nehéz kérdés volt. A nő csüggedten hallgatott.

– Na látod! Viszont ha tényleg bírsz – csillant meg Tullió szeme váratlanul –, itt hagyhatnánk a törzset mindketten.

– Szó sem lehet róla – bicegett elő Aninaó –, de nem azért, mert nem szeret, hanem van egy ennél jobb javaslatom. Nem kell hozzá más, mint egy icipici türelem, erő és ügyesség. Az erő, ügyesség ott van a karodban, a többire akkor lesz szükséged –, ha benevezel a holnapi versenyre.

– Miféle versenyre?

– Amit az új törzsfőnök megválasztásáért tartanak. Ez a szokás ugyanis, ha a törzsfőnök megvénül, meggyöngül, meg ilyesmi, mert nálunk csak erős emberek lehetnek vezérek.

– Érdekes szokás, de mi közöm nekem az egészhez?

– Nem érted?

– Nem.

– Jelentkezz a versenyre, és győzd le ezeket a maflákat, utána már csak te egyedül parancsolsz a faluban.

– Vagyis mindenki úgy táncol, ahogy én fütyölök? Nem lenne rossz, csak az a kérdés jelentkezhettek-e, aztán ott az a kelekótya varázsló.

– Ez a verseny szabad, bárki jelentkezhet rá még a hetedik határból is. A varázslóra meg rá se ránts, majd egy olyat választasz helyette, aki mindig a te akaratod szerint cselekszik.

– Te tényleg nagyon okos vagy – ölelte át lelkesen Tullió az öreget és Anikát. – Holnap én leszek az új törzsfőnök.

Így is lett. Mindenkit, beleértve a volt vezért is, simán messze felülmúlt: birkózásban, futásban, kötélhúzásban, balta- és kődobásban, vadászatban stb. Ajaj, egy törzsfőnökség nem semmi, alaposan meg kell ám azért küzdeni. Tullió is teljes egy napig verekedett, míg kikiáltották győztesnek, utána még egy napot ettek-ittak, táncoltak az új törzsfőnök, vagyis Tullió tiszteletére.

– Ez a tiéd – kevert le egyet a legvégén az exvezérnek. – Emlékeztetőül arra, hogyan kell, pontosabban nem kell bánni egy vándorral. – Te pedig, nagy varázsló elismételnéd, kik és miért átkoztak el engem?

A varázsló meg sem mert mukkanni.

– Nem hallom. Megátkoztak, vagy inkább... megáldottak, mert ilyeneket is susmognak – lódította Tullió, hogy ezzel végleg megnyerje a törzs tetszését.

– Kicsodák? – kapta fel fejét a varázsló, meg is bánta azonnal.

– Mondjuk én – lépett ki a tömegből egy fiatal, ravasz képű fekete.

– Te? És ti? – fordult az újsütetű törzsfőnök a tömeghez. – Ti kire hallgattok? Megátkoztak vagy megáldottak engem az Istenek?

– Megáldottak! – zúgták a vadászok kórusban.

– Köszönöm a bizalmat. Te pedig...

– Ketu.

– Ketu, mostantól te leszel az új varázsló.

– Éljen Tullió és az új varázsló!

– Na, milyen voltam? – érdeklődött Tullió az öregnél.

– Ügyes, nagyon ügyes – veregette vállon Aninaó. – Most már néped, otthonod és asszonyod is van. Tudom, hosszú út vezetett idáig, de megérte, nem, hát még, ha a többi törzs elismeri az ügyességed, hatalmad.

– Hatalmam? Nincs nekem semmiféle hatalmam. Egy törzs, néhány vadász még nem a világ, és amit megismertem a világból, az se nagyon érdekel.

– Majd fog, vezér, majd fog, és a világ is meg akar téged ismerni. Meglátod, csak úgy özőnlenek hozzánk a vadászok.

– Nocsak, úgy beszélsz, mint egy látó vagy varázsló. Nem voltál te is az valamikor?

– Nem, én csak úgy álmodom. Úgy mint te, Anika, azzal a különbséggel, hogy az én álmaim be is szoktak teljesedni. Kérdezd csak meg Anitát.

– Csakugyan? – pillogott a férfi a leányra, aki megerősítően bólintott. – Elmesélnéd nekem is?

– Álmomban láttam egy falut, de akkorát, amibe öt másik is beleférne, és csak nőtt, egyre nőtt, mert mindenki ezen a környéken akart letelepedni. Erre elkezdünk új, az eddigieknél még több házat építeni – simogatta meg hosszú, ősz szakállát Aninaó.

– Mi? Építeni?

– Igen, mi, merthogy az a nagy falu a mi falunk volt, és tudod, ki vezette?

– Ki?

– Te, Tullió.

A férfi felnevetett.

– Most mit rötyögsz? Mondtam már, hogy amiről én álmodok, az mindig beteljesedik?

– Vége? Többet nem álmodtál?

– De igen. Álmomban visszatért a tél, a hó, fagy és minden ami ezzel jár. Emberek, állatok egyaránt fáztak és éheztek, amíg aztán egy szép napon bekerítettek a farkasok. Minket akartak megenni – komorodott el a bicebóca.

– Elég, elég, a többi nem érdekel. Még a végén elmegy az étvágyam, pedig ma medvetalpat szeretnék ebédelni.

– Szörnyű! – csapta össze kezeit Anika. – De csak folytasd, erről még nekem sem meséltél. Remélem, mi ettük meg őket.

– Nem a, de hogy nem sokáig csorgott a nyáluk, az bizonyos, ugyanis felbukkant egy másik csapat is mögöttük.

– Oroszlánok?

– Emberek, fehér bőrű óriások, pont olyanok, mint te, Tullió.

– Érdekes, nagyon érdekes. Azt hittem, már nem élnek hozzám hasonló emberek. És?

– Felébredtem.

– Ide azt a medvetalpat, már most megeszem.

Az álom híre hamar elterjedt a faluban, s mivel mindenki nagyon hitt akkoriban az álmokban, a törzs egy része kétszeres tisztelettel ismerte el Tulliót vezérnek, másik része azonban tartózkodó maradt és gyanakvó. Naná, hogy gyanakvó, mert kinek tetszhet egy olyan törzsfőnök, aki az ellenségük véréből származik. De nem könnyítette meg a férfi dolgát Anika sem, akinél, áldás ide-oda, legfeljebb annyit ért el Tullió, hogy megölelhesse, csókolhassa, de már egy ágyban egyszer sem akart aludni vele a kicsike.

– De hát miért nem? Nem hallottad az új varázslót? Engem megáldottak, nem megátkoztak az Istenek, akivel párosodni nemcsak szabad, hanem tisztesség és kiváltság is.

– Ketu, illetve szerinted, amiről viszont mindketten tudjátok, hogy hazugság – gyötrődött Anika, miután neki sem volt ínyére ez az állapot. – Mi, tetszik, nem tetszik, két különböző faj vagyunk, más szóval tabuk vagyunk egymásnak.

– De te nő is vagy, én meg férfi. Nem érzed, nem bizsereg semmi benned, Anika?

– Dehogynem, csak félek az átoktól. Hogy szállhatnék szembe én egy Istennel?

– Úgy, ahogy én – öntötte el Tulliót a szenvedély, és maga alá gyűrte a kicsi nőt.

Anika ijedten védekezett. Úgy fickándozott alatta, mint a hal, aztán csak feladta, és átölelte Tulliót.

– Szeretsz?

– Szeretlek – hunyta le a szemét, és lezajlott, ami mióta világ a világ minden férfi és nő között végbemegy, utána mindketten rettegve tekintettek a magasba.

És láss csodát, nem szakadt rájuk az ég, meg a föld sem rengett meg alattuk. Erre fellélegeztek, és még sokáig éltek volna, ha az Istenek nem kedveskedtek volna Tulliónak is egy álommal. Ő népes, idegenektől nyüzsgő faluban látta magát. Az emberek jöttek-mentek, és egy házra mutogattak. Nini, hiszen ez az ő háza! Ott feküdt egy medvebőrrel leterített ágyon és nyöszörgött. Testét piros kiütések és hólyagok borították. Vízet! Vízet! – rebegte, de senki sem hallotta. Így feküdt magára hagyatottan, betegen még hosszú-hosszú ideig, amíg azt nem kívánta, bárcsak meghalna, ám ezt az óhaját sem teljesítették az égiek – mesélte el álmát a bicébócának.

– Ujujuj, ez nem jó jel, és egy kicsit ellentmond annak, amiről én álmodtam – piszkálta meg az orrát Aninaó. – *Én* teljesen egészséges, daliás vezérnek láttalak, aki egyszerre több törzsnek is parancsol, miközben *te* beteg, félig béna emberként vártad a halált egy jéghideg viskóban.

– Így van, és bizony nagyon nem tudom, melyik álomnak higgyek, melyiknek ne higgyek – zavarodott össze Tullió.

– Talán egyiknek sem – mondta bizonytalanul Anika. – Miért kell hinni minden álomban?

– Nem kell, de érdemes, mert csak az álmokból tudjuk meg, mit akarnak az istenek, arra pedig nem árt mindig odafigyelni – oktatta ki lányát a családfő.

Alig fejezte be a mondatot, elsötétült az ég, és akkorát dörgött, hogy beleremegett az egész öserdő.

– Tényleg nem árt, csupán az a baj, hogy sokszor nem értjük, mit akarnak mondani – kémlelt az égre Tullió. – Én legalábbis nem értem, például most miért haragszanak. Vagy nem is haragszanak, csak jóváhagyták Aninaó tanácsát?

– Kérdezzük meg tőlük! – táncolt elő Ketu halál komolyan, aki mostanában egyre jobban beleélte magát a varázsló szerepébe.

– Kérdezzük – siettek ki a kunyhóból.

Ketu nagy tüzet gyújtatott, majd belefűjt a kürtjébe, és összehívta a vadászokat.

– Tessék, halljuk a kérdésed! Mondd meg nekik is, mit akarsz az Istenektől kérdezni!

– Hát csak azt, hogy miért haragszanak ránk mostanában? De miért kellett ezért a törzset is összehívni?

– Táncoljátok körül a tüzet, és nyújtsátok karotokat az ég felé! – hagyta válasz nélkül Tullió kérdését, nem sokkal utána pedig valamit szórt a lángokba, melyből piros, zöld és sárga szikrák csaptak a magasba.

A vadászok földre borultak, és áhítattal hallgatták varázslójuk érthetetlen fohását.

– Megvan a válasz, halljátok, mit üzennek az Istenek! – szólalt meg Ketu váratlanul a törzs nyelvén, kicsit várt, majd ünnepélyesen folytatta. – Azért haragszunk, mert nem tesztek semmit azért, hogy uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és legfőképp a többi törzsen. Pedig ezek a törzsek nap mint nap elvadásszák előleket az állatokat, és kifogják a legjobb halakat a tavakból – dörögte elváltozott hangon, mintha maga az egek és föld Ura beszélne belőle. – És mi hagyjuk, de miért? Nekünk nincsenek lándzsáink, szakócéink, bunkóink, amikkel megvédehetjük a területeinket?

– Jól van, megértettük – intette le gyorsan Tullió, még mielőtt Ketu fellázíthatta volna az egész törzset ellene, merthogy ezt akarta, azt már kezdte pedzeni.

– Még nem fejeztem be, engedd meg, kérlek, hogy folytassam.

– Semmi értelme. Ami érdekelt, megtudtuk, a többit bízd a vezéredre. Menjetek haza, és nyugodjatok meg, már nem haragszanak ránk az Istenek – oszlatta fel a tömeget. – Gyanús nekem ez a Ketu. Vajon miben sántikálhat? – kérdezte Aninaótól, amint magukra maradtak.

– Nekem is – erősítette meg a bölcs öreg. – Miután többször láttam Momóval pusmogni, egész biztosan összeszűrte a levelet a volt vezérrel.

– Szerintem ki kéne üzni mindkettőt a faluból, hiszen folyton folyvást ellened acsarkodnak, tán még ki is nyírnának, igen, ezektől minden kitelik – aggályoskodott Anika.

– Csak nem. Azért még várjunk, meg kell ám ezt jól gondolni, mert mit kezdenek ketten ebben a kegyetlen, vadállatoktól hemzsegő világban – jutott Tullió eszébe saját vándorlása, és az a sok-sok szenvedés, amin átment a vadonban.

Végül mégis csak engedett, főleg, amikor észrevette, hogy egyre több vadász csatlakozott Momóhoz és Ketuhoz. Adott nekik két sátrat, élelmet, fegyvereket és mellé tíz, ugyanabban a csónakban evező cimborát, hogy könnyebben védhessék meg magukat. Na, csakhogyan is túlestem – lélegzett fel, amíg újból el nem fogta valami nagy-nagy bizonytalanság, félelem a jövőtől és nem utolsósorban az álmoktól. Különösen utolsó álmától, melyben ágyhoz kötött bénaként várja a halált egy jéghideg kunyhóban. Ezenkívül ott van még az átok is, ami akkor érné el, ha összefeküdne a leánnyal. Nos, vele már összefeküdt, és mi történt? Hát... szerencsére a hajuk szála sem görbült meg. Legalábbis egyelőre.

Eltelt egy év. A törzs szépen szaporodott, a földeket köröskörül ültették mindenféle növényekkel, és egyre több állatot háziasítottak, pontosan úgy, ahogy Aninaó megálmodta.

– De szép lenne itt az élet, ha nem kellene félni minden kardfogú tigristől, mamuttól – csüggedt el néha Tullió. – Aztán ott vannak még a gonosz szellemek, szélviharok, villámok. Az ember alig lép egyet, már elébe is ugrik egy medve, oroslán, tüzet okádnak a hegyek, vagy meghasad a föld alattunk.

– Ilyen az élet, mindig is ilyen volt: tele félelemmel, veszéllyel – vonogatta vállát Aninaó. – Erről jut eszembe, körül kéne keríteni valamivel a telepet, hogy legalább a faluba ne törhesse az állatok.

– Vajon hol járhat most Momó és Ketu, egyáltalán élnek még? Talán mégsem kellett volna útilaput kötni a lábukra.

Egyik éjszaka megfűjták a kürtöket a falúban.

– Mi az, mi történt? – rohantak ki kunyhóikból a vadászok.

– Körülzártak bennünket – jelentették az őrszemek.

– Kicsodák? A farkasok?

– Nem, emberek.

– Fegyverbe! Fegyverbe! Védjük meg a falunkat! – állította vadászait gyorsan csatarendbe a törzsfőnök.

Szép csillagos éjszaka volt. A két sereg farkasszemet nézett egymással. Egyik oldalon Tullió serege, apró termetű, de annál izmosabb férfi, vele szemben a támadók, valamennyi fehér bőrű, tagbaszakadt óriás. Mögöttük Momó és Ketu bazsalygott.

– Itt vannak, megjöttek – súgta oda Tulliónak Aninaó. – Emlékszel, mit álmodtam legutóbb? Ők azok a fehér bőrű óriások.

– Kik vagytok, és mit akartok? – lépett ki a sorból Tullió.

– Al bee diii! – lépett elő a támadók közül is egy karcsú, sugárzó tekintetű dalia.

Egy pillanatra megállt, majd ismét lépett egyet. Serege követni akarta, de ő egy intéssel visszaparancsolta a csapatot, Tullió pedig az övéit, miközben maga is közelebb óvakodott a másik fehérbőrűhöz. Hajszálla olyan, mint én vagyok – ámuldozott magában, ugyanúgy a másik is. Csend. Csak egy farkas vonított valahol a vadonban. A férfiak felemelték bunkóikat, és vicsorogva kerülgették egymást egy darabig.

– Miuavu uvaium! – szaladt ki Tullió száján saját nyelvén önkénytelenül.

– Al bee diii.

– Al diii.

Az idegen megértette, meredten bámult rá, majd földhöz vágta bunkóját, és átölelte Tulliót. Egyszer csak megsurrant a levegőben valami, és a következő pillanatban két nyílvevő állt ki Tullió hátából.

– Momó, Ketu – fedezte fel őket a támadók között, azzal nekivágott egy még hosszabb útnak, mint amelyen eddig valaha is vándorolt.

TANYASI BALLADA

Már három napja hullt, és csak egyre hullt a hó. Az emberek az első nap még élvezték. Végre egy igazi havas tél, friss, tüdőt tisztító oxigénnel, úgy, mint a régi szép időkben. Különösen a gyerekek örültek, naná, melyik emberke nem örül, ha előveheti a színben szomorkodó korcsolyáját, szánkóját. A bajok akkor kezdődtek, amikor a második napon sem állt el a havazás, és a keletkezett hótorlaszok akadályozták a forgalmat. Előbb a vonatok álltak le, majd az autók, villamosok makacsolták meg magukat. A hótakarítók éjjel nappal dolgoztak, mert hát munkába azért csak kell menni, és az áruszállítás sem szünetelhet. Több falu, tanya elszigetelődött, köztük a Kajtár-tanya is.

– Puff neki, még csak ez hiányzott! – húzta össze szemöldökét egyre sűrűbben a családfő.
– Előbb a migránsok, aztán a pandémia, energia-, élelmiszerválság. Mi jöhet még ezután?

– Hát nézzük a dolog jó oldalát! – válaszolta józanul rövid hajú, vékony ajkú felesége. – A Covidot megúsztuk, villanyunk, benzinünk még van, és éhezni sem éhezünk. Az egyetlen gubanc, hogy nem hagyhatjuk el a tanyánkat. Egyelőre.

– De meddig, Barbara, meddig? – aggodalmaskodott a szőke hajú, harmincöt év körüli apuka. – Épp a múltkor láttam a tévében... Hopp, bekapcsolom, majd később elmondom. Előbb az időjárásjelentést akarom hallani – kattintott a távirányító gombjára.

Semmi: se kép, se hang, befulladt a készülék. Kinézett az ablakon, és meghökkent, akkora szél fújt, hogy egy szilvafa máris derékba tört, és a többi fa is vészesen hajladozott a viharban.

– Javítsd meg, apu! Mindjárt kezdődik a mesefilm – nyafogott Petike.

– Mit, a tévét? Máris – vizsgálta meg elől, hátul Olivér, még rá is ütött egyet, mindhiába. – Előre látható volt, ilyen időben egy tévé sem működik.

– De működik, csak meg kell javítani.

– Ne nyafizz! – szólt rá erélyesen Barbara. – Tudod, hogy apuka nem ért a tévékhez.

– Tudom – húzta el a száját Petike.

– De még ha értene is, ilyen időben tényleg csak a jó idő segíthet, úgyhogy türelem, kisfiam, türelem. Tudod, mit? Sakkozzatok! Már rég nem sakkoztál az apáddal.

– Á, nem, az túl uncsi.

– Játssz velem! – ajánlotta kishúga.

– Az még uncsibb, utálom a babáid.

– Én meg az autóid – vágott vissza durcásan.

– Te nem unatkozol? – évődött férjével a ház asszonya.

– Még kérde? Most kezdem felfogni, mit élhet át egy karanténba keveredett covidos. Az ember csak ül, üldögél tétlenül, és fogalma sincs, mit kezdjen magával. Ki nem mehet, dolgozni nem tud.

– Szegénykém, mennyire sajnállak. Igaz, hogy huzatosak az ajtók, ablakok, de ahhoz persze te nem értesz, aztán meg kéne tisztítani a rézkilincseket, ami viszont női munka.

Olivér kényelmetlenül feszengett.

– Oké, vettem az adást. Tisztában vagyok vele, hogy aktakukac létemre nem sok hasznot veszítek a tanyánkon. Talán ezért nem is kellett volna ezt a tanyát megvenni. Hallod? – torpant meg hirtelen. Valakit nagyon ugatnak a kutyák odakint.

– Remélem, nem egy medve kószál megint a közelben – komorodott el a fiatal asszony.

Meglehet, ezúttal tényleg igaza van a férjének. Túl sok probléma van egy ilyen tanyával, ráadásul nem is értenek hozzá. Ő gyógytornász-fizioterapeuta, Oli könyvelő, hova tették az eszüket? De hát ez a trendi újabban, mindenki zöld övezetbe igyekszik: városszélre, falura, tanyára, ahol tisztább a levegő, és békésebbek az emberek.

– Jaj, ne! – iramodott az enyhén pocakos könyvelő az ablakhoz.

Alkonyodott. A hó ugyanúgy hullt, és a szél is változatlan erővel süvített.

– Hála istennek, csak egy dzsip – esett tekintete egy szénfekete autóra.

A család odasereglett az ablakhoz. Vajon kik lehetnek, és mit akarnak? A dzsipből négy férfi szállt ki, és bezörgetett a rácsos vaskapun.

– Nyugodtabb lennék, ha most volna egy puska a kezemben – motyogta a karcsú, kisportolt testű anyuka.

– Kinyissam?

– Még csak az hiányzik! Hátha betörők. Nem láttad a tévében, hányan törnek be mostanság a tanyákba?

– Igazad van, az élelem. Most ez a sláger. Megyek, kulcsra zárom az ajtót – loholt az ajtóhoz. – Nesze, hoztam neked egy konyhakést.

– Én is kérek – nyújtotta ki a kezét a hét éves Petike.

– Meg én is – csipogta lenhajú kishúga.

– Bátor gyerekek. Rám ütöttek – feszítette ki a mellét Olivér. – Majd később ti is kaptok, addig is maradjatok csendben, megegyeztünk?

– Bolond vagy? – meredt a késre Barbara. – Két késsel akarod felvenni a harcot négy gengszterrel? Nem tágítanak, jaj, nem tágítanak. Már neki is mentek autójukkal a kapunak. Szűzanyám, ezek sem tréfálnak. Próbáld meg felhívni a rendőrséget!

Hirtelen három lövés dördült el a kapunál.

– A kutyáknak is annyi – vetett keresztet. – Ó, bárcsak beengedtük volna azt a csotrogányt.

– Halló! Halló, kapitányság! Süket, lemerült az aksija.

– Az enyémnek is – bosszankodott az asszonyka. – Ez volt az utolsó reményem – roskadt a székre tehetetlenül. – Hát jöjjön, aminek jönnie kell.

Jött is az. Legelől egy szemöldök nélküli, irhabundás férfi, utána három fiatalabb álarcos bűnöző.

– Jó estét kívánok. Köszönjük a meleg fogadtatást – dobta Olivér elé a szemöldök nélküli férfi a maga után vonszolt kutya tetemét.

Báró volt, Olivér legkedvencebb kutyája.

– Te, gyilkos! – rohant rá felemelt késsel a könyvelő, használni azonban nem használhatta, mert a szemöldök nélküli egy villámgyors ütéssel padlóra küldte Olivért.

– Apuka! – sikoltoztak a gyerekek.

– Pancser – biggyesztette le ajkát a szemöldök nélküli ember. – Pénzt, ékszereket, mobiltelefont az asztalra! – parancsolt a családra.

Olivér és Barbara némán engedelmeskedett.

– Ennyi? Motozzátok meg őket! Így már rendben vagyunk. Kössétek össze a lábukat, és kezüket! A gyerekeket hagyjátok! És most rámoljatok ki minden ehető-ihatót, és vigyétek a terepjáróba! Idő: harminc perc. Asszonyom, volna szíves kalauzolni az urakat, én addig örködök, és csevegek a férjével.

– Mondja, nem szégyellik magukat? – tapogatta állát Olivér. – Nem elég, hogy annyi ember éhezik a világon, maguk még rá is tesznek egy lapáttal?

– Mért, az jobb maguknak, ha mi is koplalunk, vagy álljunk be mi is a kéregetők sorába? – ugrott elő egy ránc a szemöldök nélküli férfi homlokán. – Induljatok! – reccsentett az embereire. – Mindjárt letelik a félóra.

– Miféle kéregetők, nem értem.

– Cigányok, afgánok, ukránok. Hej, de más lenne itt az élet, ha nem kéne ennyi száját etetni.

– Maga nagyon kegyetlen – nézett szembe vele Olivér. – Remélem, a feleségemet nem bántja.

– Ne aggódjon, nem a zsánerem. Persze az embereimért nem kezeskedem, b. neje meg, ugye, elég szemrevaló asszonyka.

– Barbi! – ugrott talpra a férfi, de miután kezét-lábát megkötözték, nem igen jutott egy méternél messzebbre.

– Hova, hova, gazduram?

– Ha hozzányúltatok a nejemhez...

– Akkor mi van? Szétrúgod a kobakom?

– Befejeztük – jelentették be a betörők. – Akár indulhatunk is.

A vezér tétován bámult ki az ablakon.

– Maradunk. Túl nagy a vihar, meg kell várni, amíg egy kicsit lecsitul – sétált vissza az asztalhoz.

– A kurva életbe, akkor mért sietettél úgy? – háborgott egy reszelős hangú, lapátfülű cim-bora.

– Tessék?

– Semmi, semmi, maradjunk, ha te is így látod.

– Uram, megengedi, hogy önöknél töltsük az éjszakát?

– Nem, és nagyon örülnék, ha elhagyná a házamat – fészkelődött a könyvelő váltig azon tűnődve hozzányúlt-e valaki a feleségéhez, vagy sem.

– Na, tessék, és még engem nevez kegyetlennek. Tudja, mi történne, ha nekivágnék a pusztának? Alig mennénk pár métert, elakadnánk a hóban, és azonnal körülvennének a farkasok.

– Apuka, enged meg, hogy itt aludjanak – rettent meg Péterke.

– Ne aludjanak, elvitték a barikát, hallottam, ahogy bégetett – picsogott a kishúga.

– Egy-egy. Asszonyom, ön határoz.

– Mi ez a marhaság – mordult fel a reszelős hangú. – Majd éppen ő fogja nekünk megengedni, hogy menjünk vagy maradjunk.

Az asszony vállat vont. Jobb, ha nem ingerli ezeket az agresszív, mindenre képes bűnözőket.

– Felőlem maradhatnak, föltéve, hogy holnap reggel rögtön elmennek, és cserében – tette hozzá merészen – visszaadják a barikát, plusz két mobiltelefont.

– Főnök, ez a tyúk hülyének néz bennünket – pislogott a kajla fülű.

– Ejnye, ejnye, barátom, hogy beszélsz te egy lédivel. Kérem, nézze el neki, sajnos nincs modora. Vacsoráztak már?

– Nem vacsoráztunk.

– Mi sem, és ugyancsak éhesek vagyunk. Megkínálna minket is? De fizethetünk is érte, ha óhajtja.

– Mit készítek?

– Báránybordát vörösborral – villant meg a bandavezér szeme. – Megfelel? – kérdezte a többitől.

A háziasszony szíve nagyot dobbant.

- Bárány az nincs, válasszon, kérem, más ételt!
- Itt nincs, de van odakünn. Fakutya, hozd be nekünk azt a barit a kocsiból!
- Ne, nem engedem! Dollyt nem adom! – kapaszkodott belé a leánya.
- Petra, Petike, menjetek át a másik szobába!
- A lapátfülű térült-fordult, és már hozta is a leölt, vértől csöpögő báránykát.
- Kösz, öcsi, a többi az ön dolga, tisztelt asszonyom, de siessen ám, mert mindjárt kilyukad a hasam az éhségtől. Ha tudná, mióta vágyom egy ilyen puha húsú, friss bárányra?
- Maga nem normális.
- És maga? Egyáltalán létezik még épeszű ember ebben a feje tetejére fordított világban?
- Talán nem, de attól még megmaradhat valaki *embernek*. Azt mondjuk, megértem, hogy a szükség, az élelmiszerhiány rablásra kényszeríti, de miért gyűlöl úgy mindenkit?
- Micsoda éleslátás! Nem pszichológus maga véletlenül?
- Nem, de nem is kell, elég a szemébe néznom ahhoz, hogy lássam, kihez van szerencsém. Jut eszembe, vannak magának gyerekei?
- A szemöldök nélküli arca megkeményedett.
- Semmi köze hozzá! Maga foglalkozzon csak a vacsorával.
- Így, megkötözve? Köszönöm. A férjemet nem engedik szabadon? Vagy talán félnek tőle? – gúnyolódott Barbara.
- Ettől a söröshasútól? – kuncogott a tetovált homlokú.
- Elengedték. Kilencre elkészült a vacsora. Ehhez azonban le kellett venniük a maszkokat.
- Levegyük? – bizonytalankodott a kontyos frizurájú.
- Miért, te tudsz maszkkal is enni? – fintorgott a vezér. – Ők – mutatott a Kajtár családra – természetesen külön, a másik szobában burkolnak, mi meg itt, az ebédlőben. Csak nem adjuk fel az inkognitónkat egy vacsora kedvéért.
- Nem, azt nem – helyeselt a tetovált homlokú, de hogy az pontosan mit jelent, még csak nem is pedzette.
- Palóclevessel kezdték, utána következett a bárányborda jó fokhagymásan, ahogy a vezér kommandálta. Egy darabig némán marcangolták a húst jó erős vörösborral leöntve, ami aztán egy-kettőre megoldotta a nyelvüket.
- Beszélgettek erről, cseverészték arról, csupán az aktuális témákat kerülgették, mint macska a forró kását.
- Kóser kaja, rég nem ettem ilyen finomat – böfögött a tetovált homlokú. – Egy kis süti és kávé azért elkelne volna még melléje.
- Szegény ukránok, vajon ők most mit esznek? – érzékenyült el a kontyos fejű.
- Hupsz, ez a kérdés most beugrott!
- Ugyan, kit érdekelnek az ukránok, amikor magát, az ukrán elnököt sem érdekli – köpött egyet a lapátfülű.
- Van benne valami, hiszen ambíciói érdekében egy egész népet feláldoz. Szavamra, nem értem, hogy tud egy ilyen ember még aludni.
- Szerencsére itt vagyunk mi, magyarok. Bár nálunk sem fonják kolbászból a kerítést, gondoskodunk mi róluk. Adunk nekik lakást, kosztot, munkát, már ha elfogadják. Na, ja, minek melózzanak, ha anélkül is megélnek? Mint a bevándorlók általában, egy és ugyanaz a szitu.
- Azért nem egészen. Akárhogy is csűrjük-csavarjuk, ott mégiscsak háború van, naponta bombázzák a boltokat, házakat, nincs munka, nincs kereset. Borzalmas, de nem szeretnék lenni a helyükben! Aztán ott van Afganisztán, Afrika, akiket szintén illik segíteni.
- De miből, a Krisztusát ennek a kormánynak, miből és meddig? – sipáskolt a reszelős hangú. – Legalább gabonát kapnánk cserében. És kapunk? Frászkarikát! Sem tőlük, sem az oroszoktól. Manapság hamarabb juthatsz pisztolyhoz, mint egy friss, ropogós veknihez. És a Covid újabb hullámáról még nem is beszéltem.

- Jaj, még egy Covid-hullám? – sápadozott a tetovált homlokú.
- Stop, álljon meg a menet! – szakította félbe a vezér az egyre hevesebbé váló diskurzust.
- Nem ismerek rátok, komolyan. Hát már ti is politizáltok?
- Mi? – néztek össze a cimborák, és csak most vették észre, milyen igaza van a főnöknek.
- Ők bizony csakugyan politizáltak, jóllehet azelőtt úgy őrizkedtek tőle, mint ördög a tömjénfüsttől. De hát a világ változik, és vele együtt ők is változnak.
- Én észre sem vettem – vallotta be őszintén a kontyos hajú. – Baj?
- Nekem nyolc, ha nincs más témátok, csak a fejetek maradjon tiszta, ezért ez volt az utolsó kortyotok – vette ki a vezér a kontyos kezéből a poharat. – Ne felejtsetek, ez a ház itt ellenséges terület, amiből óriási zűr lehet, ha elisszátok az eszetek.
- Oké, te vagy a főnök. Milyen süket csend van itt. Legalább valami zenét hallgathatnánk. Kapcsold be a tévét, Fakutya!
- Miért én? – méltatlankodott a tetovált homlokú. – Miért kell mindent nekem csinálni?
- Kérlek, bocsí, hogy zavartam – kapcsolta be a távirányítót a kontyos frizurájú, persze hiába, a tévé ezúttal sem működött. – Nini, egy lemezjátszó! – fedezett fel ekkor egy régi lemezjátszót, amint elszontyolodva fürkészett körül a szobában. – Mikor elindul a vonat, Cigánylány, Csavard fel a szőnyeget, Gyöngyhajú lány – betűzgette hangosan.
- Csupa ócskaság – ásított a reszelős hangú. – Kít érdekelnek már ezek az ókori leletek.
- Engem – lágyult el a kontyos tekintete. – Kiváltképp ez – tett fel egy lemezt meghatódva.

*Arrivederci, Hans,
ez volt a legszebb tánc.
Még egyszer csókold a szám,
és gondold majd rám,
ha reggel vonatra szállsz.*

A szemöldök nélküli vezér elmerengett. Tetszhetett neki is a dal, ha nem is igen mutatta. Egy darabig elmerülve hallgatta, majd gondolt egyet, és áthívta a ház úrnőjét.

- Felkérhetem egy táncra, asszonyom?
- Frankó, ez a beszéd! – vihogott a tetovált homlokú. – Arrivederci, Hans, / ez volt a legszebb tánc – kapcsolódott az éneklésbe.
- Nem – bukkant fel Oivér mögöttük.
- Nem magát kérdeztem.
- De én vagyok a férje.
- Bruhaha – robbant ki a lapátfülűből a nevetés –, köhög a bolha.
- És ha szépen megkérem?
- Akkor sem, betörőkkal, gyilkosokkal nem szoktam táncolni – szólta el magát a ház úrnője.

Veszélyes kijelentés volt, meg is bánta rögtön. Ez a szadista most mindjárt Dolly után küldi a mennyországba.

- Gyilkosokkal? Nem túloz maga egy kicsit, kedves Barbara? Azt elismerem, hogy egy-két dolgot megfújtam, de ölni azt nem szoktam. Ja, értem már! Csak nem Dollyra tetszik célozni?
- És ha igen?
- De asszonyom, az csak egy bárány volt.
- Az, a lányom legkedvencebb barija – mondta csendesen.
- Sajnálom, de hát enni akkor is kell, és hát előbb-utóbb a kedvencünket is megesszük – fogta át a férfi Barbara derekát, és el kezdett az asszonnyal táncolni.

Egész jól táncol, és ha jobban megnézi, kíváncsi is az anyuci. Izmos testű, kerek mellű, plusz intelligens, amitől valahogy még vadítóbb, az angyalát – állapította meg magában. Már kezdte sajnálni, hogy nem elsőként harapott ebbe a gyümölcsbe – húzta közelebb a nő testét.

– Mit csinál? Engedjen el, kérem! Nézz a férjem, moderálja magát, könyörgöm!

– Le akarok feküdni magával.

– Én férjes asszony vagyok, mit képzelsz?

– De a többiekkel mégis lefeküdt.

– Kikkel feküdtél le? – kérdezett rá Olivér, aki végig ott sündörgött a közelben, és feszült figyelemmel leste minden szavukat.

– Senkivel.

– Ne hazudj!

– Nem hazudok, vagyis... Igen, lefeküdtem, mert kényszerítettek rá.

– Te meg hagyta, tán még élvezted is – torzította el arcát a gyűlölet. – Bocsáss meg, elvesztettem az eszemet. – Ki kényszerített rá? Ez a kontyos?

– Én nem – tiltakozott a kontyos riadtan. – Mondtam is a fiúknak, érzük be a szajréval, és hagyjuk békén a nagyságát.

– Így volt?

Barbara kedvetlenül bólintott. Nyugtalanította férje agresszivitása. Amúgy csendes, jámbor emberke, de ha bekarmol, mindig felforrt az agyvize. Most is így történt, hiába intette, hagyja ki a bort kivételesen a menüből.

– Szóval őt kihúzzhatjuk a listáról. A vezért? Nem, ő végig velem volt – cáfolta meg máris önmagát.

– Hé, pufikám, kinek képzelsz te magadat, bírónak, ügyésznek? – ripakodott rá a reszelős hangú. – Aki volt, volt, váljék egészségére.

– A kurva anyádat...

– Nekem mondtad? – rezzent össze a keménykötésű bűnöző, párszor körbejárta, s már éppen állon akarta vágni, amikor a könyvelő ráugrott.

– Hihí, hehehe! – heherészett a tetovált homlokú. – Hajrá, magyarok!

A betörő és Olivér pár percig egymáson henteregetve birkóztak, végül Olivérnek eszébe jutott a bicskája.

– Ez Dolliért és Báróért! – szúrt a férfi felé, hanem a reszelős hangú fűgén elhajlott előle.

Ekkor tompa, állati morgással kevert hangokat hallottak. A vezér rosszat sejtve sprintelt az ajtóhoz, és kilesett az udvarra.

– Te jóisten!

– Mi az, mi történt? – csatlakozott hozzá a kontyos és tetovált homlokú.

– Lőttek az élelemnek! Ezek a bestiák mindent bezabáltak – mutatott a vezér két hatalmas termetű medvére, akik megérezvén a hús szagát addig karmolászta az ajtókat, amíg hozzá nem jutottak az áhított élelemhez.

– Átkozott bestiák! – ütött egyet a levegőbe a tetovált homlokú. – Vajon maradt még belőle valami, mert ha nem...

– Nyugi, majd megnézzük, ha elmentek. Figyelitek, már pucolnak is.

– Van isten. Kösz, uram, nagyon köszönöm – rogyott térdre az ösztövé, nevető arcú betörő.

– Akkor megnézzük? – kérdezte a kontyos hajú.

– Várjunk még egy keveset.

Vártak, és hallgattak.

– Mehetünk – törte meg a vezér a csendet úgy öt perc múlva. – Nézzünk körül egy kicsit odakinn!

– Oké, csak... izé... a farkasok – gondolta meg magát a kontyos fejű. – Hátha farkasok is vannak a közelben, meg aztán nem is olyan biztos, hogy maradt még valami élelem.

– Fakutya?

– Már megint én? Küldjük ki a gazdát, és el van vacsorázva.

– Remek ötlet – derült fel a szemöldök nélküli arca. – Uram, volna szíves kifáradni!

– Segítség, gyilkos! – kiáltott rá újra Barbara. – Ne menj ki, Oli, veszélyes!

Olivér az ajtóhoz támoalgott. Arca feldagadt, orra, szeme vérzett. Szó se róla alaposan elbánt vele a reszelős hangú. A kontyos szíve összeszorult, és suttyomban egy pisztolyt dugott a zsebébe, hadd tudjon védekezni, ha netalán mégis rátámad egy vadállat. A betörők izgatottan toporogtak az ajtóban. Eltelt egy perc, kettő, utána a többi anélkül, hogy egyetlen farkas vagy Olivér felbukkant volna a dzsipp körül.

– Fura, hova a francba tűnt ez a mitugrász? – vesztette el türelmét végül a bandavezér, felrántotta az ajtót, és kibámult a viharba.

– Engem keres? – lépett elő Olivér a sötétből, és lőtt, utána még háromszor.

A szélvihar elállt, már csak a hó pilinkélt lassan, de kitartóan, mintha be akarná temetni az egész világot.

SZUVENÍR

A Money, Money, Money volt a kedvenc ivója. Ide szokott járni vasárnaponként. De két felesnél sosem ivott sem többet, sem egyebet. Ez volt a mértéke, be is tartotta pontosan. Csak mióta megnyerte a hatos lottó főnyereményét, közel százmillió forintot, tért be a lokálba gyakrabban, hogy világgá kürtölje, mekkora szerencse érte a hetekben.

– Meg ne próbálja, ha kedves a pénze és az élete – intették jóindulatúan már a lottózóban.
– Attól kezdve, ahogy ezt megtudják, ahány koldus és tolvaj van ebben a városban, az mind magára fog vadászni. Sok rokona van?

– Egy sincs. Magányosan motorozok.

– Még szerencse. Minden jót, és vigyázzon magára!

Megfogadta a tanácsot és hallgatott, mint a sír végig azon rágódva, mégis mit csináljon a pénzével.

– Te, mit csinálnál, ha nyernél százmillió forintot? – puhatolódzott az irodában egy kikent-kifent kollegánál.

– Mennyit?

– Száz millát.

– Na, nézzük! – csettintett a hetyke bajszú fiatalember. – Elsősorban a ruhatáramat bővíteném. Vennék egy fekete nercbundát, két Wrangler farmert, cipőt, aztán mit is? Egy Pierre Lannier karórát, egy Dell XPS 13 laptopot...

– És maga? – kérdezte ki utoljára Ince pincért a Money, money, money-ból.

– Én? Hát, istenem, miről álmodhat egy főpincér?

– Miről?

– Hogy ne kelljen mindjárt ugorni, ha valaki bekukkant az ivóba, utána hajlongani, bókolni minden repedtsarkú kurvának, részegnek.

– Egyszóval?

– Egyszóval vásárolnék én is egy mulatót. Azontúl nekem hajbókolnak majd a főurak, és bárkit kirúghatok a báromból, ha nem tetszik a pofája.

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel ostromolta Piti úr az ismerőseit, barátait, úgyhogy válogathatott a jobbnál jobb tanácsokban, ötletekben, melyek közül legvégül egyet sem akcep-

tált. Ruhák, bútorok, műszaki cikkek, saját bolt... Semmi sem érdekelt, sőt, még egy mutatósabb kégli sem, beérte azzal, amit az önkormányzat utalt ki valamikor számára. Hála a gyermekotthon ajánlásának, tudniillik árvaházi gyerek volt a derék irodai asszisztens, s mint ilyen, szüleit sosem látta, ismerte. Csak úgy becsempészték az otthonba, azzal sorsára hagyták, és utánuk a vízőzön. Még csak keresztlevelet sem csatoltak a pólyához, ezért aztán a gyermekotthon adott neki nevet is. Így lett belőle Piti Tihamér.

Eltelt két hónap, és Tihamér még mindig nem tudta, mire költse a nyereleményt. Haszonatlan dolgokra, emberekre sajnálta, különleges dolgokra meg tényleg nem vágyott. Esetleg egy feleség... Az bizony jól jönne, csak hát pénzen nem lehet szeretetet vásárolni. Lám, a volt neje szerelmét sem tudta megvenni, bármennyit is költött rá, azt ő végig kevesellte.

– Skót vagy, Tihi, ez a te nagy bajod – lamentált a menyecske; addig-addig, amíg be nem adta a válópert egy gálásabb úriember kedvéért.

Tihit, mi tagadás, úgy földhöz vágta a válóper, hogy utána hetekig nem tért magához. Érdekes módon még a szülei könyörtelensége sem törte meg annyira, mint ez a váratlan fordulat. Kétségtelenül fájt neki, de elítélni nem tudta, hiszen ki tudja, mi *kényszeríthette* őket arra, hogy megszabaduljanak tőle a szülei. Meg aztán elsülhetett volna ez rosszabbul is, például elteszik láb alól, mi több, meg sem hagyják születni. Szokványos eset, tele van velük a média, tehát még örülhet, hogy ő ilyen simán megúsza. Csupán azt nem bírta még sokáig megemésztetni, amit Manci művelt vele, jöllehet mindent megtett azért, hogy boldoggá tegye gyönyörű szép asszonyát. No, mindegy, elmúlt, mert idővel minden elmúlik, és a borúra eddig még mindig derű következett. Piti úr esetében például egy lottónyeremény formájában. Igaz, becsuszsant ezzel némi gondcska is, de ki ne örülne olyan gondnak, hogy mit kezdjen a pénzével. Most már nyugodtan megnősülhet akár másodszor is. Valójában ezért járt olyan gyakran a Money, money, money-ba. Azelőtt az ital és a reneszánszát élő Abba-sláger, most a lányok miatt moneyzott leginkább. Tény, ami tény, hogy ebben nem szenvedtek hiányt az Abba-rjongók, hiszen egyik csaj szebb volt a másiknál. Csakhogy Piti úr megtanulta a leckét, és a szépségnél ezúttal sokkal többre, jobbra vágyott. Hogy pontosan mire, nem tudta, csak érezte, hogy valami nagyon hiányzik az életéből.

Augusztus, vasárnap. Piti úr unatkozva kapcsolta be a tévét, de le is kattintotta csakhamar. Már nagyon ingerelte, hogy hétről hétre nem lát mást, mint hőségtől fulladozó embereket, rakétákkal szétlőtt ukrainai városokat, nem szólva a kerítéseket ostromló migránsokról, túlsúfolt kórházakról stb. Jó, jó, sajnálta őket, és örült, hogy ők még csak a koronavírus hatodik hullámaival bajlódhatnak. De akkor is: van az életnek naposabb oldala is – hitte és vallotta. Pedig gyermekkorában hányan megalázták, bántották, Mancika átverte, és anyja, apja sem bukkant fel egyetlen egyszer sem, ahogy titokban remélte, illetve reméli, mert, ugye, mindig a remény hal meg utoljára.

– Mama mia, hogy te milyen naiv vagy! – ámuldozott egyik régi gyermekotthoni barátja, aki ugyanebben a cipőben járt, csak ő már semmiben sem hitt, reménykedett. – Hát nem látod, mivé degenerálódott az emberiség, és csak az jut levegőhöz, aki a másiknál is erősebb, gonoszabb? A földrengések, aszály, járványok csupán hab a tortán, elhiszed?

– Nem.

– Gondoltam. Úgy látszik, te még mindig nem tanultál eleget, öcsikém.

Piti úr nem tiltakozott, ráhagyta. Különben sem szeretett vitatkozni, ágálni. A világ olyan, amilyen, minek róla külön filózni, főleg, hogy úgysem változtathatja meg. Tény, hogy vannak benne képletesen szólva ördögök, de ugyanannyi angyal is, még ha sokan csak a sátánra esküsznek.

Hat óra. Ma még beugrik a Money-ba, ugyanis holnaptól a járvány miatt megint csak maszkba kell bújniuk. Pedig már azt hitte, örökre kiszuperálhatják ezt a divatot. Hát nem szuperálták, az az átkozott vírus továbbra is él, mutálódik, pillanatnyilag főleg omikronvariánsként.

– A szokásosat – rendelte meg minden heti konyakját a lokálban.

Money, money, money! – fújta a banda lelkesen, aztán a Mamma miát, Chiquititat, Honey, Honey-t, Waterloo-t és az összes többi nagy slágert. Milyen kár, hogy nemsokára ennek is vége, mert holnaptól korlátozzák az áramfogyasztást is, vele a gázt, benzint, vizet, aztán ismét bezárják a szórakozóhelyeket, mert közben az ördög, vagyis Covid sem alszik. Egyelőre azonban még a pénz, money a mindenható úristen. Bocs! – vetett keresztet a szürke szemű, Paul Newman-típusú férfi. Van pénzed, fűtyölhetsz a világ ezer bajára, és neki éppen van – töltötte el Tihamért valami, eddig sosem tapasztalt nyugalom. Lám-lám, amiért még szinte semmit sem költött el a százmillió forintból, azért mégis hasznát vette azzal, hogy többé nem sokkolta a jövője.

– Furcsa, hogy csinálod? – firtatták többen is, de ő csak rejtélyesen mosolygott, és továbbra sem kotyogta ki senkinek, mennyi pénze lapul a bankjában.

– Szabad ez a hely?

Agyonsminkelt, idősebb nő állt a férfi előtt.

– Tessék, parancsoljon!

Ez meg mit lötyög itt? Csak nem képzeled, hogy ennyi pazar pillangó közül pont vele fog heteygni.

Dolgozom éjjel-nappal, hogy fizetni tudjam a számlákat.

Hát nem szomorú?

És még mindig nincs rá remény, hogy egy fillér is maradjon nekem.

Ez túl rossz.

Álmaimban már elterveztem,

Szerzek magamnak egy jó módú férfit,

Egyáltalán nem dolgoznék, bolondoznék és szórakoznék.

– Fülbemászóak ezek a dallamok – kezdte a nő az ismerkedést. – De őszintén szólva már a könnyökömön jönnek ki.

– Akkor mit keresel a Money-ban? – kíváncszott ki a kérdés Tihiből, de lenyelte, hátha ezzel elveszi a nő kedvét a további purparlétól.

Egyébként, ami azt illeti, ő sem igen rajong már az Abbáért, beleszámítva magát a lokált is. Olykor egyenesen azon kapta magát, hogy unatkozik. Pedig játszott az együttes más dalokat is, és a hölgykínálat sem lett szegényebb. Ott van mindjárt Agnetha, alias Ági, az énekesnő. Eddig még egyszer sem sikerült levennie a lábáról. Nem meglepő, ez a csaj már a tehetség révén sem nem volt akárki, ezért aztán sokszor még pénzért sem bújt ágyba bárkivel. Bár ki tudja? Minden a tét nagyságától függ. Bizonyos összegért már a pápa is megvásárolható, esküdöznek az okosak. Próbáljon még egyszer bevágódni Aginál? Hiszen száz millával a zsebében most már ő sem akárki – dobant meg Piti úr szíve hirtelen. Pár percig szinte hipnotizáltan meredt a csajszi, és... nem mozdult. Majd, majd legközelebb. Előbb még beugrik egykori otthonába, és megdobja őket százezer forinttal. Nem mintha megérdemelnék, ajaj, de még mennyire, hogy nem érdemlik meg, egyszerűen csak úgy, illemből, úgyhogy elég lesz nekik ötven, á, az sok, két húszes is – alkudozott saját magával. Hát ezt meg mi lelta? – figyelt fel a vörös hajú hölgyeményre. Nézd csak, sír az öreglány.

– Jól van?

– Igen, miért? Ja, a légkondi! – törölte meg szemét a nő és elpirult. – Tudja, nem bírom a huzatot.

– Megkínálhatom egy itallal? – csúszott ki Piti úrból önkéntelenül.

Meg is bánta tüstént: ilyen ínséges időkben játssza ő itt a gavallért? Legalább fiatal és szép lenne a szerencsétlen.

– Már megint itt vagy? – ripakodott rá az elősiető felszolgáló.

– Hagyja, a vendégem. Hozzon neki egy... Mit inna?

– Brandyt.

– Nekem meg még egy konyakot – búcsúzott el Tihamér a Money, Money, Money-tól, ugyanis elhatározta, miszerint holnaptól messze elkerüli ezt a bárt, és olyan klubfélét keres magának, ahol nem csak isznak, csörögnek és zenét hallgatnak az emberek – bizalmaskodott kortyolgatás közben.

– Hanem mit?

– Hát éppen ez az: halvány lila gőzöm sincs, miután magam sem tudom, mi a frászt akarok. De majd csak kialakul valami.

– Köszí a brandyt és a pártfogást – hálálkodott kissé rekedt hangon az egykori bártünder.

– Szívesen. Szóval nem bírja a légkondit – hessegette el gondolatait Piti úr.

– Nem.

– És még mit nem bír?

– Soroljam?

– Inkább ne. Hány éves?

Ez durva, udvariatlan kérdés volt, de már megszokta, hogy kell az ilyen nőcskével csevegni, főleg, ha az már régen elmúlt húsz éves.

– Negyven – rándult meg a nő ajka.

– Ilyen fiatal! – csipkelődött vele Tihamér. – Gratulálok! Én harmincötnek saccoltam.

Na, azért ezt is kihagyhatta volna – pirított gyorsan magára. Így akar ő megvigasztalni valakit? Fura, milyenek is az emberek: sokszor azt bántják, akit igazából sajnálnak.

– Tessék, ez a magáé! – nyomott a kezébe kárpótlásként két ezer forintot.

– Köszönöm. Mehetünk – savanyodott el a vörös hajú exbár- és sarkesillag.

Kicsit többet várt a klienstől. Nem szégyelli kiszúrni a szemét két rúgóval. Kliens? Hol vannak már azok a szép idők, amikor mellei közé dugdosták rongyaikat a férfiak.

– Hova?

– Hozzám vagy magához?

– Nézze, kedves... – köhintett Piti úr. – Megkérdezhetem, hogy hívják?

– Icnak.

– Örvendek, Tihi. Ezt a pénzt csak úgy adtam magának. Érti, csak úgy, nem kell adjon érte semmit cserében. Viszontlátásra!

A nő nem mozdult. Hova menjen ebben a hőségben? Itt minimum hűvös van, és egyelőre megtűrik, még ha nem is kell senkinek – szökkent ki a könny ismét a szeméből. A férfi elérzékenyült. Ugyanígy picsogott egykor maga is, amikor a nevelők megfenyítették az otthonban, valahányszor nemet mert valakinek mondani.

– Elnézést, már megint ez a huzat!

– Nem éhes? Ebédelt maga egyáltalán?

A nő némán többször gyorsan bólintott, aztán megállt és megrázta a fejét.

– Mit enne?

– Savanyú káposztalevest babfőzelékkel – nyalta meg az ajkait.

– Káposztalevest? Ám legyen, maga tudja.

Milyen sovány és szomorú a tekintete – szánta meg egyre jobban Piti úr.

– Hol lakik vagy hajléktalan?

– És ha az lennék?

– Semmi, semmi, csak kérdeztem.

– A Göncz Árpád utcában.

Piti úrban felvillant egy éca: mi volna, ha magához venné az anyucit. Jujj, már megint mi kavarog a fejében! – szisszent fel, mint akit darázs csípett meg. Eszébe jutottak a szülei, akikre évekig várt hasztalan, Mancikára dettó, mindenki cefetül bepalizta. Százat tesz egy ellen, hogy Icuka is átverné. Ez először. Másodszor: tulajdonképp mit akar az öreglánytól, hogyha nem is akarja megdugni?

– Akkor menjünk! – ajánlotta, amint a nő végzett az „estebéddel”, bár szinte elájult, amikor meglátta a pincér számláját. – Harmincezer forint? Ez lehetetlen, hiszen a hölgy alig fogyasztott valamit. Megmutatná a számlát nekem is?

Ismerte az óbert, nagyon jópofa, csak az árakat szokta néha *elírni*.

– Köszönöm, rendben, megfeledeztem erről a nyavalyás inflációról meg a szomszédban dúló orosz-ukrán háborúról – mentegetődzött zavartan, és az ő kezébe is nyomott ötszáz forintot.

Búcsúzásként, ha már ilyen gavallér. Ettől függetlenül elhatározta, hogy százmillió ideoda utoljára volt ilyen úriember, méghozzá épp a háború miatt, mert a neheze, az igazi feketeleves még hátra van: járvány, aszály, energiaválság, éhínség. Már belekóstoltak ugyan ebbe-abba, ám lesz ennek még folytatása.

– Jön? – kérdezte Icutól.

– A Göncz Árpád utcába?

Azt a hétszázát: megfeledezett a pénzromlásról, magyarán bár van száz millája, az csak hamar annyit ér, mint naptáron a légy piszok.

– Aranyba kell fektetni – javasolták többen is. – Ez az egyetlen stabil érték manapság.

Hm, lehet benne valami, be is ugrik holnap, holnapután valamelyik ékszerboltba tájékozódni, aztán meglátja.

– Bocsánat, mit mondott?

– Látni akarja a lakásom?

– Miért akarnám? Jöjjön hozzám, ugyanis épp azon spekuláltam, hogy felveszem házvezetőnőnek. Persze, ha maga is akarja – rukkolt ki az ötlettel. – Ne féljen, van pénzem, különben sem szoktam senkit sem becsapni.

Százmillió. Még mindig alig hitte el, hogy ennyi pénzt sikerült nyernie. Azt még kevésbé, hogy nem tudja, mit kezdjen ekkora summával. Bezzeg egy percig sem főne a feje, ha visszafogadták volna a szülei, lenne egy felesége, vagy hálával tartózna a gyerekothonnak, mely a „gondoskodás” viszonzásaként annyira és annyiszor megalázta, hogy szinte a szülei után lógott Németországba. Tudniillik gyerekfejjel azt sejtette, de mások szerint is, oda vándorolhattak a szülei.

– Te nem vagy normális – nevette ki a nála idősebb, azonkívül sokkal realisabban is gondolkozó társa az otthonból. – Hogy kereshetnéd meg őket, még ha ott is élnének, amikor azt sem tudod, hogy hívják az apádat? Az meg még értetlenebb számomra, miért ragaszkodsz még mindig hozzájuk.

– Sütni-főzni tud?

– Hogyne.

– Jól, vagy épphogy konyít hozzá?

– Nem konyítok, értek, képzett szakácsnő vagyok én, kérem szépen – vágta rá a strasszokkal dekorált öreg hölgy.

– Szóval? Megegyeztünk?

– Mit kellene a főzés mellett még csinálni?

– Bevásárolni, takarítani, varrni, mosni, vasalni – sorolta a férfi, aki valóban igényelte ezt a fajta gondoskodást.

Mellesleg meg is kapta mindeddig. Előbb a gyerekothontól, majd Mancitól, majd The End, magad, uram, ha szolgád nincs. Az ebéddel nem volt gond, megoldotta a vállalatnál, hanem a reggelit, vacsorát, takarítást stb. már bajosan, ilyenformán mégiscsak van mire költse a nyereséget. Legalábbis egy részét, és ebben az esetben is csak pár hónapig, ugyanis 400 000 forintot biztos elkér a kis kurvi havonta, az pedig hosszú távon már sok, nagyon-nagyon sok. Ajjaj, vissza az egész! A dolog azért nem olyan egyszerű, mert mi lesz, ha meglopja, vagy megfertőzi, elvégre a koronavírus még mindig itt ólálkodik körülöttük – ébredt fel benne váratlanul a gyanakvás.

– Főzni, bevásárolni, takarítani, varrni, mosni, vasalni? Nem kis munka – fintorgott a nő.
 – Vállalja, és persze mennyiért, mert azért az sem mellékes, ugyebár?
 – Nézzük! Egy szakácsnői fizetés momentán 400 000, házvezetőnői 200 000 Ft, ami pont, illetve minimum 600 000 Ft kereken.

– Tetszik a humora. Fátylat rá!

– Kérem, volt szerencsém – rántotta meg a vállát, és inkább örült, mint elcsüggedt.

Hogy szuper fizu lenne, nem vitás, viszont ezzel a szabadságát is elveszti, holott eddig is kifejezetten emiatt nem melózott sehol sem. Nem bírta a kötöttséget, munkahelyi szabályokat, ráadásul kis pénzért, míg egy kis kurválkodással minden gondját szélnek eresztette. Régebben, dögös bombázó korában. De az már nagyon régen volt. Most hogy megvénült és megcsúfult, még a hajléktalanok sem fordulnak meg utána – felhősödött be lassan megint a homloka. Még szerencse, hogy innen-onnan mégiscsak csurran-cseppen valami: önkormányzati, egyházi segély, alkalmi munka, ilyesmi.

– Azért köszönöm. Maga rendes tag, akarom mondani, úriember, úgyhogy ha mégis meggondolná magát, hívjon fel nyugodtan – nyújtotta át a névjegyét.

– Ejha, telefonja is van?

– Természetesen. Míg ki nem kapcsolják, vele a villanyt, tévét, mindent, merthogy az új, megemelt tarifákat nem fogja tudni fizetni, az már most borítékolható – tette hozzá magában.

Tehát nem egy kóbor cica – nyugodott meg Piti úr. Az ilyeneket már könnyebb szemmel tartani, és ha elkövetnek valamit, rögtön elő is állíthatók. Másrészt mit is lophatna el ez a liba ötőle? A tévéjét, mert az a legértékesebb a lakásán, vagyis még azt sem, hiszen az is olyan gagyi, hogy még az ócskapiacon sem tudná elsózni. A pénze pedig, nos, az tuti helyen van, ahhoz nem férhet rajta kívül az atyaisten sem.

– Covid-igazolványa van?

– Parancsoljon!

– Négy Pfizer. Gratulálok. 400 000 Ft kosztal és lakással.

– Nem, nem, köszönöm a bizalmat, de én már csak a 600 000-nél maradok. Per pillanat, de ha sokat vacillál, ebből akár 7-800 000 is lehet ma holnap.

– Elképzelhető, csupán azzal nem számol, hány éves. Egy fiatalnál nyilván nincs jelentősége, de magánál... Gondolkozzék el ezen is, jóasszony!

– 500 000 Ft.

– Kegyed nagyon szimpatikus nekem, de mit csináljak, ha ennyit nem tudok magának fizetni – füllentette.

De a szimpatikus igaz volt. Maga sem értette, mi okból, de komolyan vonzotta ez a szomorú szemű, öregedő örömlány.

– Dettó – hazudott az örömlány is, és képzeletében felvillant a Göncz Árpád utcai lakása légkondi, áram és gáz nélkül.

Uramisten, mi lesz itt a télen! Csak nehogy rámenjen a lakása is valahogy. Jaj, ne, csak az utcára ne kerüljön!

– Oké, azzal a feltétellel, hogy csakugyan befogad a házába. Úgy, ahogy említette, emlékszik?

– Hohó, eszerint még sincs lakása?

– Van, de... hosszú. Végül: sosem próbál erőszakoskodni velem, és egyszer sem, érti, egyszer sem kéri számon, hova megyek, kivel járok, mit csinálok.

Ebben maradtak, és Piti úr még aznap este befogadta Harmath Ilonát. Mint élettársat, tekintettel az önkormányzati lakástörvényekre, a valóságban azonban házvezetőnői minőségben.

– Ilyen kicsi a lakása? – csodálkozott az öreglány; ahhoz képest, hogy milyen pénzes pasinak nézte, elég szűken, sőt, szűkösen lakik a fiatalúr.

– Önkormányzati lakás. Nem nagy, de praktikus. Nekem mindenesetre megfelel. Nézze, két ágyam is van. Melyiket választja?

– Mi, hogy... izé... ugyanabban a szobában aludjunk?

– Egy szobában, de külön ágyban, ami, ugye, nem ugyanaz, viszont ha zavarja... Szóval zavarja. Sajnálom, erre nem számítottam, pedig gondolhattam volna, milyenek a nők. De hát mitől fél, egy ujjal sem nyúlok kegyedhez.

Bunkó, dehogyis gondolhattad volna, miután annyit értesz hozzánk, mint tyúk az ábécéhez! – füstölgött a nő magában, és erős kísértést érzett ahhoz, hogy a pasi arcába röhögjön.

– Köszönöm, megnyugtat. Mit óhajt reggelizni holnap, Piti úr.

– Többnyire mindig ugyanazt: egy csésze teát kiflivel, hozzá két tükörtojást, két bécsi virslit, tormát, mustárt és fél deci erős feketekávé.

– Hány órára?

– Pontosan hétre, nyolcra már az irodában kell lennem.

– Oké, felírtam. Ebédre?

– Egyelőre a vállalati menzán ebédelek.

– Vacsorára?

A férfi azt is lediktálta széles mosollyal, amiért nem kell többé ezzel is vesződnie. Vacsora után tévét néztek. Hol azt, ami Ilonát, hol azt, ami Tihit érdekelte. Nem volt baj lefekvéskor sem, amennyiben a nő minden faxni nélkül levetkőzött előtte. Eddig rendben van, de mi lesz, ha a mami hortyogni fog? Nem hortyogott, mint például volt felesége, Mancika. Egy nulla Icu javára, ezenkívül volt még valami lágság, rejtett szomorúság is a házvezetőnőjében, amit azonban, miért, miért nem, igyekezett titkolni.

Az elkövetkezendő napok mindkettőjük tervei szerint alakultak. Tihi végre naponta háromszor és nem is akárhogyan étkezett, a nő rendszeresen mosott rá, s bár utált vasalni, a hivatalnok ágy- és fehérneműit is rendben tartotta.

– Úgy látszik, megnősült – tűnt fel a kollégáknak, milyen rendesen, sőt, divatosan öltözködik újabban Piti úr.

A férfi diszkréten hallgatott. Akárcsak Harmath Ilona, aki csupán annyit árult el magáról, hogy parasztsaládból származik. Később a közeli városba költöztek, és férjhez ment, gyereket szült – kottyantotta ki, ennél többet nem lehetett kihúzni belőle. Pedig a hivatalnok imádkozott a dumcsizni. Többek között ezért is fogadta kéglijébe az exkurvát. Igaz, választhatott volna ehhez férfit is például a Money, money, money-ből, de ő inkább ezt a szomorú szemű asszonyt szemelte ki magának. És eddig be is vált, vagyis minden kötelezettségének eleget tett. Hanem azok közt nem szerepelt a dumcsizás. Délután négyig tett-vett a lakásban, utána illa berek, nádak, erek, kívül tágasabb. Nem is került haza vacsoráig. Hogy hol járt, mit csinált eközben, nem számolt be, Tihi pedig természetesen egyszer sem vonta kérdőre. Egyrészt így állapotok meg, másrészt milyen jogon, hiszen Harmath Ilona sem a felesége, sem az édesanyja.

Szeptember. A hőség továbbra is kitartott, s csupán októberben lélegezhetek fel az emberek. Ez volt ám a hosszú, forró nyár, mi jöhet még ezután: hosszú, fagyos tél? Piti úr már ezt megelőzően kikapcsolta a légkondit. Túl sokat fogyasztott, tulajdonképp eddig is csak Icu miatt vette igénybe, nehogy a házvezetőnője is skótnak aposztrofálja. Ezzel pont, most pedig számoljunk! – veselkedett neki a számolásnak. Kereken egymillió forintot költött mostanig – állapította meg ijedten. A csudába, mire pocskolt ő ennyi pénzt? Tény és való, hogy most már háromszor kajál naponta, néha elkíséri az asszonyt egy nightbárba, megajándékozta ezzel-azzal, de akkor is csak mértékkel, mégis úgy elúszott egy millió, mint a pinty. Vagy nem is úszott el, egyszerűen megfújta? – hasított belé ismét a gyanú. Talán mégiscsak jobb lenne, ha külön lagnának, mert még a nyakláncát is ellopja, tudniillik nemrég vásárolt egy aranykezes nyakláncot 70 000 forintért hallgatván azokra, akik szerint legjobb befektetés az arany

mostanában. Még vett volna egy gyémántgyűrűt is, de meggondolta magát, és mégsem vette meg. Esetleg később, ha már 4 000 forintba kerül egy kg kenyér is.

– Milyen gyönyörű nyaklánc, jól tetted, hogy megvetted, de a helyedben én nem nagyon mutatkoznék vele mások előtt – óvta Harmath Ilona. – Egyszer én is megjártam, egy csávó le-tépte a nyakamról, bizony, fényes nappal, a nyílt utcán. Még szerencse, hogy csak bizsu volt.

Na, igen, igen, de hova rejtsen el egy ekkora értékű nyakéket? Ássa el, mert sem páncél-szekrénye, sem rejtékhelye nincs, az ördögbe! Végül is a padló mellett döntött. Icu távollété-ben felfeszített két deszkát, és oda rejtette a nyakláncot. Látszik valami? Nem látszott, erre megnyugodott. Máskor ide dugja pénze nagyobb részét is, és utána a vízözön.

– Ma későn jövök. Rendkívüli értekezletünk lesz, ami eltarthat akár este hat óráig is – je-lentette be Piti úr egy kora őszi reggelen.

Bár nem tartozott számadással, többnyire minden lépéséről beszámolt. Ehhez szoktatták a gyermekotthonban, ezzel szemben Icuról sosem lehet tudni semmit sem. Bosszankodott is Ti-hi emiatt, de az egyezség, az egyezség, meg sem mukkanhatott. De még ha csak ez lenne, a nő ezenkívül feltűnően tartózkodó és hideg, majdhogynem rideg is. Még jó, hogy kicsúszik belő-le egy köszönöm. Soha egy puszi, ölelés, ami után Piti úr már a nevelőotthonban is annyira sóvárgott.

Helyette mit kapott? Első számú szabály, második számú szabály, ezt szabad, azt nem sza-bad.

– Hahó, megjöttem! – toppant haza négy órakor váratlanul. – Rosszul lett a diri, elmaradt az értekezlet – meredt az ágyra, ahol a nő széttárt lábakkal reszelt egy kamasszal.

– Örvendek.

– Megmagyarázná mit jelent ez? – vont a felelősségre Icut, amint a kölyök kisurrant a la-kásból.

– Megkéne?

– Még szép, hogy megkéne! Ki engedte meg, hogy a lakásomban praktizálj, méghozzá egy gyerekkel? – tegezte le a házvezetőnőjét. – Azt hittem, már felhagytál ezzel a szakmával.

– Magánügy, erre nem válaszolok, és legyen szíves, ne tegezzen, hiszen akár az anyja is lehetnék.

– Oké, nem is érdekel a válasza, de ha még egyszer előfordul, utoljára feküdt az ágyamba. Megértette, *anyuka?* – hangsúlyozta gúnyosan, és hirtelen a szívébe nyilallt valami.

– Igenis, *kisfiam* – hangsúlyozta Icu is.

– Maga gyűlöl engem? – esett le a tantusz Tihinél.

– Én? Magát?

– Engem.

– Hát nem állítom, hogy a zsánerem, bizonyos fokig még meg is értem Piti urat, de attól még nem gyűlölöm.

A férfi hit neki, legalábbis úgy tett, mintha hinne neki, valójában azonban csalódott. Pon-tosan nem tudta meghatározni, miben, ehhez nagy valószínűséggel hozzájárulhatott az el-úszott milliócska is, de lenyelte, sajnálta ezt a valaha szebb napokat látó öreglányt.

Teltek a napok. Az öreglány ügyelt magára, és ha találkozgatott is pasikkal, semmiképpen sem fogadta őket Tihamérnál. Ennek ellenére a céna bizony-bizony másodszor is elszakadt azzal, hogy Harmath Ilona el kezdett mélyebben tekintgetni a poharak fenekére. Vagy már az-előtt is pityizált? Ki tudja, mindenesetre emiatt kezdte félvállról venni a munkáját. Egyszer annyira beszívott, hogy egy hajléktalannak kellett hazatámogatnia a véres arcú, saját okádéká-tól bűzlő szerencsétlent.

– Még ez is! – kiáltott fel Piti úr. – Alkoholista, kurva, öreg, és talán tolvaj is! Nem sok ez, Uram, egyszerre! – rúgott a nőbe, és megint megfájdult a szíve: mintha önmagába rúgott vol-na.

Körülnézett, látta-e valaki. A folyósón senki, erre lecipelte a lépcsőházba a magatehetetlen hölgyeményt.

– Jóccakát, remélem, senki sem hoz vissza.

Később meggondolta magát, és ő maga ment érte. Hát igen, még megfázik a jó asszony – fektette az ágyába, lemosta a vért az arcáról, és kicserélte a lerokkázott blúzá is.

– *Pálincás* jó reggelt! – köszönt rá másnap reggel mogorván.

– Hol, hol vagyok? – fürkészett körül Icu kótyagosan. – Maga az? – ismerte fel Tihamért.

– Nem, a Jóisten.

– Mi, mi történt velem? Úgy érzem magam, mint akit megvertek – tapogatta meg az arcát.

– Tőlem kérdi? Na, idefigyeljen, kedves asszonyom! Jól van, mert ha igen, már szedheti is a cókmojkját.

A nő elhalványult.

– Őszintén?

– Nem, arra maga nem képes, de azért csak mondja, hadd haljam.

– Nagyon rosszul vagyok, talán lázas is – tette tenyerét a homlokára –, fáj a fejem, szédülök.

– Igazán? Fel tud kelni?

– Megpróbálok – kecmergett ki az ágyból, tett néhány lépést és összeesett.

Piti úr a fejét csóválta. Ez a kuruc most színészkedik, vagy csakugyan rosszul van?

– Kihívjam a háziorvost? Vagy inkább valamelyik fiát, lányát, rokonát?

– Nincsenek rokonaim, sem fiam, sem lányom – csuklott el a nő hangja, és ráborult az asztalra, de uralkodott magán, és visszatartotta a könnyeit, csupán a válla rázkódott.

– Ne sírjon, na, kérem, én... én megértem magát, hiszen tudja, vagyunk még egy páran ilyenek – mozdult meg Piti úr keze akaratlanul.

– Hagyjon! – húzódott el előle Harmath Ilona. – Ne nyúljon hozzám, ha kérhetem!

A férfi úgy rántotta vissza a kezét, mint aki forró vízbe nyúlt.

– Furcsa, fordított ember maga, hallja-e. Állítólag, nem haragszik rám, csak éppen mást mond a szeme, és mást a szája, miközben igazából nekem kéne haragudnom kegyedre.

– És haragszik? Eh, persze, hogy haragszik, és mi tagadás meg is érdemlem, ha ezek után útilaput köt a talpamra – törölte meg a szemét Harmath Icu.

– Még mindig fáj a feje? Egyáltalán mióta... iszogat így?

– Tényleg érdekli?

– Tényleg.

– Úgy tizenhét éves koromtól – olvadozott lassan szívéből a jégkéreg.

– A szülei hagyták?

– Természetesen nem, és jól tették, hanem a sors másképp rendelkezett. Ahogy városra kerültem, hozzámentem egy rockzenészhez. Éjszakai élet, bárók, pia, folytassam? De a java csak ezután következett: született tőle egy kisfiam – szakadt ki belőle a vallomás.

– Kisfia.

– Kisfiam.

– De hiszen épp az imént közölte, hogy sem gyermekei, sem rokonai nincsenek – hökkent meg a férfi.

A nő elvörösödött.

– Hazudtam.

– A jó életbe, már megint beugrottam magának – nézte meg a karóráját Piti úr. – Nyolc óra. Maga miatt már a munkámból is elkéstem. – Megengedi? – fogta meg Icu homlokát. – Jéghideg. Ajánlom, menjen vissza a férjéhez vagy fiához.

– Ki van zárva, a férjem már tíz év óta a másvilágon gitározik, a fiamtól pedig épp most menekülök, pontosabban menekültem, de már ez is nagyon régen volt.

– Persze, hogyne. Minden jót, és üdvözlöm a fiát, *pontosabban* szüleit, már ha egyáltalán élnek még! Halló, Béla bácsi! – hívta fel mobilján a főnökét. – Tihamér vagyok. Egy kicsit késni fogok az irodából, de ne aggódj, semmi probléma. Majd odabent mindent elmagyarázok.

Leült a fotelbe, és várt, hogy csomagoljon, és elhagyja házáat a zenész özvegye.

– Nem pakol?

– Az nem érdekli, miért menekültem el a fiamtól?

A férfi vállat vont.

– Meg akart dugni, Piti úr – gyónta meg Harmath Icu csendesen, amit eddig csak az Úrnak árult el, és most mégis kipattant belőle.

Ki kellett pattannia egyrészt azért, hogy saját lelkén könnyítsen, másrészt, hogy még nagyobb szálnalmat keltsen maga iránt. Nem szép dolog, meg is veti magát ezért, de ezzel talán eléri, hogy mégsem teszik lapátra.

– Na ne! – esett le a tantusz ismételten Tihinél, és egyszerre el kezdett olyasmikről agyalni, amikről eddig még soha sem tűnődött.

Ezek egyike a környezet, az éjszakai világ, amibe ez a nő belecsöppent. Boldogtalan aszszony, nem lehetett könnyű sorsa ilyen férj és gyerek mellett. Vajon valóban meg akarta dugni az a gazfickó? Vagy nem csak akarta, meg is kettyintette? Így persze nem csoda, hogy mindkettőjüktől iszonyodik. Elég abszurd dolog, mert mit tehet ő arról, hogy ennyire *emlékezteti* Icut a fiára.

– Részvétem, föltéve, hogy igazat mond.

– Azt hiszi, hazudok?

– Miért, eddig nem hazudott?

– Kérem. Kiadhatnám ugyan a becsületszavamat, vagy meg is esküdhetnék a teremtő istenre, de miután maga egyikben sem hisz...

– Nono, olyan biztos benne?

Hallgattak.

– Hogy hívják a fiát?

– Nem mindegy? Amit kellett, elmondtam róla, a többi meg miért lenne érdekes, úgyhogy ha lehet, ezentúl hagyjuk ki a pakliból.

– Jó, hagyjuk. Nekem most mennem kell. Remélem, estig úgy-ahogy rendbe jön. Ami pedig a jövőt illeti, holnaptól távol tartja magát elsősorban a piától, másodsorban a pasiktól. Látja, most is milyen csúnyán megverték.

– Akkor maradhatok? – csillant fel a nő szeme.

– Ideiglenesen. Még teszek egy utolsó próbát magával. Nem kérek sokat, ne féljen, csak annyit, hogy főzzön jól, vásároljon olcsón, spóroljon a gázzal, villannyal, utóvégre energiaválság van, és csöpp kedvem sincs megemelt tarifákat fizetni – rendelkezett szigorúan Piti Tihamér.

– Igenis.

– Bye-bye! Ja, és még valami: holnaptól minden lépéséről beszámol: hol járt, mit csinált napközben, kikkel találkozott stb.

Na, ezt szépen elrendezte, két legyet is ütött egy csapásra: segített egy szegény pillangón, ugyanakkor magán is. Annál jobban megrökönyödött, amikor estefelé hazament, és a következő üzenetet olvasta:

Egy pillangót lehet szeretni vagy gyűlölni, de megfogni soha, mert attól elpusztul.

Ettől kezdve nem találkoztak. Harmath Icu úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Elköltözött, meghalt? Még csak nem is sejtette mindaddig, amíg egy szép napon Tihamért a főkapitányságra nem idézték.

- A magáé ez a nyaklánc?
- Jé, a nyakláncom! Hát persze, hogy az enyém. De hogy került magukhoz? – nézett szembe a rendőr mellett szorongó Icura.
- Biztos benne?
- Megnézhetem? Tessék, olvassák: Piti Tihamér, még a nevem is rajta van.
- Igen, láttuk, és ezt a hölgyet ismeri?
- Ismerem.
- Hogy hívják?
- Piti Tihamér.
- Nem magát, a bejárónőjét.
- Harmath Ilona.
- Maga ajándékozta neki ezt a nyakéket?
- Ezt állítja? – zavarodott össze az irodai asszisztens.
- Hogy a nő meglopta, egyértelmű, és az sem volna meglepő, amiért így akart bosszút állni a fia helyett, de hogy a gutába bukkant a nyakláncra? – cikáztak benne a gondolatok.
- Igen, ezt. Megerősíti?
- Meg – ismerte el spontánul, mert, ha tagadja, ezt a szegény özvegyet egyből lesittelik, ezt pedig sehogy sem vette volna a lelkére.
- Csupán arról feledkezett meg, hogy akkor a láncot sem szolgáltatják vissza neki. No, majd odakint elkéri Icutól. Ó, micsoda idők, erkölcsök! Hát ez a köszönet, amiért fedelet és kenyeret adtam egy kurvának!
- Örülök, hogy ismét láthatom – szólította meg a nőt, amint kiértek az utcára
- Én is, és köszönöm a szuvenírt.
- De hát én... Most hova megy? Álljon már meg egy szóra, nénikém! – bámult az elillanó nő után.
- Eltelt egy év. Piti úr haragja időközben lassan lecsihadt. Voltaképp nem is Icura, helyesebben Icura is, de javarészt saját magára haragudott. Először azért, amiért tanúsította a donációt, másodszor pedig csak bámult a nő után ahelyett, hogy utánafut, és visszaveszi tőle a nyakláncát. Sajnos olyan a természete, hogyha meglepik, defektet kap az agya, és se nem lát, se nem hall. Eredmény? Ezúttal egy 70 000 forintos „szuvenír.” Nem kis pénz, de hát mi az közel százmillió forinthez képest? Csöpp a tengerben. Legalább ne piára költené. Vajon most éppen hol főzöget? Vagy már csak úgy, bárról bárra kujtorog? Hamarosan megtudta, amikor karácsony estéjén becsöngetett hozzá Harmath Icu.
- Beenged?
- Parancsoljon!
- Ugyan mit akarhat azok után, hogy olyan csúnyán átejtette, cserbenhagyta, meglopta? Pedig szerette és tisztelte is, hiszen, milyen igaza is volt az özvegynek, akár az anyja is lehetne.
- Foglaljon helyet, kedves Icuka!
- Nem akarok zavarni, csak épp hogy beugrottam boldog karácsonyi ünnepeket kívánni.
- Aha, csak úgy beugrott.
- Amúgy hogy van, jelenleg miben utazik?
- Semmiben. Azok az idők sajnos elmúltak, megöregedtem, Piti úr.
- Segíthetek valamiben?
- Maga nagyon kedves, nem is tudom, hogy köszönjem meg, amiért eddig is segített.
- Ni csak, elismeri – fogta el az elégedettség Tihamért. – Magán? Nos, igen, de legyünk igazságosak: egyúttal magamon is – ölelte át volt házvezetőnőjét. – Köszönöm, anyuka.
- Milyen gyönyörű karácsonyfája van! Megengedi, hogy gyönyörködjek benne egy picit?
- Tihamér bekapcsolta az MP5 lejátshoz:

*Mennyből az angyal lejött hozzátok,
pásztorok, pásztorok,
hogy Betlehembe sietve menvén
lássátok, lássátok.*

– Még egyszer boldog karácsonyt! – helyezte ajándékát Icu a fa alá, és kitipegett a kékliből.

A férfi megrendülten nyúlt a piros szalaggal átkötött dobozhoz, de már kibontani nem merte. Manapság annyi a terrorista, a levélbomba stb. -merénylet, és bizony könnyen megeshet, hogy így akar Harmath Ilona is bosszút állni rajta meg a fián egyszerre. Hú, ez már több mint abszurdum, és mégis: hány ilyen abszurdumot tapasztalt már eddig az életben. Hanem a kíváncsiság sehogy sem hagyta nyugton. Forgatta a dobozt balra-jobbra, még meg is hallgatta, ketyeg-e benne valami. Nem ketyegett.

– Miatyánk, ki vagy a mennyekben – eresztett meg végül egy imát is, és kibontotta a csomagot.

Az aranykeresztes nyaklánc volt benne, mellette egy cetli:

Szeretettel drága fiamnak.

TÖKÖS SRÁC

A fiúk életében kora gyermekkoruktól öregkorukig mindig jelentős, ha nem a legjelentősebb szerepe van a bátorságnak, testi erőnek. Az ügyesség, okosság, szépség stb. mind-mind másodlagos kérdés. Bevállalós, deltás vagy? Oké, „tökös srác”, stramm férfi lesz belőle. Fé-lénk vagy, izmaid satnyák? Anyámasszony katonája, mars, a tornaterembe! Engem, büszkén állíthatom, még soha, egyszer sem küldtek tornaterembe, merthogy mentem én magamtól is. Különösen, amióta megismerkedtem a cirkusszal. Nem viccelek, a cirkusszal, amiről semmit sem tudtam mindaddig, amíg Kajántóról Petrozsény városába nem röpített a sors szele. Hogy egy csapásra lenyűgözött, az kétségtelen, és nem csak megcsodáltam, meg is irigyeltem az akrobaták testét, izmait. És innen már csak egy lépés az utánzás. Olyan erős, deltás srác akartam lenni én is, mint ők voltak, na, és hova mehettem edzeni e célból? Természetesen a tornaterembe. Megtanultam fejen, kézen állni, bukfencezni, szaltózni. Hasztalan, nyilván megerősödtem, hanem az izmaim mégsem lettek nagyobbak. Legalábbis én így láttam.

– Ne búsulj, az igazi fizikai erő nem az izmokban, hanem az inakban rejlik – vigasztalt meg Szuhának bácsi, tornacsapatunk kopasz, ötven év körüli edzője. – Emlékszem, egyszer meghívtam a csapatba egy Petrozsényban vendégszereplő cirkusz Tarzanját. Láttátok volna annak a bicepszt! Kétszer akkora volt, mint az enyém, pedig az enyém sem éppen aprócska. Mondom neki, vegyen a vállára, szeretnék rajta kézenállni.

– És felvette? – kérdeztük izgatottan az öreget.

– Felvenni még csak felvett, de hogy a kezén is megálljak, no, arról szó sem lehetett, mert úgy ingott-bingott alattam, mint szélben a rózsató.

Az 1952-es évek körül járunk, alig hét évvel a második világháború után, de a fél világ még mindig Sztálin erejét és győzelmét harsogta a Führer felett. A mozikban 90 százalékban szovjet háborús filmeket vetítettek, melyekben megint csak a vörös hadsereg diadalmaskodott. Hogy a felnőttek mit szóltak hozzá, már nem emlékszem, de hogy mi, srácok élveztük, az bizonyos, és a játékainkban is folyton háborúztunk. Azelőtt a törökkel, a háború után a hitleristákkal. A fiúk zöme – a szovjet-román propaganda hatására – természetesen orosz katonaszerepben tetszelgett, a felnőttek... Tulajdonképpen ők is, beleértve azt az időszakot is, amikor Hitler helyett már Eisenhower, Kennedyt, Nixont stb. kellett kifütyölni. Lásd a hidegháború éveit! Albi bátyám szovjetpárti volt, Jancsi amerikai, én egyik sem, így hol az egyik, hol a másik pikkelt rám, és bizony el is döngölt olykor emiatt, vagy csupán azért, hogy újból és újból bebizonyítsák, mennyivel erősebbek, okosabbak nálamnál. Persze tudtam én ezt anélkül is, és annál jobban szégyelltem, hogy olyan kicsi és gyönge vagyok. És nem csak hozzájuk képest, gyakran belém kötöttek azok a tinibandák is, melyek akkoriban garázdálkodtak a kis Zsil-völgyi városban. Na, stop, ezzel tele van a hócipóm, elégeltem meg végül az ál-

landó provokálást, zaklatást, majd megmutatom én nektek ki a tökös srác a Jiulban (*petrozsényi kocsmá*). Hirtelen agyamba villantak a cirkuszi akrobaták izmai, és elhatároztam, hogy ha törik, ha szakad, én is ilyen deltás fickót gyúrok magamból, utána nem bánom, felveszem én akár egy egész banda kesztyűjét is, a kutya-fáját az anyjuknak! Tervemről nem szóltam senkinek, ugyan kinek is szólhattam volna? Apám meghalt, egy anya meg mit ért az ilyen férfias dolgokhoz? Azzal persze tisztában voltam, miszerint csak kemény munkával gyúrhatom ki a testemet. Testépítésről (*body buildingről*), sem ehhez hasonló módszerekről nem hallottam, hiszen maga Arnold Schwarzenegger is csak akkor próbálgatta szárnyait. Viszont volt gógyim, és abban rengeteg ötlet kavargott. Kitaláltam, hogy oltári állóképességre tehetek szert, ha felemelem a szobában lévő támlás székeket, és nyújtott kézzel, két-három percig vízszintes helyzetben tartom őket a magasban. Mit, hogy könnyű feladat? Meglehet egy pár kilós szék esetében, de próbálják csak meg ugyanezt egy 15-20 kilós fotellel! Vagy: töltsünk tele vízzel két vödört, és tartsuk két-három percig oldalt a vödöröket!

– Hé, te meg mit csinálsz? – kapott egyszer rajta edzés közben najma (*nagymama*). – Teszed le rögtön azt a karosszéket!

– Igenis.

Többet nem fűztem hozzá, hadd törje rajta eszét az öregasszony, akivel őszintén szólva soha sem szimpatizáltam, nem is igen szimpatizálhattam, miután úgy uralkodott rajtunk beleértve édesanyámat meg a saját apját is, mint egy kiskirály.

– Mindennap ezt csinálja – kotyogta el kajánul Albika.

– Tényleg? – kerekedett ki najma szeme. – Miért? Különben mindegy, még a végén szét-töröd a bútoraimat, te nyavalyás! Figyelsz rám? Ha még egyszer emelgeted itt nekem a székeket, letöröm a mancsodat.

Szét-töröm a bútorait? Bolond ez az öregasszony? Azzal, hogy felemelek olykor egy-két széket a szobában?

Egyik nap súlyemelő versenyeket kezdtek tartani a városi moziban. Senki sem értette, miért ott, és nem valamelyik sportklubban, de nem is érdekes, a lényeg az, hogy azontúl naponként besurrantam az Alexandru Sahia moziba, és elvarázsolva bámultam, miként emelgetik súlyzóikat az izmosabbnál izmosabb versenyzők. Mi voltam én hozzájuk képest? Egy nyápic, tízéves, vékony karú és lábú kisfiú, néztem végig fitymálóan magamon. Ilyen békákkal aztán én biztosan soha sem fogom legyőzni sem Albit, sem Jancsit, még kevésbé a Petrozsény utcáin lébecoló barábereket (*csavargókat*). Hacsak fel nem cserélem karosszékeimet én is súlyzókra. Ötletnek nem rossz, egyedül az a difi, hogy nekem nincsenek súlyzóim. Mi az, hogy nincsenek, hát az a riznakerék (*csillekerék*) micsoda, amit nemrég fedeztem fel a szomszédunk fészerében! Meg vagyok mentve, ütöttem a homlokomra, ezt kellene valahogy kölcsönvennem, nem ellopnom, csak kölcsönvennem, mondjuk, egy évre, aztán visszahoznám, és gata (*kész*). Nincs itt semmiféle probléma. Pedig volt: a kereket fel is kellett ám hozni valamiképp. Feeel? Da (*igen*), bár a szomszédunk csak két méterrel lakott távolabb, ezzel szemben tíz méterrel alattunk. Elég kacifántos építkezés, elismerem, de hát így építkeztek egyesek akkoriban Petroşaniban (*Petrozsényban*). Nos, egy szó mint száz, sürgősen szükségem lett volna kötélre, azzal talán boldogulok valamiképp. Csakhogy nem volt sem kötelem, sem létrám. Mégis felhoztam, mármint a kereket. Felfedeztem a falon ugyanis két-három kiszögellést, a többi már ment magától. Hurrá!, doboltam a mellemen Tarzant utánózva, amint végre kézbe kaphattam álmaim kerekét, és szaladtam vele az udvarra edzeni.

– Már megint mit hoztál? – támadt le tüstént najma. – Dobod ki ezt a ócskavasat rögtön az utcára!

– Hagyd, kérlek, ráfér egy kis edzés a fiúra, most mért bántod? – szegte meg édesanyám ezúttal a nicht vor dem Kind nevelési szabályát, ami miatt sokáig azt hittem, hogy ebben a házban még az édesanyám sem szeret, hiszen ha szeretne, nyíltan kiállna mellettem.

– Na, jó, eddzen csak – hagyta rá a nagyanyám –, de csak pár napig. Mégis mit képzeltetek, meddig fogom én ezt a dübörgést hallgatni?

Fellélegeztem, ki is használtam jócskán az alkalmat, csak az eredmény váratott egyelőre magára: sehogy sem sikerült felemelnem a riznakereket. Igaz, Albi meg Jancsi sem, de érdekelte is őket a súlyemelés, beérték őket azzal is, ha néha megruházhatták az öccsüket. Agyó, tökök srác, akrobaták, súlyemelők, maradok, ami mindig is voltam: álmodozó, vékonydongájú kisfiú.

– Remélem, kitréningezted magadat. Most pedig holnaptól eltűnteted innen azt a vacakot! – tett keszermre najma még egy lapáttal.

Mit volt mit tennem felcipeltem a kereket a hegyünkre, melynek tövében laktunk az idő tájt, ott elrejtettem egy bokorban, és folytattam az edzést, mintha mi sem történt volna. Kitarásom meg is hozta gyümölcsét: fél évvel ezután felemeltem a 30-40 kilós kereket!

– Lehetetlen, nem tudom elhinni! – kiáltottam fel hangosan, és a hegyre csődítettem minden barátomat, ismerősömet a Calea Romană (*Római út*) utcából, ugyanis itt laktam valamikor Petrozsényban. – Látjátok ezt a vaskereket? Aki fölemeli, kap tőlem két oroszlánt (vagyis *lejt*, ami magyarul oroszlánt jelentett).

Jól saccoltam, nem emelték fel, és én, bevallom, a hetedik mennyországban éreztem magamat.

– Most jövök én: én felemelem. Elhiszitek?

– Nem! – kiáltották a srácok egyhangúan.

– És ha mégis?

– Akkor mi adunk neked két „oroszlánt” – vigyorgott Romi, egy szeplős képű kis kopasz.

– Rendben – kaptam le az ingemet.

Meleg, július végi délután volt. A madarak kíváncsian bámultak rám az ágakról. Szemben velünk gyümölcsöskert, utána titkos szerelmem háza bujt meg a lombok közt. Remélem, Lucia Margareta Sârbu is ott áll az ablakban, és ő is szorít nekem. Ilyen ökröt, meg kellett volna hívnom őt is a versenyre! Luci. Mamma mia, milyen szerelmes voltam én akkor abba a fatába (*leányba*)! De hagyjuk, maradjunk a keréknél!

– Világszenzáció! – rikkantottam cirkuszi stílusban. – Petrozsényban először láthatják a világ legerősebb emberét! Egy...

– Egy – mondták utánam a társaim, Romi, Bimbó meg a többiek.

– Kettő.

– Kettő!

– Három! – nyomtam fejemig a kereket, annál feljebb azonban egy centit sem.

– Éljen, trăiască, hoch! – éljenzett gúnyosan ki-ki a maga nyelvén a többnemzetiségű publikum: cigányok, svábok, és persze zsidók is.

De kit zavart ez? Minket, gyerekeket biztosan nem, és, hiszik, nem hiszik, egész jól ki is jöttünk egymással.

– Megpróbálhatom még egyszer?

– Nu (*nem*) – intett le Bimbó nevű roma barátom. – A dolog világos.

– Mint a vakablak – vihogott egy rövidnadrágos srác.

– Á, próbálja csak! – ellenkezett vele a kis szeplős. – Én tíz lejt teszek egy ellen, hogy másodszor sem emeli föl.

Ráhibázott, másodszor is felsültem. Ekkora fiaszó! Szerettem volna a föld alá süllyedni. Még szerencse, hogy mégsem hívtam meg Lucia Margaretát, és nem ígértem én is két lejt, amennyiben nekik lesz igaza. Ezután napokig nem mentem az átkozott kerék közelébe sem, aztán mégis csak nekiduráltam magam, és... felemeltem a kereket. Még ilyet, gyerünk még egyszer! Még egyszer, és azután is majdnem mindig sikerült. Ugye, mondanom se kell, hogy egyből visszaröppentem a hetedik mennyországba. Emlékszem, olyan gangosan jártam-keltem akkoriban a Calea Romană-n, mint ahogy Trajánus császár sétálhatott a leigázott Dá-

ciában. Az igazi elégtétel azonban még csak azután következett, amikor legyőztem Albit szkanderben. Jancsit még nem, viszont ő sem engem, ennél többet egyelőre nem is kívánhatam magamnak.

Telt-múlt az idő. Petrozsényba lassanként visszaköltözött a háború előtti rend és nyugalom, melynek folyamán felszámolták az utcákon csellengő gyerekeket. De egyszer még utoljára összeakadt velük a bajuszom. Éppen a Munkásmoziból tartottam hazafelé, amikor körülvett nyolc utcakölyök.

– Goleşte-ţi buzunarele! (*Ürítsd ki a zsebeidet!*) – parancsolt rám a galeri vezére, egy hórihorgas nagyfiú.

Volt eszembe, felkaptam egyik társát a magasba, és körbekaszáltam vele a fiúkon. Pár pillanat, és mindnyájan a földön tapogatták fejüket, állukat.

– Na, mai aveţi nevoie de ceva? (*Na, kell még tőlem valami?*) – dobtam közéjük a kissrácot.

Egy fenéket kellett, úgy elgőzöltek, mint a pinty. Szóval győztem, ezzel akár be is fejezhettem volna a további testedzést. Amit akartam elértem: bátyáim kapituláltak, és már sokan tökössrácnak neveztek. Kívánhatok-e még ennél is többet magamnak? Már csak egy restanciám maradt: visszavinni a kereket a tulajnak. Ezt az egyet azonban már sosem tudtam teljesíteni, mert időközben lenyúlták a bokorból.

Kb. egy hónapig pihengettem, magyarul: nem tudtam mit kezdjek magammal. Hiányzott a napi súlyemelés. Egyszer aztán csak úgy, véletlenül bevetődtem egy iskolai tornaterembe. Sehol senki. A sarokban megpillantottam néhány valódi súlyzót. Hű, de nagyot dobbant erre a szívem, hiszen eddig még egyszer sem fogtam ilyesmit a kezembe. Egymásután felrakosgattam a súlyokat, először harminc kilót, utána negyvenet, és pont, nincs tovább. Ugyanúgy leblokkoltam, mint a hegyen a csillekerékkel. Dühbe gurultam, és tovább erőlködtem. Meg is lett a következménye, valahogy a súlyzó alá szorult a kisujjam, le is nyisszantotta utolsó ízét rendesen. Ennek ide s tova 65 éve, de a nyoma még most is itt éktelenkedik a bal kezem kisujján. Sebaj, ettől még cirkuszi akrobata lehetek. A kereket, bátyáimat és egy galerit legyőztem, csak nem fogok egy csonk miatt leállni, tettem túl magam az afféron, és el kezdtem ismét álmodozni, edzeni. Cu succes (*sikerrel*).

Mégsem lett belőlem sosem artista. Ja, ezt a vágyamat már nem teljesítette az úristen.

A TÚLÉLÉS TITKA

November 1., este hat óra az Idősek Otthonában, ahova nemrég engem is befűjt a sors szele. Nem ilyen helyen képzeltem ugyan leélni hátralevő éveim, de úgy látszik, nem érdemeltem jobbat a jóistentől. Csend, így vacsora után már egy ápolónő sem rikácsol, és a takarítónők sem csörtetnek fel-alá zörgő kocsijukkal a folyosón. De a bentlakó öregekkel sincs gubanc, ők ugyanis ilyenkor a tévét bővölik. Olvasni nem szoktak, a számítógépet is csak csakis hírből ismerik. Én olvasnék is, tévéznék is, csak a szemem, hallásom... Azokkal bizony akad probléma. Valahogy olyan ismerős nekem ez a környezet, ez a zaj, az egymás mellett sorakozó szobácskák. Mintha... mintha laktam volna már ilyen otthonban. Deja vu lenne? Nem a, ütöttem többszöri mélézés után a fejemre, és eszembe jutott Marosvásárhely, ahol egy diákotthonban kezdtem ismerkedni a nagybetűs Élettel. Ebben az otthonban is ilyen zsivaj tette próbára az idegeim, aztán szerencsére megszoktam. Na, szépen vagyunk! Ergo ugyanolyan környezetben leledzem, ahol hatvan évvel ezelőtt. Csak fél lábbal a sírban ezúttal. Hát... nem kellemes érzés, higgyék el nekem.

Hirtelen vakító fény villan a szemembe. Egy ápolónő totyogott az egyik cellába, akarom mondani, szobába. De miért kell ehhez az egész folyosónak fényárban úsznia? Várom pár percet. A kontyos, túltáplált egészségügyes ingerülten sietett vissza helyére az otthagytott okostelefonhoz az irodába. Utálta, ha internetezés közben zavarják, de mit tegyen, ha folyton nyomogatják azt az átkozott hívócsengőt. Hülye mestersége van, annyi szent, és még csak meg sem fizetik rendesen. Németben bezzeg minimum háromszor többet keres egy Schwesterchen (*nővérke*), úgyhogy bolond lenne, ha nem követné ő is az okosak példáját. Egyedül az a bökkenő, hogy egy kukkot sem tud németül, meg úgy hírlík – kalandoztak el a gondolatai –, hogy mostanság ott sem olyan az élet, mint amilyen régen volt. Sem Párizsban, sem Stockholmban, sehol sem, mi több, inkább ők kacsingatnak egyre inkább felénk. Elhiggye? Nagyon nem szeretné, hogy a végén még cseberből vödörbe kerüljön. Vödörbe? – húzta el a száját kolleganője, Loncika. Én inkább kádat mondanék. De te tudod. Nem állítom, hogy itthon kolbászból van a kerítésünk, de legalább nem kell félnünk, ha kimegyünk az utcára. Hohohó, valaki takarékra állította a világítást!

– Maga kapcsolta le a villanyt, papa? – sirült vissza a folyosóra.

– Igen.

– Rosszul tette, nem látja, hogy dolgozom? Egyébként se nyúljon a kapcsolókhöz. A világítás a mi feladatunk, ha nem tudná.

– Elnézést, én csak takarékoskodtam az árammal. Rosszul tettem?

– Nem tette rosszul, de mint mondtam, bízsa a világítást a személyzetre.

– Igenis.

– Helyes, azzal az ablakkal meg mit akar?

– Becsukom, fázom. Tetszik tudni, az öregeknek rossz a vérkeringése.

– Tényleg? Nahát, ezt most hallom először!

– Mellesleg november van, fűtés pedig még mindig nincs – eresztettem el fülem mellett a csúfondáros megjegyzést; nem ajánlatos az ilyenekkel vitatkozni, mert úgylis csak én húzom a rövidet. – Megkérdezhetem, lesz-e fűtés egyáltalán?

– Nem tetszik? Felül akarja bírálni az általános takarékosági rendeletet?

– Hogy akarnám, amikor épp az imént oltottam le a villanyt is?

– Ne féljen, nem fog megfagyni. Állam bácsi gondoskodik magáról, feküdjön csak le nyugodtan! A sétáit meg rendezze le máskor odakinn! Ez a folyosó nem sétatér, úgyhogy ballagon csak ki az udvarra, ott jó friss a levegő, az kell a maga tüdejének. Már többen panaszkodtak magára, hogy túl sokat nyüzsög a folyosón.

– Sajnálom, a sétával javul az emésztésem, erősítem a szívemet, tüdőmet, izmokat, csontokat, de jót tesz a cukorbetegségnek, vérnyomásnak is. Tessék csak megkérdezni a doktornőt! – roskadtam magamba fásultan.

Istenem, de unom már ezeket a parttalan vitákat! És mindez miért van? Mert még mindig nem tanultam meg nyelni, hallgatni. De kommunikálni sem, az angyalát, hiszen bármit teszek, mondok, egy nővérnek sem nyeri el a tetszését. Ha hüvös udvariassággal beszélek, az a baj, ha ironikusan még nagyobb. Pedig akár rendre is utasíthatnám ezt a sok ágáló tehenet, utóvégre tanár vagyok, és sajnos most már öreg is, becsületben megőszült, bocs, megkopaszodott aggastyán, akinek kijárna egy icipici tisztelet. Hát nem járt ki. Nem is járhatott, mert az intézményi szabályok már eleve kizártak bármiféle differenciálást. Ilyen körülmények között nyilván nehéz, ha nem lehetetlen megőrizni emberi méltóságunkat, személyi szabadságunkat, az önrendelkezés jogát stb. Ezek ugyanis csak az intézményi ellátottak kódexében díszelgének. Más szóval írott malaszt, ugye, így már jobban értik? Az ábra persze nekünk meglehetősen ismerős, mármint azoknak, akik személyesen is megismerkedhettek a Ceaușescu-rezsim vasöklével. Igaz, azért azt is túl lehetett élni valahogy, mint ahogy túl is élte az, aki tapsolt a diktátornak, vagy legalábbis lapított előtte. No, de ez itt Magyarország, az Európai Unió legmarkánsabb tagállama, még ha egyik-másik édes otthonomhoz hasonló rabkórház, pardon, idősök otthona meg is bontja itt-ott az összhangot. Szegény rokkant öregek, ők talán még nálamnál is jobban szenvedhetnek. Ezért menekült el innen egyik örökké dühöngő lakó- és sors társam is, vagy ott van Elek, egy jó karban lévő, 83 éves puro (*öreg*), aki minden reggel fogja a botját, és ha esik, ha fúj, elballag a városba. Nézd csak a vén kujont, még ilyen korban is csajok után szaglászik! – hüledeztem magamban. Bárcsak követhetném a példáját, vagyis sétálgatnék én is a városban. De ennek már löttek, túl fáradt vagyok é már az ilyen kiruccanásokhoz.

– Jó bőr? – kacsintottam Elekre.

– Semmi bőr, van nekem ám élettársam.

– Szóval odajársz – kapcsoltam. – Bocsánat, csak kérdeztem. Ne válaszolj, ha nem akarsz.

Nem akart. Nem szeretett csevegni, mint a otthonban senki sem. Utóbb mégis sikerült kihúznom belőle, hogy az élettársa 10 kilométerre lakik innen, a városban pedig csak úgy, csavarog. Néha bevásárol, sétálgat meg ilyesmi.

– Nem fárasztó ez egy kicsit, öregem?

– Egy kicsit, viszont muszáj.

– Mindennap bevásárolni? Hát ilyen sok lóvéd van?

– Nekem? Hogyne, mint békán a szőr

– Akkor nem vágom – kezdtem áttérni újabban a szlenges beszédre – miért *muszáj* neked mindennap tekeregni a városban.

– Mert... – jött zavarba a jó öreg. – Hogy magyarázzam? Mert az otthonban nem érzem magam szabadnak. A lakószobák picik, tea-, fitneszszoba nincs, se játéktér, se úszómedence, semmi, ahol mozogni, szórakozni lehetne – részletezte mélabúsan. – De még ebben a lyukban sem ereszthetem el magam, mert ott az az átkozott házirend, ami miatt levegőt sem kapok már – szusszantott egyet, mint aki valamilyen tehertől szabadult volna meg.

Már megint ez a levegő! Ki is szokott erre örökösen panaszkodni? Megvan, dühöngő barátom, a 2-esből, ki is lehetett volna más? Az egyik arra futott, Elek emerre. De mit tehetnek azok, akiknek senkijük sincs, alig látnak, mozognak? Az ilyeneknek duplán fáj minden kioktatás, éles szó, bármennyire is titkolják. Ezt minden szakképzett ápolónő tudja. Elméletileg, mégsem láttam például senkit sem megsimogatni az otthonban valakit. Illetve, pontosítok: láttam, csak nem ápolónőt, hanem ápolót. Különösen megható a bicebóca Juliska, egy hatvan felé járó lakótárs figyelmeztetése, aki még a helyét is átadja a nála rokkantabbaknak, kinyitja az ajtót előttük, és mindenkinek előre köszön a folyosón. Más kérdés, hogy ezt nem mindenki honorálja, például féllábú szobatársam sem. Legalább egy köszönömöt, nem sok, annyit motyoghatna az atyafi.

– Gyere, csücsülj a számítógép elé! Szeretnék lefényképezni – vett le a lábamról a kissé csúnyácska, de annál kedvesebb öreglány.

Elég nehezen állt kötélnek. Hogy miért? Gondolom, nem nehéz kitalálni. Csak a féllábú rejtély még mindig a számomra. Azt megértem, hogy szeret mobilon játszani, no de éjjel-nappal? Ez már nem lehet egyszerű hobbi, különösen, hogy mindig ugyanazt a stratégiai játékot játssza. Ezért képes éjjel 2-3 óra tájt is felülni az ágyában és reggelig nyomkodni a kutyüjét. Ajánlottam, szedjen altatót, ha nem tud aludni. Füttyölt rá, főként, hogy ezzel engem is az örületbe tud kergetni. Hm, dementia praecox szadizmussal keverve.

De Joci, hányszor figyelmeztesselek, hogy nem laksz egyedül. Kapcsold ki már azt az izét, mert nem tudok tőle aludni! – szóltam rá dühösen.

Persze hiába, mert másnap újrakezdte az egészet. Normális ez a pasinger, vagy nekem nincs ki mind a négy kerekem?

– Ön, ugye, vallásos ember – elegyedtem egyszer beszélgetésbe az otthon lakli, piszkosul fiatal főnökével.

– Honnan tudja?

– Hát a bibliai idézetekből. Tele van velük az otthonunk.

– Jó szeme van, és? Miért fontos ez magának? Vagy nem fontos?

– Kérdezhetnék öntől bizalmasan valamit?

– Parancsoljon!

– Mit szól a világban zajló erkölcsi, politikai és egyéb válsághoz?

– Na, viszontlátásra! Én, papa, nem politizálok. Amit a feljebbvalóim kérnek tőlem, megteszem, a többi nem rám tartozik, és, hát igen, ugyanezt ajánlom önnek is.

– Értem, csupán az nem fér a fejembe, hogyan találja összeegyeztetőnek az ön főnöki, szigorú szabályokon alapuló feladatait egy hithű katolikus moráljával, akinek életelve a türelem, megbocsátás és szeretet? Egyáltalán összeegyeztethető a kettő egymással?

– Minden összeegyeztethető. A túlélés egyik titka, ha rugalmasan kezeljük a dolgokat.

– Ezek szerint teljesen rendben van, hogy itt van november elseje, és mi még mindig fűtetlen szobákban didergünk – bátorodtam fel fokozatosan; már régóta készülődtem egy kereszt-tűzre, melynek során beolvasok egyszer ennek az uborkafára kapaszkodott alaknak.

– Erre most mit mondjak? Szegjem meg a szabályt, és nyissam meg a csapokat?

– Nem lehet?

– Nem, a szabály, az szabály – tiltakozott a férfi ellentmondást nem tűrő hangon. – Talán öltözzön melegebben, és mozogjon többet, papa. Látja, én is bicajjal járok be dolgozni.

– Látom, de az, ne haragudjon, magánügy, olyan... hobbi, sport stb., míg a fűtés egy egész otthon, mit otthon, ország dilemmája.

– És? Oldjam meg én? Csak nem hiszi komolyan, hogy tehetek *én* bármit is ez ellen?

– Nem tehet? Oké, tegyük fel, hogy nem tehet, csupán elnézi, hogyan cidriznek a gyámtalan öregek, gorombáskodik némelyik ápolónő, és bizony nem egyszer hidegen szolgálják fel az ebédet is. Hideg kinn, hideg benn, a gyomrodban. Fel tudja fogni, mit jelent az emésztésnek, ha naponta legalább egyszer nem ehetünk meleget?

– Ilyen nincs! – tromfolt le azonnal. – Nálunk mindennap meleg étel szolgálnek fel. Nem állítom, hogy forró ételt, miután azt elég messziről szállítják nekünk az otthonba, viszont az sem olyan tragédia, mert a forró étel sem egészséges – diadalmaskodott, mint mindig valahányszor szócsatába keveredtünk.

– Summa summarum, itt minden tökéletes.

– Ne adjon a számba olyasmit, amit nem mondtam. Természetesen vannak még hiányosságok, de hol nincsenek?

– Ahogy szeretett *N. Ceaușescu* elvtárs, a Kárpátok Gényusza is megjegyezte. (*Cum a remarcă mult iubită N. Ceaușescu, Geniul Carpaților.*) – villant agyamba reflexszerűen a hajdan annyiszor, de annyiszor hallott mondatocská.

– Most mit bámul? Van még valami óhaja, sóhaja? Nincs? Akkor viszontlátásra! Nem tudom, mi a baja az otthonnal, de próbáljon már maga is alkalmazkodni ahelyett, hogy folyton háborog és kritizál. Elismerem, nem könnyű ez egy szép korú embernek, de majd csak sikerülni fog, ha – emelte fel az ujját figyelmeztetően – maga is akarja.

– Viszontlátásra, még csak arra feleljen még egyszer: hogyan találja összeegyeztetőnek szigorú szabályokon alapuló feladatait egy hithű katolikus moráljával, akinek életelve a türelem, megbocsátás és szeretet? Egyáltalán összeegyeztethető-e a kettő egymással? – sütöttem el a nagyagyút.

És találtam. A tiszteletre méltó férfiú úgy elpirult, mintha forró vízzel öntötték volna nyakán.

– Szerintem sehogy sem – siettem megadni a választ –, és tudja, mit csinálnék *én* az ön helyében?

– Mit?

– Lemondanék intézményvezetői posztomról.

Na, most kiderül, milyen hívő ökelme.

– Magyarán: futamodjak meg, és hagyjam másokra a problémák megoldását – tért ki a férfi az egyenes válasz elöl. – Hát... ez is egy megoldás.

Egy hét múlva bekapcsolták a fűtést a szobákban. Kivéve a folyosón, ahol még ma is jég-hideg mind a hat radiátor. Pedig az orvosi rendelők folyosóin már fűtenek, jöllehet a rendeletek értelmében ott is ugyanúgy kellene fűteni, mint az idősotthonokban – tapogattam meg hitetlenkedve a radiátort, amikor egyszer tüdővizsgálatra kellett jelentkeznem.

– Jó meleg – vigyorgott rám egy várakozó páciens. – Máskor idejövök melegedni – fogta el a köhögés.

– Én meg sétálni – ébredt fel bennem is a remény.

Ha jól meggondolom, igaza van a főnöknek: a túlélés egyik titka, hogy bizzunk a jövőben, és kezeljük rugalmasan a dolgainkat.

MEGKOPOTT REMÉNYEK

Negyven nap történelem

Mostanában nem hagy nyugodni egy régi-régi történet. Hogy miért? Hát éppen ez az: magam sem tudom. Azért elmesélném. Talán nincs sok értelme, de az is lehet, hogy van, és bizony, bizony megéri átlapozni a történelmet is időnként. Nézzük!

Helyszín: Bihar megye egyik falucskája valahol a Partiumban, a nevét sajnos elfelejtettem. Hiába, poveste veche (*régi történet*), talán igaz sem volt, mondanám, ha mindez nem velem esett volna meg valamikor. Forró, augusztus végi délután volt. Buszjárat nuku, a helység meg öt kilométerre szundított egy árnyas völgy ölében. Ide, ebbe az elszigetelt vadonba helyeztek román magyartanár lévén román nyelvet és irodalmat tanítani. Doamne dumnezeule (*uramisten*), micsoda ókori település, rogytam lihegve egy padra, amint megérkeztem két dagadt bőrrönddel a kezemben. Sehol egy járda, bolt, se templom, se művelődési otthon. Legalább egy csézát küldtek volna értem, vagy, bánom is én, akármilyen căruțat (*szekeret*). Csakhogy: ki-nek ért meg ennyit egy dascăl (*falusi tanító*) a Scornicesti-i Tölgy (*N. beceneve*) birodalmában. A tankerületnek biztosan nem, nem is volt hozzá Ceaușescu kapacitása, a helyi C.A.P.-vel (*TSZ-szel*) ellentétben, akinek volt, csak éppen fűtyölt a tanárookra.

– Jó napot kívánok! – köszöntem románul egy mezítlábas lakosra. – Megmutatná nekem, hol találom itt az iskolát?

– Hogy hol? Hát ehejt maga előtt – mutatott az atyafi egy zsúpfedeles hodályra.

– Ez itt? – hüledeztem. – És az igazgató? Ő hol lakik?

– Dumitru Chiș elvtárs?

– Igen, Dumitru Chiș elvtárs.

– Ugyanitt.

– Köszönöm – nyitottam be a kultúra és tudomány felszentelt csarnokába. – Ha ez az iskola, és a diri is itt lakik, akkor csakis szolgálati lakásról lehet szó – morfondíroztam magamban.

Kormos, dísztelen osztályterem. A falak füstösek, a padok rozogák, akár maga az egész összesen nyolc, valamennyiben Nicolae és Elena Ceaușescu arcképével. Hogy nem elit iskolába helyeztek, gyanítottam, no de ennyire! Direktor, olvasom egy réztáblán, de belépni már nem merek. Még visszafordulhatok, forduljak? Na nem, egy év munkanélküliség után? Most, amikor minden katedrára tíz tanár jut a városban? Falun persze akad bőven tanári állás, mi több, lasszóvak fogták akkoriban a diplomás tanerőket. Sikertelenül, mert ki a franc okít olyan

községben szívesen, ahova csak az apostolok lován lehet bejutni? – csengettem be lehangoltan, mint egy ócska zongora.

– Á, maga az, Nagy elvtárs! Már azt hittük, más iskolába szerződött.

Az igazgató volt, kecskeszakállas, enyhén pocakos férfi, mögötte fiatalosan öltözött, negyven év körüli hölgy üldögélt.

– Ígéret szép szó, megtartva úgy jó. Megígértem, hát itt vagyok.

– Kerüljön beljebb, hadd mutassam be a feleségem. Ebédelt már? Ejnye, miket is kérdezek, hát persze, hogy nem ebédelt.

– Kedves emberek – állapítottam meg magamban.

Bekaptuk az ebédet, és már siettünk is egy bade Hosu nevű fazonhoz, aki volt szíves bérbe adni nekem a szobáját.

– Sajnálom, meggondoltam magamat – jelentette ki azonban már a kapuban az ugyancsak mezítlábas bácsika.

Hogy itt mennyien járnak mezítláb! Vajon a primar (*polgármester*) is?

– Nonono! – esett szinte hanyatt leendő főnököm. – Az este még egész mást mondott.

– Az akkor volt. Azóta változott a helyzet, és úgy döntöttünk a párommal, hogy mégsem adjuk ki a szobánkat.

– Azt a teremtsit a fejének! Tudja, maga mit beszél?

– Képzeld, tudom. Viszontlátásra! – búcsúzott el tőle fagyosan az atyafi. – Még egyszer nagyon sajnálom, de maradjunk ennyiben: nem adom és pont.

– Ez az utolsó szava?

– Ez.

– Nézze – törölgette homlokát Dumitru Chiș –, bizonyára megvan az oka, miért döntött így. Azért gondoljon bele egy kicsit maga is. Itt van ez a derék fiatalember, három évig biflázik egy főiskolán azért, hogy okos, művelt embert neveljen a gyerekeinkből, eldöcög ide Oradeáról (*Nagyváradról*)...

– Olyan messziről?

– Olyan messziről, maga meg fogja magát, és áperté kijelenti, forduljon vissza, mert mégsem adja ki a lakását.

– És? Tiltja a törvény? Az én lakásom, nem, és én annak adom ki, akinek akarom.

– Hogyne, persze, de mit tegyek, ha már egyszer senkinek sincs kiadó szobája? Na, fontolja meg! Az iskola kedvéért, ahova maga meg az apja is járt valamikor.

– Igen, valamikor, és mi lett belőlünk, de... hagyjuk! – sokasodtak a felhők bade Hosu homlokán. – Talán próbálja meg a mélyen tisztelt agrármérnök elvtársnál. Vagy ott a C. A. P. még tiszteletre méltóbb elnöke. Neki négy szobája is van. Ő aztán nyugodtan kiadhat egyet, akár... Akár ingyért is – nézett görbén a dirire. – Ennyi áldozatot ő is hozhat a faluért.

– Vagy úgy! Menjünk, kollega! – karolt belém a diri mérges pillantásokat vetve a badera.

– Csalódtam magában, bade Hosu, nagyon csalódtam. De ha esetleg mégis meggondolná magát, legyen szíves, üzenjen nekünk.

– Valahogy az az érzésem, hogy maguknál nemcsak a tanárokat, de úgy en blokk a vezetőket sem kedvelik – jegyeztem meg kint az utcán fejcsoválva.

– Jól pedzi. Számukra minden vezető beosztású öltönyös, fehér inges ember domn (*úr*) vagy domnișor (*úrfi*), még ha elvtársnak is szólítják.

– Még mindig? De hát hol vagyunk mi már azoktól az időktől? Biz isten, már kezdem nem bánni, hogy nem kapok albérletet maguknál.

Az igazgató begyulladt.

– Olyan nincs. Majd megkérem az egyik kollegát...

– Hagyja, nem fontos! Ahol nincs, ott ne keress. Ismeri a Balada chiriașului grăbit (*A sietős albérllő balladája*) című verset George Topîrceanutól? Rămâi sănătoasă, cucoană, că-mi iau geamantanul și plec (*Jó egészséget, naccsága, veszem a bőröndöm és elmegyek*).

– Dehogyan veszi. A falunak szüksége van magára. Már az inspektor (*tanfelügyelő*) is a lelkemre kötötte, nehogy hagyjam magát elmenni.

– Ilyen rossz a helyzet az alma materben?

– Katasztrofális – nézett körül óvatosan. – El tudja képzelni, hány szakképzett pedagógussal kell nekem dolgoznom?

– Hányan?

– Kettővel. Az egyik a feleségem, a másik meg én vagyok.

Aha, hát ezért ragaszkodik hozzám a tanfelügyelő!

– És semmi remény arra, hogy...?

– Talpra állítsák a falut, iskolát? Dehogyan nincs – rázta meg a fejét mintegy álomból ébredve. – Persze állami beavatkozással, bár ehhez előbb az egész földet, C. A. P.-stől együtt kéne gazdaságossá tenni valahogy.

– Miért, mi a probléma a földekkel?

– Sajnos improduktívak, ezért aztán ezelőtt sem sokat törődtek velük. Itt is az eredmény!

– Én meg pont idejöttem dolgozni.

– Megbánta? Itt is élnek ám emberek, és aki nem akarja kivenni részét az ország újjáépítésében, azt... Eláruljam, nálunk minek nevezik? – meredt gyanakvóan egy mellette lehorgonyzott, cigarettázó atyafira.

– Fölösleges, tudjuk – figyeltem fel én is az atyafira. – Szerencsére olyan párt és kormány vezet bennünket élén a lánglelkű N. Ceaușescu elvtárssal, aki mindent megtesz azért, hogy hazánkat Európa legszabadabb és gazdaságilag is egyik, ha nem a legvirágzóbb államává varázsolja – szavaltam.

Nem rossz sóder. Meg voltam elégedve magammal. De hát ki nem nyomta a sódert akkor-tájt hasonló stílusban, különösen, ha úgy érezte, figyelik. A diri pislogva sandított rám. Nem tudta eldönteni ironizálok, vagy komolyan beszélek.

– Maga párttag?

– Nem, kérem.

– Majd az lesz. Nálunk a polgármestertől a traktoristáig mindenki párttag, ezt jól jegyezze meg, kedves tanult barátom.

Ezúttal én nem tudtam eldönteni, dicsekszik, vagy figyelmeztet a kollega.

– Megjegyzem, de ettől, látja, még nem lett albérletem, márpedig ahhoz, hogy dolgozzak, ennem és laknom is kell valahol.

– Türelem, még nem mondtuk ki az utolsó szót. Gyereke van?

– Nincs, bár házasság lennék. Csak hát ennek is mi haszna, ugyanis a távolból elég bajos gyereket nemzeni.

– Ajaj, ez nem a legerősebb adu a kezünkben! Az inspektor úr mit szól hozzá?

– Tőlem kérde? Hát van olyasmi, amit ön meg a vezér-tanfelügyelő elvtársnő ne tudna? – szedelőzködtem fel dühösen, amiért ilyen felelőtlen igazgatóra bízta a sorsomat.

– Várjon már, most hova rohan? Van egy régi tanítványom – magyarázta. – Nemrég halt meg a felesége, nála biztosan akad szabad hely. Egyedül az a baj, hogy már elég későre jár – nézett a karórájára. – Tudja, itt falun korán fekszenek az emberek, és nagyon bepöccenek, ha valaki ilyenkor próbálja őket zavarni. Ezért, ha megengedi, meghívnám a suliba, szálljon meg nálunk ma éjjel.

– Miért jöttetek vissza? – nézett nagyot a direktre.

– Meggondolta magát az aranyos, nem adja ki az odaiat (*szoba*), úgyhogy ma éjjel, nálunk alszik a kollega.

– Azt a kutya-fáját! Ez most jól betett nekünk. Tegye már le a bőröndjét, Pavelka!

Aznap éjjel a dirinél aludtam. Elég kellemetlen volt velük egy szobában, egy padlóra terített vékony matracon feküdni, de hát szükség törvényt bont. Ráadásul még horkoltak is az

öregesek, ajaj, de hogy! Most kezdtem csak igazán pedzei, mit jelent az a mondás, mely szerint quem dii odere, paedagogum fecere (*akit az istenek gyűlölnék, tanítónak teszik*).

Másnap kora reggel beállítottunk a diri egykori tanítványához, Oroshoz.

– Jó reggelt, fiatalúr! Hoztam neked egy chiriast (*albérlet*).

– Megtisztel. Oros vagyok – mutatkozott be a kajla fülű, mokány fiatalember. – Csupán az a bökkenő, hogy...

– Bökd csak ki bátran, mi a gubanc?

– Ki mondta, hogy bármilyen szobát is kiadok?

– Senki. Nem adsz ki?

– Nem, annál is inkább, mert pár nap múlva beköltözöm a városba.

– Már te is? – borult el az igi tekintete. – Azt hiszed, a városban könnyebb lesz?

– Nem csak hiszem, tudom is, és az is bolond, tanár úr, aki továbbra is itt marad. Miután a feleségem is kifüstölt Krisztus kéményén, jobb, ha én is továbbállok egy községgel.

– De Aurel, neked nincs tévéd, rádiód, nem olvasol újságot szeretett főtitkárunk N. Ceaușescu elvtárs proklamációiról nem is beszélve.

– Természetesen hallgatom ezt is, azt is, csak hát az idő telik, kedves tanár úr, már az iskolát is régen kijártam, és mi változott azóta? Hány utat, áruházat, művelődési otthont építettek? Egyet sem. Még mozink, mit mozink, futballpályánk sincs, a szentségit.

Még váltottunk pár szót, ám az ürgét sehogy sem lehetett meggyőzni, erre fogtuk magunkat, és folytattuk a vadászatot albérlet után nyomozva. Hasztalan, senki sem állt kötélnek.

– Zárkózott népség lakik ám erre felé – ültem le egyre gyakrabban pihenni.

– Akárcsak az egész település, balra erdő, jobbra erdő, előttünk hegyek. Romantikusnak persze romantikus, csak éppen a romantikából bajos megélni – tódította az igazgató.

– Ahogy elnézem, ez a falu valaha magyar település lehetett.

– Vagy román.

– Akár. Nem vagyok sem archeológus, sem történész, mindenesetre a feliratok, nevek, mind-mind magyar jelenlétre utalnak. Például önt is Chișnek, azaz micnek, magyarul *kicsinek* nevezik, az oros románul *rus*, miközben, és most jön az érdekes, az egész faluban nem hallottam senkit magyarul beszélni.

– Nyilván, ha egyszer nem tudnak. Mi ebben az érdekes?

– Maga sem tud?

Az igazgató el kezdett fészkelődni.

– Ez most hogy jön ide?

– Á, semmi, csak úgy kérdeztem. Bármilyen történet mostanig, én ugyanott vagyok, ahol part szakad. Vagyis sehol: se szállásom, se állásom. És ez így megy azóta, hogy átléptem a marosvásárhelyi tanárképző küszöbét.

– Kellemetlen, nagyon kellemetlen – érzett együtt velem a kecskeszakállú. – De még van egy utolsó dobásunk. Látja itt szemben velünk ezt a vakolatlan vityillót? – mutatott egy kékre festett putrira.

– Na, isten áldja! – ugrott fel a vércukrom. – Rămâi sănătoasă, cucoană, că-mi iau geamantanul și plec.

– Meghallgat?

– Befogad még utoljára ma éjjel? Holnap kora reggel szeretnék indulni.

– Visszamegy Váradra... ismernek? (*Munkánélkülinek?*).

– Miért, van ennél jobb ötlete?

– Nincs, de mit csináljunk, ha már egyszer így alakult.

– Akkor ajánlja fel másnak, engem nem érdekel – vágtam oda nyersen, végül is Chiș miatt nincs még mindig hol ennem, innom, aludnom – aláírt kontraktal (*szerződéssel*) a zsebemben.

– Bocs, elismerem a hibámat, de megnyugtatom, ez a szoba is van olyan, mint bármelyik a faluban. A gazda rendes, szolid fiú. Egyik volt tanítványom.

– Még egy tanítvány? Hát maga mindenkit tanított ebben a faluban?
 – Nem mindenkit, de sokat. Bemegyünk? Nézzen körül, és ha tetszik, vegye ki, amíg jobbat nem találunk.

– Menjünk!

Hiába, a muszáj nagy úr. Egy év munkanélküliség Váradon bőven elég volt ahhoz, hogy még egy patkánylyukba is benézzek. Hosszú hajú, borzas romni nyitott ajtót.

– Gutamurja! (*Jó napot!*)

– Nini, az igus (*diri*) bácsi! Márió, meglátogatott az igus bácsi.

A család vidáman esett a nyakunkba. Hihetetlen milyen kedves, közvetlen emberek! – ámultam-bámultam. Semmi kosz, dísztelen, de tiszta bútorok. A széles rekamié fölött glóriás Krisztus-kép tündökölt.

– Még mindig adsz ki szobát Márió?

– Adok, tanár úr, adok, csak az a baj, hogy nincs kinek. Nem keres szobát ebben a faluban az ördög öreganyja sem. Azonkívül, most éppen festek, és bizony minden hegyén-hátán van.

– Ez a domnu itt megfelel?

– Ha a tanár úr ajánlja. Ő volt a tanárom – magyarázta büszkén a romalegény. – Tessék utánam jönni!

– Hát itt csakugyan minden hegyén-hátán van – lombozódtam le egyszerre. – Ettől függetlenül kiveszem, sőt, még a festésben is segítek, hogy minél hamarabb végezzünk.

Két napon keresztül cipeltem ide-oda a létrát, ütöttem a falat, separtem, máshoz nem igen értettem. A családdal étkeztem, este pedig egy szalmazsákos ágyban húztam meg magam. Napközben hol egy falusi fiú, hol egy lány lesett be az ablakon. Csakhamar már az egész falu tudta, miféle szerzet tüsténkedik Máriónál. A negyedik nap estéjén felbukkant egy apró termetű, ráncos mamó is.

– Özvegy Rusnyák vagyok. Hallottam, albérletet keres, kedves tanár úr.

– Köszönöm, már találtam, épp most pingálom a falait.

– Itt? Ezeket? – biggyesztette le az ajkát. – Magának ez szoba! Nézze meg az enyémet. Nem akarok dicsekedni, de az enyém százszor szebb, és már költözhet is hozzám azonnal

Egyszer hopp, máskor kopp! Mi ütött ezekbe, hogy ilyen kapós lettem egyszerre?

– És főz is, mert az is benne van a pakliban? Tudja, mi, városiak, naponta háromszor ékezünk, amiből legalább egyszer nem maradhat ki a meleg étel sem.

– Hogyne, és ígérem, nem bánja meg, mert nálam senki sem főz jobban a faluban.

– Ej, sipirc, innen, lele Elena! – hessegette haza mérgesen Márió. – Ne hallgasson rá, csak karattyol.

– Azért megnézném. Megengedi? – hagytam faképnél Mariót.

Nem dicsértem meg magam a gesztusért, végül is már elköteleztem magamat, de hát a csávesz túl zajos, és én világéletemben a csendes, szelíd környezetet favorizáltam. A jó aszszony egy szoba-konyhás konyhás lakásban éldegélt egyedül.

– Külön szoba, ez nem semmi. Kiveszem – fogtam kezét némi habozás után a halk szavú, barátságos nénivel.

– Gratulálok – parolázott le velem a diri is. – Probléma megoldva: most már megnyugodhat az inspektor elvtárs is. Akkor hát viszlát holnap reggel hétkor az iskolában, merthogy holnap kezdünk, nemdebár?

Az ünnepséget egyetlen hivatalos személy sem tisztelte meg a jelenlétével. Ebből rögvést láttam, milyen rangsorolással büszkélkedhet az alma mater errefele. Még a pártitkárt sem láttam, pedig azok sosem hiányoznak olyan helyről, ahol a legpicuribb alkalom is kínálkozik a román kommunista párt és kormány felsőbbrendűségét hirdetni. Az igi és egyik kollegánk ugyancsak kurta megnyitó beszéde után valamennyi tanár, tanító elvonult a saját osztályába.

Én a 8., egy 15 tagú osztályt kaptam a diritől, és ezzel, zsupsz, máris nyakig merültem az új tanév gondjaiba-bajaiba.

– Jó napot kívánok! – toppantam haza délben fáradtan. – Hú, de éhes vagyok! Kész az ebéd, lele Elena?

– Kész, tanár úr. Ahogy kérte, fél egyre, tessék asztalhoz ülni!

Az asztalon már ott gőzölgött a forró húsleves, jó sok tésztával, ahogy én szeretem. Utána burgonya párolt káposztával, csirkehússal. Kétszer is ettem belőle.

– Hát maga miért nem eszik? Vagy már ebédelt?

– Egyen csak nyugodtan, én nem vagyok éhes. Nekünk, öregeknek pár falat is elég. Milyenek a gyerekek? Hogy tetszik az iskola?

– Őszintén? Nagyon elhanyagolt, több figyelmet érdemelne. Tornaterme nincs, szertára nincs, szemléltető eszköze is alig-alig. A gyerekek idegesek, fáradtak, miután nekik is bőven kijut a háztáji munkából. Na, ja, nyolcadikosok, szinte felnőttek, akik már komoly munkaerőnek számítanak. Ki fát vág, ás, kapál, ki ellátja a jószágot, libát őriz, vagy bevásárol a szomszéd faluban – panaszkodtam a néninek. – Így persze elég nehéz egy gyereknek megírni a házi feladatát, tanulni.

Hirtelen elnevettem magamat.

– Most meg min nevet?

– Egyszer elszavaltam nekik a Somnoroase pășărele című Eminescu-költeményt. Csak négystrófás vers, nem hosszú, mégis mire befejeztem a fél osztálybólintott.

– Ez van tanár úr, de ha rám hallgat, még erről sem beszél senkinek.

– Erről sem?

– Ismeri a mondást: ne szólj szám, nem fáj fejem?

– Szólítson Pavelnek – igyekeztem megnyerni az anyóka bizalmát.

Nem került nagy erőfeszitésembe. Megnyertem én már azzal, hogy minden este meghallgattam, ti. roppant szeretett mesélni, én meg ideális hallgatónak bizonyultam. Két nap sem telt el, és már el is mesélte egész életét apránként, utána kezdte előlről mindig találva benne valami újat, meglepőt. Hol volt, hol nem volt, halkult el a hangja többnyire este nyolc körül, mint az édesanyámé valamikor gyermekkoromban. Az első nap még meg is könnyeztem, és utána is végig érdeklődéssel „csüngtem ajkán... szóltanul... mint gyümölcs a fán.”

– Nem untatom? – firtatta néha kíváncsian.

– Isten őrizz, mi több, arra gondoltam, egyszer még regényt is írok magáról.

– Rólam bajosan – rázta meg a fejét hevesen. – Egyébként is író maga vagy mi a fityfirit? Ha tudom, hogy ilyen írófajta, még a házam közelébe sem engedem. Most mit csináljak, mit csináljak? – tördelte a kezét. – Arra persze hiába is kérném, felejtse el az egészet.

– El van felejtve.

– Megígéri?

– Megígérem. Amúgy sajnálom, mert nagyon szívesen hallgattam.

– Én meg meséltem. Mióta meghalt az uram, egész nap csak ülök, üldögélek, hol kinn, hol benn a szobában, és bámulom a fákat, falakat. Nem jó megöregedni, Pavelka.

– Gyerek, rokonok,?

– A legtöbben elmentek. A fiam még él ugyan, de valahol messze, a Duna-csatorna környékén építi a szocializmust – tekintett rám sokat mondóan.

– Részvétem.

Így persze érthető, miért riadt meg annyira, amikor felvillantottam egy esetleges regényírás ötletét.

– Akkor... hagyjuk. Akár el is mehetek.

– Ó, hát itt hagyna? – szomorodott el. – Pedig épp az imént akartam megkérni, ne fizessen többé kovártélyt. Nekem nagyon sokat jelent az, hogy, hála magának, nem vagyok egyedül, és még meg is hallgat ráadásul. Csak könyv ne legyen valamiképp belőle!

– Maga nagyon jó asszony. Kösz, isten áldja meg érte – öleltem át melegen. – Idevalósi? Csak azért kérdelem, mert maga olyan más, sokkal jobbszívű, mint a többiek?

– Nem csak idevalósi, de itt is születtem, méghozzá pont ebben a kulipintyóban?

– Román? – csúszott ki a számon számításba véve mennyi felbújtatott, félrevezetett ember él még ebben a gyönyörű országban, aki azonnal megvadul, amint más, pl. magyar, zsidó, cigány nemzetiségű emberrel kénytelen ugyanazt a levegőt szívnia.

Talán, ki tudja, engem is ilyen *bikává* érlel a környezet, ha nincs ott a dédapám, aki szerint ahány nyelvet beszélünk, annyi ember vagyunk. Ugyanezt vallotta lelkész édesapám is, meg is tanult németül, oroszul, és esténként bizony nagy élvezettel olvasgatta Goethét, Puskind, Eminescut, akiknek a nyelvét megtanultam én is idővel. Legkevésbé oroszul, de csak azért, mert annyira forszírozták a suliban. Hallgassák csak ezeket a csodálatosan csilingelő sorokat:

SOMNOROASE PĂSĂRELE

JÓ ÉJSZAKÁT!

*Somnoroase pășărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele -
Noapte bună!*

*Ezernyi álmos kis madárka
Fészkén lel altató tanyát,
Elrejtí lombok lenge sátra;
Jó éjszakát!*

*Doar izvoarele suspină,
Pe cînd codrul negru tace;
Dorm și florile-n grădină -
Dormi în pace!*

*Sóhajt a forrás, néha csobban,
A sötét erdő bólogat -
Virág, fű szendereg nyugodtan,
Szép álmokat!*

*Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce -
Fie-ți ingerii aproape,
Somnul dulce!*

*Egy hattyú ring a tó vizében,
Nádas-homályba andalog;
Ringassanak álomba szépen
Kis angyalok!*

*Peste-a nopții feerie
Se ridică mîndra lună,
Totu-i vis și armonie -
Noapte bună!*

*Tündérpompájú éji tájon
Felkél az ezüst holdvilág;
Összhang a föld, egy édes álom...
Jó éjszakát!*

Mihai Eminescu

Dsida Jenő fordítása

Hát ezekért a csodálatos sorokért lett belőlem, kérem alázattal, román-magyartanár, és borzasztóan bántott, amiért annyian idegenkednek tőlem itt a románok, csak azért mert magyarnak születtem. Már ha tényleg emiatt, és nincs a természetemben, modoromban valami olyasmi, amiért nemzetiségi hovatartozásomtól függetlenül utálnak.

Teltek-múltak a napok. Az öregasszony igyekezett elfoglalni magát, serényen tett-vett a házban, udvaron, én meg besegítettem neki azzal, hogy gondoztam a kertjét, fát vágtam, ezt-azt megreparáltam. Az időmből bőven kitellett, no meg hálás is voltam neki, ő meg nekem, egyszóval megvoltunk egymással.

– Maga nős, Pavelka? – lepett meg egyszer kérdésével az anyuci.

– Igenis, meg nem is, vagyis... kicsit bonyolult. Elvileg igen, gyakorlatilag nem, hiszen nem is élünk együtt, lele Elena – nyíltam meg előtte, mint ahogy az öregasszony is, amikor elmesélte az életét.

– Hű, az már baj, mert egy házasság csak akkor működhet, ha a házastársak egy helységben laknak, dolgoznak. Ezt még a mi bolond rendszerünk is elismeri és támogatja szerintem.

– Meglehet, csak valahogy nálam sosem jön be – sóhajtottam –, bár nem egy petíciót eresztettem már meg én is e célból. Hasztalan, maradt minden a régiben, ezért hol Maja, hol

én lépünk félre időnként. Bocs, csak vicceltem. Nem vagyok ám én olyan, de az biztos, hogy nehéz így külön, egyedül.

– Nehéz. Aztán mondja, nincs a maga családjában is valaki, aki ugyancsak a Duna-kanyarban építi a szocializmust?

– Az nincs, de ott az édesapám. Református lelkész volt, a nagyapám meg kuláklistás tanító valahol a Székelyföldön – horgasztottam le a fejemet.

Kell itt még tovább magyarázkodni? Pedig kellett, lehetett volna, mert a lényeg nem is ebben rejlett igazán. A lényeg, a célok célja Románia homogenizálása, melynek értelmében minden nemzetiséget egy közös nagy olvasztókemencébe dugtak volna. Ezért szórták szét a székelységet szerteszét az országban, árusították el fejpénzért a zsidókat, szászokat, svábokat, és kerültem magam is nagyváradi létemre egy vadidegen román faluba. Nesze neked család-egyesítés, autonómia, amiről az RMDSZ azóta is csak álmodik! Pedig 1952–1968 között Sztálin közbenjárására (!) még létezett, amíg rá nem jöttek, hogy Románia egysége csak a kisebbségi etnikumok szétzúzásával valósítható meg.

Egyik nap váratlan fordulat törte meg a mindennapok egyhangúságát: felbukkant egy patkány a kulipintyóban. Előbb csak egy-kettő, nem sok, amitől az özvegy mégis naponta frászt kapott.

– Nyugi, lele, amíg engem lát! Méreg van, mert ilyenkor csak ez segít?

Volt ott minden, még macska is, hanem a patkányoknak csak nem akaródzott tovább állnia egy házzal. Végül is szégyen a futás, de hasznos. Amikor a patkányok már Cilít is bekapták. Lele Elena átmenetileg átmenekült az ágyához.

– Fusson, tűnjön el maga is! Itt már csak a szanepid segíthet. Még ma szólok nekik. Ők profik, pár nap alatt végeznek ezekkel a dögökkel, és volt patkány, nincs patkány.

– Oké, de hova fussak? Magának könnyű, mert van hova mennie, de én legfeljebb csak a suliban húzhatom meg magam.

– Szó sem lehet róla! – tiltakozott kézzel-lábbal az igazgató. – A párttitkár szerint ezzel kompromittálnánk az iskolát, mert, képzelje csak el, mi történne, ha valamelyik amerikai, német vagy olasz firkász is tudomást szerezne a dologról? Falusi iskolák. Így gondoskodik dolgozóiról a román tanügyi rendszer!, jelenne meg már másnap csupa nagy betűvel. De semmi gond, ezt is megoldjuk. Hiszen ismer, nem? Dumitru Chiș nem ismeri a lehetetlen fogalmát. Holnap délutánra szülői értekezletet hirdetek, amire még a párttitkárt is meghívom. Meg én, erre mérget vehet, kollega. Majd akkor meglátjuk, melyik szülő húzódozik attól, hogy albérletet adjon egy tanárnak.

Délután öt óra. Bár már benne jártunk az októberben, a nap időnként még mindig hetykén tündöklött a felhőtlen égbolton. A szülők a 8. osztályban gyülekeztek. A katedrán, középen a párttitkár feszített természetesen ünnepi öltözkében, tőle balra az igazgató, jobbra pedig én néztünk farkasszemet az idegesen fészkelődő lelekkel és badekkel. A román himnusz elhangzása után Dumitru Chiș egyből rátért a lényegre. Az emberek meg sem mukkantak.

– Nos? Megismétlem: ki hajlandó albérletbe fogadni ezt a derék fiatalembert?

– Hagyja, majd én – vette át a szót tőle a piros nyakkendő, pakombartos párttitkár, miután újólag sem reagált rájuk senki sem. – Bade Moldovan!

– Jelen!

– Azt látom, csak a fehér ingjét és nyakkendőjét nem látom – ráncolta össze szemöldökét.

– Maga párttag, a fenébe, és legalább magának tudnia kellene, hogyan illik megjelenni egy iskolai rendezvényen – oktatta ki a nála tíz évvel is évvel idősebb apukát.

– Tudom.

– Nem vettem észre.

– Elszakadt a cravatom (*nyakkendőm*), vennem kéne másikat.

– Aztán mi az akadálya? Nincs pénze, netalán kevesli a fizetését?

– Többek közt – dünnyögte fogai közt a sovány, vászonnadrágos férfi. – De még ha lenne is, honnan szerezzem be, tisztelt párttitkár elvtárs? Legalább *egy* bevásárló központunk volna, egyetlenegy egy. Lám, a kenyérboltot is beígérték. Oszt mi lett belőle? Se pékség, se mozi, se könyvtár – kapcsolt rá a férfi egyre bátrabban, mert azért nem kis kurázsiz kellett szembeszállni egy kommunista párttitkárral.

Mégis szembeszállt, mert már nem bírta lenyelni, hogy annyi gyűlés, ígéret ellenére, még mindig csak a rajon legelmaradottabb faluja közt tartják számon őket.

– Így van – helyeselt a hallgatóság. – Tartsák be, amit már mindnyájunk atyja, vezére, Nicolae Ceaușescu elvtárs is beígért: kenyeret, húst a dolgozóknak!

– Állj, állj egy pillanatra! Erről majd máskor, például egy mítingen pakoljanak ki, drága elvtársak – intette le a őket a párttitkár. – Amit beígértünk, meg is kapják, csak türelem, türelem. A mi napirendi pontunk azonban most egy kicsit más, nevezetesen az, ki fogadja albérletbe Nagy Pavel elvtársat, iskolánk újonnan kinevezett romántanárát. Elismételjem? Elismételjem: ki fogadja albérletbe iskolánk újonnan kinevezett romántanárát?

Csend. Nyakas nép ez, nem vitás, amit egyszer a fejébe vesz, attól haláláig sem tágít.

– Nu face nimic (*semmi gáz*) – borított el egy forró vérhullám –, megértettem. Akkor isten áldja magukat – tettem hozzá magyarul. – Remélem, a következő tanárunk jobban elnyeri a falu tetszését.

A szülők érdeklődve kapták fel a fejüket.

– Jé, maga tud magyarul? – bámult rám a vászonnadrágos.

– Már hogyan tudnék, amikor magam is magyarnak születtem.

Na nem, mindjárt kitérek a hitemből! Hiszen ezek nem is gyűlölik a „bozgorokat”, mi több, azt sem tudták, hogy én is az vagyok – hagytam faképnél a tanácskozást.

Nem kellett volna? Lehet, hogy nem, mindenesetre aznap éjjel végig azon tépelődtem, nem kellene-e még egy szülői pótértekezletet tartani.

Nehezen aludtam el. Amint végre sikerült, azonnal megostromoltak a patkányok. Először álmomban. Hú, nem győztem kapkodni a lábaim! Volt a szobában egy vaspiskafa, azzal vertem szét közöttük. Csakhogy sokan voltak, és, ahogy a mondás is tartja, sok lúd disznót győz. Letepertek az ágyamra, és végigfutkároztak a testemen. Egyikük nekieset a torkomnak.

– Segítség!

Körülnézek, senki, vagyis az egész csak álom volt. Alig telt el tíz perc, amikor megismétlődött az előbbi jelenet, ezúttal azonban a valóságban. Gyorsan összekaptam a cókmókom, kimentem a konyhából, és pár perc múlva már az országúton csitítottam dobogó szívemet.

– Rămâi sănătoasă, cucoană! – néztem vissza utoljára Elena kulipintyójára, miközben egyik szemem sírt, a másik pedig nevetett, nevetett, nevetett.

TARTALOMJEGYZÉK

A BÉKE SZIGETE	2
A MOZI BÚVKÖRÉBEN	9
A TŰZ CSIHOLÓJA	15
AZ ÉGIG ÉRŐ HEGY	22
EZ IS BENNE VAN A PAKLIBAN	29
HÜVELYK MATYI	34
KÁRTYAVÁR	45
NYUGODJ MEG, BOGARAM!	53
ÖNMEGVALÓSÍTÁS	59
TÜKRÖM, TÜKRÖM, MONDD MEG NÉKEM...	64
OTTHON, ÉDES OTTHON	70
A TÖRTÉNELEM HAJNALÁN	79
TANYASI BALLADA	87
SZUVENÍR	94
TÖKÖS SRÁC	106
A TÚLÉLÉS TITKA	107
MEGKOPOTT REMÉNYEK!	
NEGYVEN NAP TÖRTÉNELEM	113